

POLARIS - SCIENCE & SORCERY

ČARODĚJŮV SPOLEČNÍK

Christopher
Stasheff

Prozatím
nevypovězená
dobrodružství
čarodějova věrného
kybernetického
oře...

ČARODĚJŮV SPOLEČNÍK

(THE WARLOCK'S COMPANION)

Copyright © 1988 by Christopher Stasheff
All rights reserved

Translation © 1998 by Petr Caha
Cover Art © 1998 by Zdeňka Boušková

ISBN: 80 – 85911 - 36 - 1

Prolog

Jose se zamračil na obrazovku a vytukal na klávesnici: „PROVEĎ KOPÍROVÁNÍ DO MOZKU.“ Obrazovka potemněla, pak se po ní rozběhl proud informací a standardizovaných hlášení. „ZADEJ MOZKOVOU SCHRÁNKU.“

Jose zavřel oči a energicky potřásl hlavou. Na Marcii bude mít dost času myslet později. Teď byl v práci. Byl za ní placený a nedostal by žádné peníze, kdyby ji neudělal správně. Vlastně by ji vůbec neměl. Prsty přešel po klávesnici, otevřel si okno do produkční laboratoře dole a zadal: „PROVĚŘ MOZKOVOU SCHRÁNKU.“

Na obrazovce se objevilo hlášení: „MOZKOVÁ SCHRÁNKA V PORÁDKU.“

Jose přikývl. Nyní věděl, že dole, ve sterilní bílé místnosti, nainstalovali technici basketbalový míč z nerez oceli do mozkové schránky, v níž bude umístěný, zatímco do něj bude kopírovat program. Koule obsahovala zbrusu nový mozek robota, obrovský krystal, trojrozměrnou matici, která byla schopna udržovat složitou strukturu elektrických nábojů po neomezeně dlouhou dobu, ale zatím byla jen pečlivě vypěstovaným kusem nerostu. Technici připojili vedení z Joseova počítače do nepřepisovatelné paměťové banky mozku. Byl připraven zaznamenat základní operační program.

Informace a hlášení z obrazovky zmizela a zůstala tam jen dvě slova: SPECIFIKUJ CESTU.

Jose zadal: „ $A = B = \dots$ “

„Rovnost.“ Ty dvě drobné rovnoběžné čáry spustily něco v jeho nitru. Byl omráčen intenzitou své vlastní reakce, zjištěním, nakolik myšlenka rovnosti, kterou se neustále zabýval, zaměstnává jeho mysl. A to všechno proto, že se do něj Marcia dnes ráno zase pustila, začala zase s tou starou písničkou, jestli si ve svém vztahu jsou tak rovni, jak by měli být. A když už s tím začala, nemohla to přirozeně nechat plavat.

Všechno to začalo, když jí ve chvíli, když vyšla ze sprchy, oznámil: „Snídaně je hotová.“

Marcia se zastavila uprostřed chodby, ručník ovinutý kolem těla, a zpražila ho nadutým pohledem: „Dokázala bych zadat správný kód na autokuchaři stejně dobře jako ty, Jose.“

Jose se na ni překvapeně podíval. „Samozřejmě, že bys to dokázala. Jen jsem si myslel, že by se ti líbilo, kdyby...“

„Kdybych se cítila, jako že nedokážu zastat svou práci? Ženy už nemusí být kuchařky, víš to?“

„Samozřejmě, že to vím! Nejsi moje služka.“

„Ale ani muži nejsou sluhové, že?“ dodala Marcia sarkasticky.

Jose se zamračil. „Hej. Nikdo by neměl být ničím sluhou, ne?“

„Nebud' směšný!“ odsekla. „Když něco neudělají muži, kdo jiný?“

„Tak budeme všechno dělat každý jen sám pro sebe. Dobře?“

„Vůbec to není dobře,“ opáčila. „Proč by to mělo být dobře?“

„Protože jestliže si budeme každý připravovat jídlo jen pro sebe, nebude nikdo nikomu posluhovat.“

„Aha, takže mocný a vznešený muž se nedokáže snížit k podřadné práci sluhy?“

Jose byl upřímně zmatený. „Má to znamenat, že ti nemůžu tu a tam připravit snídani?“

Marcia zrudla a odsekla: „Ty jsi ale osel!“ a odplula do ložnice.

Jose se s obavami podíval na kalendář. „Pozor na idy...“

Povzdechl si a zakousl se do topinky. Nějak měl pocit, že mu příliš nechutná.

Zrovna se dodíval na rychlý přehled zpráv a zadal ty, u kterých ho zajímaly podrobnosti, když se Marcia zase přihnala do pokoje, bezvadně oblečená a učesaná. Hned u dveří spustila: „Prohlášení nezávislosti říká, že bychom si měli být rovni, je to tak?“

Jose, naprosto vyvedený z míry, se otočil, aby jí viděl do očí. „Co... Jak...“

„Prohlášení! A my si *nebudeme* skutečně rovni, dokud budeme jeden na druhém záviset. Abychom si mohli být rovni, musíme být na sobě naprosto nezávislí. To je podstata Prohlášení!“

Jose zbledl. „To přece nemyslíš vážně!“

„Samozřejmě, že ano! Vždyť mi ani nedovolíš, abych si připravila *vlastní* snídani!“ Kousla do anglického vdolečku a zašklebila se. „Navíc je to studené.“

„No dobře, tak jsem pro tebe neměl programovat autokuchaře!“ Jose zaťal zuby, obešel stůl, shrnul její snídani a hodil ji do drtiče odpadků.

„Hej!“ zaječela Marcia. „Co si myslíš, že teď budu jíst?“

Jose se na ni překvapeně podíval. „Zadej si novou snídani, samozřejmě! Alespoň bude teplá!“

„Na to už nemám čas! Kvůli tomu, že se tvoje hloupé mužské ego cítilo uražené, teď budu hladý!“

„Moje hloupé mužské ego nemá nic společného s tím, že nemáš ráda studené vdolečky!“

„Říkala jsem snad, že je nemám ráda?“

„Říkala jsi, že jsou studené a -“

„Ale snědla bych je! To *nejmenší*, co bys teď mohl udělat, je připravit mi jiné!“

„Nevím, jestli na to budu mít dost energie.“ Jose se obrátil ke klávesnici autokuchaře.

„Aha, tak teď je to zase sarkasmus, co?“ Marcia stála bez hnutí, bradu bojovně vysunutou, a v očích jí jiskřilo. „To mi vysvětli, pane Velký Rovnostáři, jak si můžeš dělat legraci z posvátného Prohlášení?“

Jose se prudce otočil a vytřeštil oči. „Na něco takového bych nepomyslel ani ve snu!“

„Zato ti nevádí porušit všechny jeho principy, co?“

„Neporušil jsem ani jedinou větu!“

„Ano? Tak co třeba ta, ve které se říká, že 'Stvořitel obdařil všechny lidi jistými nezczizitelnými právy'?“

„Nikdy jsem -“

Nenechala ho domluvit. „A Jefferson dal jasně najevo, co se myslí tím, že 'tyto osoby by měly být svobodnými a nezávislými jedinci'!“

Jose se zamračil. „Nemyslím, že je to tak docela...“

„No jistě, slovíčkaření, to je tvoje! Ale teď mě *poslouchej*, pane Já Víím Všechno Nejlépe - jestliže by 'tyto osoby měly být svobodnými a nezávislými jedinci', pak by manželky měly být svobodné a nezávislé na svých manželech!“

„Ale on mluvil o *státech*!“ zaúpěl Jose.

„Mluvil o *principech*!“ Marcia se obrátila ke dveřím. „A hod' sebou, přijdeme pozdě!“

Posadila se do rohu anatomické pohovky a řekla počítači: „Osmá míle a Adams.“ Pak řekla Josemu: „Zavři dveře.“

Jose zavřel dveře a zamračil se na ni, ale ovládl se.

Dnes se mu to však nemělo podařit. Jeho žena už pokračovala: „Jestli platí principy pro státy, platí i pro lidi. Pokud se předpokládalo, že New Jersey bude nezávislý na Anglii, manželka by měla být nezávislá na manželovi!“

„Ale to přece *jsi*!“ Aeromobil vyrazil a Jose se svalil na sedadlo.

„Tak proč pořád čekáš, že ti budu dělat snídani?“

„Snídaně!“ Jose se plácl dlaní do čela. „Tvoje vdolečky zůstaly v autokuchaři!“

„Nestarej se. Já hlady neumřu!“ Opravdu nevypadala, že by měla: vypadala až nezdavě blahobytně. „Koneckonců, můžu se stavit do rychlojidelny a něco tam do sebe hodit. A to všechno jen proto, že *jsi* musel začít tu hloupou hádku!“

Jose spolkl odpověď týkající se toho, kdo s čím začal, a zhluboka se nadechl. Snídani? Na co ona potřebovala snídat? Vždyť úplně vzkvétala jen z hádání!

„Jistě, to je ono, jen si hraj na mučedníka!“ odsekla Marcia. „Copak nedokážeš být ani chvíli sám sebou?“

„Otázka zní, jestli vůbec *mohu*?“ odpověděl Jose opatrně. „Koneckonců, pokud Prohlášení skutečně říká -“

„Nech už to Prohlášení na pokoji! Copak vůbec nedokážeš myslet samostatně?“

Jose se na ni ukřivděně podíval.

„Teď ze sebe zase děláš ublížené štěně,“ řekla Marcia opovržlivě. „Opravdu, Jose, někdy se na mě vážeš tak, že se to ani nedá vydržet. Když už to tvoje drahocenné Prohlášení říká, že je třeba být svobodným a nezávislým jedincem, mohl bys mě konečně nechat, abych jím byla, nemyslíš?“

Joseovy rysy se zkřivily. „No *dobře*! Jestli je to to, po čem toužíš, máš to *mít*! Rozvedeme se!“

„Rozvést se?“ vyjekla Marcia zděšeně. „Jose! Jak vůbec můžeš *myslet* na něco takového?“

Jose na ni jen zíral.

„Jen proto, že jsem trochu nedůtklivá... Jose! To jsi *nemyslel* vážně!“

„Ale... ale já myslel... Říkala jsi, že bys chtěla být...“

„*Neopovažuj se!*“

„Svobodný a nezávislý jedinec!“ vybuchl Jose.

„To říká *Prohlášení*, ne *já!* Jak si jen může myslet, že bych si přála rozvod?“

„Ale co to tedy znamená být nezávislým -“

„Ach, to je jen slovo!“ Marcia se předklonila a stiskla mu ruku.

„Copak si s tebou už ani nemůžu po ránu trochu popovídat?“

Aeromobil přistál a z reproduktoru se ozvalo: „Osmá Míle a Adams.“

„*Zapomeň* na rozvod!“ přikázala mu Marcia a uštědřila mu bleskový polibek. „Měj se hezky, miláčku.“

To bylo poněkud neuvěřitelné přání. Jak se Jose mohl 'mít hezky', když jeho den začal takovou hádkou? Filozoficky si povzdechl, pak si povzdechl znovu ve snaze dostat své emoce pod kontrolu a napadlo ho, jestli je vůbec ještě schopen určit, kdy to Marcia myslí vážně a kdy mluví jen tak do větru.

Tak či tak, nedokázal na to přestat myslet. Pokaždé, když se pokusil dělat něco jiného, znovu se mu vybavila jejich ranní hádka. Ještě jednou si povzdechl a odtáhl ruce od klávesnice, zavřel oči a zvrátil se na židli, pokoušeje se najít nějaký pevný bod, s jehož pomocí by se přes to dostal.

Prohlášení. To bylo ono. To byla podstata Marciiných argumentů, věty 'Stvořitel obdařil všechny lidi jistými nezczizitelnými právy' a 'tyto kolonie měly být svobodnými a nezávislými státy'. Věděl, že citace záměrně zkresluje, přizpůsobuje si Jeffersonova slova tak, aby sloužila její argumentaci. Ne že by na tom záleželo; když byla v jedné z *těchto* nálad, užívala jakoukoliv municí, která jí přišla pod ruku. Přesto by mu mohlo pomoci vypudit hádku ze své mysli, kdyby si mohl přečíst ony věty tak, jak je napsal Jefferson, a ujistit se, že tím, jak žije, doopravdy neporušuje principy Prohlášení.

Proto vymazal obrazovku a zadal přístupový kód ústřední knihovnické databáze. Cítil se při tom jako idiot - věděl velice dobře,

že žije v souladu se svými ideály, a věděl, že tím, že hledá důkaz, jen dává najevo svou slabost.

Na obrazovce se rozsvítilo logo knihovny a žádost o objednávku. Jose s pocitem úlevy zadal: 'Prohlášení nezávislosti'; alespoň něco začalo docela rozumně.

Politická entita, která byla Prohlášením založena, stále ještě existovala, ačkoliv byla tak dokonale zapletena do komplexu národů, že byla už jen jednou z částí spojeného celku, jako všechny ostatní národy Terry. Ale slova, kterými to spojení začalo, stále zaznívala v uličkách lidské historie, zapalovala mladé a povznášela ducha starých – a jejich prostřednictvím se stala základem pro Terranskou unii.

Pak se před ním objevila na obrazovce, kompletní faksimile samotného dokumentu, ale on věděl, že každé její písmeno je rovněž v binárním kódu. Ne že by ho kdy napadlo měnit v ní jednotlivé věty.

Ale mohl si ji posouvat po obrazovce a to také udělal. Četl ji slovo od slova a při tom cítil, jak se mu znovu vrací jeho klid, zatímco mu v hlavě zněly její povzbudivé věty.

Bylo to tam, hned na začátku, pravdy, které Jefferson předkládal jako samozřejmé - že všichni *muži* byli stvořeni jako rovní navzájem, že všichni byli Stvořitelem obdařeni jistými nezcizitelnými právy...

Jeho mysl se se skřípěním zarazila. 'Všichni muži byli vytvořeni jako sobě rovní?' Ano, Marcia to citovala chybně. Ovšem změnila jen jediné slovo - správně?

Vzápětí zavrhl poznámku jako bezcennou. Rozdíl nebyl důležitý: Jefferson měl patrně na mysli všechny lidi, muže i *ženy* - a i kdyby neměl v roce 1776, určitě by tomu tak bylo v roce 3035.

Přesto to poněkud *podkopávalo* Marciin argument, že? A jelikož ho užívala pouze v hádce...

Sexistický dokument. Skoro slyšel její hlas, jak ho vztekle odsuzuje. A nejspíš by měla pravdu - ovšem na druhé straně, neměla citovat Prohlášení.

Nebylo to však ani podstatné. Co bylo důležité, byla skutečnost, že on, Jose, ji nemínil považovat za podřadnou - a zatraceně dobře věděl, že nemínil. Šlo mu přece o to, aby si vzájemně rozuměli, ne aby ji ponižoval.

Posunul si dokument na obrazovce. Už se cítil lépe. Pokračoval ve čtení, dokud nenarazil na větu: 'tyto Spojené kolonie jsou, a po

právu by být měly, SVOBODNÉ A NEZÁVISLÉ STÁTY.' Posunul tuto větu do středu obrazovky a spokojeně přikývl - pamatoval si citát skoro naprosto přesně. A Marcia se mylila a měla pravdu zároveň - byl přece rozdíl mezi právem kolonie na vlastní vládu a právem ženy nepřijímat ničí rozkazy o nic víc, než je přijímal muž.

Samozřejmě, každý od někoho přijímal rozkazy, pokud nebyl monarcha - a v těchto dnech se museli i král a královna řídit zákony. Ale žena by neměla dostávat rozkazy od manžela o nic víc, než on od ní...

Josemu se na okamžik zatočila hlava a začal se divit, proč se vůbec ženil. A bylo to vlastně skutečné manželství?

Rouhačství. Přinutil se soustředit svou pozornost zpátky na původní téma. *Žil* v souladu s principy Prohlášení; neexistovalo nic, v čem by se od něj výrazně odchýlil.

Pokud, namítl pochybovačný hlas někde v hloubi jeho mozku - pokud Jeffersonovy principy nezávislosti skutečně neznamenají, že by se nikdo neměl stát tak plně závislý na jiné osobě, aby se o nich dalo skutečně říct, že to jsou manželé. Ale Jose si byl jist, že takhle to Jefferson nemínil.

Ale princip sám...?

Princip mohl počkat. Jose se přinutil sebrat se. Na principu mohl pracovat donekonečna, po zbytek svého života; musel vyřešit jen jedinou věc a to problém nezávislosti versus manželství, a Jose si byl jist, že až přijde čas, poradí si s tím. Teď tu ale měl naléhavou práci s robotickým mozkiem, který bylo třeba naprogramovat a už teď čekal mnohem déle, než by měl.

Byl už ale skoro na konci dokumentu. Posunul si ho na obrazovce a přečetl si zbytek Prohlášení, který ho naplnil pýchou na to, že je člověk, že je...

„Hej, Jose!“

Jose se zamračil a obrátil se k programátorovi vedle sebe. „Ano, Bobe?“

„Nemám přístup k originálu.“ Bob se zaklonil a kývl směrem ke své obrazovce. „Co dělám špatně?“

Jose potlačil úsměv. Bob byl velice mladý a v práci byl úplně nový. V počítačích se vyznal lépe než Jose, ale ještě se nenaučil dost o hlouposti byrokracie nebo o povaze jejího rozhodování. „Počkej,

podívám se.“ Přisunul si židli před Bobovu pracovní stanici, zamračil se na jeho monitor a našpulil rty. „Jaký přístupový kód jsi použil?“

„RB-34h-Z.“ Bob mu ukázal na příslušnou sekvenci v manuálu.

Jose se usmál. „Tento model jsme přestali vyrábět před pěti lety, Bobe. Série RB-34h-Z už je starožitnost.“

Bob se zamračil. „Tak jak mám vědět, kterou mám vyvolat?“

„Jakmile zadáš kód, měl by se ti na obrazovce automaticky objevit katalog.“

„Tak proč se neobjevil?“

„Protože musíš zadat kód dřív, než spustíš kopírovací proceduru.“

Jose přerušil kopírovací program, vymazal obrazovku a pak zadal 'RB-34H-Z'. V levé části obrazovky se objevil rolovatelný seznam, zatímco vpravo se rozsvítila poznámka, že modely označené hvězdičkou se stále vyrábějí.

Bob se zamračil. „Proč mne na tohle neupozornil manuál?“

„Protože ten chlap, který ho napsal, je kretén.“

Bob na něj chvíli upřeně hleděl a pak se usmál. „Hm, k tomu se dá těžko něco dodat, že?“

„Snad jen zeptat se jak je možné, že ještě nepřišel o práci.“ Jose se usmál. „Vyhodili ho už loni, ale ukázalo se, že všichni, kdo tady pracují, znají postup natolik, že se nikdo neobtěžoval přepracovat manuál.“

Bob si povzdechl. „Začátečníkům to dost ztěžuje práci, nemyslíš?“

„Právě proto tě posadili mezi nás, staré profíky.“ Josemu bylo dvaatřicet. „Tak - teď se musíš rozhodnout, který model chceš načíst.“

Bob prudce zvedl hlavu, překvapeně vytřeštil oči. „Co...? Jak, k čertu, můžu...?“

„Máš to tady.“ Jose ukázal na drobný tisk v pravém dolním rohu Bobova pracovního popisu.

Bob se zamračil. „Myslel jsem, že to má být koncový kód v proceduře.“

„Vypadá to tak, že? Ale ve skutečnosti je to přípona, kterou máš zadat po RB-34h-Z.“

„Proč mi potom... Ne. Beru zpět.“ Bob si povzdechl. „Předpokládali, že to všichni programátoři, kteří tady pracují, vědí, že?“

Jose přikývl. „Pracovní popisy jsou jen vata. Mají tě jen směřovat a připomenout ti kódy.“

Bob rozhodil ruce a zakroutil hlavou. „No, teď už to vím. Díky, Jose.“

„Za málo.“ Jose se znovu přinutil do úsměvu. „Klidně se ozvi, až zase nebudeš vědět, kudy kam.“

Bob se ušklíbl a Jose se vrátil ke své vlastní pracovní stanici. Usmál se na prázdnou obrazovku - nic tak nerozptýlí vlastní nejistotu jako pomoc někomu jinému. Spokojeně si povzdechl a napsal: „PROVEĎ KOPÍROVÁNÍ DO MOZKU“.

Obrazovka odpověděla: „ZADEJ MOZKOVOU SCHRÁNKU“ a Jose se ponořil do práce. S elánem se vrhl na program a v deseti minutách nastavil všechny potřebné parametry. Pak stiskl 'proved', pohodlně se opřel a s úsměvem sledoval kopírování na monitoru, aby se ujistil, že všechno jde, jak má jít.

Šlo. Program proběhl bez závady. O hodinu později se na obrazovce rozsvítilo hlášení: „KONEC KOPÍROVÁNÍ“ a pak dotaz: „ZAPSAT?“ Jose spokojeně přikývl. Program proběhl bez chyby; zadal: „ANO“ a počítač začal provádět konečné změny elektrických nábojů ve velkém krystalu pod nimi, přenášet elektronickou matici, kterou právě zkopíroval, nevratným způsobem do mozku. Teď byl odolný proti povodni, ohni, zemětřesení - a elektromagnetickému poli všech velikostí a intenzity. To jediné, co ho teď mohlo vymazat, byl elektrický výboj tak silný, že by proměnil celý mozek v kus strusky. Na obrazovce se rozsvítil nápis: „ZÁPIS UKONČEN“ a Jose se usmál a zadal: „VYJMI MOZEK“, čímž dal povel výrobní laboratoři dole, aby vyňali kouli z programovací schránky.

Pak si vzpomněl na Prohlášení.

Pořád ještě bylo v operační paměti, když začal s kopírováním.

Teď bylo součástí robotova základního programu.

Jose upíral oči na obrazovku a kolem žaludku se mu dělalo slabo. Už odeslal 'konec programu' do výrobní laboratoře, program byl nesmazatelně zakódován v mozku. Nemohl z něj Prohlášení nijak odstranit.

Společnost přišla o úplně nový mozek.

A já teď přijdu o práci, pomyslel si Jose. Strnule upíral oči na obrazovku.

Kapitola 1

„No dobře, zeptám se rovnou - proč si s sebou *musíme* brát šest vaků? Copak nemůžeme nechat oblečení v prádelníku a každé ráno si čisté šaty teleportovat?

„To by nebylo správné, takto plýtvat naší magickou mocí,“ odpověděla Gwen upjatě. „Dávali bychom tak velice špatný příklad dětem - a předvedli bychom se tak před nimi jako lenoši.“

„A tati,“ přidal se Magnus, „něco takového dá dost práce. Dokázal bys to hned poté, co by ses ráno probudil?“

„Upřímně řečeno, plánoval jsem to tak,“ odpověděl Rod. „Raději tohle, než se se všemi těmi ranci tahat dvacet mil. Na druhé straně, vaše matka má pravdu - měli bychom si šetřit magii na věci, které se nedají zařídit normálními prostředky. Jako když rozvibrujeme nádoby nadzvukovou frekvencí, abychom z něho setřásli špínu, protože se nám je nechce umývat.“ Obrátil se a probodl očima Geoffreye. „Ty se nesměj! Stačí, když tě vidím, jak pomocí telekineze sklízíš ze stolu!“

Geoffrey se pokusil zatvářít provinile, ale na to byl v příliš povznesené náladě, a tak se mu podařil pouze nezbednický úšklebek. „Takhle je to mnohem větší zábava, tati, a také je to rychlejší, přestože to vyžaduje stejné úsilí. Komu to škodí?“

„Je to jako vychloubání,“ vysvětlil mu Rod. „Předvádíš se - a pokud je nablízku nějaký neesper a uvidí to, zmocní se ho závist a vztek. Z takových věcí se rodí hony na čarodějnice.“

„Tak proč nám to dovoluješ, tati?“ zeptal se Geoffrey.

„Protože žádní neesperé nablízku *nejdou* a vy se musíte cvičit - každým dnem zvednete víc věcí najednou.“

„Ráda bych slyšela také nějaké to slůvko politování pro ubohou ženu, která se na to musí dívat a chytat tu jednu věc navíc, kterou už neudrží,“ připomněla se Gwen.

Cordelie matku objala. „Ach, ty ubohá paní, která nás musíš neustále střežit před naší vlastní hloupostí! Opravdu je to od tebe moc hezké, mami, že nám pomáháš v našich hrách!“

„Pěkně jsi to řekla.“ Gwen se pobaveně usmála. „Děkuji ti, dcero.“ Podívala se na Roda. „Všechny už přece dokázaly svou schopnost přenášet věci na dálku silou myšlenek.“

„Myslím, že ano,“ povzdechl si Rod, „takže není důvod, proč bychom si to oblečení nezabalili. Ale vždycky jsou z toho zmatky na poslední chvíli.“

„Vždycky?“ Magnus se škodolibě zašklebil. „Kdy jsme si naposledy vyrazili na výlet, tati?“

„No, udělali jsme si výlet na panství Romanovců...“

„Nezapomeň dodat, že doopravdy šlo o špehování zlého čaroděje,“ připomněla mu Gwen.

„A také jsme si vyrazili na moře a učili jsme děti plachtit...“

„...a strhla se bouřka, která nás zanesla rovnou na ostrov, na němž se zlý mág pokoušel připravit kouzlo, kterým by zotročil divé muže,“ ozval se Gregory.

„Dobře, pak tu byla vzdělávací cesta na jih, na níž jsme prověřovali zdroj těch zvláštních kamenů, které našly děti...“

„A která skončila objevem zlé magie, jež fungovala mimoděk,“ doplnila Cordelie.

„To jen ten vesničan to dělal mimoděk, má drahá, ne ti agenti z budoucnosti, kteří to všechno vymysleli.“

„Ale těžko se to dá nazvat výletem pro pobavení,“ namítl Geoffrey. Potom se zašklebil. „I když na druhé straně, zábavy jsme si užili dost.“

Cordelii se zablýsklo v očích a pod dojmem vzpomínek se roztančila.

„Přestaň,“ nařídil jí Rod. „Už nikdy nebudu věřit hudbě.“

„V tom případě,“ ozval se mu u ucha Fessův hlas, „bys měl projevovat více ochoty nosit si svoje šaty ve vacích.“

Rod se zamračil. „Máš nějaký zvláštní důvod mne špiclovat? Pokud vím, měl bys být ve stáji a žvýkat oves jako řádný kůň! Nebo alespoň jako jakýkoliv skutečný kůň.“

„Ve stáji není žádný neesper, Rode - proto jsem podlehl pokušení ti říct, že když přijde na to sbalit si zavazadla, chováš se jako tvrdohlavý mezek.“

Rod zamrkal. „Jen a jen pro tvé dobro, ocelový oři - protože až se unavíme, poneseš je ty!“

„Takže jsme dohodnuti, že vaky bereme?“ zeptala se Cordelie.
Rod strnul s ústy dokořán.

„Hotovo.“ Gwen dotáhla poslední přezku, zvedla vak a hodila mu ho. „Vyrazíme, manželé.“

Těsně před tím, než vjeli mezi stromy, Rod zastavil a ohlédl se k jejich domu. Kdysi to byla pouhá chatrč, ale teď už se to tak nazývat nedalo - na to ji rozšířili o příliš mnoho pokojů. Přesněji řečeno, přistavili je pro ně elfové.

„Je v bezpečí, manželé,“ řekla Gwen měkce.

„Pojď už, tati! Honem!“ Cordelie ho zatahala za ruku.

„Nemusíš si dělat starosti s bezpečností království v době své nepřítomnosti, Rode,“ ozval se Fessův hlas v jeho uchu. „Pokud by se, něco přihodilo, Královský coven tě najde v jediné sekundě.“

„Já vím, já vím. Ale nezkontroloval jsem, jestli jsme uhasili oheň...“

„Já to udělal, tati,“ řekl Magnus rychle.

„...a jestli jsou zamčené dveře...“

Cordelie na okamžik zavřela oči, pak vzhlédla a usmála se. „Jsou, tati.“

„...a jestli jsou zavřené příborníky...“

Gregory se zahleděl do prostoru a pak řekl: „Jeden byl otevřený, tati. Teď už je zavřený.“

„A pokud je ještě něco v nepořádku, elfové se o to postarají,“ řekla Gwen pevně a vzala ho za ruku.

„Nikdo se tam nepokusí vniknout, protože každý v kraji ví, že náš dům strážejí legie elfů,“ ujistil ho Gregory.

Gwen přikývla a řekla jemně: „Pojďme, můj manželé. Náš dům bude v bezpečí, zatímco tu nebudeme.“

„Já vím, já vím. Jsem jenom nenapravitelný pesimista.“ Ale Rod nedokázal odtrhnout pohled od domku a přitom se usmíval. Gwen se na něj podívala, pak stejně jako on upřela pohled na jejich vilku a položila si hlavu na jeho rameno.

Nakonec se na ni Rod usmál. „Nezařídili jsme se tu špatně, co říkáš?“

Gweniny oči se rozzářily. Přikývla. „Ale náš dům na nás počká. Pojd', můj manželi, a dopřej tomu ubohému příbytku trochu odpočinku.“

„Jsi zamlklý, můj pane,“ poznamenala Gwen.

„Je to snad *tak* neobvyklé?“ Rod překvapeně vzhlédl.

„Hm, ani ne,“ odpověděla Gwen opatrně, „ale obvykle k tomu dochází...“

„Chceš říct, že zavřu pusu, jen když jsem nevrlý.“

„Ne, to jsem neřekla...“

„Vlastně jsem si o sobě vždycky myslel, že umím být dobrý posluchač.“

„Ano, to jsi, to jsi byl vždycky!“ Gwen mu stiskla ruku tam, kde držel otěž jejich koně. „Když potřebuji, vždycky jsi připraven mi naslouchat! Ale je mi smutno, když se utápíš v myšlenkách, které s tebou nemohu sdílet.“

„Ty hlupačko! Co kdybys se mnou chvíli sdílela mé mlčení?“ A sevřel ji v náručí.

A tak Gwen mlčela, opřená zády o jeho hrud' pozorovala děti, které poletovaly a kroužily nad poli podél cesty; jejich smích jí zněl jako cinkání zvonků ve vánku. Pak se podívala k lesu, který se rozkládal před nimi, a řekla: „Snažím se, můj pane - ale vím, že tvé myšlenky nepatří mně.“

Okamžik to trvalo, než uslyšela jeho tichý smích. „Jsi opravdu tak sobecká, že nenecháš mou mysl, aby se zabývala něčím jiným?“

Gwen vycítila dobrou náladu v jeho hlase a trochu se uvolnila. „Kdykoliv, přestože mne vždycky potěší, když je uslyším - ale jsou myšlenky a myšlenky. Kde bloudí tvá chmurami zastřená mysl nyní, můj pane?“

Rod si povzdechl. „V minulosti, má drahá. Jen se pokouším vzpomenout, kdy jsem byl na opravdových, skutečných prázdninách. Jistě, dokud jsem byl svobodný, měl jsem spoustu volného času mezi jednotlivými úkoly - ale to nebyly prázdniny, to byla jednotlivá kola periodické nezaměstnanosti. Mám počítat naši svatební cestu?“

Gwen se usmála a přitulila se k němu ještě těsněji. „Možná, ačkoliv jsme si za ty dva týdny museli poradit s velkým úkolem: poznat se navzájem novým a zázračným způsobem. Potom

následovaly dvě desítky měsíců, kdy jsi byl odloučen od krále a královny, zatímco já nosila Magnuse a ty jsi stavěl náš domek...

„Jo, a elfové mi ukazovali, jak na to. Pořád mám pocit, že většinu práce udělali oni...“

Gwen tohle téma rychle přešla; nemělo smysl mu povídat, kdo *skutečně* zvedal kameny, které elfové ustavovali a přitesávali. „...a první rok života našeho malého, než tě Jejich Veličenstva zase potřebovala a pokusila se narovnat vzájemné vztahy.“

„Pokud si dobře vzpomínám, to *já* je narovnal; oni pro mne jen našli práci. A vlastně s tím nepřestali dodnes. I když války už skončily, pořád mne pověřují těmito malými informačními cestami nebo mne žádají o radu v té či oné záležitosti...“

„Možná je to částečně tím, že přebýváme tak blízko nich.“

Rod si povzdechl. „Jo, možná bychom měli změnit prostředí, pokud si chceme doopravdy odpočinout.“ Trochu překvapeně se kolem sebe rozhlédl. „A vypadá to, jako by se nám to právě podařilo. Kdy jsme vlastně vešli do lesa?“

Větve lesních velikánů napřahující se nad nimi jako baldachýn, pára stoupající z vysokých stromů tlustých na stopu a s kůrou zbrzděnou stářím, tu a tam se veterán s metr silným kmenem vzpínal do šera, k temné zeleni nahoře - k šelestící střeše probodané kopími světla tak bledého, že se skoro zdálo být stříbrné. Vzrušeně vzhledli a cítili, jak se jejich duše rozpínají...

Když vtom paprsky světla protálo metr dvacet dlouhé vesele se smějící těleso, následované nezletilou fúrií, která se za ním řítila na koštěti, a radostně na ně pokřikovala předpovědi jeho nevyhnutelné zkázy.

„Děti!“ zaječela Gwen a Geoffrey se prudce zastavil uprostřed letu, pak v mžiku zabočil za nejbližší strom. Cordelie dopadla na zem a pokusila se skrýt své koště za zády, zatímco jilm před jejím bratrem jako by se zavlnil, potom se zase ustálil širší, než předtím - a Geoffreye najednou nebylo nikde vidět.

„Ale no tak, víš přece, že cítím tvou přítomnost,“ řekla Gwen tónem, který nevěstil nic dobrého, „a víš také, že jsi zase porušil pravidla. Vylez zpoza toho jilmu, za kterým se schováváš!“

„On za to nemůže, mami!“ zvolala Cordelie. „Skočila jsem na něj a...“ Pak si všimla výrazu v Gweniných očích, kousla se do rtu a zmlkla.

„Intervence tvé sestry tě nezachrání,“ oznámila Gwen jilmu, „protože jsi létal, kde jsi létat neměl. Vylez!“

Po její poslední výzvě se v lese rozhostilo napjaté ticho a Rod se už už chtěl ozvat a připomenout, že se koneckonců nikomu nic nestalo a že to zase *tak* velké porušení pravidel nebylo (ačkoliv dobře věděl, že by neměl), když ho toho Geoffrey ušetřil tím, že vyšel zpoza stromu. Hlavu měl svěšenou mezi rameny, ale byl tam a strom byl zase stejně štihlý jako předtím. Rod seskočil z Fessova hřbetu a nadechl se k pořádnému pokárání - a pak se rozhodl, že nechá začít Gwen. Byl unavený.

Gwen si chlapce přísně měřila z výše svého oře.

Geoffrey k ní vzhlédl.

Gwenina tvář byla jako z kamene.

Geoffrey pohled neodvrátil, ale začal se ošívát.

Gwen čekala.

„No dobře, udělal jsem chybu!“ vybuchl Geoffrey. „Říkala jsi nám mnohokrát, že nemáme létat v lese, a já jsem neposlechl!“

„Dobrý začátek,“ opáčila Gwen hlasem soudce.

Geoffrey po ní blýskl očima. Pomalu ztrácel odvahu. Pak sklopil pohled a zamumlal: „Omlouvám se, mami.“

„Čím dál lepší,“ oznámila mu Gwen. „A uděláš to znovu?“

„Ne, mami.“

„Proč ne?“

„Protože jsi to zakázala.“

„*Ne!* Je to sice pravda, ale nestačí to! Proč jsem ti zakázala, abys létal v lese?“

„Protože bych mohl narazit do kmene stromu a vyrazit si mozek z hlavy,“ zamumlal Geoffrey. Znovu k ní vzhlédl. „Ale ještě nikdy jsem do stromu nevrátil!“

Gwen se na něj mlčky dívala.

„No dobře, tak jsem se přede dvěma lety omráčil nárazem do stromu.“ Geoffrey znovu sklopil oči. „A před třemi roky, když jsem přišel domů a točila se mi hlava - ale to jsem byl ještě malý!“

„A dnes určitě umíš lépe mířit. Jistě, dnes by ses strefil rovnou hlavou doprostřed kmene!“

„Ne, dnes bych do stromu nenarazil vůbec!“ zakvílel Geoffrey.
„Mám v tom větší praxi, mami!“

„Ano,“ přisvědčil Rod, „dnes už je tak dobrý, že by si hlavu urazil úplně.“

„Neurazil! Míhám se kolem stromů jako vzdušný úhoř!“

„Zajímavá vize.“ Rod si představil hejno létajících úhořů, míhajících se po nebi. „Ale není to pro tebe trochu nebezpečné, se všemi těmi úhoři?“

Geoffrey obrátil zoufale oči v sloup. „Copak nedokážeš být ani chvíli vážný, tati?“

„To si raději nepřej,“ doporučila chlapci Gwen.

Ale Rod jen pokrčil rameny. „No dobrá.“ Namířil ukazováček na Geoffreya. „Za to, co jsi udělal, půjdeš celou cestu až k hradu *pěšky*.“

Geoffrey po něm šlehl pohledem a Rod pocítil sílící příval emocí. Zlomek sekundy předtím, než mohly propuknout, je však silou mysli *utlumil*. Geoffrey se na něj zamračil, jako kdyby měl pocit, že se něco nepovedlo; obličej se mu napnul vynakládaným úsilím. Rod cítil, jak chlapcova levitační energie útočí proti jeho vlastní telekinetické síle a přitlačil silněji. Gwen sesedla s koně a Rod pocítil, jak se její mysl připojuje k jeho. Uvolnil se.

Ale Geoffrey ne. Jeho obličej zrudl, ramena se mu nahrabila úsilím.

Gwen se zády opřela o Roda; nic v jejím postoji neprozrazovalo mimořádné vypětí sil.

Geoffrey rezignoval a v obličeji se mu mihla zlá předtucha. „Vy jste se proti mně spojili!“

„Nikoliv, pouze se shodujeme na zásadách a trestech.“

„To je přece totéž.“ Geoffrey se na ně podíval co nejzlobněji, nebo se o to alespoň pokusil. Samozřejmě, nemohl jen tak kapitulovat. Rod to chápal a neměl nic proti tomu, aby si zachoval tvář.

„Jistěže ano - ale pro tebe je to poučení, co se stane, když neposlechněš.“

„Copak ty jsi nikdy neuposlechl, když jsi byl malý?“ zaúpěl Geoffrey.

Rod zrudl. „To sem nepatří... A vůbec, už o tom nechci nic slyšet. Jdeme.“

Otočil se a začal se prodírat houštím. Gwen se za ním dívala trochu překvapeně, pak se s lehkým úsměvem obrátila ke svým dětem a pokynula jim hlavou. „Tak pojďte. Slyšely jste.“

Všichni se vydali v jeho stopách, Cordelie a Geoffrey teď trůnili na Fessově hřbetě.

„Mohli si vymyslet přísnější tresty,“ nadhodila Cordelie.

„Ty raději mlč!“ odsekl Geoffrey. „Začínáš mi lézt na nervy.“

„Měl by ses stydět,“ zastal se své sestry Magnus. „Na tom přece není nic špatného, poslouchat starší.“

„Včetně tebe, co?“ ušklíbl se Geoffrey. „Stejně si myslím, že táta byl v mládí úplně stejný jako já. Nevšimli jste si, jak se začervenal, když jsem se ho na to zeptal?“

„Já ano,“ přisvědčil Magnus a škodolibě se ušklíbl. „Vážně, zajímalo by mne, jaká darebáctví asi páchal?“

Zhruba minutu byli všichni zticha a v duchu si vybavovali nejružnější pohromy.

„Fess to bude vědět,“ řekl náhle Gregory.

„Ano, samozřejmě!“ Geoffrey se obrátil na Fesse a v očích se mu zablesklo. „Pověz mi! Co se dělo, když táta neposlouchal dědečka?“

„To vám může říct jen on, ne já,“ odpověděl robot pomalu.

„Ale no tak, Fessi!“ zaprosila Cordelie. „Copak nám to nemůžeš alespoň naznačit?“

„Osobní záležitosti tvého otce jsou důvěrné, dítě.“ Roboti jsou vůči malým dívenkám naprosto imunní.

„Ale naznačit přece neznamená prozradit,“ namítl Magnus.

„Můj program mi nedovoluje prozrazovat utajené materiály,“ odpověděl Fess příkře.

Znovu všichni zmlkli a jejich mozky horečnatě pracovaly ve snaze ošálit Fessův program.

„Ale můžeš nám přece vyprávět o své vlastní minulosti,“ řekl nakonec Gregory.

Fess chvíli mlčel a potom řekl: „To mohu a rád vám povím vše o historii vašeho domu a vašich předcích -“

„Jenom o našem otci,“ přerušil ho Gregory rychle. Fessovo školení už znal. „Nemohl bys nám říct, co jsi dělal ty, když neposlouchal?“

„Samozřejmě, že ne! V bodech, kde se dotýkají osobních záležitostí vašeho otce, jsou důvěrné i mé vlastní vzpomínky!“

„Budu se asi muset seznámit s Cobolem,“ povzdechl si Gregory.

„Proč by ses měl chtít seznamovat s někým *takovým*?“ Geoffrey se na něj zamračil. „Koboldi a ostatní skřeti jsou hanebná stvoření!“

„Mluví o řeči, nikoliv o řečníkovi,“ vysvětlil Fess.

Geoffrey vytřeštil oči. „Jak...?“

„To je čarodějnický jazyk,“ odpověděl Magnus nenuceně. „Mluvili jsme o velkých okamžicích z tvé minulosti, Fessi.“

„Nemáš v úmyslu naléhat donekonečna, že ne?“ povzdechl si Fess. „Vzdej to předem, dítě - neporuším tajemství tvého otce ani úmyslně, ani mimoděk.“

„Ale můžeš nám vyprávět o *svých* činech,“ připomněl mu Magnus. „Ty jsi nikdy nebyl neposlušný, Fessi?“

Geoffrey se na něj podrážděně podíval, ale Gregory ho umlčel mávnutím rukou, oči upřené na Magnuse. Geoffrey se na něj zamračil, ale jeho výraz se rychle změnil v úžas, jak pochopil. Zašklebil se.

„Tvoje otázka může být vyložena jako odkaz na akci křížící se s mým programem,“ řekl robot pomalu. „A za těchto podmínek musím odpovědět: 'Ne. Nikdy jsem nejednal v rozporu se svým programem.'“

Geoffrey se vzrušeně plácl do stehů, ale Gregory se zeptal: „Ale co slova tvého pána? Nikdy jsi nejednal v rozporu s jeho příkazy?“

Fess tentokrát mlčel dost dlouho na to, aby se Geoffrey znovu začal pošklebovat. Nakonec však připustil: „Ano, vyskytlo se několik případů, kdy se příkazy mého majitele neshodovaly s mým programem.“

„Takže jsi *neposlouchal*!“ zavýskl Geoffrey.

„Jen proto, abych uposlechl vyšší autoritu,“ namítl Fess rychle. „Nemohu neuposlechnout jen pro svůj vrtoch, děti.“

„Tak pro *čí* vrtoch můžeš neuposlechnout?“ zeptala se Cordelie.

Fess ze sebe vydal statické zapraskání, což byl jeho ekvivalent povzdechu. „Můj základní program vytvořil Peter Petrok, děti, ale byl testován, revidován, znovu testován a konečně schválen jeho sekčním

šéfem, potom viceprezidentem pro programování, prezidentem *Coherent Imperatives, s.r.o.*, a nakonec schválen jednomyslným hlasováním rady ředitelů.“

Geoffrey se zatvářil poněkud přihlouple.

„Takže abych odpověděl na vaši otázku,“ pokračoval robot, „k neuposlechnutí nedošlo pro ničí vrtoch, ale po promyšlené, pečlivě prověřené úvaze skupiny zodpovědných osob, které k ní dospěly po důkladném uvážení všech eventualit a ve shodě s řádně prokázanými principy.“

Děti ohromeně mlčely.

Pak se Magnus zeptal: „A proč se kolem toho vlastně tolik nadělalo?“

„Protože pokud by do robotova programu nebyly zabudovány příslušné pojistky, mohl by způsobit značné škody,“ odpověděl Fess. „Byl jsi přece svědkem příležitostných výpadů omezeného rozsahu, které jsem podnikal na obranu vašeho otce, vaší matky nebo vás samotných, děti. Představte si, jak by to dopadlo, kdybych neměl vůbec žádné zábrany.“

„To by byla pekelná mela,“ odpověděl okamžitě Geoffrey s očima rozšířenýma. „Dobré nebe, Fessi! Ty bys mohl zplenit celou Gramarye!“

„To je docela opodstatněný závěr,“ přisvědčil Fess, „a to jsem jen robot k obecnému použití, děti, nikoliv specializovaný bojový robot.“

Gregory se otřásl a Geoffrey řekl: „Ale ty díky bohu zábrany máš!“

„Nebo spíše je měli zakladatelé robotiky. Ano, také na to občas myslím.“

„Tak jak se vůbec může stát, že neposlechněš?“ zeptala se Cordelie zamračeně.

„V případech, že by uposlechnutí mohlo vést ke zkáze, o které se zmiňoval Geoffrey,“ vysvětlil Fess, „nebo ke zranění lidské bytosti vůbec, s výjimkou absolutně nutné obrany bezpečí mého majitele.“

Gregory se zamračil. „Chceš říct, že musíš chránit ostatní lidi před svým majitelem?“

„To je možná trochu přehnané,“ řekl Fess pomalu, „ale dokážu si vzpomenout na okolnosti, kdy tomu tak bylo.“

„Ale tobě se to určitě nikdy stát nemohlo,“ usoudila Cordelie.
„Koho by bylo třeba chránit před tvým pánem?“

„Jeho samotného,“ odpověděl Fess.

„Cože?“

„Jak je to možné?“

„Proč by...“

„Děti, *dě-ti*,“ pokáral je Fess.

Děti ztichly.

Fess si povzdechl: „Vidím, že vám musím vyprávět, jak k tomu došlo. Chronologicky, jinak byste to nikdy nepochopily.“

„Ano, vyprávěj!“ Cordelie si zaklesla koleno kolem Fessovy sedlové hrušky, uhladila si sukni a usadila se. „Už posloucháme, Fessi.“

„To byste měli, protože je to poněkud spleť. Byl jsem přiveden k vědomí u *Amalgamated Automatons, a.s.*, podle programu *Coherent Imperatives*...“

„Nechceme, abys nám vyprávěl o celém svém životě,“ řekl Geoffrey spěšně.

„Ptal ses na incident s mým prvním vlastníkem, Geoffrey. Koupil si nový antigravitační aeromobil a zákon vyžadoval, aby takové zařízení bylo vybaveno řídicím počítačem nejnovějšího typu navrženého pro ochranu lidských životů. Tím 'posledním modelem' byla série VESS, k níž jsem patřil i já...“

Kapitola 2

„Obchodu se máš dost času začít učit příští rok.“ Reggieho otec podal svému synovi šek na milion. „Teď po tobě chci jen jediné, Joe: aby sis užíval.“

„Jak bych jen mohl odmítnout?“ Reggie se díval na šek, popásal se na něm pohledem. Byl staříkovi tak vděčný, že mu ani nepřipomněl změnu svého jména. „Díky, tati!“

„To je v pořádku.“ Vapoček starší mávl rukou s doutníkem. „Obchod s botičkami pro psy jde přímo skvěle a výroba svetrů pro papoušky se také nevyvíjí zle. Můžeme si dovolit poskytnout ti trochu času a nechat tě pořádně vybouřit. Jenom nic z toho nezatahuj do naší soustavy.“ Tat'ka se chlípě uchechtl. „Budeš se muset pořádně snažit, jestli budeš chtít zlomit můj rekord, hochu - také jsem si vyhazoval z kopýtka, když jsem měl v ocelárně volno!“

„Páni, můžeš se vsadit, že budu, tati! Začnu se sportovními auty!“

„Ano?“ Tat'kovi se zablýsklo v oku. „Už sis nějaké vyhlídl?“

„Jeden z těch nových Heatrashových modelů, tati, s přídatným spalováním a s posílenými antigravy.“

„Jo, už jsem o nich slyšel. Mají jako řídicí počítač robotický mozek VESS, že ano?“

„Přesně tak - a taky patnáct centimetrů tlusté kašmírové polstrování, vestavěný autobar, třistašedesátistupňový zvuk, barevnou hudbu na stropě...“

„A kdo by sis představoval, že se bude dívat na strop?“ Vapoček starší se zachechtal a zahrozil synovi doutníkem. „Jen do toho, bav se! Ale musíš mě v něm svézt, rozumíš?“

* * *

Pohledná mladá dáma se dívala, jak aeromobil vyjíždí ze svého oddělení. Reggiemu za volantem její pozornost nešla a zašklebil se, ale předstíral, že ji nevidí - takže mu trochu spadl hřebínek, když si jen povzdechla, pohodila hlavou a prošla kolem něj. „Nafoukaná husa,“ zavrčel.

„Nedokážu dešifrovat váš příkaz, pane,“ odpověděla palubní deska.

„Tobě jsem to neříkal, plecháči! ...Nejspíš prostě jen závidí.“

„Ano, pane,“ odpověděla palubní deska.

„Jak ty to můžeš vědět?“ odsekl Reggie. „Zavez mě k Shirleyině domu - a práskni do koní!“

„Tento vůz není poháněn silou zvířecích svalů.“

„No dobře, tak prožeň koňské *síly*! Hlavně už *jed*!“ Reggie se ponořil do plyšového pohodlí sedadla, mumlaje: „Pitomý stroj!“

Aeromobil se vznesl do výše patnácti metrů a tam zůstal stát.

„Co se k sakru děje?“ štěkl Reggie. „Leť!“

„V příčném kurzu se k nám blíží aerobus, vzdálený tři sta metrů, pane.“

„Tak se mu vyhni! Ale k sakru! Předej *mi* volant!“ Reggie se předklonil, přepnul řízení na 'manuál' a dupl na akcelérátor. Aeromobil vystřelil tak rychle, že Reggie na okamžik získal pocit, že jeho žaludek zůstal na chodníku. To ho pobavilo; vesele se zašklebil.

„Hrozí kolize!“ zařval počítač, ale Reggie se jen zašklebil ještě víc, oči upřené na rychle se zvětšující aerobus. Počká ještě jednu nebo dvě sekundy a pak, v poslední chvíli, strhne vůz stranou a poskytne tak řidiči aerobusu důvod ke klení...

Aeromobil zastavil tak prudce, že Reggie málem přišel o své zubní implantáty. Aerobus přeletěl dobrých třicet metrů nad ním a jeho cestující si vůbec nevšimli, že existuje.

Reggie ze sebe vyrazil proud kleteb tu a tam promísěný srozumitelným slovem. Z rozličných slabik si počítač poskládal přibližný význam jako: „*Proč* jsi tohle udělal?“

„Nacházeli jsme se na kolizní dráze s aerobusem,“ vysvětlil počítač. „O tři sekundy později by došlo ke srážce, která by měla silně negativní vliv na váš zdravotní stav.“

„K čertu s mým zdravotním stavem! Vyhnul bych se mu o celé metry! Zrovna jsi mi zkazil myšku století!“

Počítač chvíli mlčel a pak odpověděl: „Neznal jsem vaše záměry.“

„Ty *nepotřebuješ* znát moje záměry! Jestli se sakra rozhodnu, že spáchám sebevraždu, je to moje věc a ne tvoje!“

„Jsem naprogramován v souladu s občanským a trestním zákoníkem,“ odpověděl počítač. „Nemohu jednat tak, abych je porušoval.“

„Ty vůbec nejednáš - jednám *já!* A co tvůj příkaz, že mne musíš poslouchat?“

„Můj program mne přesto nutí vyhýbat se konfliktům se zákony.“

„Přenech starost o zákony *mně!* Pokud je poruším, bude to můj problém a ne tvůj.“

„Zákon mi ale nedovoluje...“

„Zákon tě nepošle do sběrných surovin, pokud nebudeš poslouchat!“ zavyl Reggie. „Ale já ano! Teď si to namiř rovnou k Shirleyině domu! A *neopovažuj* se mi zase zasahovat do řízení!“

Počítač neodpověděl a zaregistroval příkaz jako změnu programu. Byla to ovšem změna, která způsobovala vnitřní konflikt, a počítač si vymezil část své kapacity pro řešení zjevného protimluv. (Při jeho programování se předpokládalo, že podobné protimluvy mohou být pouze zdánlivé a ne skutečné.)

Reggie se uvelebil v polstrování obvodové pohovky, která se táhla kolem tří stěn aeromobilu. „Pitomá mašino...“ bručel si přitom. „Hej!“ křikl pak na přístrojovou desku. „Dám si martini!“

Panel u jeho lokte se rozevřel. Reggieho pohled se trochu rozzářil, když odtamtud vytáhl chladivou sklenici s čirou tekutinou a olivou trůnící mezi kostkami ledu. „Přece jen je na tom tvém programu něco dobrého,“ zamumlal.

Počítač moudře neodpověděl. Místo toho nahlédl do městského plánu ve své paměti, porovnal ho s adresou, kterou mu Reggie zadal, když nasedal, provedl korektury na výslovnost, homonyma a hláskování a pak zatočil o šedesát osm stupňů doprava tak hladce, že Reggie zabručel: „Nemohl bys ty necky trochu prohnat?“

Sluha otevřel dveře a uvedl Reggieho dovnitř. „Slečna Delderová se s vámi setká za okamžik, pane.“

„Dobře, dobře. Máte tady martini?“

Objevilo se před ním tak rychle, až Reggie začal uvažovat, jestli *sluha* náhodou není robot. Bohužel, sotva poprvé usrkl, vplula do místnosti ve víru taftu Shirley.

„Jsi tak rychlý, Reggie! Pojd', vypadneme odsud! Mám hlad jako vlk.“

Reggie sotva stačil vrazit sklenici sluhovi a v příštím okamžiku už vycházel dveřmi ven. *Mohla mě alespoň nechat dopít!*

Pak ho napadlo, co asi Shirley myslela svou poznámkou. To nevěstilo nic dobrého - že už byla připravená, když přišel. Poslala mu snad vzkaz?

Ne, najednou ztuhla, oči vytřeštěné, ústa do 'O'. „Ach, Reggie! To jsi mi *neřekl!*“

Samozřejmě, zírala přímo na Heatrash. Reggie se ušklíbl. „Stál jen padesát mega.“

„Já chci taky takový!“ Shirley něžně pohladila dveřní panel a Reggie ucítil bodnutí žárlivosti. „Co takhle trochu se projet?“ navrhl.

„To bude skvělé!“

Dveře se otevřely a znělý hlas řekl: „*Mademoiselle* je vítána.“

Shirley vzhlédla a v očích se jí zablesklo. „Ať už ho programoval kdokoliv, věděl, jak se chovat k dámě!“

„Je to robot VESS,“ prohodil Reggie nedbale.

„Z té nové série Všestranných elektronických spolehlivých společníků?“ V Shirleyiných očích se najednou objevil ostražitý výraz. „Mají naprogramovanou bezvýhradnou oddanost majiteli, že?“

„No... ano...“

„Máme rovněž naprogramovaný hluboký respekt ke všem lidským bytostem,“ ujistil jí robot, „pokud přímo fyzicky nezaútočí na našeho majitele. Nastoupíte, *mademoiselle*?“

„No... když je to *takhle*...“ Shirley si vlezla dovnitř.

Reggie ji následoval - spěšně, pro případ, že by jí nebo robota napadla nějaká hloupost - a dveře se za ním zavřely.

Shirley se uvelebila mezi kašmírové polštáře. „Vždycky jsem byla požitkářka.“

„No to je skvělé!“ Reggie si přisedl blíž.

„Na druhé straně, má to své meze.“ Shirley se od něj odtáhla. „Kdy odstartujeme?“

„Už letíme, *mademoiselle*,“ oznámil počítač.

Shirley vytřeštila oči. „Vůbec jsem necítila, jak se vznášíme!“

„Je to auto pro změkčilce,“ zabručel Reggie.

„Jsme naprogramováni na hladký chod.“

„To já taky,“ řekl Reggie a začal se posouvat k Shirley.

Shirley se posouvala opačným směrem, dokud nenarazila na polstrovanou stěnu. „Opatřil sis opravdu pohodlný vůz.“

„Dej mi příležitost, abych ti ho předvedl,“ navrhl Reggie a přitiskl se k ní ještě těsněji.

„Je tu i bar!“ Shirley vyskočila a protáhla se kolem Reggieho, aby prozkoumala panel autobaru. „Ale nejsou tady tlakové senzory!“

„Jsem naprogramovaný na hlasový vstup, *mademoiselle*.“

„Skvělé!“ Shirley se opět posadila. „Chablis, jestli by to šlo.“

„Já si dám martini,“ povzdechl si Reggie. Zdálo se, že na nic jiného nemá v dohledné době nárok.

„Nemyslíš, že bys měl s tím pitím počkat až po jídle?“

„Proč se staráš? *Tolik* jsem toho zase nevypil,“ odušil Reggie ledabyle.

Shirley zadržela dech, dokud se závan z jeho úst trochu nerozptýlil; na její vkus byl až příliš výrazný.

„Přeje si monsieur objednat?“

Reggie šlehl pohledem po číšníkovi. *Ten svůj přízvuk se patrně naučil ze starých filmů.* „Jo, ehm - ž prifère un verrodór freš.“

„Bon, monsieur,“ odpověděl číšník s vážným výrazem ve tváři, ignoruje sklenici s ledovou vodou stojící před Reggie i Shirleyiny našpužené rty. „A jako předkrm?“

„Hm, jo - bíf burgun.“ Podíval se na Shirley. „Neříkala jsi něco o kuřeti?“

Shirley mlčky přikývla. Promluvit nahlas se neodvážila.

„Blank d'kapoun kordon blé.“

Shirley jen zamrkala.

„Bon, monsieur.“ Číšník se uklonil a vzal jejich jídelní lístky.

„A, ehm - ten bíf hodně udělaný, ano?“

„Hodně udělaný, monsieur.“ Číšník okázale přičinil poznámku na objednávku. „Ještě něco?“

„Ne, to je všechno.“

Číšník se znovu uklonil a odešel.

„Slyšela jsem správně?“ otázala se Shirley. „Opravdu jsi mu řekl, že chceš *boeuf bourguignon* dobře udělaný?“

„Jo, jistě.“ Reggie se zamračil. „Já krvavý nerad.“

„Pst!“ Shirley se s obavami rozhlédla po nejbližších stolech, ale zjevně tam nebyl žádný Brit - nebo pokud ano, byli dobře vychovaní.

Pak se předklonila a zašeptala. „Co si myslíš, že je *boeuf bourguignon* - biftek?“

„No jistě. Biftek je přece od *beef*, jako hovězí - takže...“

„Takže *boeuf* je biftek. Jistě.“ Shirley rezignovaně přikývla. „Bezvadná logika, Platone.“

„Hej!“ Reggie se zamračil. „Já nejsem žádný čokl nějaké pitomé myši! Nech toho, Shirl.“

„Shirley,“ odsekla.

Reggie si povzdechl a opřel se. Začínal si uvědomovat, že se večer nevyvíjí zrovna nejlépe. Uvažoval, proč tak lpí na užívání svého jména v nezkrácené podobě. Holky z koleje na to byly také citlivé - alespoň ty z jeho poslední koleje, z té slavné, na kterou ho otec poslal, když jeho obchod začal skutečně vynášet. Holky ze Spartské univerzity byly v pořádku, ale ty nány z jeho poslední koleje se chovaly jako nějakí zatracení snobi.

Jako Shirl. Shirley.

„Tak co budeme dělat po večeři? Půjdeme do kina?“

Rozzářila se. „Skvělý nápad - vždycky jsem zbožňovala ty staré filmy z dob plochého plátna.“

Reggie zamrkal; to nebylo přesně to, co měl na mysli.

„V *Cinema Classique* dávají Bergmanovu *Sedmou pečeť*.“

Reggie se k Bergmanovi dostal nejbližší v prvním semestru univerzity, na semináři o historickém filmu; zkoušky udělal na základě nadšeného líčení studentů, kteří ty filmy *skutečně* viděli a vyprávěli o nich v hospodě. „No, možná že hrané divadlo by bylo ještě lepší. Mohl bych opatřit lístky na nějakou svlíkáckou show.“

Shirley se podařilo otrást se hnusem jen od ramen dolů. „Nepůjdeme raději do kabaretu?“

„Jo!“ zajásal Reggie a chlípně se ušklíbl.

„Nemyslela jsem do *takového*! Znáám jeden, kde hraje skvělý jazzový orchestr.“

Reggie si povzdechl. „No dobře, holčičko, je to tvůj večer.“

„Já už jsem dospělá, Reggie.“

„To bych řekl - a vyspělá jakbysmet... Ehm. Hm, promiň...“

„Vaše polévka, pane.“

Reggie vzhledl a uviděl benevolentně se usmívajícího číšníka. Podíval se na šálek polévky, který se před ním zhmotnil, pak opět vzhledl, ale číšník už zase odcházel.

Shirley si povzdechla a chopila se své polévkové lžíce.

Reggie se zamračil na prostor před sebou a pak zvedl kávovou lžičku. „Nikdy ti nedonesou pořádnou porci. Sotva párkrát do úst, že?“

Shirley se přinutila zdvořile usmát.

„Reggie, nemyslíš, že už máš dost?“

„Ne. Tahle skupina začala správně znít až po druhé sklence.“ Reggie si prohlížel dívčí jazzovou skupinu a v duchu si přál, aby jejich šaty bez ramínek neodolávaly gravitaci tak úspěšně. „Jak to dělají, že je mají pořád neprůhledné?“

„Jeich šaty jsou z opravdové látky, Reggie - ne z polarizovaného plastu.“

Reggie zklamaně zavrtěl hlavou. „To je škoda. Když už to ženská má, měla by to ukázat.“ Opilým pohledem sklouzl po Shirley.

„Na to se neodvažuj ani pomyslet!“

„No, možná varietní program...“

„Nemyslím, že bych na něj chtěla čekat.“ Shirley rozhodně vstala. „Reggie, začínám být ospalá. Pojďme.“

„Cože? Aha, ano! Jistě!“ Reggie se rozzářil.

„Opravdu ospalá,“ řekla Shirley hlasem, který nepřipouštěl jiný výklad.

„Chyba, chyba,“ zabručel Reggie a málem porazil stůl, jak se pokoušel zvednout na nohy. Zamračil se na skvrnu od pití na své košili. „No... to uschne.“

Shirley se podívala na převrženou sklenici a louži ginu, rychle se rozšiřující k okraji stolu. Vzala ubrousek, hodila ho na rozlité pití a odvrátila se od stolu.

Potom se ale vrátila a zalovila v kabelce. Reggie odešel, aniž na stole nechal propitné.

Reggie se zašklebil a vůz se snesl dolů. Shirley zaječela a on se spokojeně usmál. Tak ona nad *ním* bude ohrnovat nos, co? No, ještě pozná, jaký je pašák! Možná si nevede nejlépe u stolu, ale tady to bylo

něco jiného. Až uvidí, jak je skvělý za volantem, určitě si uvědomí, jak nepřekonatelný musí být v posteli.

„Pozor! Vrazíš do té budovy!“

„Ne. Vyhnu se jí o dobrých patnáct čísel.“

Strhl aeromobil stranou a proletěl ne patnáct, ale pouhých pět centimetrů od třiaosmdesátého poschodí Empire State Building.

„Už nejsi ospalá?“ zacukroval Reggie.

„Ne, ale mám takovou migrénu, jakou jsi ještě nezažil! Reggie, prosím, předej řízení autopilotu!“

„Tomu bačkorovi?“ Reggie si pohrdavě odfrkl. „Když si chceš užít, nemůžeš být úzkoprsá!“

„Kdybych stála o takovou jízdu, zašla bych si do zábavního parku na Coney Island,“ zasténala Shirley.

„Ale no tak.“ Reggie převedl vůz do střemhlavého letu. „Řízení je *legrace*.“

Shirley se zuby nehty držela polstrování, tuhá jako rampouch.

„No dobře!“ Reggie si povzdechl a vyrovnal let.

„Díky bohu!“ Shirley se trochu uvolnila. „Reggie, prosím tě, vysaď mě! Nebo mi najdi nějaký pytlík, ale rychle!“

„Hej, to ne! To polstrování je fungl nové!“

„Nemám v tom směru na výběr,“ zaúpěla Shirley.

„No dobře, dobře!“ Reggie znechuceně zpomalil a začal se pozvolna snášet k zemi. Shirley se uvolnila docela a začala zhluboka oddechovat. „Už... *nikdy*... nechci... zažít... něco takového... znovu!“

„Podle toho, jak se naše schůzka vyvíjí, k tomu stejně nebudeš mít příležitost,“ zabručel si Reggie sám pro sebe a po očku přitom pozoroval policejní vůz, který jim prosvištěl nad hlavami. „Zajímalo by mě, kam se tak žene!“

„Patrně honí nějakého jiného opilého řidiče.“ Aeromobil měkce přistál a Shirley se zhluboka nadechla a narovнала se v křesle. „Už jsme dole?“

„Dosedli jsme na zemský povrch,“ ujistil ji počítač, „nebo alespoň na dláždění, které ho překrývá.“

„Dobře.“ Shirley se předklonila, uchopila rukojeť ručního otevírání dveří a přitáhla ji k sobě.

„Hej! Co to děláš?“ namítl Reggie.

„Jdu ven,“ odpověděla Shirley ledově.

„Zatracená pitomá slepice.“ Reggie se krčil v rohu sedadla, zíral na displej nad sebou a popíjel přitom další martini. Údaje na displeji se mu jevily poněkud rozmazané, ale to bylo v pořádku - alkohol mu pomáhal zahnat depresi, která na něj během večera padla. „Co ta vůbec ví?“

„Má vzdělání v oboru svobodných umění,“ odpověděl počítač.

„Sklapni!“ zavrčel Reggie. „Kdo se tě vůbec na něco ptal?“

Počítač zaznamenal příkaz 'Sklapni!', z kontextu odvodil, že to byl rozkaz, aby mlčel, porovnal ho s přímým dotazem, který po něm následoval, z kontextu odvodil, že se jednalo o řečnickou otázku, a moudře se rozhodl neodpovídat.

„Nemá vůbec ponětí, jak vypadá *skutečný* chlap,“ bručel Reggie. „Zná jenom ty bábovky z univerzity.“ Zamračil se při vzpomínce, jak mu to jeden z těch bábovek z univerzity nandal při rvačce a co s ním udělal jiný, když na něj Reggie zaútočil pěstí. „Skety to jsou, jeden jako druhý.“

Počítač prohledal svou databanku ohledně iracionálního lidského chování a usoudil, že si jeho majitel potřebuje popovídat, aby se zbavil emocionálního stresu, a tudíž by měl ocenit příslušnou narážku. „Mají nedostatky v oblasti fair play?“

„Teď jsi na to kápl! Pořád se ti pošklebují, dělají si z tebe legraci tím, že se tě vyptávají na věci, o kterých zhola nic nevíš! 'Co si myslíš o včerejším koncertu, Reggie?' 'Jak se ti líbilo to nové drama, Reggie?' Zkrátka melou pořád dokola, jen aby se mě mohli zeptat, co si myslím o ligových výsledcích nebo o něčem podobném. Tak, dej mi ještě sklenku!“

Dvířka autobaru se odsunula a Reggie vyndal sklenici, ze které vybryndal skoro stejně, jako vypil. „Fuj! Příště je nelij tak plné, jo?“

Počítač zaregistroval jeho příkaz do svého manuálu míchaných nápojů. „Jak si přejete, pane.“

„Jak si přeju jak si přeju!“ Kdy jsi udělal *něco*, co jsem si přál?“ odsekl Reggie.

„Usiluji všemi způsoby zavděčit se vám...“

„Opravdu? Tak proč mi tu kážeš o zákonech, co?“

„Nemohu -“

„Bereš mi řízení, sotva se pořádně rozjedu,“ zavrčel Reggie. „Hele, nech mě řídit! Nech mě, ať ti ukážu, jak se jezdí!“ Dovrávorál do pilotního křesla a přepnul na ruční řízení. „*Neopovažuj* se mi do toho plést!“

Hladina napětí v počítačově programu začala v předtuše Reggieho pravděpodobného konání stoupat. „Pane, spočítal jsem, že hladina alkoholu ve vaší krvi je -“

„Řekl jsem ti, abys nechal toho kázání! *Jedem!*“

Čtvrtinou své kapacity počítač prověřil příkazy, které mu Reggie dal, aniž se mu podařilo najít nějaký, který by mu výslovně zakazoval kázání, ověřil si definici kázání a dospěl k názoru, že žádnou takovou aktivitu nevykonává. Druhou čtvrtinu své kapacity monitoroval Reggieho prudké změny směru a střemhlavé pády, zatímco zbývající polovinou pátral po řešení konfliktu mezi svým základním programováním a Reggieho příkazem, aby mu nezasahoval do řízení. Extrapoloval výsledky jeho divokého letu v souvislosti s okolními mrakodrapy a mimořádnou hustotou provozu toho večera a dospěl k alarmujícím závěru: „Pane, budete-li takto pokračovat, nevyhnutelně se srazíte s nějakou budovou nebo jiným dopravním prostředkem!“

„Ale, zmlkni a uživej si jízdy,“ zavrčel Reggie. „Jsi stejný jako *ona*.“

Počítač zaregistroval jiný aeromobil, který se k nim rychle přibližoval, až zcela zaplňoval zorné pole jeho receptorů. Spočítal vektory obou vozidel a dospěl k názoru, že ke srážce dojde za 5,634 sekundy (zaokrouhleně na tři desetinná místa). Měl by varovat Reggieho, ale ten mu právě nařídil, aby 'zmlkl'. Měl by převzít řízení a srážce zabránit, ale Reggie mu rovněž expresivně zakázal to udělat. To vytvořilo konflikt mezi dvěma aspekty jeho programu - mezi tím, který mu prikazoval zajišťovat bezpečí jeho vlastníka, a tím, který ho nutil k poslušnosti. Jistě, mohl neuposlechnout, aby svého majitele ochránil před vážným zraněním - ale byl k něčemu takovému oprávněn? Musel to rozvážit. Koneckonců, měl na to 5,634 sekundy (nyní 5,173). Ale pro počítač je pět sekund moře času, takže si mohl dovolit zamyslet se nad tím.

Lidská bytost se zeptala: „No dobře, tak co se mi může stát?“ Ale to nebyl závažný dotaz pro robotický mozek VESS - předpokládalo se, že jakékoliv poškození jeho samotného *bylo* nepodstatné. Vždycky

mohl být opraven a neměl žádné okruhy pro bolest. Co však bylo podstatné, byla otázka, zda může dojít ke zranění jeho majitele, a za druhé, zda mohou být zraněny osoby ve druhém aeromobilu. Na třetím místě stála otázka, zda může dojít k poškození druhého aeromobilu jako takového. Robot dospěl k názoru, že pokud bude pokračovat v současném kurzu:

- a) bude zraněn jeho majitel
- b) bude zraněn majitel nebo majitelé druhého aeromobilu a
- c) bude poškozen i druhý aeromobil sám

A také, v důsledku výše uvedeného, bude poškozen i počítačův vlastní aeromobil. Zjevně by tedy měl přikročit k úhybnému manévru - měl by zahrnout tak, aby druhý aeromobil minul. Ale jeho majitel mu *zakázal* převzít řízení.

Celý problém by byl pouze akademický, pokud by jeho majitel měl v úmyslu na poslední chvíli uhnout; byl by to sice dopravní přestupek, ale nebylo na počítači, aby o tom rozhodoval. Proto se zeptal: „Jste na kolizním kurzu s jiným aeromobilem. Přejete si zahrnout -“

„Sklapni!“

Počítač zmlkl, zvážil situaci a rozhodl se, že může přinejmenším neuposlechnout příkazu, aby sklapl. „Plánujete uhnout dřív, než se s druhým aeromobilem srazíte?“

„Samozřejmě,“ zavrčel Reggie. „Co si o mě myslíš, že jsem, idiot?“

„Ne,“ odpověděl robot zcela po pravdě. Byl si vědom, že Reggieho inteligence ležela v rozmezí normálního IQ, takže technicky do kategorie 'idiot' zařazen být nemohl.

Ke kolizi mělo dojít za 2,98 sekundy. Robot zaznamenal, že blížící se aeromobil začal uhýbat z kurzu, ale vypočítal, že v daném čase nedokáže uhnout natolik, aby zabránil nárazu. Zahrnout by musel i Reggieho aeromobil. Ale jelikož Reggie trval na svém záměru zahrnout až na poslední chvíli a nadále zakazoval robotovi, aby nějak zasahoval do řízení, nemohl s tím nic dělat.

VESS však znal Reggieho reakční čas v době, kdy byl střízlivý a dokázal vypočítat ztrátu reakční doby úměrnou k množství alkoholu,

který požil. Vyšlo mu, že jeho tělo není sto uposlechnout příkazu jeho mozku za méně než 1,23 sekundy, a že pokud do té doby nezačne zatáčet, může tak učinit sám. Připravil se a začal odpočítávat nanosekundy.

Při 1,34 Reggie zařval: „Ted’!“

Při 0,09 začal jeho aeromobil zahýbat.

Při 0,08 počítač zaznamenal, že Reggie neuhnul dostatečně a že dojde přinejmenším k částečnému střetu. Proto konečně zasáhl do řízení, i když jen proto, aby strhl volant směrem, kterým zatáčel Reggie, a drasticky tento pohyb urychlil.

Aeromobil prosvíštl v posledním zlomku sekundy kolem, skoro minul bod kolize...

Skoro.

'Skoro' znamená velký mosazný gong, který tě obklopuje, naplňuje celý prostor a čas nekonečným, zvучným tónem. 'Skoro' znamená součet kinetických energií dvou těles, jež do sebe narazily při téměř paralelních vektorech. 'Skoro' znamená lidské tělo vržené proti bezpečnostním pásům a další dvě lidská těla vržená proti bezpečnostním pásům. 'Skoro' znamená tříštivý náraz aeromobilu na plastikretový povrch budovy, skřípot, jak se následně odráží od nižších podlaží a uširvoucí stále se zvyšující vytí turbíny, která už není spolehlivě propojená s antigravitační jednotkou, nicméně nepřestává zvyšovat výkon ve snaze zmírnit sílu nárazu a daří se jí to natolik, že skoro zabraňuje poškození. 'Skoro' znamená náhle vystřízlivělého řidiče, který se rozhlíží na všechny strany, vyděšeně třesí oči, jeho srdce bije jako zběsilé a z úst mu vychází nesouvislé: „Co... co se stalo... co...“

Druhý aeromobil přeletěl nad nimi, zachráněn před nárazem do budovy nanosekundovým reflexem jeho počítače. Přistál na zemi o kus dál s pouhými několika škrábnutími, z nichž žádné nebylo vážnějšího charakteru. Řidič vyskočil ven, přiběhl k Reggieho aeromobilu, trhnutím otevřel dveře a křikl: „Jste v pořádku, chlape? Jste v pořádku?“

Reggie zamrkal, nechápavě na druhého muže vypouklil oči a najednou si uvědomil, že by mu srážka mohla být kladena za vinu. Proto se zamračil, sebral poslední zbytky své asertivity a zavrčel: „Kdo tě učil řídit?“

Pak omdlel.

„A ty?“ zeptala se Cordelie, oči rozšířené představou té tragédie. „Ty jsi také ztratil vědomí?“

„Neztratil,“ odpověděl Fess. „Jsem koneckonců robot a neztrácím vědomí, pokud neutrpím vážné poškození, které mne vyřadí z činnosti.“

„Ale ta nehoda tě poškodila,“ vložil se mezi ně Gregory.

„Ano,“ přisvědčil Fess. „Před srážkou byly všechny mé okruhy v dokonale funkčním stavu - ale po ní, když jsem byl vymontován z vraku a podroben sérii zkoušek, zjistilo se, že mám několik oslabených kondenzátorů.“

„A kvůli nim teď máš ty své záchvaty, že?“ zeptal se Geoffrey s očima rozšířenýma.

„Přesně tak,“ přisvědčil Fess. „Ta havárie byl poslední případ, kdy jsem byl schopen rozhodovat na základě většího množství faktorů pod tlakem krátkého časového limitu. Od té doby každá podobná situace přetíží mé oslabené kondenzátory a způsobuje jejich vybití. Když na to technici přišli, nainstalovali mi přerušovač okruhu a absorpční podložku, která umožňuje, aby se kondenzátory vybily izolovaně.“

Magnus se zamračil. „Kdybys ji neměl, výboj by ti spálil další součástky, že?“

„Ano,“ potvrdil jeho vývod Fess. „Naštěstí to předvídali a dalšímu poškození zabránili.“

„A co se stalo s aeromobilem?“ zeptal se Gregory.

„Byl totálně rozbitý,“ odpověděl Fess. „S převzetím řízení jsem otálel příliš dlouho.“

„Za dané situace jsi s tím nemohl nic dělat,“ řekl Magnus.

„Právě naopak, mí tvůrci rozhodli, že jsem měl značný prostor, ale nesprávně jsem zhodnotil situaci. Vzhledem k známým skutečnostem jsem měl ignorovat příkaz svého majitele týkající se nevměšování se do řízení.“ Takovéto rozlišovací obvody pak byly instalovány do všech VESSů pozdějších typů.

„Tobě už to moc nepomohlo,“ usoudil Geoffrey.

„Jistě, bezcitní na to byli dost!“ otrásla se Cordelie. „Divím se, že tě nerozbili a nezakopali, když byli tak nemilosrdní.“

„Ano, mohli to udělat,“ přisvědčil Fess, „tím spíše, že rozhodli, že by náklady na mou opravu byly příliš vysoké, jelikož nemohli jen nahradit vadný kondenzátor, ale museli by pomocí mikromanipulátorů vyměnit celý molekulární obvod a při tom by byl s nejvyšší pravděpodobností úplně zničen celý můj hlavní procesor. Operace by určitě stála mnohem víc, než kolik by můj majitel mohl získat mým prodejem.“

„Co tedy udělal?“ zeptal se Geoffrey zachmuřeně. „Stalo se to přece jen a jen jeho vinou.“

„Svůj podíl jsem na tom určitě měl i já, Geoffrey.“

„Proč?“ namítl chlapec. „Právě jsi říkal, že do pozdějších robotů byly montovány rozlišovací obvody, které ty jsi ještě neměl, takže jsi tomu nebyl schopen zabránit!“

„Nemluvíš logicky, Fessi,“ přisvědčil Gregory. „Na druhé straně, nejspíš je to v souladu s tvým programem, o kterém jsi nám povídal.“

Geoffrey popuzeně vzhlédl. „Jak ty to můžeš vědět, prcku?“

Ale Magnus ho umlčel mávnutím ruky, nespouštěje oči z Fesse. „Co s tebou tedy tvůj majitel udělal?“

„Už mě nechtěl víckrát vidět,“ povzdechl si Fess.

„Ano,“ přikývla Cordelie. „Byl jsi přece svědkem jeho ponížení.“

„'Svědék' je naprosto přesný výraz,“ informoval ji Fess. „Můj záznam byl použit jako svědectví před soudním dvorem a na jeho základě byl můj majitel obviněn z jízdy pod vlivem alkoholu a byl mu odejmut řidičský průkaz.“

„Řidičský průkaz?“ Geoffrey vytřeštil oči. „Znamená to, že nemohl řídit bez povolení?“

„Přesně tak,“ přisvědčil Fess. „Existuje příliš velké nebezpečí, že by řidič mohl způsobit škodu nebo úraz někomu jinému.“

„O čemž svědčí příběh, který jsi nám zrovna vyprávěl,“ dodal Magnus zachmuřeně. „Copak si nedokážeš spočítat jedna a jedna?“

Geoffrey zrudl, ale než mohl cokoliv říct, ozvala se Cordelie: „Takže pak už nemohl řídit?“

„Nemohl,“ přikývl Fess, „proto ani nepotřeboval osobní aeromobil. Prodal vše, co z něj zbylo - mne a obvody - tomu, kdo nabídl nejvíce.“

„A kdo to byl?“

„Sběrna použitých surovin specializovaná na náhradní díly v nejnižších cenových relacích,“ povzdechl si Fess.

„Musel jsi pro ně být skvělý obchod,“ řekla Cordelie rychle.

„Je od tebe hezké, že se snažíš šetřit mé city, Cordelie - ale nezapomínej, prosím tě, že žádné nemám.“

Dívka se zatvářila skepticky, ale nahlas neřekla nic.

„Byl jsem šrot,“ pokračoval Fess lhostejným hlasem, „a jako s takovým se mnou zacházeli. I kdybych mohl, nestyděl bych se za to, protože se to stalo už před pěti sty lety. A Cordelie měla pravdu - pro sběrnou to *byl* skvělý obchod. Byl jsem naprosto výjimečný kus šrotu.“

„A to ses ani nebál, když jsi zjistil, že tě prodali do šrotu?“ vyhrkl Geoffrey. Cordelie ho probodla pohledem ostrým jako dýky, ale Fess odpověděl: „Po pravdě řečeno, nemohu říct, že bych cítil nějakou úzkost. Koneckonců, osvobodilo mě to od Reggieho. Stupeň zmatení, které jeho příkazy vzbuzovaly v mých obvodech rozpory mezi dvěma aspekty mého programování, byl nesnesitelný.“

„Ale oni tě znehodnotili, udělali z tebe odpad!“

„Na tvém tvrzení je něco pravdy,“ připustil Fess. „Ale stejně, když se na onen incident dívám z odstupu pěti set let, nedokážu se ubránit přesvědčení, že to byla za mé osvobození od Reggieho ještě velice nízká cena.“

Kapitola 3

Magnus byl příliš hrdý: nikdy by se k tomu nepřiznal. Ale Gwen si všimla stísněného výrazu v jeho obličeji a zželelo se jí ho.

Na druhé straně Geoffrey ještě nebyl na sebeovládání dost starý. „Mami, já mám hlad!“

„To ti věřím, že máš,“ odtušila Gwen trpce; dojem z chlapcovy netrpělivosti Magnusova sebekontrola nijak nezlepšovala. „Ale uklidni se, chlapče - nedaleko odsud je hospoda.“

A byla tam - hned za zákrutem cesty. Bylo to poměrně příjemně vyhlížející místo, velký dvoupatrový hrázděný dům s okny se svislými příčely a doškovou střechou. Z žerdi nade dveřmi visel snůpek zelených snítek.

„Komu se nelení, tomu se zelení,“ poznamenala Gwen.

„Nové pivo.“ Rod se usmál. „Možná, že oběd bude lepší, než jsme očekávali.“

Ale Cordelie třeštila oči na zvíře uvázané přede dveřmi. „Ach! Ubohý drobeček!“

„Copak nemáš oči, sestřičko?“ ušklíbl se Geoffrey. „To přece není drobek, ale osel!“

„O nic víc než ty,“ odsekla Cordelie. „Je to ubohý drobeček, mládě oslíka! Copak ti nad ním neusedá srdce?“

„Nemusíš odpovídat.“ Gwen Geoffreya zarazila dřív, než stačil cokoliv říct. Chlapec sklapl ústa a vyčítavě se na ni podíval.

„Máš pravdu, dítě,“ pokračovala Gwen. „S tím ubohým zvířetem bylo surově zacházeno.“

A vskutku bylo - jeho srst byla hrubá a bez lesku, tu a tam se stopami prašiviny, a na bocích mu zřetelně vystupovala žebra. Zoufale natahovalo krk k těm několika trsům trávy, které rostly těsně za hranicí jeho úvazu.

„Jak zlý musí být jeho pán,“ řekl Magnus pobouřeně. „Sám si hoví v pohodlí a chládku hostince, a svému zvířeti přitom nedá ani trochu slámy!“

„Zvíře rovněž jeví výrazné znaky přetěžování,“ poznamenal Fess.

To bylo očividné - chudák malý oslík byl zapraženy do vozu nebezpečně přetíženého sudy nejrůznějších velikostí.

„Takové zacházení s ubohým tažným zvířetem je neomluvitelné!“ prohlásil Fess.

Gregory se na něj překvapeně podíval. „Soudit lidi, to přece není tvůj styl, Fessi.“

„Na tažná zvířata je zvlášť citlivý, chlapče,“ vysvětlil Rod.

„Co to musí být za bezcitného chlapa, který tak zachází se svým oslem?“ rozčilovala se Gwen.

„Dovedu si ho představit,“ odpověděl Geoffrey. „Je to pravý ničema - tlustý, líný, neurvalý a špinavý vesnický křupan!“

Ale muž, který vyšel z hostince, nebyl ani tlustý ani špinavý. Byl střední výšky a měl jen mírně nad váhu. Na sobě měl čisté kalhoty a kazajku a čepici držel v ruce, dokud nevyšel z hostince, a přitom s milým úsměvem na tváři klábosil s hostinským.

„Hej, vždyť on vypadá skoro laskavě!“ zvolala Cordelie udiveně.

Ale zdání laskavosti zmizelo ve chvíli, kdy muž přišel ke svému zvířeti. Odvázal oprat', trhl jí, až ubohému oslovi odskočila hlava od trsu suché trávy, pak se zaklením vylezl na vůz a uštědřil svému tahounovi surovou ránu bičem.

„To nesmí!“ namítla Cordelie, ale muž nepřestával hojně používat biče - a to nejen k praskání nad oslovým hřbetem, ale i ke krutým ránám, které se zuboženému zvířeti zasekávaly do boků.

„Ten ničema!“ vykřikla Cordelie. Koště ji vyskočilo z rukou a rozletělo se k vozu.

Ale Rod si všiml něčeho, co ona neviděla, a položil jí ruku na rameno. „Stáhni své koště, děvče, jinak bys mohla pokazit výchovnou lekci.“

„To snad ne,“ namítla Cordelie, ale koště se ve vzduchu zastavilo.

„Ale ano. Podívej se tamhle, na okraj louky!“

Cordelie se zadívala naznačeným směrem a vytřeštila oči.

„Rode,“ řekl Fess, „to přece nemůže být stejné... zvííířře...“
Začal se trást.

„Uklidni se, Reziváku - kvůli tomu přece nemusíš dostávat záchvat. Jsem si jist, že pro to existuje dokonale racionální vysvětlení. Ale máš pravdu, ten osel pod stromy *vypadá* přesně jako tady náš přítel mezi postraňky.“

„Ten u lesa je na tom lépe,“ poznamenal Gregory, „protože se alespoň může hojně napást svěží trávy.“

Magnus se zamračil. „Ale jak mohou být dva přesně stejní? Copak podle jednoho z nich někdo vytvořil druhého z čarodějnického mechu?“

„Ale proč?“ otázal se Geoffrey.

„Nemyslím, že je vytvořený z čarodějnického mechu,“ řekl Rod pomalu. „Vlastně mě to začíná zajímat. Nepřipadá vám něco na tomhle oslovi tak trochu - zvláštní?“

„Když o tom teď mluvíš,“ odpověděl Fess, „ten osel se chová trochu *příliš* servilně.“

„Přesně tohle jsem měl na mysli.“ Rod přikývl. „Přehrává.“

„Kdo, tati?“

„Počkej a uvidíš,“ poradila mu Gwen klidně, ale zdálo se, že se úsměv na její tváři musí každou chvíli změnit v úšklebek.

Osel mezi postraňky napjal síly a podařilo se mu uvést přetížený vůz do pohybu. Odtáhl ho cestičkou od hostince - a pak pomalu zamířil do polí. Muž na voze klel a trhal opratěmi jako zběsilý, ale nezdálo se, že by si toho osel všímal. Muž ho švihl bičem po bocích tak silně, až z rány vystříkla krev - ale osel jen zrychlil, stále se vzdaluje od cesty. Muž začal zuřit. Švihal ubohé zvíře bičem, klel jako ďábel a škubal za opratě tak silně, až se jedna z nich přetrhla.

„Co je to za osla?“ vytřeštil oči Geoffrey. „Ta jeho ubohá hrud' přece nemůže vzdorovat takovému tahu opratí!“

„Možná je má v zubech,“ nadhodil Magnus.

„Nebo má možná tlamu tvrdou jako kámen.“ Rod už nedokázal potlačit smích.

Osel zahrnul směrem od přetržené opratě a začal chodit v kruhu. Muž na voze řval vzteky a nepřestával zvíře šlehat bičem, ale osel jen přidal na rychlosti, pořád dokola, až muž pocítil tah odstředivé síly a dostal strach. Zahodil bič a zvedl se, aby vyskočil z vozu - a dopadl zpátky na sedátko.

„Je přilepený k sedátku!“ zavyl Geoffrey.

„Manželi,“ řekla Gwen, „tohle není jen obyčejná napodobenina z čarodějnického mechu.“

„Souhlasím - a řekl bych, že oba víme, co to je.“

Bič náhle vyskočil z trávy, zatočil se a zapráskal nad mužovou hlavou. Muž vyděšeně vzhlédl a zaúpěl. To už bič zaútočil jako had a začal cupovat mužovu košili a sázet mu na záda jednu ránu za druhou.

Rod se zamračeně podíval na Cordelii. „Říkal jsem ti, abys počkala.“

„Ale já jsem tě poslechla, tati! To není moje dílo!“

Rod na ni vytřeštil oči.

Pak se zase rychle obrátil, aby mu neuniklo nic z dalšího dění.

Osel teď cválal mnohem rychleji, než Rod kdy viděl - a vůz svištěl, jeho vnitřní kolo se vzneslo do vzduchu a zase dopadlo na zem a pak se zase vzneslo. Muž se držel zuby nehty a ječel strachem, jak mu bič práskal nad hlavou a vůz pod ním poskakoval.

„Už to bude,“ řekl Rod. „Už to...“

S hlomozem a praskotem se vůz překotil na stranu a sudy se vysypaly ven. Dva největší se rozpadly na kusy a do trávy vyšplácho červené víno. Muž přistál na zádech o deset yardů dál. Jeden menší soudek ho udeřil do břicha.

„Ach, ubožák!“ zvolala Cordelie. „Tati, neměli bychom mu pomoci?“

„Pročpak, sestřičko?“ zeptal se Magnus. „Zakusil snad více bolesti, než dopřával svému oslu?“

„Před malou chvilkou jsi ho nazvala ničemou,“ připomněl jí Geoffrey.

„To bylo, když nebyl v nouzi - ale teď je! Ach!“

„Uklidni se, děvče.“ Gwen jí položila ruku na rameno. „Nech to působit. Jsem přesvědčena, že už nebude týrat žádné zvíře, co bude živ.“

„Ale přežije vůbec?“

„Určitě ano,“ ujistil ji Fess, který natahoval krk, aby lépe viděl. „Dokážu zvětšit vizuální obraz, Cordelie, a přehrál jsem si celý jeho pád zpomaleně. Podle toho, co jsem viděl, není příliš pravděpodobné, že by ten muž byl vážně zraněn.“

„Díky Bohu za to!“

„Nemyslím, že s tou malou fraškou má něco společného Bůh,“ řekl Rod pomalu.

A opravdu, muži se mezitím podařilo převalit na břicho a začal se zvedat na všechny čtyři - vtom ale osel přiskočil, zahrabal předníma nohama ve vzduchu a zasáhl mužův zadek, sotva ho zvedl ze země. Muž znovu upadl tváří do bláta.

„Dobře mířený zásah!“ Geoffrey se snažil skrýt úsměv. „Je to špatné, že se smějí lidskému neštěstí, tati?“

„Vlastně ani ne,“ odpověděl Rod pomalu. „S ohledem na to, že ten muž zakouší pouze to, co sám dopřával svému zvířeti. Kromě toho mám důvod se domnívat, že neutrpí žádný vážný úraz - nanejvýš nějakou tu modřinu.“

„Jak to můžeš vědět?“ otázala se Cordelie.

Ale muži už se nějak podařilo vstát, aniž by mu jeho osel uštědřil dobrodiní další lekce, a teď běžel zběsile zpátky k hostinci a ječel: „Čarodějnictví! Černá magie! Nějaká čarodějnice začarovala mého osla!“

„Mami,“ řekla Cordelie, „to pro nás není dobré, že tak pomlouvá čarodějnice!“

„Nedělej si s tím starosti, děvče. Vím určitě, že nikdo, kdo uslyší jeho příběh, to nebude považovat za dílo čarodějnice.“

Cordelie se zamračila. „Ale jak...?“

Osel věnoval svému bývalému pánovi opovržlivé odfrknutí, dvěma dobře mířenými kopanci přerazil postraňky a vydal se k lesu.

„Zadrž ho, tati!“ zvolala Cordelie. „Jestli se nedozvím, kdo tohle všechno spískal, umřu zvědavostí!“

„To ti věřím,“ opáčil Rod a ušklíbl se, „a musím připustit, že i já bych si rád potvrdil své podezření.“ Nadechl se a zapískal zvláštní třítónovou melodii.

Osel sebou trhl a obrátil hlavu směrem k Rodovi. Čaroděj se usmál, vyšel na volné prostranství a osel zamířil k němu.

„Myslím, že bychom raději měli sejít z cesty,“ vysvětlil Rod. „Lidé z hostince se určitě každou chvíli přijdou podívat.“

„Samozřejmě,“ přisvědčila Gwen a vydala se k malému hájku na druhé straně louky.

Osel zamířil stejným směrem a dorazil tam před nimi. Zastavil a hrdě pohodil hlavou.

„No dobře, tak jsi skvělý.“ Rod se usmál. „Ale pověz mi, vážně si myslíš, že si to ten muž zasloužil?“

„To a ještě mnohem víc,“ odpověděl osel.

Děti vytřeštily oči a Fess se začal trást.

„Uklidni se, Železný logiku.“ Rod mu položil ruku na resetovací spínač. „Víš, ten osel není tak docela, čím se zdá být.“

„Já... už si začínám zvykat,“ odpověděl Fess.

Gwen se příliš nedařilo skrývat úsměv. „Řekni, osle, že se necítíš být oslem?“

„Samozřejmě, že ne.“ Osel se zašklebil - a všechno kolem jeho úšklebku jako by se rozmazalo a přetavilo v amorfnní masu - která se vzápětí přeformovala, a najednou před nimi stál Puk. „Po pravdě řečeno, ze všeho nejvíc se cítím být Robinem Goodfellowem.“

Tři mladší děti div že neomdlely čirým překvapením, a dokonce i Magnus měl oči jako stříbrňáky. Ale Rod a Gwen se jen usmívali a pobaveně přikyvovali. „Co to mělo být, náhlý impulz?“ zeptal se Rod. „Nebo jsi to výjimečně promyslel dřív, než jsi to udělal?“

„Výjimečně, to jistě!“ zvolal elf. „Abys věděl, sledoval jsem toho ničemu sedm měsíců, a pokud si někdo kdy zasloužil pykat za své činy, pak to byl on! Je to vyložený tyran a ještě k tomu příliš zbabělý, než aby si troufl na smrtelného muže! Dokonce i koně se bojí a dobře si rozmyslí, než ho uhodí! Proto když na tebe promlouvá, zdá se být mírný jako holubička, přestože ti ve svém černém srdci touží utrhat úd po údu. Nakonec už mne unavilo dívat se, jak týrá to nebohé zvíře, a řekl jsem si, že mu dám ochutnat jeho vlastní medicíny.“

„To ti není příliš podobné, Puku, chovat se tak krutě,“ namítla Cordelie.

Elf ji obdařil dravčím úšklebkem. „Znáš jen jednu mou tvář, dítě, proto můžeš takto mluvit. Ale v tom, co jsem udělal, žádná krutost nebyla, protože jsem toho muže pouze zesměšnil, a to ještě ani ne před jeho přáteli. Bude-li chytrý a vezme-li si z toho poučení, nebude si už nikdy jist, komu může beztretně ubližovat a komu ne.“

Zdálo se, že se Cordelie poněkud uklidnila, ale přesvědčeně nevypadala. „Ale vystrašil jsi ho a zle zranil...“

„Dostal něco horšího, než co dával okoušet svému zvířeti?“

„No... ne...“

„Nemohu říct, že by ses v *tomto* případě zachoval špatně, Robine,“ dodala Gwen s úsměvem.

„V tomto případě, pchá! Už jsem provedl mnohá rošťáctví, ale jen zřídka jsem někomu vážně ublížil!“

Rodovi neuniklo to 'zřídka' a rozhodl se, že je čas změnit téma.

Totéž si zjevně myslel i Puk. „Dost už řečí o tom ničemovi - nezaslouží si více slov! Jak jste se vůbec dostali do těchto krajů a stali jste se tak svědky jeho spravedlivého trestu?“

„Jedeme na prázdniny,“ odpověděl Rod nonšalantně.

„Jistě, a ještě mi řekněte, že kráčíme po nebi a zemi máme nad hlavami! Nicméně, činíte dobře. Kam máte namířeno?“

„Do našeho nového hradu, Puku,“ odpověděla Cordelie a oči se jí znovu rozzářily. „Není to skvělé?“

„To ti těžko mohu říct, pokud mi neprozradíš, o který hrad se jedná,“ řekl elf.

„Říká se mu Liščí dvůr,“ informoval ho Rod.

Puk vytřeštil oči.

„Mám dojem, že o tom místě něco víš,“ řekl Rod pomalu.

„Nevím,“ odsekl elf, „protože jsem pouze slyšel, co se o něm říká.“

„A to, co jsi slyšel, nevěští nic dobrého?“

„Nějak takhle by se to dalo vyjádřit,“ přikývl Puk.

„Tak povídej,“ vyzvala ho Gwen zamračeně.

Puk si povzddechl. „Nevím toho mnoho, madam, a dohaduji se ještě méně - ale podle toho, co jsem slyšel, má Liščí dvůr špatnou pověst.“

„Neříkej, že tam straší?“ zeptal se Geoffrey a v očích se mu zablesklo.

„Neříkám, pokud se mne někdo nezeptá - a jelikož se tak právě stalo, musím připustit, že právě tohle jsem slyšel. Ale jsou duchové a duchové. Vůbec bych si nedělal starosti, kdybyste se měli dostat do blízkosti ducha člověka, který byl za svého života dobrý.“

Magnus se zamračil a naklonil hlavu na stranu. „Chápu dobře, že se nám tu snažíš naznačit, že duch, který na našem hradě straší, nepatřil za svého života k dobrým lidem?“

„Podle toho, co jsem slyšel, ne,“ přisvědčil elf ponuře. „Ale jak jsem řekl, nic z toho doopravdy *nevím* - ani v časech, kdy byl ten muž naživu, jsem v tom kraji neměl nic na práci, a neměl jsem tedy příležitost se s ním setkat. Ale pravda je, že měl špatnou pověst.“

„Ty jsi o něm slyšel, ještě když byl naživu?“ Magnus se zamračil.
„Pak není dlouho duchem.“

„Ne, teprve několik staletí.“

„Ty jsi znal muže, který...“ Gregory nedořekl a jeho pohled se rozostřil. „Teď mluvíš jako nejstarší ze Starých, je to tak?“ Ale bylo na něm vidět, že ho to poznání zarazilo.

Puk takticky pominul zmínku o svém věku. „Budu cestovat s vámi, přátelé.“

„Tvá společnost je nám kdykoliv vítaná, Puku,“ ujistila ho Gwen. „Ale jestli chceš jít jen proto, že se o nás bojíš, děkuji ti, ale to není nutné. Pouhý duch nemůže zneklidnit *naši* rodinu, bez ohledu na to, jak zlý byl, dokud byl ještě živý.“

„Nebud' si tím tak jistá,“ opáčil Puk, kterého její slova nepřesvědčila. „Ale pravdou je, že ještě musím něco zařídit pro Jeho Veličenstvo.“ Všichni věděli, že 'Veličenstvem' nemíní krále Tuana, ale pouze Rod věděl, že elf mluví o dědečkovi jeho dětí. „Kdybyste mne potřebovali, zapísejte a já se ihned objevím.“

„Díky,“ řekl Rod. „I když doufám, že to nebude nutné.“

„To já samozřejmě také! Budete-li potřebovat více informací, než vám mohu poskytnout já, stačí, když se zeptáte elfů, kteří bydlí poblíž hradu. Nepochybuji, že ti znají pravdu o tom, co se vypráví.“

Rod přikývl. „Díky za doporučení. *Tohle* rozhodně uděláme.“

„Musíme se přece seznámit se svými sousedy,“ přisvědčila Gwen.

„Řekl bych, že jich budete mít dost málo,“ řekl Puk a zašklebil se. „Povídá se, že kdo mohl, už odtamtud dávno utekl.“

* * *

Než si vůbec mohli objednat, museli počkat, až utichne všechen smích a vtipkování a až schlíplý a v obličeji rudý majitel osla odejde; když ale jídlo konečně donesli, bylo chutné a výživné. Poté, co se najedli dosyta, Rod prohlásil, že jelikož jsou na prázdninách, má v úmyslu oslavit tuto skutečnost tím, že si zdřímne a každé dítě, které by tropilo hluk a rušilo ho, bude mít příležitost získat empirický důkaz o složení Měsíce.

Když nic jiného, byla to dobrá záminka odejít nějakých padesát stop do stínu stromů a tam ulehnout s hlavou v klíně své ženy. Díky neustálému tichému mumlání, které směrem od nich přicházelo, měly

děti plné právo s úspěchem pochybovat, že jejich otec doopravdy spí, nebo se o to pokouší, ale přijaly to stoicky.

„Není už trochu starý, aby si hrál na Korina s mámou jako pastýřkou?“ zabručel Geoffrey.

„Ale, nech je být,“ napomenula ho Cordelie se sentimentálním úsměvem. „Koneckonců, jejich láska je naše největší jistota. Přej si, aby byla co nejsilnější.“

„Cordelie hovoří moudře,“ přisvědčil Fess. „Mimo to, od svatby nemluví o ničem jiném než o domácnosti a o dětech.“

„To vskutku není nejvznešenější téma,“ opáčil Geoffrey.

Cordelie ho zpražila pohledem. „Jsi prostořeký, bratře.“

„Možná - ale zase ze sebe nedělám nic, co doopravdy nejsem.“

„No, nevím.“ Cordelie se zatvářila zadumaně.

„Pořád tě trápí Pukova krutost vůči majiteli osla, že?“ řekl Fess jemně.

„Ne - a nepochybuji, že měl na to právo a že to tomu člověku patřilo,“ odpověděla Cordelie. „Co mne trápí, je, jak ten muž vypadal, Fessi.“

„Ale proč?“ zeptal se Geoffrey udiveně. „Pokud jsem dobře viděl, nevypadal tak zle.“

„Ano, vypadal jako obyčejný člověk, s jakým se můžeš setkat na cestách kdekoliv,“ přisvědčil Magnus.

„Copak nechápeš, že právě tohle mi vadí!“ zvolala Cordelie. „Je to přesně tak, jak říkal Geoffrey - nebyl tlustý, nebyl špinavý, vůbec nevypadal jako grobián! A přesto jím pod svou hezkou slupkou byl!“

„Ne všichni ničemové vypadají jako ničemové, sestro,“ upozornil ji Gregory.

„Prosím tě mlč, prcku! Já to vím, a právě to mě trápí!“

„Aha,“ řekl Fess. „Začínáš se bát, jestli všichni lidé nejsou v jádru tyrani, mám pravdu?“

Cordelie přikývla, oči upřené k zemi.

„Upokoj se,“ doporučil jí robot. „I když v každém člověku dříme bestie, většina se jich naučí, jak své základní instinkty ovládat - nebo je alespoň ventilovat způsobem, který není nebezpečný ostatním.“

„Ale jsou proto méně zlí?“ vybuchla dívka. „V jádru jsou to stále surovci!“

„V každém člověku je dobro i zlo,“ ujistil ji Fess. „A většina jich má natolik vyvinutý instinkt pomáhat druhým, že zcela zastíní jejich nutkání tyranizovat své bližní.“

„Jak tohle můžeš říct!“ zvolal Geoffrey rozhořčeně, „když jsi svou první zkušenost s lidmi měl s takovým nízkým ničemou!“

„To je pravda,“ přisvědčil Fess, „ale on byl v kontaktu s jinými lidskými bytostmi a podle jistých náznaků se dalo soudit, že mají i lepší stránky.“

Cordelie se na něj zamračila. „A potvrdily se ty náznaky ctností u tvého druhého majitele?“

Odpovědělo jim šedesátihertzové zabzučení, které bylo Fessovým ekvivalentem pohrdavého odfrknutí. „U něj jsem se jen utvrdil v mínění, které jsem si udělal o Reggiem, děti, a seznámil jsem se s takovým morálním bahnem, o jakém jsem do té doby neměl ani ponětí. Jeho nejhorším aspektem byla zrádnost. Reggie zrádnou povahu neměl a alespoň trochu dbal o druhé. Oproti tomu můj druhý majitel měl nesmírně zlou a hrabivou povahu, což, jak soudím, bylo koneckonců přirozené.“

Geoffrey se zamračil. „Jak to?“

„Přece každý, kdo nakoupí defektní součástky jen proto, aby maximálně ušetřil, musí být lakomec - a on mne koupil jako řídicí počítač pro svůj kosmotraktor.“

Geoffrey se zamračil. „Co je to kosmotraktor?“

„Byl, Geoffrey, protože teď už se nevyrábějí, což je svým způsobem požehnání. Byla to malá, těžce opancéřovaná plavidla navržená pro dolování a tahání, ale určitě ne pro ozdobu.“

Magnus se pobaveně usmál. „Jenže tvůj druhý majitel dbal jen málo o eleganci, ale o to víc o zisk?“

„Přesně tak, ačkoliv myslím, že jeho postoj přirozeně vyplýval z jeho zaměstnání. Byl totiž těžařem v pásu asteroidů Sol a žil v neustálé přemíře nebezpečí, zato v nedostatku čehokoliv jiného. Jedině samotářský misantrop si mohl vybrat takový způsob života a není divu, že při tom ještě více zahořkl. O ostatní lidské bytosti se zajímal pouze jako o zdroj svého vlastního prospěchu - a jestliže mu nepřinášeli zisk, nejraději by se s nimi vůbec nestýkal.“

„Chceš snad říct, že nenáviděl všechny slušné lidi?“

„To by možná bylo přehnané,“ odpověděl Fess, „ale zase ne tak vzdálené od pravdy, jak by mělo.“

„Ale lidé přece nemohou žít bez ostatních lidí!“

„Právě naopak, mohou. Jistě, budou emocionálně strádat - ale takoví lidé často bývají emocionální mrzáci už před tím.“

Cordelie se otrásla. „Jak je vůbec možné, že smýšlíš o nás smrtelnících tak dobře, když tvůj názor formovali takoví ničemové?“

„Protože jsem byl ustavičně vystavován vlivu dobrých lidí, Cordelie, nebo alespoň zprávám o nich.“

Magnus se zamračil. „Jak je to možné?“

Protože většina lidí, kteří pracovali v Pásu, byli osamělí a toužili po společnosti. Vyhledávali ji tím jediným způsobem, který byl možný - prostřednictvím rádiové a videofonní komunikace s ostatními. Já jsem samozřejmě musel ustavičně bdít a naslouchat nepřetržitému toku klábosení pro případ, že by došlo k něčemu, co by se týkalo mého majitele - a tak jsem čerpal vědomosti o lidské povaze - že někteří jsou dobří, jiní zlí, někteří docela zkažení a jiní zase velice hodní. Zaznamenával jsem nejrůznější případy, jak důležité, tak naprosto bezvýznamné. Myslím, že si nejlépe pamatuji dobu, kdy selhalo silové pole, které kolem asteroidů udržovalo dýchatelnou atmosféru.“

Cordelie vyděšeně vytřeštila oči. „Jak mohli přežít?“

„Nepřežili - zahynuli s výjimkou techniků a turistů, kteří tou dobou na sobě náhodou měli skafandry, a malé holčičky, která přežila za poněkud unikátních okolností.“

„Ach, to musela být těžká zkouška pro tvé srdce!“

„Já nemám 'srdce', Cordelie - ale naučil jsem se hodně o schopnostech lidí obětovat se pro druhé, když jsem ji sledoval po celý zbytek dětství.“

„Vyprávěj nám o ní!“ zvolal Gregory.

„Ech, ubrečené holčičí povídačky!“ namítl Geoffrey.

„Ne tak docela, Geoffrey, protože je v tom i padouch a nějaké to válčení.“

Chlapci se zablesklo v očích. „Tak povídej!“

„Rád, protože to patří k vašemu odkazu. Hrdina mého příběhu je docela zvláštního druhu, protože se jednalo o polepšeného zločince.“

„No ne! Kdo to byl?“

„Po jeho polepšení mu říkali 'Whitey Víno' a na živobytí si vydělával skládáním písní a zpíváním po hospodách...“

Whitey naposledy přejel po klávesách, zvedl ruku do výše a ušklíbl se, když se mezi jeho posluchači strhl potlesk. „Děkuji vám, děkuji vám.“ Jeho zesílený hlas burácel kabaretem - alespoň tady to tak nazývali. „Jsem rád, že se vám to líbilo.“ *No jo, ve stavu, v jakém se právě nacházíte, by se vám asi líbilo cokoliv.* Ale ovace nezáskáváte za urážení svého publika ani za to, že se vyvlékáte ze svých závazků, takže se nepřestával usmívat. Počkal, až se potlesk trochu utiší, a pak řekl: „Teď bych si rád trochu odpočinul, ale opravdu brzy se k vám vrátím. Dejte si zatím také jednu, co říkáte?“ Pak zamával a obrátil se, zatímco potlesk a jásot neustávaly. *Jo, dejte si jednu - nebo dvě nebo tři. Pak budete mít o všem, co udělám, pocit, že je to skvělé.*

Ke své zahořklosti samozřejmě neměl ani ten nejmenší důvod - živili ho. Jenže mu bylo už třiapadesát, a pořád ještě zpíval po hospodách na kdejakých bezvýznamných měsících!

Trpělivost, říkal si. Koneckonců, za podobné situace ho přece objevil ten hudební producent na dovolené, který ho slyšel a poznamenal si jeho jméno, ještě než stačil vystřízlivět. Ale druhého dne se vrátil se zajištěným časem v nahrávacím studiu a Whiteyovi udělal desku, která se prodávala - za pár babek, přirozeně, ale pár babek od stovky miliard lidí na padesáti a něco planetách pořád dělá dvacet milionů a Whitey z nich dostal šest procent. To mu zajistilo živobytí dokonce i pod ochranným polem na nějakém asteroidu nebo mrtvém měsíci a zaplatilo mu to přepravu na další planetu. Nikdy mu nečinilo problémy najít kabaret, který byl ochotný zaplatit mu za to, že si hosté budou moci poslechnout jeho písně. Pak nějaký kritik spustil rapsodie o tom, že jeho verše jsou poezií lidové tradice a jeden nebo dva profesori jim dají za pravdu (cokoliv, jen aby mohli publikovat další článek, předpokládal Whitey) a to vedlo k dalšímu prodejnímu boomu, který ho dostal zase do Solární soustavy, byť třeba jen na Triton – a tam nahrál další desku. Doufal jen, že ti profesori nebudou příliš zklamaní, až se dozví, že i on má akademický titul.

No dobře, takže je několik milionů lidí ochotno platit tvé náklady na živobytí za to, že budou moci poslouchat tvé verše. Znamená to snad, že jsi dobrý?

Pokusil se té nálady zbavit - znamená to, že jsem dost dobrý, pomyslel si, když vcházel do mrňavé místnůstky, kterou zde posměšně nazývali 'zelený salónek'. Nu což, alespoň tu měli místnost, kde si umělec mohl v klidu odpočinout mezi dvěma představeními - což bylo víc, než mohla říct většina podobných klubů.

Rozhlédl se a zamračil se. Kde bylo to víno, které mu Hilda slíbila? Slíbila, že tu na něj bude čekat.

Aha, tamhle přichází, proplovává dveřmi, vznáší se v nízké gravitaci Tritonu celá zadýchaná. „Promiň, Whitey. Někdo mě zdržel.“

„Doufám, že jsi mu nic nedala - stejně to byla jen stříkáč pistolí.“ Whitey natáhl ruku a vzal jí sklenici, zatímco brzdila o druhé křeslo. „Jak se jmenoval?“

„Terranská expresní poštovní služba.“ Hilda vytáhla z živůtku svých šatů obálku a podala mu ji. „Pro pana Toda Tambourina.“

Whitey při zvuku svého pravého jména zamrkal. „Takže úřední?“

„Připadá mi tak. Kdo ví, že jsi tady?“

„Můj producent.“ Whitey se zašklebil, a aniž z ní spustil oči, lascivně dopis pohládl.

„Nech si to - kdybys to myslel vážně, mazlil by ses se mnou a ne s dopisem. Co v něm je?“

„Patrně peníze.“ Whitey obálku rozřízl.

Jeho rysy zřetelně poklesly. „Od koho... to je?“ zeptala se Hilda.

„Od právníka,“ odpověděl. „Od právníka mého syna.“

Ne že by toho chlapce zvlášť dobře znal, pomyslel si Whitey, když si zapínal bezpečnostní pásy na palubě dopravního raketoplánu. Těžko můžete znát svého syna, když se stěží ukážete doma. A Henrietta ani nechtěla, aby se tam zdržoval, poté, co poznala svůj omyl - tak to alespoň nazývala poté co zjistila, že se nehodlá usadit a stát se spořádaným těžařem jako všichni chlapi, kteří mají všech pět pohromadě. Neschvalovala ani způsob, kterým si vydělával na živobytí - prodejem exotických farmaceutik za úžasný rabat na planetách, kde byly vysoce zdaněné - ale to jí vůbec nebránilo ochotně

přijímat peníze, jež jí posílal. Bylo to samozřejmě ilegální a byla to také první věc, které měl Whitey příležitost litovat - zvláště po té strašné cestě, kdy přistál na bezcelní planetě a nedokázal vydělat ani tolik, aby měl na odlet, a na vlastní kůži poznal, co jeho zboží dokáže udělat s jeho zákazníky.

Už žádné drogy pro něj ani pro jeho zákazníky, řekl si - jen víno, nebo nanejvýš pivo. Stejně už nemusel pašovat - investoval dost, aby mohl žít z úroků. Nebo z nich mohla žít jeho žena a chlapec, zatímco on si na živobytí vydělával putováním od baru k baru a zpíváním za prachy. Ubytování nebylo zrovna skvělé, ale na druhé straně, nebylo zase o tolik horší. Promeškal první roky svého syna a začínal uvažovat o tom, že se vrátí zpátky na Ceres, aby ho poznal. S Henriettou to přece nemohlo být tak zlé.

Potom dostal dopis od právníka a zjistil, že možná je. Teď už si bude muset vydělávat na živobytí zpíváním po barech, protože soud přiklil Henriettě veškeré jeho úspory a podíly, stejně jako dítě. Whitey proti tomu nic nedokázal - a tak promeškal i chlapcovo dětství a pubertu, protože Henrietta vzala všechny peníze a syna a emigrovala na Falstaff, kam za ní Whitey nemohl - neměl dost na to, aby si koupil letenku.

Ne že by se o to pokoušel. Po pravdě řečeno, styděl se na to být jen pomyslet.

Jistě, pořád tu byla možnost, že se s ním chlapec bude chtít setkat, až vyroste - proto mu Whitey napsal dopis, když zjistil, že se vrátil zpátky na Ceres. Ale jeho syn mu poslal jen stručný vzkaz, jediný a velice výmluvný: 'Nezasahuj mi do života.' Nemínil se s ním o to přít - a vlastně se tomu ani nedivil, po tom, co mu Henrietta patrně navyprávěla o jeho otci, a co byla do jisté míry pravda. A tak měl Whitey druhou věc, které mohl litovat, a zbylo mu jen to zpívání.

Ceres! Proč se tam ten kluk vracel?

Protože tam strávil své dětství, přirozeně - bylo dobré vědět, že ho měl alespoň částečně šťastné.

Whitey si předplatil Cereskou novinovou službu a sledoval hlavní události v chlapcově životě - jeho svatbu, narození jeho dcery, přestěhování jeho rodiny do nové zaměstnanecké kolonie na velkém asteroidu s novou koncepcí ochrany proti vnějším vlivům - s

mohutnými generátory silového pole, jež zakrývalo celý asteroid - nazývané Usedlost.

A pak jednou silové pole selhalo a chlapec i jeho žena zahynuli.

Ale dítě přežilo.

Dítě přežilo a jeho otec po sobě nezanechal poslední vůli. Rodiče jeho matky následovali Henriettina příkladu a uložili se do studeného spánku, zatímco jejich konta rostla...

Další v posloupnosti příbuzenstva byl Whitey.

Dotkl se dopisu ve své náprsní kapse. Nemusel ho ani otevírat, stačilo přivřít oči, aby viděl řádky, které v něm stály. Byl nejbližší žijící příbuzný, takže bylo na něm, aby se postaral o malou Lonu a nepromarnil tak druhou příležitost vychovat dítě. Díval se, jak se Triton pomalu zmenšuje na pozadí velkého kotouče Neptunu, a cítil, jak se v něm skrze smutek rodí podivné vzrušení. V duchu se zapřísahal, že tentokrát to nezkazí, bez ohledu na to, jak těžké to bude.

Bylo to těžké.

Bylo to opravdu těžké opravdu rychle, protože ho právník zavedl do nemocnice, ne do sirotčince nebo dětského domova - do nemocnice a ona seděla ve společenské místnosti, krásná, světlavá, modrooká, šestiletá malá holčička, která se dívala na 3DT program. Jenom se dívala.

Nemluvila, nehrála si, neházela po ostatních kuličky ze sežvýkaného papíru - nic.

„Lono, tohle je tvůj dědeček,“ řekla doktorka Rossová.

Vzhledla a v jejím pohledu nebyl ani záblesk poznání - přirozeně. Nikdy se spolu nesetkali a ona pravděpodobně ani nevěděla, že existuje. „Ty jsi tatínek mojí maminky?“

Whiteyovi unikl úsměv. Copak se nesetkala ani se svým druhým dědou? Než se nechal zmrazit, samozřejmě. „Ne, já jsem ten druhý.“

„Tatínek mého tatínka?“

„Ano.“

„Jaký byl?“

Lékařka mu to vysvětlila, když se v její kanceláři trochu vzpamatoval. „Bylo to velké trauma a ona proti němu neměla žádnou obranu - koneckonců, je jí teprve šest. Není příliš překvapující, že si v

mozku potlačila všechny vzpomínky na to - a na všechny, kdo s tím byli spojeni.“

„Vůbec to není překvapující.“ Přinutil se k úsměvu. „Ještě toho není mnoho, co by si mohla pamatovat.“

Doktorka Rossová přikývla. „Musíme být velice opatrní, velice trpěliví, když máme co dělat s amnézií. Všechno se musí naučit znovu - ale musíte s ní při tom zacházet velice jemně. Nějakou dobu se vůbec nezmiňujte o Usedlosti, o jejich rodičích nebo o její minulosti. Předem se nedá přesně určit, co by mohlo vyvolat nějakou vzpomínku natolik bolestnou, aby ji vrhla zpátky v zapomnění.“

Whitey přikývl. „A bude potřebovat péči psychiatra?“

„Ano, to je bezpodmínečně nutné.“

„Aha... Berete soukromé pacienty, doktorko?“

„Ano, několik,“ odpověděla doktorka Rossová okamžitě, „a pro Lonu bych místo měla.“

* * *

Tak se nakonec přece jen usadil - našel si byt, založil si účet, nakoupil nábytek. Teprve potom ji mohl odvést z nemocnice domů, její malou ruku ve své - už mu věřila.

Byla velice hodná.

Až příliš hodná - Whitey sám sebe přistihl, že by si přál, aby alespoň občas vyvedla nějakou neplechu. Ale ona byla velice poslušná a dělala všechno, co se jí řeklo –

A nic jiného.

Když pro ni nenašel žádné zaměstnání, dívala se prostě na 3DT, ruce v klíně, seděla vzpřímeně (jak jí řekl - aby neměla kulatá záda). Všechno, co ji učil, pochopila hned napoprvé, dělala všechno, co chtěl, aby udělala. Každé ráno si stlala postel, myla nádobí, učila se abecedu –

Jako robot.

„Možná je prostě tak poslušná od přírody,“ řekla doktorka Rossová. „Některé děti takové jsou.“

„Některé děti možná takové jsou, ale nic přirozeného na tom není. Jděte, doktorko - ani drobná neposlušnost? Malé odmlouvání? Proč ne?“

„Pocit viny,“ odpověděla doktorka pomalu.

Whitey vytřeštil oči. „Čím by se měla cítit vinna?“

„Explozí,“ povzdechla si doktorka. „Děti si někdy myslí, že když se stane něco zlého, je to jejich chyba, že je to výsledek něčeho, co provedly.“

Whitey se zamračil. „Chápu, že proto může být smutná, to ano - ale že by se začala absolutně bezvadně chovat? A proč by jí to zabraňovalo snít?“

„Všichni sní, pane Tambourine.“

„Whitey.“ Křečovitě zavřel oči; jeho pravé jméno pro něj mělo nepříjemnou příchuť minulosti. „Prostě 'Whitey'.“

„Whitey“, opravila se doktorka váhavě. „Víme pozitivně, že Lona sní - proto jsem ji podrobila REM testu.“

„Tak proč potom říká, že nesní?“

„Své sny si nepamatuje. Vzpomínky na ně také potlačuje.“

„Ale ty sny se jí zdají *ted'*! A k tomu neštěstí došlo před mnoha měsíci!“

„Ano,“ odpověděla doktorka zamyšleně. „Jenže ona si může myslet, že snít je špatné.“

„Pro boha živého, proč?“

„Možná, že se zlobí na své rodiče,“ vysvětlila mu doktorka Rossová. „To děti často dělávají, pokaždé, když se jim řekne: 'Nesmíš, nebo budeš potrestána.' Chtějí to rodičům oplatit, chtějí jim ublížit, udělat něco, aby padli mrtví k zemi - a pokud tehdy usnula s takovými myšlenkami...“

„Mohla snít, že je zabije?“

„Něco na ten způsob. Pak se probudila a zjistila, že *jsou* skutečně mrtví - proto ve své mysli potlačila tu traumatizující událost stejně jako vzpomínku na rodiče, protože jí připomínala její vinu.“

„Není to trochu přitažené za vlasy?“

„Hodně,“ připustila doktorka. „Je to jen dohad, pane... Whitey.“

Povzdechl si. 'Pan Whitey' bude muset stačit. „Nemáme dost informací na cokoli jiného než domněnky, je to tak?“

„Ne, ještě nemáme.“

„Dobře, řekněme, že máte pravdu, doktorko. Co s tím budeme dělat?“

„Musíme jí dokázat, že sny nemohou ovlivňovat skutečnost, pane - Whitey.“

Whitey se zamyslel. „Vypadá to, že jí to tak připadá. Ale proč je kvůli tomu tak přehnané poslušná?“

„Protože když zlobíte,“ zamumlala doktorka Rossová, „má to hrozné následky.“

„A když zlobíte *tolik*...“

„Koledujete si o trest,“ dopověděla doktorka za něj. „Ano.“

„Dobře.“ Whitey vstal a usmál se. „Neměla by na to být sama, co říkáte?“

* * *

Trestal ji. Neúnavně, nemilosrdně, neústupně, bez ohledu na to, jak ho přitom bolelo u srdce. Nutil ji, aby drhla podlahu. Umývala nádobí. Utírala prach na nábytku. Všechno vlastníma rukama.

Měla by protestovat, že to může udělat robot.

Neprotestovala.

Nutil ji, aby si česala vlasy, a při tom ji přísně pozoroval, aby se ujistil, že si rozčeše každý uzlíček, nedbaje na bolest, která mu svírala srdce - díval se, jak jí slzy stékají po tvářích, ale ani jednou nezavzlykala.

Zakazoval jí zábavu. Nesměla si hrát - ne že by to předtím dělala. Ale zakázal jí i 3DT.

Nutil ji, aby dělala úplně všechno. Musela uklízet víc než Popelka, být čistší než Sněhurka a pracovat namáhavěji než Herkules. Zrovna začínala s Augiášovým chlévem, když konečně vybuchla: „Přála bych si, aby tě vyhodili do vesmíru, dědo!“

Hned nato ztuhla, zděšena sebou samou - ale řekla to.

„Ne,“ odpověděl Whitey a škodolibě se zašklebil. „Nevyhodí.“

Pak na tom samozřejmě musel trvat. Kdyby se mu teď něco stalo, už by se z toho asi *nikdy* nedostala. Bylo to únavné, chodit pořád v kosmickém obleku, ale po týdnů viděla, že je pořád živý, a trochu se uvolnila. A když do něj neuhodil ani blesk, začala se vztekat.

„Dědo, ty jsi zlý!“

„Já vím. Ale uklidit si svůj pokoj musíš i tak, Lono.“

„Dědo, ty jsi hrozný!“

„Stejně tu podlahu vydrhni!“

„Dědo, přála bych ti, abys poznal, jak to bolí!“

„Učesej si ty vlasy pořádně, Lono.“

Byly to právě její vlasy, které to nakonec dokázaly. Jednoho večera ji hřeben zatahal zvlášť bolestivě a ona vykřikla: „Au!“ Z očí jí vytryskly slzy.

„Ubohá holčičko,“ řekl Whitey, jehož srdce vpravdě překypovalo soucitem. „Ale pláč ti nepomůže.“

Její tvář zrudla opravdovým, spravedlivým hněvem: „Chtěla bych, abys umřel, dědo!“

„Ale já jsem neumřel,“ řekl Whitey.

„Ano, a já jsem *tak* ráda! Ale nemohl bys už přestat chodit v tom skafandru, dědo?“

„Je mi líto, dítě.“

„Ale děti ze sousedství si z tebe dělají legraci!“

„Posměšky mi neublíží.“

Viděl, že to přijala, ale dívka pokračovala: „Ale vypadáš v něm hloupě!“

Zavrtěl hlavou. „Promiň. Nejde to.“

„Ale ano, jde! Stačí, když si ho prostě sundáš!“

„Ne, nemohu,“ odpověděl, „protože kdyby se mi něco stalo, myslela by sis, že to byla tvoje vina.“

„Ne, nemyslela! To je hloupost! Přece se ti nemůže něco stát jen proto, že jsem to řekla!“ Náhle se zarazila, její oči se rozšířily - pochopila svá vlastní slova.

„To je velice důležitá věc, k čemu jsi dospěla, Lono.“ Doktorka Rossová seděla od Whiteye ostentativně proti větru a tak daleko, jak jen to šlo.

„Takže si dědeček už může sundat skafandr?“

„Ano, ale ne tady, prosím.“

„*Opravdu* jsi pochopila, že se nic nemůže stát jen proto, že si to přeješ?“ otázal se Whitey.

K jeho zděšení Lona neodpověděla.

„Proč si myslíš, že může, Lono?“ zeptala se doktorka klidně.

„Protože to říkali na 3DT,“ zamumlala Lona.

Whitey se zhluboka nadechl a doktorka se opřela ve svém křesle. „Ale to jsou jen filmy, Lono - pohádky.“

„Ne, nejsou! Bylo to o panu Edisonovi!“

Whitey vytřeštil oči.

„Ach ano, ty myslíš toho geniálního vynálezce,“ řekla doktorka Rossová pomalu. „Ale copak jemu stačilo přát si, aby se jeho vynález jen tak z ničeho nic objevil?“

„Ne.“ Lona upírala oči na podlahu.

„Tak jak se ta jeho přání stávala skutečností, Lono?“

„Pracoval na nich,“ odpověděla holčička, „pracoval velice tvrdě, i v noci pracoval, dokud nebyl jeho nový vynález hotový.“

„Ano,“ přisvědčila doktorka jemně, „a když byl starší, kreslil výkresy nových přístrojů, které vymyslel, a dával je jiným lidem, aby je vyrobili. Ale všechno to vyžadovalo práci, Lono - práci lidských rukou, ne jejich myslí.“

Dívka přikývla.

„Které přání chceš, aby se splnilo *tobě*, Lono?“

„Aby už nikdy nikdo neumřel, protože se zhroutí silové pole!“ odpověděla okamžitě.

Nyní bylo na doktorce Rossově, aby se zhluboka nadechla, ačkoliv Whitey udělal totéž. „To je velice těžké,“ řekla.

„To je mi jedno! Stejně to chci!“

„Podívej se, dítě,“ řekl Whitey, „k tomu nestačí jen tvrdě pracovat rukama, jako když drhneš podlahu v kuchyni. K tomu musíš umět matematiku, fyziku, počítačové programování a techniku - a to všechno je strašně těžké.“

„Já to dokážu, dědo!“

„Já vím, že ano,“ odpověděl Whitey měkce, „ale ne přes noc - ani do příštího týdne, ani do příštího roku ne.“

„Chceš říct, že to *nemůžu* dokázat?“

„Ale ne, můžeš,“ řekla doktorka Rossová spěšně. „Jsem si jistá, že k tomu máš potřebnou inteligenci, a všichni víme, že jsi pilná. Ale vyžaduje to dlouhou dobu, Lono - roky a roky. Musíš vystudovat střední školu a vysokou školu, možná dokonce i univerzitu. Svoje bezpečné ochranné pole nevynalezneš dříve, než ti bude dvacet nebo třicet let.“

„Mně je jedno, jak dlouho to bude trvat! Stejně to chci udělat!“

A Whitey a doktorka Rossová si konečně mohli oddechnout. *Konečně*, pomyslel si Whitey. *Konečně se nemusíme obávat sebevraždy.*

Nejprve, samozřejmě, si musela zjistit, proč silové póle na Usedlosti selhalo. Bylo to riskantní, ale doktorka Rossová řekla, že už je na to připravená. Stejně se ale chvěla obavami, když jí Whitey podával výpis z počítačového systému asteroidů. Ale chvění ustalo, sotva se na něj podívala. „Co to všechno znamená, dědo?“

„Já nevím, dítě. Nikdy jsem se toho o počítačích nenaučil dost, abych se v tomhle dokázal vyznat.“

„Nemůžeš sehnat někoho, kdo by ti to řekl?“

Whitey zavrtěl hlavou. „Nemám tolik peněz - a všichni v Pásu asteroidů jsou příliš zaneprázdněni snahou vydělat si na živobytí.“

Vytřeštila oči. „Chceš říct, že to nikoho *nezajímá*?“

„Ale jistě, zajímá, to ano. Proběhlo vyšetřování a já jsem četl hlášení - ale všechno, co v něm stálo, bylo, že došlo k tragickému neštěstí a silové pole se zhroutilo.“

„Nepsalo se tam jak a proč?“

Whitey zavrtěl hlavou. „Pokud jsem to správně pochopil, tak ne. Ale víš, že já těm technickým věcem nerozumím.“

„Nemůžeš se to naučit?“

„Mohl bych,“ odpověděl Whitey pomalu, „kdybych neměl tolik práce se sháněním prostředků na živobytí.“

„Dobře, tak se to naučím *já!*“ prohlásila Lona odhodlaně a obrátila se zpátky k obrazovce počítače.

A dokázala to. Ale předtím, než se mohla začít učit programování, musela se naučit něco o tom, jak počítače pracují - a to znamenalo, že musela studovat matematiku a trochu i fyziku. Ale když se dostala k mikroobvodům, musela se naučit alespoň tolik z chemie, aby pochopila vlastnosti křemíku - a to znamenalo více fyziky a více fyziky znamenalo více matematiky. Potom se začala zajímat o matematiku jako takovou a Whitey jí poradil, že by se měla naučit něco o historii, aby pochopila, jak lidé mysleli, když vynalezli programování, a Lona zjistila, že historie je také zajímavá sama o sobě.

Mezitím jí Whitey samozřejmě vyprávěl pověsti o nordických božstvech, dobytí Tróje a putování dona Quijota.

„Víc už jich není, dědo?“

„Je, ale není čas, abych ti je vyprávěl všechny.“

Takže samozřejmě musela začít číst knihy, aby se dozvěděla, co jí dědeček neřekl - a záhy zjistila, že je to mnohem zábavnější než 3DT. Ne že by ji teď často sledovala, neměla na to čas. Jistě, děda trval na tom, aby si každý den odpoledne hrála několik hodin s ostatními dětmi, a nyní byla tak plná života, že si přátele získala okamžitě.

Pravděpodobně proto jim na dveře zaklepala Vzdělávací komise.

Whiteyovi se samozřejmě příliš nelíbilo posílat ji na šest hodin denně do školy, kde by poslouchala látku, kterou už stejně znala. Ne že by si troufal myslet, že je chytřejší než lidé, kteří se vzdělávání věnovali profesionálně - co se normálních dětí týkalo. Ale Lona byla speciální případ a to museli připustit i oni.

Pokud by se vůbec obtěžoval s tím, aby se s nimi přel. Ale v Ceres City byly čtyři školské obvody a na okolních asteroidech bylo tucet dalších, všechny dostatečně blízko, aby ji tam mohl vozit na raketových saních, a ona se mohla každé odpoledne vídat se svými přáteli, jednou měsíčně s doktorkou Rossovou a večer si zajít do kabaretu, pokud tam Whitey zrovna účinkoval. Ne že by se příliš zajímala o to, co se dělo v klubu - nosila si s sebou svůj notebook.

Proto Whitey začal znovu cestovat, žít stylem, kterému dával přednost, i když se tentokrát nepouštěl příliš daleko. Vyvinul si z toho určitý systém - měsíc potom, co začalo nové pololetí, se přestěhovali do nového města, a než Vzdělávací komise zjistila, že tam je, už zase balili, aby se vydali jinam. Pak tam tři měsíce pobýli a školní rok byl skoro za nimi, takže nemělo smysl začínat - no a samozřejmě než začal nový školní rok, prodal svůj byt a pronajal si jiný v jiném městě - asteroidu.

A Lona se učila. A učila. A učila.

Když jí bylo deset, znala toho dost, aby si dokázala poskládat střípky informací z počítačového výpisu. Ne že by ho potřebovala - jak vysvětlila Whiteyovi chladným, kontrolovaným hlasem, dokázala si teď do něj zjednat přístup sama.

Selhal pouze jediný generátor silového pole. Jen jediný, ale jelikož byla všechna silová pole propojena, vzduch z šesti okolních se přelil do něj a odtud ve víru sněhových vloček unikl do prostoru. Všechny jejich generátory se pokoušely posílit pole, čímž došlo k přetížení systému. Pole zeslábla až do bodu, kdy neudržela ani vzduch pod normálním terranským atmosférickým tlakem a ten v jediném

závanu větru, který kdy Usedlost zažila, prosvištěl kolem okapů všech domů vystavěných osadníky v naprosté důvěře v ochranu silové kopule, ulicemi do sektoru s poškozeným generátorem a pak pryč do vesmíru. Zanechal po sobě jen vakuum.

A mrtvá těla.

A v jednom domě malou holčičku, jejíž pošetilý, přehnaně opatrný tat'ka trval na tom, aby jeho dům byl hermeticky těsný, přestože všichni věděli, že to není nutné, protože přece generátor udržoval kolem celého asteroidu silové pole, jímž nemohl proniknout žádný meteorit - pošetilý táta a pošetilá máma, kteří uložili svou dcerku do postýlky a pak si vyšli ven, aby se drželi za ruce a dívali se na hvězdy.

Whitey nehnul ani brvou a hrud' se mu dmula pýchou na svého syna, ale zároveň se mu srdce svíralo soucitem s tou malou holčičkou.

S malou holčičkou, která se probudila a zjistila, že všichni ostatní zemřeli - a nezbyl tam nikdo, kdo by jí řekl, že to není její vina.

S malou holčičkou, která teď seděla před počítačem a upírala na jeho obrazovku své osmdesát let staré oči ve tváři desetileté, s malou holčičkou, jejíž hloupý děda dokázal jen stát stranou, přát si, aby s tím mohl něco udělat a ptát se.

„Ale proč selhal ten první generátor?“

„Já nevím,“ odpověděla Lona, „ale zjistím to. A až to zjistím, postarám se, aby se to už nikdy, skutečně nikdy neopakovalo.“

Neuronila však ani jedinou slzu.

Whitey by byl raději, kdyby plakala.

Najali si kosmotraktor a odletěli na Usedlost. Nebylo těžké sehnat tlakový oblek v její velikosti - děti nebyly v Pásu asteroidů žádná vzácnost. Už ne; ne od chvíle, kdy byla silová pole prohlášena za bezpečná a stoprocentně spolehlivá.

Tedy obyčejná silová pole - standardní.

„Kdokoliv zavlče své dítě do podobného experimentu, má morální uvědomění kukačky,“ zabručel Whitey - ale současně se v něm ozývaly výčitky svědomí. Byl by jeho syn méně bezstarostný, kdyby s ním Whitey zůstal?

„Co jsi říkal, dědo?“

„Ale nic, Lono. Pojďme, prohlédneme si to tady.“ Nasadil si helmu a zkontroloval, jestli ta její těsní; ona zase zkontrolovala jeho. Potom vešli do miniaturní přechodové komory.

„Hodinu a deset minut standardního času,“ řekl mu pilot. „Když to přetáhnete, mám na krku energetickou krizi.“

„Budeme zpátky za pětáctýřicet minut,“ ujistil ho Whitey a zavřel za sebou vnitřní poklop.

Ten parchant mohl čekat, pomyslel si - kosmotraktor dokáže běhat na kus ledu týden i více. Samozřejmě, důvod, proč je starý Herman vzal, byl, že mu docházelo palivo, nebo to alespoň tvrdil - a Whitey musel uznat, že opatrnosti nikdy neškodí. Přesto pochyboval, že na tom byl prospektor až *tak* špatně.

Senzor se rozzářil zeleně a Whitey ho stiskl. Vnější dveře se odsunuly a on připevnil karabinku bezpečnostního lana ke kroužku ve stěně. Pak se, pomalu a líně v nepatrné gravitaci asteroidu, vysoukal z přechodové komory, otočil se, aby připevnil ke kroužku Loninu karabinku a pomohl jí ven.

Pohybovala se s jistotou; beztížný stav pro ni nebyl ničím novým (Whitey trval na tom, aby chodila do gymnastiky). Ale byla bledá a oči měla rozšířené napětím. Pocítil výčitky svědomí, že ji zavedl zpět na dějiště neštěstí, ale rychle se uklidnil - doktorka přece řekla, že je to v pořádku, ne? Přesto svou vnučku pozoroval velice obezřetně. „Tady, Lono - Herman odvedl velice dobrou práci. Je to jen padesát metrů odsud.“

Přikývla, rozhlédla se kolem sebe s vyděšeným výrazem ve tváři a její ruka zatápala po jeho.

A nebylo divu, pomyslel si Whitey, když jeho oči spočinuly na prázdných domech a skladištích. Nacházeli se blízko parku s dětským hřištěm, z ústředního stožáru visely řetízky houpaček, patetické ve své osamělosti. Jen tu a tam viděl rozbité okno (okna na asteroidu! Ta drzost, ta arogance, to pošetilé podceňování nebezpečí ze strany osadníků!). Stopy jiného poškození neviděl. Ano, občas zahlédl nějakou tu uvolněnou tašku na střeše, ale bylo jich jen málo - závan, se kterým unikl všechny vzduch, neměl mnoho síly. Tohle místo zničilo vakuum, ne hurikán.

Bylo to pochmurné město, mrtvé a opuštěné, se vzpomínkami na rodiny, smích a slzy - kosmické městečko duchů.

„Jsou tu nějaké - mrtvoly?“ Lona těžce polkla.

„Ne - záchranná četa je všechny odvezla a byly pohřbeny.“ Nebylo třeba dodávat, že pohřební krypta se nacházela pod povrchem asteroidu, na kterém stáli. „Pokud máš pocit, že jsi tu už někdy byla, nedělej si s tím starosti. Opravdu jsi tady byla.“

„Já vím,“ odpověděla hlasem zkresleným reproduktorem v jeho přílbě, „ale je to tu skutečně strašidelné. Vypadá to tady stejně jako kdysi a to ve mně vzbuzuje pocit, že jsem zase malá - a přitom je to všechno tak jiné.“

Ano, bez života. Whitey si připomněl, že mu doktorka říkala, že jí tohle velice posilní, zažehná to poslední stopy výčitek svědomí, že další šok už jí nehrozí, protože teď byla velice silná mladá dáma. „Jistě, *naprosto* jistí si tím být nemůžeme, pane Whitey. Lidský mozek je neobyčejně složitá záležitost.“

„Tohle je generátor?“ Lona se dívala na polokouli kovové plástve před nimi, uvnitř ohrazené části parku.

„Ne, jen anténa,“ odpověděl Whitey. „Generátor je pod zemí.“

Lona se na něj podívala. „Tak jak mohlo dojít k jeho poškození?“

„My přece *nevíme*, že byl poškozen,“ připomněl jí Whitey. „Pojď, podíváme se na něj.“

Ve skále u antény našli padací dveře a nastavili správnou kombinaci na jejich zámku. Získat ta čísla nebylo lehké - patřily k materiálům s nejvyšším stupněm utajení, životně důležitým pro lidskou bezpečnost (bez ohledu na to, že lidé, kteří se na ně spoléhali, byli už čtyři roky po smrti). Ale nakonec, když pro ně doktorka napsala dopis, v němž zdůrazňovala, jak důležitá ta výprava je pro duševní zdraví dítěte, po několika úplatcích a spoustě logických argumentů, příslušné úřady váhavě souhlasily, že mu kombinaci poskytnou. Svým způsobem to bylo uklidňující, vědět, že živí jsou chráněni skoro stejně dobře jako mrtví.

Whitey otočil kolem zámku a otevřel dveře. Dolů sestupovali opatrně, on první, zkoumaje temnotu kolem světlem baterky. „Dej pozor, abys mi nešlapala na lano,“

„Nešlápnu, dědo.“ Ale nic peprného nedodala - a to mu dělalo starosti.

Potom uviděl generátor.

Zastavil na místě a jen zíral.

„Dědo,“ řekla Lona, „on je...“

„V dokonalém stavu.“ Whitey přikývl. „Alespoň tak vypadá. Zkontrolujeme ho, dítě.“

Vytáhl testovací soupravu, otevřel postupně všechny kontrolní otvory a vytáhl sondu. „Co mám dělat s *tímhle*?“

„Červený připoj na kontakt A, dědo - tady,“ ukázala Lona. „A modrý na kontakt D.“

„Jsem rád, že alespoň jeden z nás ví, co dělám...“

Ale Lona už se mračila na displej měřícího přístroje, pak vytáhla svůj notebook. Napojila ho na datový displej na obvodu a řekla: „Červený připoj na kontakt B, dědo, a modrý na kontakt H.“

A tak to pokračovalo dál, Whitey připojoval kontakty sondy, kam mu Lona řekla, zatímco ona se mračila na displej a zadávala data do svého notebooku. Začínal mít pocit, že na něj docela zapomněla, že ho používá jen jako nějaký hlasem ovládaný mechanismus.

No, konečně to byl alespoň nějaký projev života.

Nakonec se s povzdechem narovnala a řekla: „To je vše. Prověřili jsme všechny obvody. Nic víc už tady udělat nemůžu.“

Whitey vrátil kryty přístupových otvorů na místa, naslouchaje ozvěně jejího hlasu ve své hlavě s tichým uspokojením. Ale v obličeji měl stále vážný výraz, trochu vyčerpaný. Podíval se na časový displej umístěný na průzoru skafandru. „Bylo načase; slíbil jsem Hermanovi pětáctýřicet minut a už to bylo padesát. Pojdme, dítě, musíme jít – a proti směru hodinových ručiček, prosím tě, ať se naše ocasy nezaузлují.“

„Hm? Aha, jistě, dědo.“ Následovala ho v hlubokém zamyšlení.

Whitey za nimi zavřel padací dveře, vzal ji za ruku a otočil ji zpátky ke kosmotraktoru. „Přišla jsi na něco?“

„Ehm-hm.“ Přikývla. „Je v dokonalém pořádku.“

„Cože?“ Whitey sebou trhl a vytřeštil na ni oči.

„Je to tak, dědo.“ Její hlas zněl trochu vyděšeně, jako by měla pocit, že provedla něco zlého. „Stačilo by ho připojit ke zdroji, a mohli bychom spustit silové pole.“

Whitey nepouštěl Loninu ruku, ale jestli to dělal kvůli její opoře, nebo své vlastní, to nedokázal říct. Přinejmenším jeho mysl divoce vířila. „Jak mohl generátor selhat, když je v dokonalém pořádku?“

„Někdo ho vypnul.“

Překvapeně se podíval na Lonu.

Upřela na něj své velké, vážné oči. „Někdo ho musel vypnout, dědo, jiná možnost neexistuje.“

„Ale já jsem potřeboval celý týden, dopis prokazující nutnost a tucet formulářů pro pět různých úřadů, než jsem dostal kombinaci zámku - a to v době, kdy byl generátor mimo provoz! Jak se tam někdo mohl vůbec *dostat*?“

„Já nevím,“ odpověděla Lona, „ale někomu se to podařilo.“

Najednou Whitey ztuhl. Něco ho napadlo. „Dítě,“ řekl pomalu, „neviděl jsem tam žádný vypínač.“

Lona se zarazila uprostřed kroku. Pak pomalu došlápla a přikývla. „Máš pravdu, dědo. Žádný tam nebyl.“

„Dobře, ale když tam není vypínač, kdo mohl generátor vypnout?“

„Počítač,“ odpověděla.

„Ale to by znamenalo, že ho někdo naprogramoval, aby silové pole vypnul!“

Chvilí neodpovídala a pak se zeptala: „Nemohlo k tomu dojít přerušením dodávky proudu?“

„Pravděpodobnost je mizivá, dítě! Ale kdo se mohl dostat k počítači?“

„To musíme zjistit,“ zamumlala a vykročila ke kosmotraktoru.

Whitey se vytrhl ze svého ohromení a rozběhl se za ní. Ve stavu, v jakém se nacházela, by lehce mohla narazit na nějaký ostrý kus trosek a roztrhnout si skafandr - takže byl v nejlepší pozici, když uviděl, jak se vrtací laser na trupu kosmotraktoru otáčí směrem k nim.

Vrhl se za ní dlouhým, plochým skokem, v letu ji popadl kolem pasu a spolu s ní zmizel za jedním domem právě v okamžiku, kdy laserový paprsek roztavil skálu na místě, kde stála. Přirozeně vykřikla a Whitey ji okřikl: „Ticho!“ Jeho mozek se ve snaze najít nějaké východisko rozběhl naplno. „Zůstaň tady a ani se nehni!“ zašeptal, drže jí jednou rukou, zatímco si ukazováček druhé přiložil k průzoru. Navzdory jeho helmě poznala znamení 'Pst!' a pevně stiskla rty. Oči přitom měla rozšířené jako módní panenka.

Nehybnost sice nijak nepomohla, ale podařilo se mu zahrnout kolem rohu, rychle se proplést kolem domů, nalézt rozbité okno, kterým mohl protáhnout ruku a otevřít, a potom strčil Lonu dovnitř.

Okamžitě našla nejbližší stůl a skrčila se pod něj, s očima vytřeštěnýma strachem. Whitey ukázal prstem dolů doufaje, že pochopí, že chce, aby se schovala dolů do sklepa. Byl si velice dobře vědom, že ať už na ně střílel kdokoliv, určitě naslouchá na jejich rádiové frekvenci. Pak se obrátil, a drže se ve skrytu budov, odběhl od své vnučky tak daleko, jak to šlo. S obavami přitom pokukoval po černém nebi. Bylo mu jasné, že kosmotraktor je tam někde nahoře a slídí po nich.

A byl. Najednou vyšlehl oslepující paprsek energie - přímo do domu, za kterým se ukryl v první chvíli. Pociťl záblesk uspokojení - rádobyvrah vypálil na místo, kde Whitey *řekl* Loně, aby zůstala. Zjevně tedy naslouchal na frekvenci jejich skafandrů a měl za to, že Whitey přiměl Lonu, aby se ukryla v tom prvním domě.

Jenže vrtacím laserem není možné něco 'smést' - paprsek je příliš úzký a jeho energie příliš malá. Konstantní, ale malá - a paprsek dál opakovaně tryskal z oblohy, zabodávaje se do domu stále znovu a znovu a znovu.

Jak dlouho ho dokáže udržet? pomyslel si Whitey a najednou ho něco napadlo. Protože laser spotřebovával mnohem více energie než urychlovací trysky užívané v Pásu, a možná, že mu Herman řekl pravdu, možná, že na tom skutečně *byl* špatně s energií.

Teď bylo nutné, aby ten idiot v lodi nepřestával pálit. S domem bude hotový velice brzo - a pak pozná, že v něm Whitey nebyl.

Whitey zachvátila zlost, zlost a nenávist k člověku, který by dokázal upálit dítě, jako je Lona. Nohama se odrazil od nejbližší zdi a vyběhl, jako šipka přelétal od domu k domu a hledal něco, cokoliv, co by toho člověka přimělo, aby pokračoval v palbě.

A úkryt - aby vrahovi zabránil pálit na *něj*.

Najednou se před ním tyčila prázdná zeď - skladiště. Dveře byly samozřejmě otevřené proč něco zamykat, když znáte všechny své sousedy? Vklouzl dovnitř a vyčerpaně si oddechl, pak doplul k oknu v delší zdi a vyhlédl ven na náměstí s parkem na protější straně.

Vznášela se tam loď, opravdu, patnáct metrů nad povrchem, tedy dost vysoko, aby z ní byl vidět cokoliv, co se dole pohne, a dost nízko, aby to bylo na dostřel - ale teď nestřílela.

Jenže pokud byl on v jejím dostřelu, byla také ona v jeho. Whitey zapnul svítilnu na své helmě a začal horečnatě pátrat po nějaké zbrani,

po jakémkoliv zbrani nebo alespoň po něčem, co by dokázalo vydat mohutný světelný záblesk...

A našel je, opřené o stěnu hned u dveří, dvacet pušek připojených na nabíječku. Whitey k nim přiskočil a v duchu žehnal obyvatelům Pásu, že nezapomínali na opatrnost. Posledních padesát let udržoval v Pásu asteroidů pořádek oddíl mariňáků, ale pořád se ještě našli pamětníci, kteří by mohli vyprávět děsivé historky o pirátech a lupičích, jež na asteroidech řádili prakticky od chvíle, kdy se na nich začalo těžit, a dokonce se pokusili ustanovit tu vlastní tyranii. Piráti sice už zmizeli, ale mít pušku vždy po ruce se stalo tradicí.

Užitečnou tradicí. Whitey jednu odpojil od nabíječky, děkuje bohu za své štěstí a doufaje, že proud stále teče. Neexistoval důvod, proč by neměl - planetoid byl napájen fúzním generátorem, který byl konstruován na padesát let práce. Nebyl ani důvod ho vypínat, protože štěpného materiálu byl kolem přebytek. Zvolil si nýt na protější zdi jako cíl, přepnul pušku na nízký výkon, povzdechl si a střelil.

Blesk čisté energie rozprskl roztavený kov kousek výše a vlevo od cíle.

Whitey seřídil mířidla a vypálil ještě jednou. Tentokrát nýt zmizel a Whitey přiskočil k oknu, přepnul pušku na plný výkon, zamířil na kosmotraktor, zadržel dech a vystřelil.

Záblesk jasného ohně osvětlil lodní bok.

Než Whitey stačil vypálit podruhé, loď se natočila směrem k němu. Ať už byl jejím pilotem kdokoliv, poznal skutečnou zbraň podle záblesku a věděl, že musí něco podniknout rychle. Laserový vrták zamířil na skladiště a paprsek se zabodl do jeho střechy.

Ale Whitey už stačil vyskočit ze dveří a teď se krčil za vedlejším domem. Vykoukl nad střechou, zamířil, vypálil a zase se rychle přikrčil, pak přeběhl k vedlejšímu domu, odkud vyhlédl a vypálil právě ve chvíli, kdy laserový vrták zasáhl střechu domu, za kterým se skrýval předtím. Znovu přeběhl, ale tentokrát zahrnul za roh, protože dva body určují přímku a dvě události zase trend, když si dokážete vyvodit správný závěr.

Útočník to dokázal a paprsek zasáhl třetí dům v řadě. Ale Whitey střílel ukrytý o dva domy jižně, pak o dva domy západně a zase o dva domy západně. Krev mu bušila ve spáncích, jeho srdce tepalo jako

zběsilé a neustále čekal, že ho každou chvíli musí zaplavit oheň z laserového vrtáku kosmotraktoru.

Ale nezaplavil - vrah nikdy nevěděl, kde bude v příštím okamžiku. Nebylo na tom nic divného - Whitey to také nevěděl.

Pak začal laserový paprsek konečně slábnout.

A bylo to - příští záblesk byl výrazně kalnější, pak už to byla jen slabá záře a nakonec nic. Kosmotraktor se vznášel ve tmě, nesvítilo na něm ani světélko, ani záblesk trysek.

Whitey čekal a tajil dech. Nakonec vydechl, ale kosmotraktor se stále ani nehnul. Pomalu se vydal zpátky do skladiště a nespouštěl přitom kosmický člun z očí. Nezaznamenal na něm však žádnou známku života nebo pohybu. Whitey se zašklebil. Představil si, jak muž uvnitř zuří, panicky mačká tlačítka a přepínače, ale není se schopen dostat ani na asteroid ke svému ukrytému skútru, na kterém určitě přiletěl z Ceres, neschopný střílet, vysílat, pohybovat se.

Došla mu šáva. Úplně.

Whitey se protáhl dveřmi a začal prohledávat skladiště důkladněji. Když tam byly pušky, možná tam bylo i rádio.

Bylo tam, také připojené k nabíječce. Whitey ho zapnul, nastavil frekvenci na tísňové volání, zapnul hlasitý výstup ze své helmy a sehnul se k mikrofonu. „Pomoc! Volám námořní patrolu, sektor 6...“

Jediné, co ho na tom mrzelo, bylo, že útočník nemohl slyšet jeho volání.

Mariňáci dorazili za pouhou hodinu - koneckonců, z Ceres se sem denně dojíždělo za prací. Ne že by vrah mohl někam uprchnout. Ale Whitey měl dost času, aby vyhledal a vyzvedl velice vystrašenou Lonu, malou dívenku vzlykající strachem a hrůzou z toho strašidelného místa, kde se sama skrývala a pak si zase mohla oči vyplakat úlevou. Whitey ji konejšil a utěšoval, takže když se na nebi objevila loď patroly, vypadala už docela statečně - koneckonců objetí je objetí i ve skafandru.

„Jmenuje se Cornelius Hanash,“ oznámil jim kapitán Maríny, když zavřel dveře kanceláře a usadil se za svůj psací stůl.

Whitey vyřeštil oči. „Milionář Hanash? Ten, který vystavil Cereské centrum? Ten, kterému všichni ti hanebně bohatí turisté platí

za to, že se tu mohou povalovat v županech a dívat se, jak jim nad hlavou proplovají asteroidy? *Ten Cornelius Hanash?*“

„Právě ten,“ odpověděl kapitán, „a záznamy ukazují, že pomýšlel na založení pobočky na Usedlosti, dokonce už tam zakoupil největší kus holé skály. Ale pak mu došly peníze a opozdil se se splátkami.“

„Ale jak - jak chtěl získat peníze z Usedlosti...“ vyhrkla Lona, snažící se polykat slzy.

„Pojistka,“ vysvětlil kapitán. „Měl tam pozemek pojištěný na plnou hodnotu hotelu, který 'plánoval' vystavět. Když pole selhalo, pojišťovna musela klopit - a to stačilo na vyrovnání jeho dluhů spojených s transakcemi na Ceres.“

„Ale jak věděl, že jsme...“ Whitey se zamračil. „Vlastně jsem nijak netajil, že se chystáme na Usedlost, že ano?“

„To ne. Dokonce i já jsem se doslechl, že se nějaký blázen pokouší šťourat v poškozeném generátoru na asteroidu. Hanash, se všemi jeho konexemi na radnici, o tom slyšet musel - a věděl, co tam najdete.“

„Smrt,“ zašeptala Lona. „Smrt pro sto tisíc lidí - včetně maminky a tatínka.“

Pak se rozplakala. Konečně. A Whitey ji svíral v náručí a konejšil, čekal, až to pomine, šťastný, že konečně dala volný průchod svému žalu, že odkázala minulost tam, kam náležela.

Cordelie si utřela oči, vysmrkala se a odložila kapesníček. „Ach, to ale byla statečná dívka!“

„To jistě byla - a přestože nežila šťastně až navěky, většina jejího života byla radostná. Zbytek byl pouze vzrušující.“

„Jestli byl stejně vzrušující jako její dětství, pak se určitě nenudila,“ usoudil Magnus.

„On byl také statečný muž, ten Whitey.“ V Geoffreyových očích se zablesklo. „Neohrožený.“

„Těžko s tebou mohu nesouhlasit - ačkoliv musím říct, že nebezpečí nikdy nevyhledával. Ovšem svým způsobem ho přitahoval.“

„Díky Bohu, že jsi slyšel o takových, jako byli oni!“ vydechl Gregory. „Přes všechny ty roky mezi těžaři jsi alespoň věděl, že lidé mohou být i dobří!“

„Ano, co ten těžař?“ Geoffrey se zamračil. „Jak ses vlastně dostal od něj?“

„Po jeho smrti, ty palice dubová!“ Magnus uštědřil svému bratrovi lehký políček. „Jak jinak by se mohl dostat od takového ničemy!“

Geoffrey jeho útok lehce vykryl, a zatímco se pokoušel o odvetu, řekl: „Lehce bych dokázal vymyslet nejméně stovku způsobů - pořádným klackem počínaje a jedem konče.“

„Geoffrey! Doufám, že to měl být vtíp!“ zvolal Fess šokovaně. „Ne, popravdě řečeno, vlastně mne ho zbavila jeho vlastní morální zkaženost.“

„Morální... co?“ zeptal se Gregory.

„Zkaženost, Gregory - konání zla bez výčitek svědomí. Tuto svou vlastnost osvědčil když zachytil tíšňové volání skupiny trosečníků a rozhodl se na něj nereagovat, protože z nich zjevně nemohl mít žádný okamžitý užitek.“

„Ten lump!“ vydechla Cordelie. „Copak neměl vůbec úctu k lidským životům?“

„Ani trochu,“ přisvědčil Fess. „Klidně by je nechal zahynout a víckrát by si na ně ani nevzpomněl.“

„Ale to jsi přece nemohl dovolit?“

„Nemohl. Můj program předřazoval lidský život před lidské pohodlí - a zachránit něčí životy bylo důležitější než prospěch mého vlastníka. Otočil jsem loď a vyzvedl je, otevřel jim vzduchovou propust. Pak jsem svého majitele přesvědčil, aby je pustil dovnitř kosmotraktoru.“

„Přesvědčil!“ zvolal Geoffrey vítězoslavně. „Nemusel jsi neuposlechnout!“

„Neuposlechl jsem už tím, že jsem trosečníky zachránil - ale on měl v úmyslu porušit zákon.“

„Pak jsi ale poslouchal zákon!“

„Ano,“ přisvědčil Fess.

„Takže už není jiný případ, kdy bys neuposlechl?“

„Je,“ připustil Fess, „neboť jsem brzy zjistil, že se trosečníci vyznačují takovými skvělými vlastnostmi, jako je smysl pro vzájemnou pomoc a podporu; ale můj majitel zachytil zprávu, která je označovala jako zločince stíhané mocenskými silami a nabízela

odměnu za informace vedoucí k jejich dopadení. Jelikož mu psanci žádný prospěch nepřinášeli, pokusil se je použít jako mince, za které by si ho koupil.“

„Jako mince?“ Geoffrey se zamračil. „Jak je možné kupovat si něco za lidi?“

„Například prostřednictvím otroctví,“ odpověděl Fess. „Jsem si jist, že se k tomu můj bývalý majitel nesnížil jen proto, že k tomu neměl příležitost. Ale neměl žádné námitky proti zaprodání skupiny psanců, když se tato možnost sama nabízela. Proto mi nařídil odeslat signál na Ceres, informovat úřady o přítomnosti uprchlíků - a já odmítl.“

„V tom případě jsi současně neuposlechl svého majitele a zákon zároveň!“

„Ne tak docela,“ namítl Fess, „protože jsem měl důvod věřit, že úřady v tomto případě samy zákon porušují.“

Geoffrey se zatvářil bezmocně. Jestliže Fess řekl, že 'měl důvod věřit', bylo to nade vši pochybnost prokázáno.

„Můj majitel však zapnul manuálně ovládaný vysílač a zprávu stejně odeslal.“

Cordelie se zamračila. „Nebylo to mimořádně nebezpečné?“

„Ano,“ přisvědčil Geoffrey, „a podle toho, co jsi řekl, mi nepřipadá jako odvážný muž - jak to, že neupřednostňoval vlastní zájmy před vším ostatním?“

„To právě dělal,“ řekl Fess. „Zdálo se, že psanci nejsou nijak nebezpeční. Nebyli to zločinci, ale obyčejní lidé, kteří vyjádřili nesouhlas s míněním strany organizující právě mocenský převrat. Jelikož nebyli nebezpeční sami o sobě, těžař ani na chvíli nezaváhal zradit je vrahům vyslaným onou stranou.“

„Ten zbabělec! Ten ničema!“ zvolal Geoffrey. „Copak vůbec nevěděl, co to znamená soucítit s druhým?“

„Bojím se, že ne. Určitě neměl zábrany proti získání odměny za dopadení uprchlíků, když se mu příležitost sama naskytla. Jenže nevěděl, že mohl získat mnohem více od toho gentlemana, který mne koupil.“

Geoffrey se zamračil. „Chceš říct, že tě od něj ti 'psanci' koupili?“

„Jejich vůdce, ano.“

Také Cordelie se zamračila. „Ale proč tě ten bohatý pán koupil od těžaře?“

„Protože on a jeho přátelé potřebovali mne a můj kosmotraktor, aby mohli uprchnout před vrahy, které těžař zavolal.“

„Ale jak věděli, že je těžař zavolal?“

„Informoval jsem je o tom.“

„Fessi!“ Geoffrey se na něj pobouřeně podíval. „Ty jsi zradil svého majitele!“

„Ano,“ odpověděl Fess bez nejmenšího zaváhání. „Už jsem vám řekl své výhrady ohledně těžařova charakteru, děti - ale za pouhou hodinu jsem nabyl velký respekt k psancům a přesvědčil jsem se, že bojují za svobodu pro celé lidstvo. Můj program říkal, že takováto svoboda je základem všeho a že se svou důležitostí rovná loajalitě k mému vlastníkovi.“

Geoffrey se zamračil. „To zní divně, ve světle toho, co jsi nám o svém programu řekl dříve.“

„Připadá mi to jako anomálie,“ připustil Fess. „Vlastně si myslím, že při mém programování došlo k nějaké chybě a že to platí výhradně pro mne. Tak či tak, tohle byla jediná situace, při které tento konflikt vyvstal. Prozradit těžařovo hlášení psancům bylo zcela v souladu s mým programem.“

„Naučil ses toho o lidech víc, než když jsi řídil aeromobil, co?“

„Mnohem více, a jak už jsem řekl, postupně jsem začal zjišťovat, že v lidech je dobro stejně jako zlo.“

Gregory zmateně vzhlédl. „Ale vždyť jsi jen robot, nebo se nás o tom alespoň neustále snažíš přesvědčovat. Jak můžeš rozlišit dobro od zla?“

„Nezapomeň na můj program, dítě. „Pro mne je 'dobrá' každá věc, která má vztah k zachování lidského života, svobody a štěstí, a 'špatné' je všechno to, co je nepřátelské k lidskému životu, štěstí nebo svobodě.“

„Takže tvrdý alkohol by podle tebe měl být 'dobrý,“ řekl Geoffrey.

„Mluvil jsem o štěstí, Geoffrey, ne o potěšení.“

Geoffrey zavrtěl hlavou. „Nevidím v tom rozdíl.“

„Stejně jako můj druhý majitel. Ale i když jsem chápal složitost jeho situace, nemohl jsem mu odpustit jeho chování.“

„Je to div, že tě nerozbil na kusy!“

„Neměl k tomu příležitost; vůdce psanců si totiž zajistil svou bezpečnost a bezpečnost svých druhů tím, že těžaře zanechal na malém asteroidu s dostatečnými zásobami jídla a vody - a s majákem, pomocí kterého si mohl přivolat pomoc.“

„Ach, to bylo kruté!“

„Vůbec ne; bylo naprosto jisté, že těžař bude zachráněn dřív, než mu zásoby dojdou.“

Geoffrey se zamračil. „Tak proč ho nechávali na tak nepravděpodobném místě? Proč ho neodvezli do nějakého města?“

„Protože kdyby ho vzali na Ceres, byli by zatčeni. Ale tím, že ho zanechali na asteroidu, získali několikadenní náskok před svými pronásledovateli.“

„Proč ho naopak nezabili?“ zeptal se Geoffrey.

„Geoffrey!“ namítla Cordelie.

Ale Fess odpověděl vážně: „I na toto řešení se pomýšlelo - ale vůdce psanců navrhl humánnější řešení.“

„Jen 'navrhl'?“ zeptal se Geoffrey. „Copak on nerozkazoval?“

„Nevím,“ řekl Fess, „protože to nikdy nemusel udělat. Nikdo z ostatních proti jeho návrhům nic nenamítal.“

„Chceš říct, že ani nepomysleli na to ho neuposlechnout.“ Geoffrey se zamračil. „Není to obdivuhodné?“

„Je,“ přisvědčil Fess, „rozhoduje-li velitel správně.“

„Ale takhle jsem se zase nic nedozvěděl!“ zvolal Geoffrey. „Mám neposlušchat, nebo nemám?“

„Opravdu je to poněkud nejasné, Fessi,“ přidal se k němu Gregory.

„To si musíte rozhodnout samy, děti, a rozhodnout se budete muset v každém jednotlivém případě, aniž byste sílu svých rozhodnutí zmenšovali trváním na nějakých dogmatických pravidlech.“

„Pak by nám měli dát pravidla, která *nej*sou dogmatická,“ podotkl Magnus.

„Vaši rodiče už vám je dali.“

Děti se po sobě zmateně podívaly.

„Dělá si z nás legraci?“ zeptal se Geoffrey.

„Ne,“ opáčil Gregory, „to nemá v povaze.“

„V povaze má loajalitu svému majiteli,“ řekl Magnus, „a tím je náš táta.“

Cordelie se otočila, aby se podívala na Fesse. Začínala se zlobit. „Takže jsi nás prodal?“

„Nic takového,“ odpověděl Fess, „a když se pořádně zamyslíš, přijdeš na to sama. Pokud chceš vědět, jestli máš poslouchat nebo ne, mohu ti odpovědět jen to, co znám z vlastní zkušenosti: 'Poslouchej, ale nikdy neznad' svůj program.“

Geoffrey se zamračil, „K čemu je to lidem z masa a krve? Copak my máme nějaký program, který bychom mohli neznadit?“

„Na to si budeš muset přijít sám, Geoffrey,“ odpověděl Fess. „Je to jedna z věcí, ze kterých se skládá dospívání,“

Děti na něj rozpačitě hleděly a snažily se přijít na to, jestli se mají zlobit nebo ne.

Pak se Magnus usmál. „Ty jsi to ale také nevěděl, když tě poprvé oživil, že ne?“

„Neměl jsem podprogramy pro řešení konfliktu mezi svým programem a každodenními problémy. Ale můj program mi vytvoření takových subrutin dovoloval.“

„A ty sis je vytvořil shromažďováním faktů, o kterých jsi nám vyprávěl, že ano?“

„To je poměrně přesná definice, ano.“

„Pak jsi i ty dospíval!“ zajásala Cordelie.

„Ano, měl jsem období odpovídající lidskému dospívání. Jsem rád, že tě to těší, Cordelie.“

„No, vždycky se rádi poučíme od někoho, kdo prošel stejnou cestou před námi,“ odpověděl Magnus rozšafně. „Od koho ses učil řešit konflikty ty, Fessi?“

Robot chvíli mlčel a pak řekl pomalu: „Vytvořil jsem si své podprogramy podle principů obsažených ve svém základním programu, Magnusi. Ale kromě toho jsem přejal některé koncepty od lidské bytosti, jejíž myšlenky tvořily dokonalé logické smyčky. Porovnával jsem přítomné události s událostmi minulými, abych z nich vyvodil podobnosti a rozdíly, a tudíž se mohl rozhodnout pro náležitou akci.“

„A tou bytostí byl?“

„Vůdce psanců.“

„Tvůj třetí majitel?“ Magnus vytřeštil oči. „Jak to, že měl na tebe tak velký vliv?“

„Zejména díky brilantnosti své mysli, Magnusi - ačkoliv on by takové tvrzení určitě popřel. A působení jeho myšlenek bezpochyby podpořilo i to, že byl prvním mým majitelem, který byl současně dobrým člověkem.“

„Podle toho, co jsi nám vyprávěl, ti docela věřím.“ Magnus se zamračil. „Kdo to vlastně byl, ten vůdce psanců, ten tvůj vzor všech ctností?“

„Jmenoval se Tod Tambourin a stěží byl vzorem všech ctností. I když byl v jádru velice dobrý člověk.“

„Tod Tambourin!“ Cordelie vytřeštila oči. „Myslíš Whiteye Víno, o kterém jsi nám právě vyprávěl? Toho, který zachránil svou vnučku z agonie smrti jejích rodičů?“

„Právě toho,“ přisvědčil Fess.

Gregory se zamračil. „Ale jak je možné, že se jmenuje stejně, jako jiný Tod Tambourin, o kterém jsi nás učil ve škole?“

„To je snadné - nejmenuje se stejně, je to tentýž muž.“

Geoffreyovi poklesla brada. „*Ten* Tod Tambourin? Ten pápěrka, jehož nástroji bylo pero a inkoust? Ten, o kterém jsi říkal, že byl největším básníkem Terranské sféry?“

„To není jen můj názor, děti, na tom se shodli terranští kritikové - a vůbec to nebyl pápěrka.“

„Ale jeho verše ve mně probouzejí city, které se mi nelíbí,“ namítl Geoffrey.

„Takže se ti nelíbí?“ popíchl ho Magnus. Geoffrey se zamračil. „Nemám nic proti 'Vzbouřencům a admirálovi', ani proti 'Baladám z podpalubí'. Ale co se 'Úpadku a pádu svobody' týče, připadá mi poněkud nudná.“

„Mně také,“ přisvědčila Cordelie, „ale nedám dopustit na jeho 'Potěšení mladé ženy' nebo 'Dandyho dvoření'.“

„To je ti podobné,“ ušklíbl se Geoffrey.

„Každý, kdo zná jeho básně, má nějaké své oblíbené,“ řekl Fess rychle, aby zabránil hrozící hádce, „ačkoliv často nevědí, kdo je vlastně napsal. Ano, můj třetí majitel byl Tod Tambourin. Dal mne jako svatební dar své vnučce Loně a v její rodině sloužím dodnes.“

Magnus vytřeštil na Fesse oči. „Chceš snad říct, že jsme z krve Toda Tambourina?“

„Nemělo by tě to tak překvapovat,“ opáčil Fess. „Copak sis ještě nevšiml, jak rád si prozpěvuješ, když máš dobrou náladu?“

Děti se užasle dívaly jedno na druhé.

„Ale dost už, vaši rodiče volají!“

„Povídej ještě, Fessi! Pověz nám víc o Todu Tambourinovi!“ prosila Cordelie. Ale kovový kůň zavrtěl hlavou a odvedl je k Rodovi a Gwen, kteří čekali ve stínu stromu.

Kapitola 4

Po dlouhé, klikaté cestě došli k hradu právě ve chvíli, kdy se slunce ztratilo za obzorem - a ačkoliv putovali na jih od svého domova, cesta vedla kolem hor, takže když se dívali na hrad, západ slunce byl za ním - krvavý západ slunce, ve kterém jim hrad připadal černý a zlověstný, výhružně se tyčící nad nimi.

Cordelie se zachvěla. „On nás pozoruje, tati.“

„To se ti jen zdá, zlato.“ Rod ji přitiskl k sobě - aby potlačil vlastní zachvění. „Je to dáno úhlem pohledu. Hromada kamení nás nemůže pozorovat - nemá oči, kterými by se na nás dívala.“

„Ale má, tati.“ To, že Magnusovi přeskočil hlas, poněkud zkazilo dojem z jeho zlověstného tónu - ale nejstarší Rodův potomek to přešel a dál upíral na hrad pohled tak temný, jako on sám. „V jeho zdech přebývá něco, co už zaznamenalo náš příchod.“

Tentokrát musel Rod poodstoupit od Cordelie, aby před ní utajil zachvění. Na hradě skutečně někdo mohl být - na planetě, kde takřka každý byl potenciální esper, nemohl člověk vyloučit vůbec nic. Podíval se na Geoffreye, a dokonce i jeho jindy tak bojovný syn se mlčky mračil a hleděl na hrad, jako by ho měl každou chvíli napadnout - a Gregory měl vytřeštěné oči a byl bílý jako stěna.

Rod se obrátil ke Gwen. „Cítíš to také?“

Gwen přikývla, nespouštějíc oči z hradu. „Cítím odtamtud dávné utrpení - nějakou starobylou kletbu, která by měla být zažehnána.“

„No, v tom případě je naše rodina ta pravá, která to může udělat!“ Rod vypjal hrud' a vykročil vpřed. „Pojďte, věrní. Jak je to dávno, co jsme se naposledy setkali s ničemou, který se nám dokázal postavit?“

Potěšilo by ho, kdyby za sebou uslyšel jásos, ale nestalo se tak. Riskoval krátké ohlédnutí a zjistil, že ho všichni následují s odhodláním, které shledal daleko víc znervózňujícím než případnou váhavost.

„Jsi si jist, že je to moudré, Rode?“ V uchu mu zazněl Fessův hlas.

Rod si uvědomil, že robot nepoužil frekvenci lidských myšlenek, což znamenalo, že ho zbytek rodiny pravděpodobně neslyší.

„Samozřejmě že ne, Starý šrote,“ zašeptal. „Ale copak mne taková maličkost někdy zastavila?“

Než došli k hradnímu příkopu, nebe potemnělo soumrakem a oni uviděli, jak zpustošený hrad byl. Jeho střecha se propadla a na některých věžích chyběly části cimbuří. Mráz a tání pravidelně se zahryzávající do severní zdi v ní zanechalo půl druhého metru hluboký zub. Zatímco si hrad prohlíželi, ze severní věže vyletělo hejno netopýrů a zmizelo do noci. Roda napadlo, kolik zkázy asi ještě uvidí, až se rozední. Pomalu řekl: „Nemyslím, že bych stál o to strávit tady noc.“

Jenže: „Ale musíme,“ řekla Gwen.

Rod se otočil a překvapeně se na ni podíval. „Strávit tady noc? Čas, kdy neklidní duchové nejčastěji vycházejí ven? Když cítíme, že je tady něco zlého?“

„Ano, a proto se tomu musíme postavit,“ odpověděla, ve tváři výraz pevného odhodlání. „Nebo snad chceš nechat zlo, které tu vládne, aby dále špinilo panství svěčené nyní do naší péče?“

Rod musel připustit, že na tom něco bylo - přijali tento kus země, který byl odštěpen z panství Medicejských, a to znamenalo, že převzali zodpovědnost za blaho zdejšího lidu. Ne že by o to žádali, nebo že by si to přáli - ale na druhé straně to ani neodmítli. Jestliže Tuan a Kateřina potřebovali, aby se o zdejší území a lid postarali, pak byla jejich povinnost oddaných vazalů tak učinit - pokud by neměli zatraceně dobrý důvod rozhodnout se jinak.

Což neměli. „Vypadá to, že bez ohledu na to, jak dlouho toto panství patřilo rodině Medicejských, nikdo se neobtěžoval ho oddušit...“

„Teď jsi to řekl: straší tady.“ Gregory vytřeštil oči.

Geoffrey si ho změřil opovržlivým pohledem. „Je to taková novina, poté, co nám to Puk řekl a my jsme tu ucítili něčí přítomnost?“

„Ne,“ odpověděl mu mladší bratr, „ale jakmile to jednou bylo řečeno, nedá se to popírat.“

Geoffrey se podrážděně zamračil a chystal se něco namítnout, ale Rod ho zarazil stiskem ruky na jeho rameni. „Onálepkovali jsme to, synu. Je to způsob, jakým čelíme svému strachu...“

„Já se nebojím!“

„Pak jsi odváznější než já. A jakmile svůj strach pojmenujeme, nemůžeme prostě odejít a předstírat, že neexistuje.“

Geoffrey se stále mračil, ale neřekl nic.

„A pokud Di Medici zanedbal svou povinnost, co na tom?“
poznamenala Gwen. „Stejně je to na nás.“

„Pravda,“ připustil Rod.

„Pak čím dříve se s tím vypořádáme, tím lépe.“

„Ehm, *tak* daleko bych zase nešel. Docela by mi stačilo postavit se tomu za denního světla.“

Gwen se k němu obrátila čelem. „Odkladem se nic nevyřeší, můj pane.“

„To ne, ale já se ráno budu cítit lépe.“

Gwen odmítavě pohodila hlavou. „Jsi snad tak unavený cestováním, že odmítáš boj?“

„Když už ses o tom zmínila - ano. Přesněji řečeno, pustil bych se do boje, kdyby to bylo nutné - ale žádný generál nenutí své vojsko válčit, když je unavené, pokud má na výběr. A možná k tomu mám ještě lepší důvod.“

„Jaký?“

„Bojím se.“

„Ty že jsi zbabělec?“ vyhrkl Geoffrey. „Teď určitě nemluvíš pravdu!“

„Ale ano.“ Rod se odvrátil, zvedl ulomenou větev a začal zametat místo k táboření. „A trvám na tom, abychom se k té hromadě kamení vypravili za denního světla.“

Geoffrey na něj hleděl jako opařený, pak se prudce obrátil ke Gwen. „Mami! Přece se z našeho táty nestal zbabělec!“

Gwen mu stiskla rameno a zavrtěla hlavou, ale oči přitom nespouštěla z Roda.

Geoffrey na ni nevěřícně hleděl, pak se obrátil k Fessovi. „To nemůže být pravda! Ty ho přece znáš lépe než kdokoliv jiný, viděl jsi ho už v kolébce - pověz mi: přiznal můj otec někdy strach?“

„Často a pravidelně, Geoffrey, a to je v pořádku. Jen blázen by popíral, že se bojí. Moudrý muž svůj strach přizná alespoň sám sobě a pak nad nim zvítězí.“

To přimělo budoucího hrdinu k zamyšlení. „Na tvých slovech něco je...”

„Ten, kdo popírá svůj strach i před sebou samým, lže,“ ujistil ho Fess. „Takový popíraný strach se pak může vynořit v klíčovém okamžiku a ochromit tě v boji.“

Magnus pozorně naslouchal.

„Takže nikdy neváhej přiznat, že se bojíš, Geoffrey,“ pokračoval Fess, „ale nedovol, aby ti strach bránil v jednání.“

„Ale on mu brání! Právě teď mu v něm zabránil!“

„Máš pravdu, to je pro něj netypické,“ přisvědčil robot. „Možná by ses ho mohl zeptat proč - zvláště když to přiznal tak lehkovážně.“

Geoffrey na něj chvíli zíral, pak se otočil ke svému otci. „Ty lžeš!“

I Magnus se otočil, ale mnohem pomaleji.

„Nelžu,“ odpověděl Rod lhostejně. „Opravdu se toho hradu bojím.“

Geoffrey vysunul bradu. „Ale ne natolik, abys odmítl přespat ve stínu jeho hradeb.“

„Ty sis toho všiml?“

Geoffrey zamrkal. „Nebud' ke mně tak krutý, prosím tě! Pověz mi, co znamená to váhání.“

Rod se na něj podíval. Geoffrey znovu zamrkal, ale oči neodvrátil.

Magnus pomalu řekl: „Máš právo to slyšet, bratře, když jsi v něj ztratil důvěru?“

Rod z něj nespouštěl oči.

Konečně Geoffrey sklonil hlavu. „Promiň, tati, že jsem o tobě pochyboval.“

„Jistě,“ odpověděl Rod. „Vyptávej se mě, jak chceš, synu, i když se ti odpovědi možná nebudou líbit - ale nepochybuj o mně, prosím. To si nezasloužím.“

„Ne, nezasloužíš,“ poznamenala Gwen zamyšleně. „Ale měl bys k nám být trochu otevřenější, manželi.“

„Mohl bych, kdybych to dokázal vyjádřit slovy - jenže by mi několik minut trvalo, než bych dokázal zformulovat, co mi vlastně dělá starosti. A vlastně je to velice jednoduché - nemám rád překvapení.“

„Ano!“ zvolal Geoffrey ulehčeně. „Je to přesně tak, jak jsi řekl - pochodovat proti nepříteli bezhlavě je holé šílenství!“

Rod přikývl. „Dej mi několik minut, abych si mohl uspořádat myšlenky, přestože teď nečelíme žádnému vojsku. Proto jsem ti řekl, že se bojím. Emoce tady nejsou bez důvodu, a pokud nedokážu přesně určit, z čeho mám strach, je nejrozmumnější držet se zpátky - pokud je to možné.“

„A v tomto případě to možné je.“ Gwen přikývla. „To, co říkáš, je moudré, manželé. Ano, zůstaneme tu přes noc a zjistíme, co vlastně máme před sebou.“ Obrátila se na Cordelii, která je po celou dobu velice zaujatě pozorovala a dělala si mentální poznámky. „Pojď, dcero. Musíme připravit večeri a tábořiště.“

„Slyšeli jste ji, kluci,“ dodal Rod, „rozbijte tábor.“

Světlo táborového ohně pod trojnožkou s kotlíkem a vůně guláše značně pozvedla jejich ducha. Odlesky plamenů jim tančily na tvářích, na Fessovi i na rodinném stanu za ním, který se s léty postupně zvětšoval, až se stal menším pavilonem.

„Jak získáme informace o tom hradu, tati?“ zeptal se Magnus.

„No, tvoje máma a já už o něm něco málo víme, synu.“

Gwen přikývla. „Není to tak daleko od Runnymede, aby se o něm tamějšímu lidu nic nedoneslo.“

„Pak ale to, co víte, jsou pouhé lidské řeči,“ namítl Gregory.

Gwen znovu přikývla. „A tudíž nejsou příliš věrohodné - ale nejspíš je v nich také zrunko pravdy.“

„A co se v Runnymede povídá?“ zeptala se Cordelie.

„Za prvé,“ odpověděl Rod, „víme, že se hrad jmenuje Liščí dvůr. Přínejmenším toto můžeme přijmout jako skutečnost, protože tak ho nazýval i král Tuan, když mi ho uděloval.“

„Neříká se 'udělovat' spíš, když se předává nějaká cena, tati?“

Rod se div že neudusil gulášem. Utřel si ústa a oči a řekl: „V tomto případě ne, Delie. Když král udělí rytíři panství, znamená to, že tam může žít a mít z něj příjmy. Vlastně to znamená získat nárok na kus země jako odměnu za služby Koruně.“

„Ale panství přitom pořád patří Koruně?“ zeptal se Magnus.

„Teoreticky ano - ale vše co se na lénu nachází, včetně výnosů, náleží rytíři a jeho potomkům.“

„Co je to léno?“ zeptal se Geoffrey.

„Králem udělené panství.“

„Aha.“ Geoffrey se zmateně zamračil.

„Náš jazyk má mnoho slov, které znamenají totéž nebo skoro totéž,“ vysvětlila Gwen. „I když se užívají při různých příležitostech. Právě proto je jejich užívání umění.“

„A Bůh nás chraň před těmi, kteří by to chtěli vydávat za vědu,“ dodal Rod. „Tak či tak, tento hrad a deset mil půdy, která ho obklopuje, nám patří, a je tedy naším lénem, ať se nám to líbí nebo ne - takže pokud si na něj činí nárok nějaký zlý duch, měli bychom se s ním raději vypořádat jednou a provždy.“

„A co to má společného s jeho jménem?“

Rod pokrčil rameny. „Něčím se začít musí. Když zjistíme, proč se tak jmenuje, možná pochopíme, o jakého ducha se jedná.“

„Jméno hradu může znamenat, že byl proslaven svou honitbou.“

„Ano,“ přisvědčila Gwen, „stejně jako že patřil vznešenému rodu Foxcourtů, pánů z Liščího dvora.“

„Ale ti se tak přece jmenovali právě podle zdejšího hradu,“ namítl Rod. „Převzali prostě jméno svého panství.“

„To je dost běžné, ne?“ zeptal se Magnus. „Earl Marshall je plným jménem Robert Artos, lord Marshall - přestože se jeho rod nazývá 'Artosové', všichni o něm mluví jako o 'Marshallovi'.“

„To je pravda, ale stejně často tomu bývá i naopak. Rodové jméno našeho souseda je 'Tudor' a toto jméno dal i svému panství.“

„Pak rod baronů, který zde bydlel, převzal své jméno podle tohoto hradu?“

„Byli to hrabata, ne baroni - a ano, přesně tohle si myslím. Ale může to být i naopak.“

Cordelie se zadívala k hradbám černým proti potemnělému nebi. „Jak dlouho tady žili?“

„Tři staletí, což znamená, že hrad byl dvě stě let opuštěný. Tuan říkal, že zdejší rod vymřel a Medicejští nechali hrad chátrat, zatímco kraj spravovali prostřednictvím rytířů a šerifů.“

Gwen se zamračila. „To jim není podobné, nechat hrad jen tak stát, když by mohl být použit proti nim.“

„Stejně jako není pravděpodobné, že by dřívější vévoda Medicejský hrad nepoužil k upevnění moci nad svými poddanými.“ Rod přikývl. „Máš pravdu, něco tady nehraje.“

„Ty nevíš, proč tomu tak je?“ zeptal se Gregory.

Rod zavrtěl hlavou. „Víc informací mi král Tuan nedal.“

„A kde bychom jich mohli získat víc?“

„Kde je získáváme vždycky?“ Rod se obrátil ke Gwen. „Zbylo ti ještě trochu guláše?“

Gwen přikývla. „Skoro stejně, jako jsme snědli.“

„Pak si k večeři přizveme společnost. Koneckonců, Puk nám přece doporučoval konzultovat místní autority.“ Rod se obrátil k okolním stromům a zavolal: „Elfové kopců, potoků, jezer a hájů! Nedáte si s námi něco na zub? Já, lord čaroděj, vás volám a vaše společnost by nám byla vítaná! Ocenili bychom i nějaké informace...“

Cordeli se zablesklo v očích a už už chtěla něco dodat, ale Gwen jí přitiskla ukazováček na rty a dívka zmlkla. Gregory jen zíral s očima doširoka vytřeštěnýma a Geoffrey se sice ošíval, ale vydržel zůstat zticha. Magnus se pokoušel tvářit znuděně, ale nedařilo se mu to.

Listí zašelestilo a najednou z něj vykoukla hlava o velikosti Rodovy pěsti. „Skutečně jsi to ty?“

„Jsem a tohle je moje žena a děti. Všichni jsme čestní elfové.“

„Tak čestní, říkáš?“ Elf nezachytil Rodův kyselý pohled, protože už se díval na Gwen a ukláněl se. Na sobě měl hnědé kalhoty a kazajku - z kůry, usoudil Rod - a sám byl skoro stejně hnědý jako jeho oděv. „Jsem poctěni, že jsi přišla mezi nás, lady Gwendylon. Mne nazývají Řešetlák.“

Rod si ulehčeně oddechl; na okamžik se obával, že se šotek zmíní o Gweniných rodičích.

Chlapci hleděli na Roda šokováni nedostatkem úcty, která mu byla prokazována, ale Rod jen pozvedl dlaň a čekal.

Gwen se usmála a půvabně se uklonila. „Ach, to já jsem poctěna, Prastarý.“

„Nikoliv, neboť jsi moudrá a dobrá. Přišla jsi, abys vyléčila ten zahnívající vřed našich hor?“

Gwen se tázavě podívala po Rodovi, pak se obrátila zpátky k elfovi. „Musíme, neboť nám tento hrad byl dán lénem. Můžeš nám povědět něco o jeho minulosti?“

„Ano, a velice rád!“

„Pak to prosím udělej. Ale nejdříve zavolej také své druhy a připojte se k nám u večeře.“

„S největší radostí.“ Řešetlák se obrátil k lesu a zvláštním způsobem zahvízdal, jako když volá noční pták. V odpověď se objevilo půl tuctu postavíček stejných jako on, čtyři v kalhotách, ale dvě v sukních. Všichni ostýchavě malými krůčky vyšli z porostu a vytvořili kolem Řešetláka půlkruh. „Tady jsou mí druhové - tohle jsou Líska a Růžička.“

Obě elfí dámy se uklonily. Líska byla štíhlejší a hnědá jako dřevo stromu, podle kterého byla pojmenována; Růžička byla baculatější a růžolící, s růžovou pletí a v růžové sukni a živůtku.

„Tohle jsou jejich manželé, Smyčka a Souček.“ Řešetlák pokynul směrem k mužům. Oba jmenovaní předstoupili a uklonili se. Smyčka byl malý, stěží stopu vysoký, ale skoro šest palců široký a měl pozoruhodné svaly. Souček byl vysoký a šlachovitý.

„A tohle jsou dva staří mládenci z hor, Lench a Moula.“ Lench byl štíhlý se zasněným pohledem, zatímco Moula byl tak tlustý, až Rod nabyl dojmu, že si určitě přivydělává jako Santa Clausův pomocník.

„Jste vítáni u našeho ohně stejně jako - doufám - my ve vašich horách.“ Gwen se znovu uklonila. Taktně se nenanesla otázka vlastnických práv. „Povečeříte s námi?“

„Ano, a velice rád,“ řekl Moula. Všech sedm se s nohama zkříženými pod sebou sesedlo kolem ohně.

Mladí Gallowglassové je sledovali s očima vypoulenými. Rod pocítil záchvěv pýchy. Jeho děti už elfy viděly, ale zdálo se, že je nikdy neomrzí.

Gwen naložila plnou misku guláše a postavila ji mezi ně, pak jim přidala několik půlkrajců chleba a druhou misku, s mlékem. Elfové se s chutí pustili do jídla.

„Bylo nám řečeno, že toto panství patřilo rodu Foxcourtů,“ začala Gwen. „To jméno převzali od zdejšího hradu?“

„Nikoliv; to oni mu dali své jméno,“ odpověděl Souček.

Gwen a Rod si vyměnili překvapené pohledy. „Co to byli za lidé?“ zeptala se.

„Ach, zlí lidé to byli, paní!“ odpověděla Líska. „Strašliví ve svých činech, druhým hrabětem počínaje a posledním konče. Povídalo se o jejich krutostech páchaných na poddaných, o tíživosti daní, které vymáhali, i o jejich zálibě v mrskání těch, jež nemohli platit.“

„Povídaly se ještě horší věci,“ dodal Smyčka ponuře, „takové, o kterých se zdráhám mluvit před dětmi.“

„Ach, na nás se ohlízet nemusíš,“ pobídl ho Magnus.

„Ne, to je v pořádku,“ zadržel ho rychle Rod a přitom šlehl pohledem po svém nejstarším. „Myslím, že si to dokážeme domyslet.“

„Jistě, dokážeme si vymyslet ještě horší věci, než oni prováděli,“ zavrčel Geoffrey.

„O tom pochybuji,“ odpověděl Řeštlák. „Myslete si o pánech z Liščího dvora to nejhorší a pravděpodobně to bude pravda.“

„Tak zlé to s nimi bylo?“ Cordelie měla oči rozšířené vzrušením.

„Tak zlé,“ přisvědčil elf. „Ale nakonec přišel hrabě, který byl tak zkažený, že znevažoval i svou povinnost ke svému rodu a neoženil se, přestože vnucoval svou pozornost každé ženě, která mu přišla do cesty.“

„Vnucoval svou pozornost?“ Gregory se podíval na svého otce.

„Později synu - asi tak za deset let. Takže neměl legitimního syna, který by zdědil jeho titul?“

„Přesně tak.“

„Nebyli tu ani synovci, kteří by titul převzali?“ zeptala se Gwen.

„Ano, v jejich rodokmenu byly dvě mladší větve,“ odpověděl Moula. „Oba se však odstěhovali do jiných vévodství, složili slib místním lordům a získali tak rytířské tituly; oba se svých ničemných předků zřekli.“

„Nešlo to hned, to víte,“ dodal Smyčka. „První rytíř, jak jsme slyšeli, věrně sloužil svému lordu v boji a se svými poddanými jednal přísně, ale spravedlivě. Jeho synové se už ani neopíjeli a nekazili ženy, a vnukové pak byli stejně dobří, jako kteříkoliv jiní rytíři, ne-li lepší.“

Řeštlák vážně přikývl. „Dokonce byli milováni svými poddanými a nájemci.“

„Velice dojemné.“ Rod přikývl. „A co se stalo, když převzali panství?“

„Nic, protože to nikdy neudělali,“ řekl Řešetlák.

Rod dlouze hvízdal. „*Tak* zlé to bylo? Dvě rodiny odmítly příležitost získat vznešený titul a panství jen pro špatnou pověst hradu?“

Smyčka vážně přikývl.

„Jacípak kostlivci v šatníku mohli přimět rodinu, aby se zřekla titulu?“

„Žádní, tihle se volně pohybovali.“ Magnus se zamračil. „Cožpak není strašení dostatečný důvod pro to, aby se člověk zřekl dědictví?“

„Ne, to opravdu není. Znam několik rodin, které se docela dobře snášejí s duchy svých předků, nebo je přinejmenším ignorují - jejich zděděné sídlo pro ně bylo natolik důležité, že se rozhodli sdílet je s několika rodinnými příslušníky, kteří se po smrti odmítli vystěhovat. Vlastně pamatuji doby, kdy se *nouveau riche* pokoušeli koupit rodinná strašidla, která by doplnila jejich uměle vytvořené erby. Skutečná shánka po podobných věcech nastala v mé domovské, ehm, 'zemi' asi tak před čtyřmi sty lety. Jeden z mých předků tak dokonce objevil nové uplatnění pro holografii.“

Magnus se podíval na Fesse, ale robot ho okázale ignoroval.

„Takže rodinní duchové sami o sobě nemohli být důvodem pro odmítnutí titulu,“ uzavřel Rod.

„Pokud to nebyli skutečně zlí duchové,“ podotkla Gwen.

Rod přikývl. „V posledním hraběti Foxcourtovi nebo v jeho domě muselo být něco skutečně prohnílého.“

„Ujišťuji vás, že vskutku bylo,“ přisvědčila Líska. „Jmenujte jakoukoliv špinavost či zločin, oni se jej dopustili.“

„No, to by ještě...“ Rod zmlkl když si vybavil, co se vyprávělo o některých sadistech. „Beru zpět. *Dokázal* bych si představit některé hříchy, které by hradu dodaly takovou pověst, že by ho nikdo nechtěl ani s titulem.“

„Přesně tak,“ přikývla Růžička.

„A nikdo nestál ani o jejich jméno.“ Rod se zamračil. „O téhle věci jsme vedli spor. 'Liščí dvůr' není koneckonců příliš obvyklé jméno. Bylo snad panství známo pro dobrou honitbu?“

„Ne,“ odpověděl Řeštlák. „Lovilo se tu, ale o nic lépe než kdekoliv jinde. A rytíři se obvykle nezajímalí o lišky, ale o divočáky.“

„Nebo o své poddané,“ dodal Moula ponuře.

Cordelie se zachvěla, Gregory zbledl a Magnus s Geoffreym zvážněli.

Rod se pokusil poznámku zamluvit. „Pak tedy panství nemohlo získat své jméno odsud.“

„Ne,“ přisvědčil Řeštlák. „Pochází od prvních elfů, kteří tu přebývali, a jako jméno zdejšího rodu bylo zprvu vyslovováno v mnohem složitější podobě.“

„Ano, a mnohem vznešenějším způsobem,“ dodal Smyčka, „takže jsme my i poddaní volili stále jednodušší formy, až z něj vzniklo prosté Foxcourt - Liščí dvůr.“

Všichni elfové přikývli a Růžička dodala: „V třetí generaci rod převzal naši výslovnost a v páté bylo původní jméno zapomenuto docela.“

„Hm.“ Rod se zakabonil. „Skoro mě láká vypátrat původní podobu.“

„Pátral bys marně,“ ujistil ho Řeštlák. „Ztratila se v šeru minulosti.“

Rodovi se v uchu ozval Fessův hlas: „To má být výzva.“

Rod souhlasil. Původní forma jména musela být zapsána někde v knihách lorda kancléře - ve starých daňových záznamech nebo v původním soupisu majetku. Pravděpodobně to se strašením nic společného nemělo, ale Rod si usmyslel, že to zjistí.

Hosté odešli bohatší o guláš v žaludcích a dokonale vypovídání - koneckonců, čekali dvě stě let, aby si o tom mohli s někým pohovořit - a Gwen vyhlásila večerku. Rod se zmínil Fessovi, že držet hlídku by nemusel být zase tak špatný nápad, a Ocelový strážce si zvolil stanoviště hned vedle dětí.

Címž se dostal do příhodného postavení pro pohádku na dobrou noc, zvláště když děti byly natolik rozrušené, že spánek pro ně představoval tu nejméně přijatelnou alternativu. Hádání stálo na jejich seznamu oblíbených činností dost vysoko a rvačky hned za ním, takže Fess musel hlídat spíše je než případné duchy.

Ne že by už něco prováděly, samozřejmě. Vždyť se sotva uložily k spánku.

„Taková hloupá hromada kamení,“ ozval se Geoffrey. „Kdo ví, jaké slavné činy by zde mohl statečný muž vykonat?“

„Žádné, protože by utekl při prvním spatření strašidla.“

„Chceš snad říct, že bych utekl?“

„Samozřejmě; ale já ne. Co mne se týče, já vím, že neustoupím.“

„Jistě, protože ti nohy zdřevění hrůzou.“

„Chlapci, chlapci,“ pokáral je Fess. „Jste oba odvážní a stateční, jak jste prokázali už mnohokrát.“

„Já ne.“ Gregory měl oči vytřeštěné hrůzou a přikrývku přitaženou až pod bradu. „Ty bys nedovolil strašidlu, aby nám ublížilo, že ne, Fessi?“

„Pcha!“ okřikl ho Magnus rychle. „Vždyť jsi stejně odvážný jako kdokoliv jiný, když bojuješ po našem boku.“

„No - možná, až přijde na věc.“ Gregory se trochu uvolnil a obličej mu znachověl chválou. „Ale teď se bojím.“

„To já si zase myslím, že je to skvělé.“ Cordelie se zabalila do své přikrývky. „Duchové neduchové, už se nemůžu dočkat, až budeme bydlet na svém vlastním hradě. Ty ne, Fessi?“

„Opravdu nemohu říct, že bych se těšil,“ odpověděl Fess pomalu.

„Proč ne?“ Cordelie se zamračila. „Co můžeš předpovídat nepřijemného?“

„Já se nedívám do budoucnosti, Cordelie, ale do minulosti.“

„Ty už jsi na hradě žil?“ Cordelie se vymrštila jako strunka.

„Lehnout,“ okřikla ji Gwen tiše a dívka neochotně poslechla.

„Pomáhal jsem jeden postavit, Cordelie,“ odpověděl Fess, „a bydleli jsme na něm, než byl hotový, i po jeho dokončení.“

„Kdo je to 'my'?“ Geoffrey se převálil na břicho a hlavu si opřel o lokty.

„První d'Armandové, Geoffrey - tvůj předek Dar a jeho žena Lona.“

„Dar?“ Cordelie se zamračila. „Ten, o kterém jsme slyšeli jako o Daru Mandrovi? Tátův předek, který byl pronásledován svými nepřáteli?“

„Právě ten - ale když se on a Lona začali ukrývat, spojil své křestní jméno a příjmení, vložil apostrof a vypustil konec, takže vznikl

tvar d'Armand. Své křestní jméno si však ponechal. Změnil jen jeho fonémy, když pojmenovával svého syna.“

„Dar d'Armand?“ Magnus se zamračil. „To není příliš libozvučné.“

„Ne, ale je to praktické.“

„On byl tvým čtvrtým majitelem, že?“ vložil se do rozhovoru Gregory.

„Oficiálně byla mým majitelem Lona, Gregory, ačkoliv prakticky jím byli oba, zvláště když jsem byl nadlouho Darovým jediným společníkem.“

„Jeho jediným společníkem?“ Cordelie se zamračila. „Oni se nevzali?“

„Ano, ale zároveň založili firmu. Na Maximě - na asteroidu, který si vybrali za svůj domov - se nic jiného beztak dělat nedalo, ale oni se proto rozhodli, protože v tom viděli příležitost vydělat si na živobytí...“

Kapitola 5

„ZATRACENĚ! Nefunguje to!“ Dar seděl a hleděl na odprýsklý smalt na robotových manipulátorech. „Co se stalo, X-HB-9?“

„Udělal jsem, co jste mi řekl, pane,“ odpověděl malý robot. Tvarem a velikostí připomínal ze všeho nejvíc vysavač - ale vysavač, kterému shora čouhají kloubovitě ruce.

„Řekl jsem ti jen, abys zašel do kuchyně a vytáhl z autokuchaře podnos se snídaní!“

„To jsem udělal, pane, ale moje manipulátory se místo s prázdným prostorem setkaly s pevnou překážkou.“

„Samozřejmě.“ Dar slyšel zařinčení až v ložnici. Ne že by spal, přirozeně; koneckonců, byla jedna hodina odpoledne (standardního terranského času; kdyby se řídili podle maximského času, měli by poledne a půlnoc čtyřikrát denně a někdy i pětkrát). Na asteroid byla Maxima poměrně velká, měla v průměru skoro půl druhého kilometru, ale v planetárním měřítku to bylo pouhé smítko.

Tak proč mu robot přinášel snídani do postele? Byla to pouhá zkouška s imitovaným jídlem. Skutečné jídlo bylo příliš vzácné, než aby ho marnil na simulace.

A byla-li to zkouška, X-HB-9 propadl. Dar se zamračil. „Já to nechápu. Stačilo přece, abys počkal, až se dveře otevrou. Fessi!“

„Ano, Dare?“ Do místností vešel humanoidní robot. Jeho hlavu tvořila koule z nerez oceli s binokulárními čočkami, audiální vstup a reproduktor, vše uspořádané tak, aby to zhruba připomínalo lidský obličej. Jeho tělo se skládalo ze zploštělého válce, dost velkého, aby v něm byl úložný prostor pro sadu nářadí a náhradní díly; jeho pažemi byly trubky propojené univerzálními klouby. Pohyboval se velice neohrabaně, asi jako klátící se výrostek.

„Co jsi viděl v kuchyni?“

„X-HB-9 přišel k autokuchaři, počkal na zvonek, pak natáhl ruce a vrazil do dveří. Smalt na autokuchaři je rovněž oprýskaný.“

Dar si povzdechl. „Další oprava, která čeká na mě. Ztraceně! Celý tenhle kvartýr drží pohromadě jenom pomocí drátů a žvýkačky!“

„Přesto je stále zdraví prospěšnější než vězení PASTi, Dare - zvláště když uvážíš, že tě tady nikdo nemučí, aby ses přiznal k psionickým silám, kterými nevládneš.“

„Jistě, ale nefunguje to! Proč autokuchař neotevřel dveře?“

„Protože X-HB-9 do něj nemá přístup.“

Dar pomalu zvedl hlavu a jeho oči se rozšířily. „Samozřejmě. Proč mě to nenapadlo?“

Fess takticky neodpovídal; z kontextuální analýzy bylo patrné, že Darova otázka je čistě řečnická.

„Soustředil jsem se na naprogramování vyjmutí podnosu natolik, že jsem úplně zapomněl naprogramovat X-HB-9 na otevírání dveří!“ Dar se plácl dlaní do čela. „Všechny ty detaily, na které pořád zapomínám. Kde, k čertu, vlastně vězí Lona?“

Fess nečekaně mlčel.

„Ne, ne!“ řekl Dar rychle. „Imigrační úřady PASTi by mohly zachytit tvůj radiosignál. Nepokoušej se ji kontaktovat.“

„Pokoušel jsem se jen extrapolovat její pravděpodobný pohyb na základě jejich minulých aktivit, Dare.“

„Chceš říct z dob, kdy jsi byl zvyklý ji tady občas vídat.“ Pořád ho ještě bolelo, že si Lona pořídila nový osobní počítač, který pilotoval lépe než Fess a je dva ted' nechávala doma samotné.

„Koneckonců, je to jen obyčejný univerzální robot,“ vysvětlovala. „PUP je vyvinutý speciálně pro řízení a pilotáž všech dopravních prostředků - *přirozeně*, že to umí lépe! A já vážně potřebuji specialistu. PAST zase zpřísnila bezpečnostní opatření kolem Terry a proklouznout kolem jejich sítě vyžaduje velice pečlivou astrogaci.“

„Nemusíš mi to vysvětlovat.“ Dar zvedl ruku. „To důležité na tvých cestách je, aby ses vrátila zpátky. Ale připadá mi od tebe politováníhodné pomlouvat starého dobrého Fesse jen proto, že máš nového robota.“

„Ach, jemu to nevadí. Vážně ne, Dare - je to jen stroj. Pořád na to zapomínáš. Počítače jsou pouhé stroje; nemyslí doopravdy a nemají žádné city.“

„Já vím, já vím! To jenom... no... nečekal jsem to od tebe, to je vše.“

„Ale to je přece hloupost.“ Lona se přisunula trochu blíž. „Nebo ses s ním ztotožnil, zlato? To bys neměl.“

„A proč by? Koneckonců, *já* jsem s tebou na Terru nelétal ani předtím.“

„Ale ano - v zastoupení. Dokud jsem s sebou brávala Fesse. A teď se cítíš odkopnutý. Je to tak?“

„A *jak* se mám cítit, když jsi pořád někde pryč a mne tady necháváš? Já vím, já vím, nemáš na vybranou - ale nemuselo by se ti to tak zatraceně líbit.“

„Ty můj chudáčku.“ Lona ho něžně objala. „Já vím, že se cítíš odstrčený - ale logicky vzato, nemá smysl, abychom se oba vystavovali nebezpečí uvěznění, a já jsem ten, kdo má kontakty.“

„Neměla jsi, než ses vydala na cestu poprvé.“

„Ne, jeden jsem měla - Lari Plandora.“

Dar ucítil bodnutí ostnu žárlivosti. „Jistě, tvůj starý blízký přítel z dob studia.“

„Ničím jiným mi nikdy nebyl. Poslyš, netvrdím, že se *nechtěl* stát něčím víc - ale *já* nechtěla.“

„Jo, já vím. A nechceš být krutá, tak jste zůstali přátelé. Rezervovaní, ale přátelé.“

„Ano, a když jsme rozběhli svůj nový podnik, ukázalo se to být užitečné. Přítel v obchodním oddělení ve Spojených automatonech byl přesně to, co jsme potřebovali.“

„A předpokládám, že stále potřebujeme,“ povzdechl si Dar. „Pořád se k němu ještě chováš rezervovaně?“

„No, teď už to přece nejde, že? Když se ho snažím přemluvit, aby si objednal tisíc dalších věcí. Musím k němu být přece trochu milá.“

„Jen aby ti nevzplanul.“ Ale Dar cítil, jak se mu svírá žaludek: jak by mohl nějaký muž *nevzplanout*, když uvidí Lonu?

„Copak mohu za to, co cítí?“

Čerta starého nemohla. „Dovol, abych se opravil - 'jen aby ses o něj nevznítla ty'.“

„Hlupáčku! Opravdu si myslíš, že bych se mohla zamilovat do někoho jiného, než jsi ty?“

Mají klokaní dámy kapsu? Dar si až příliš dobře všiml, že se vyhnula přímé odpovědi. „Kdo mi zaručí, že ne?“

„Já,“ odpověděla Lona. „Všechno, co ode mne moji zákazníci dostanou, jsou objednávkové formuláře. Koneckonců, necítím k nim to, co k tobě.“

„Ano? A co cítíš ke mně?“

„Jsem do tebe zamilovaná,“ zašeptala. Její rty se setkaly s jeho a její tělo se k němu přivinulo.

Dar s povzdechem potřásl hlavou - tohle byl skvělý způsob, jak se rozloučit. Nemohl pochopit své štěstí - její klienti přece měli společenské postavení, bohatství, vliv a impozantní vzhled - ale, pokud bylo možné věřit jejím slovům, patřila jemu.

Na druhé straně, o dvě hodiny později už zase letěla k Teře - a on zůstal tady, aby spolu s jejím odloženým robotem dohlížel na podnik. To ho stále trápilo.

Ale ne příliš - kdykoliv odletěla do toho lidského kotle Terry, cítil se velice osamělý a Fess byl dobrý společník.

Lidský kotel - při té myšlence Darovi naskočila husí kůže. Čeho všeho byla schopná, tam v Hříšném městě? Kterým bylo, pokud jeho se týkalo, celá planeta. Čeho všeho byla schopná a kolikrát už mu byla nevěrná?

Na tom však nezáleželo. Nebo alespoň, jak věděl, na tom nebude záležet, až ji zase uvidí před sebou, živou a nabitou energií. Vždycky se ze svých toulek vrátí domů s hvězdami v očích a smlouvami v rukou. Kdo byl on, aby ji kritizoval?

„Její manžel,“ zamumlal.

„Nikoliv oficiálně,“ opravil ho Fess.

„Záleží na tom?“

„Samozřejmě. Tvůj současný status je pouze obchodní partner.“

„Jistě, jsme obchodní partneři, kteří spolu žijí už sedm let!“

„Pořád je to jen věc zvyku a vzájemného potěšení,“ odpověděl Fess upjatě. „Nejste k sobě právně nijak vázáni.“

„No fajn. Klidně si mluv o právních formalitách, ale já žiju s realitou.“

„Můžeš kdykoliv svobodně odejít, Dare.“

„Jo, a já zůstanou všechny patenty.“ Ale Dar věděl, že to by na tom bylo to nejmenší.

„Stal se z tebe schopný technik, takže by sis dokázal vydělat na živobytí kdekoliv v obydleném vesmíru, Dare.“

„Ano, jenže by tam nebyla ona.“ Fess by to nikdy neřekl, ale Dar věděl, že má problém s tím představit si sám sebe. Ze všeho nejvíce připomínal velké mnohobarevné lízátko. „No tak. Jestliže jsem takový

skvělý technik, měl bych dokázat vymyslet, jak to udělat, aby jednoduchý domácí čistič nosil snídani, ne?“

„Ano, Dare. Potom můžeme přejít ke skutečně zajímavému programu - naučit ho mýt okna.“

Dar si vzpomněl na oprýskaný smalt a zachvěl se. Podíval se na okenní tabuli. „No, máme času dost - do východu slunce nám zbývají ještě dobré dvě hodiny. Pojď sem, X-HB-9.“ Zamířil do dílny.

Dokončili další (úspěšnou) zkoušku, právě když se první sluneční paprsky dotkly skla kopule. Dar se na ně podíval, polkl topinku (byl čas na čaj) a řekl: „Jdi se postavit do rohu, X-HB-9.“

„Ano, pane.“ Malý vysavač se otočil, projel kolem rohu, zapojil se do nabíječky a znehybněl.

„Setkáme se u vzduchové propusti,“ zavolal Dar. Vypil poslední doušek čaje, utřel šálek, hodil ho do myčky a vydal se pro tlakový oblek.

Oblékl se, zkontroloval těsnění, vešel do přechodové komory a vznesl se. Poklop se za ním automaticky uzavřel, ale Dar se levou rukou chytil madla, zatímco pravou otáčel kolem zámku, jinak by se začal otáčet v protisměru. Zatímco dovnitř syčel vzduch, dovolil si drobný pocit sebeuspokojení; bylo od něj moudré, že trval na tom, aby v přechodové komoře nebyla umělá gravitace a tak si mohl zvyknout na nulovou přitažlivost dřív, než vyjde na povrch. Darovou chronickou noční můrou byla porucha gravitačních talířů.

Na druhé straně, nemusel se bát pádu. Vlastně ne, oprava - v beztlížném stavu padal *neustále*. Jenom si nemusel dělat starost s náhlým zastavením na konci pádu. Samozřejmě, v přistávání byl dobrý - často klopýtal, a proto se naučil, jak přistát bezpečně, když už ne měkce - ale nelíbilo se mu to.

Fess na něj čekal před východem ze vzduchové propusti, další ostrohranný kus skály ve fantaskní krajině jasného světla a totálního stínu. „Vizuální kontrolu, prosím,“ požádal Dar.

„Žádný únik nezaznamenán,“ odpověděl Fess poté, co se Dar pomalu otočil kolem dokola, střídaje ruce na madlu. „Všechna těsnění neporušena. Při jednání s robotem nemá zdvořilost žádný význam, Dare.“

„Jo, ale kdybych na ni zapomínal, vyšel bych ze zvyku a začal bych být hrubý i na lidi. To si nemohu dovolit, Fessi - potřebuji každého přítele, kterého mohu mít, zvlášť když je nás na Maximě jen dvě stě padesát šest. Pojd', podíváme se, jak si vedli řezači v posledních třech hodinách.“ Připnul své bezpečnostní lanko k vodícímu kabelu a odstrčil se směrem k severní straně.

Robotičtí řezači skal vyprodukovali během tříhodinové noci dalších čtyřicet bloků.

„No, pracují nad standard.“ Dar si prohlédl stopu, která za řezači zůstala. „Jen bych si přál, abychom si mohli dovolit ještě jednoho.“

„To by bylo dobré, Dare, ale kladlo by to příliš velké nároky na naši spotřebu energie. Spékání vyžaduje šedesát procent kapacity našeho reaktoru a zbytek odebírá jeřáb a továrna.“

„Tak bychom si mohli koupit větší elektrárnu.“ Dar se podíval na kabel, který vedl od jeřábu k reaktoru zapuštěného do země u paty geologického výchozu sto metrů od domu. „Potom bychom nemuseli být, co se domácnosti týče, závislí na solárních bateriích.“

„Mohl by sis ji dovolit v nepříliš vzdálené budoucnosti, Dare.“

„Kolik je to 'nepříliš vzdálená'?“ zavrčel Dar.

„Za pouhé čtyři roky,“ odpověděla Lona. „Naše loď jednou přiletí. Uvidíš.“

„Jo, ale bude to remorkér, nebo náklad'ák se zbožím?“

„Náklad'ák.“ Lona pozvedla ruku jako na znamení přísahy. „Ruku na to.“

„Dobře.“ Dar k ní natáhl ruku.

„Ještě ne, hlupáčku.“ Lona jeho ruku jemně odstrčila. „Ještě mě čeká práce.“

„Já dokážu zastat spoustu práce,“ nadhodil Dar.

„Nechlub se. Příště mi řekneš, že dokážeš vydělat spoustu peněz.“

„No, ve skutečnosti...“

„Nesnaž se.“ Přitiskla mu ukazováček na rty. „Žádný učitel, který bere svou práci vážně, nemůže vydělávat spoustu peněz.“

„S učením jsem přestal před šesti lety.“

„Jenom proto, že ti to nařídil šerif. Kdyby tu bylo dost dětí, otevřel by sis školu tady.“

„To je sprostá pomluva; je tady přece čtrnáct dětí.“

„Ano, ale nejstaršímu z nich jsou teprve čtyři.“

„No, když se to tak vezme, stejně jsem se specializoval na vzdělávání dospělých. Je to snad moje chyba, že tady nikdo nemá méně než bakalářský titul? Až na mne...“

„Mně docela stačíš takový, jaký jsi. Zvláště když ses už naučil o technice dost na to, abys položil na lopatky kteréhokoliv z těch bakalářů.“

„Jenže jediný, koho chci položit na lopatky, jsi ty.“

„Tak jsem pro tebe nejspíš byla motivací.“ Lona pokrčila rameny.
„Ty jsi ten, kdo se učí.“

„Jo, ale ty jsi zase ta, kdo učí.“

„Já a naše knihovnička. Už ses naučil dost na to, aby ses nebál reaktoru.“

„No, to bych zrovna neřekl.“ Dar se obrátil k portu u geologického výchozu, kde zrovna skončilo zakopávání reaktoru.
„Rozumem sice vím, že z té láhve plasmu nemůže uniknout žádná radiace - ale emocionálně se od ní stále snažím držet tak daleko, jak je to jen možné.“

„Nu což, jsme jenom lidé.“ Lona k němu přistoupila zezadu, objala ho rukama a začala mu na prsou kreslit geometrické obrazce.

„Samozřejmě, pět set metrů by nic neznamenal, kdyby to vybuchlo. Pořád jsme v podstatě v epicentru.“

Její ruce strnuly. „Ale ty přece víš, že vybuchnout nemůže.“

„Ano, můj mozek to ví, ale můj žaludek to pořád nemůže pochopit.“

„Kdyby se něco pokazilo natolik, že by došlo k porušení plasmové láhve, unikl by zároveň všechny vodík a fúzní reaktor by se sám zastavil.“

„Já vím, já vím. Prostě se mi jen nelíbí bydlet hned vedle vodíkové bomby, *přestože* je v láhvi. Pořád musím myslet na to, co by se stalo, kdyby někdo vytáhl zátku a vypustil džina ven.“

„Tak tenhle džin nikam utéct nemůže, zato ti vyplní všechna tvá přání.“

„Tak proto potřebujeme většího džina?“

„Samozřejmě. Je jen jediný způsob, jak tenhle může splnit tvé extravagantní naděje - že zavolá svého většího bratra.“ Její ruce se znovu začaly pohybovat.

Dar znehybněl a nechal ten pocit, aby jím pronikl. „Co si myslíš, že teď děláš - třeš lampu?“

„No dobře, tak na tebe rýsuji. Ale říkala jsem ti přece, že zítra odlétám na Terru, ne?“

„Jo, ale taky jsi mi slíbila, že se vynasnažíš, aby dnešek stál za to.“

„Pak *carpe diem*.“

„Okamžik není den.“ Dar se otočil a rozpráhl náruč. „A také to není to, co bych chtěl právě teď sevíť.“

Ovšem ona ano. Přisahal by, že ona ano - vzala ho s sebou na místo, kde se čas zpomalil, a on by přísahal, že ten jediný okamžik trval hodinu. Zhluboka vydechl a potřásl hlavou, aby se vzpamatoval.

„Mohu ti připomenout projekt, o kterém jsme právě mluvili, Dare?“

„Cože?“ Vzhlédl a uviděl Fessovo mechanické tělo rýsující se proti pevné, rozeklané skále. Silou vůle se přinutil vrátit do reality a přítomnosti. „Jen jsem se na chvíli zamyslel.“

„Jelikož právě pracuješ s jeřábem, měl jsem strach o tvou bezpečnost, Dare.“

„Žádný strach, přepnu na dálkové ovládání.“

„Neexistuje žádný rozumný důvod, abys tady pomáhal. Jsem dokonale schopen zeď postavit.“

„Jistě, ale když u toho budu, ušetřím polovinu času.“

„Měl bys dohlížet na továrnu.“

„A co tam mám dělat? Všechny automaty jsem přece zkontroloval před svačinou, Fessi. Byly v bezvadném stavu, jako ostatně vždycky, a kdyby se něco pokazilo, poplašný signál by mě na to upozornil.“

„Kontrola kvality...“

„Prověřil jsem monitorovací systém na trojnásobnou rychlost a všechny ostatní kontroly jsem provedl ráno. Tak pojď - nastal čas vrhat kameny.“ Dar se jemně odrazil od skály a zvolna proplul prostorem, který ho dělil od jeřábu. Při tom odepnul bezpečnostní lano, rukou se přidržel madla, přepnul karabinku na něj a vsoukal se do kabiny jeřábu.

„Ještě nežiješ ve skleněném domě, Dare,“ ozval se Fessův hlas ve sluchátku.

„Pak budu raději klást kameny, dokud můžu. A vnější zdi *domu* jsou skleněné, poté, co jsme dokončili spékání. Nebo alespoň obsidiánové - a pokud ani to ne, tak skoro obsidiánové.“ Zapnul jeřáb, zkontroloval hladinu vody, zapnul zajišťovací trysky a uvolnil kotvu. Pak pomocí mechanické ruky zvedl kamenný blok a vyzvedl ho na zeď domu.

Fess tam byl před ním, ustavil kámen nad jeho místo a srovnal ho. Pak ustoupil stranou. „V pořádku, Dare.“

„Spouštím.“ Dar lehce popojel kupředu a usadil kámen. Nebylo to samozřejmě nic, co by nemohl udělat jiný robot - ale další mozek v jeřábu by zároveň znamenal méně o jeden mozek, který mohli prodat na Terru. Pro Dara bylo levnější, aby to udělal sám, jakkoliv to byla nudná práce.

Pak zase couvl a Fess umístil další kamenný blok - a tak to pokračovalo další půl druhé hodiny a zeď uspokojivě rostla do výše.

Nakonec Fess řekl: „Je poledne, Dare.“

„Padla.“ Dar zastavil jeřáb a zadíval se k místu, kde pracovali řezači. „Bylo na čase: už nám zbývaly poslední tři bloky. Dobře, věrný pomocníku - začneme spékat.“

„Zaujal bych patřičnou vzdálenost, Dare.“

„Učiň tak, prosím.“ Dar obrátil jeřáb směrem od zdi, otočil sedadlo a chopil se řízení hořáku.

„Dobře, že máme tady na asteroidu poměrně slušné zásoby vody.“ Stiskl vypínač velkého laseru.

„Řekl bych, že to bylo jedno z kritérií, podle níž byla Maxima vybrána jako asteroid vhodný k osídlení, Dare.“

„Jo. Z estetických důvodů to určitě nebylo.“

„Tvoje tvrzení je diskutabilní, Dare. Například já nacházím velké uspokojení ve vymýšlení matematických vztahů mezi jednotlivými terénními útvary v našem sousedství.“

„*Rád* bych řekl, že je to scénérie, jakou dokáže ocenit jen robot - ale vím, že i někteří z našich vynikajících spoluobčanů mají za to, že je tato pustá, mizerně osvětlená krajina přímo epitomem krásy.“

„Ale tvůj estetický ideál to není, Dare.“

„Ne.“ Jeho myslí krátce probleskl obraz Lony. „Moje představa krásy spočívá spíše v křivkách, než plochách.“ Znovu se ho zmocnil

pocit podrážděné marnosti. Věděl, kde je jeho původ a snažil se ho přemoci. „Nu což, začněme plivat oheň.“

Všechny ukazatele byly v zeleném poli - alespoň on věděl, že jsou v zeleném poli, ačkoliv to mezi oslepujícím slunečním jasem venku a filtrem jeho přilby vypadalo spíše jako popelavá šed'. Stiskl tlačítkový spínač na vrcholku rukojeti a blesk souvislého světla vyrazil směrem ke zdi, prozářil stíny a ztemnil jeho průzor. Dar zavýskl z čisté radosti a začal paprskem přejíždět sem a tam po kamenných blocích, které právě navršil na sebe, díval se, jak dříve chladná skála rudne a začíná se tavit. Přenesl paprsek na jiné místo a kámen se začal spékat, jeho barva přecházela do višňové červeně, pak ztmavl a pomalu chladl.

Po jeho pravici Fessův laser stejným způsobem spékal sousední zeď'.

Takto pokračovali, dokud je západ slunce nepřinutil skončit a dokud tma nezakryla jejich cíl; laserový paprsek osvětloval jen kámen, který se právě taval.

Dar vypnul své zařízení a slezl z jeřábu, unavený, ale spokojený. Byl si vědom, že je to pouhá myšlenková sublimace, ale byl šťastný i přesto. Vydal se k nové zdi.

„Buď prosím opatrný,“ připomněl mu Fess.

„Žádné strachy, nejsem tak hloupý, abych se jí dotýkal.“ Vlastně zastavil dobrých pět metrů od zdi. V zdejší vzduchoprázdnu k němu teplo přirozeně nedosahovalo - ale narodil se na planetě a vrozená opatrnost ho držela zpátky. To mu však nebránilo, aby neobdivoval svou práci ve světle přilbového reflektoru - první úsek už vychladl. Vypadalo to impozantně - tyčící se zeď' z vosku zanechaného příliš blízko ohně, roztaveného do kapek a pramínek. Ucouvl, pak si uvědomil, co by případné klopýtnutí a pád mohlo znamenat pro jeho tlakový oblek, a obrátil se, poodešel nějakých padesát metrů a znovu se podíval na celý příbytek, který spolu s Fessem zatím vystavěl.

„Je to hezké cítit hrdost nad vlastní prací, Dare.“

„Díky.“ Dar se ušklíbl. „Ačkoliv jsem ten pocit vůbec nemínil tajit, Fessi - *takový* puritán zase nejsem.“

Fess neodpověděl.

„Kromě toho, můj plán to nebyl - vůbec nechápu, proč Lona chce novou tovární halu. Tak tak se nám daří prodat těch tisíc mozků, které

měsíčně vyrobíme.“ Dar kývl hlavou na stranu. „Ale myslím, že teď začínám chápat, o co se snaží.“

Odmíchl se a Fess ho pobídl: „A o co?“

„Chce mít hrad.“ Dar se odvrátil. „Ne, že by si jej nezasloužila - ale nemusí to dávat všem najevo.“

Když Dar vylezl z přechodové komory, na konzole blikala signálka komunikátoru. Rozepnul si skafandr natolik, aby mohl sklopit helmu, a pak pustil záznamník. Obrazovka komunikátoru se rozsvítila a objevila se na ní tvář maximské ředitelky importního oddělení. Věděl, že Myrta je poměrně nevýrazná žena, ale nyní vypadala velice atraktivně. Dar si vybavil obraz Lony a uvědomil si, jak velice dlouho už je pryč.

„Přivezli zboží, Dare,“ oznámil mu Myrtin obličej. „Těžaři se snaží přivydělat si nějaký ten kwah na cestě zpátky z Ceres. Mají obvyklou všehochoť - křemík, kovy a náhradní díly. Pokud máš zájem, otevírají krám někdy kolem 16:00. Zatím ahoj.“ Ještě mu věnovala jeden ze svých obvyklých zamilovaných pohledů a obrazovka zase potemněla.

„Nikdy toho nenechá,“ povzdechl si Dar. „Přísahám, že mi ta ženská věnovala nejvýznamnější pohledy svého života.“

„Bezpochyby proto, že si je jistá, že tím nic neriskuje,“ ujistil ho Fess. „Půjdeš tam, Dare?“

„Děláš si legraci? Křemíku máme sotva na měsíc! A hliník a zlato už nám také docházejí.“ Dar si spěšně svlékl skafandr a pověsil ho na věšák. Pak zamířil do sprchy.

„Měl bys koupit tavící pec,“ připomenul mu Fess, „a nakupovat levnější surové nerosty od místních těžařů.“

Odpovědí mu bylo šumění vodního proudu - Dar dával přednost vodní sprše před mnohem rychlejšími supersonickými vibracemi uvolňujícími špínu; a proč nepoužít vodu, když ji pak stačilo vyčistit a odvést do fúzního reaktoru? Jeho hlas přehlušil bubláni. „Nevěř jim, Fessi. Ti velcí na Ceres odvádějí lepší práci než místní fušeři - a za to, co by stála tavící pec, si můžu nakoupit spoustu čistých nerostů.“

Kromě toho, kdyby měl svou vlastní pec, už by neměl tolik příležitostí dostat se do města a stýkat se s jinými lidmi.

Dar vyrazil o půl hodiny později, umytý a čerstvě oholený, v žaludku teplé jídlo a v kapse Lonin nákupní seznam. Samozřejmě věděl velice dobře sám, co jim začíná docházet, ale ona vždycky přišla na pár věci, na které by nikdy nepomyslel. Musel přiznat, že v nakupování byla mnohem zkušenější.

Samozřejmě to také mohlo být tím, že věděla víc o výrobě a programování počítačů.

„O tom není pochyb,“ řekl, zvedl ruce do vzduchu a zavřel oči. „Kořím se před tvou nedostižnou moudrostí.“ Přiznat to bylo trpké, ale on to udělal. „Stěží vím, jak se vyrábí cukrkandl, natož pak molekulární obvod.“

„Ale vždyť na tom nic není,“ řekla. „Podívej, tahleta malá pilovitá čára znamená odpor a číslo nad ním říká, kolik má mít ohmů.“

Dar se zamračil a díval se jí přes rameno.

„Na papíře,“ připomenula mu.

„Díval jsem se na papír.“

„Jenže se na něj musíš také soustředit.“ Lona si odsunula židli, takže teď schéma leželo mezi nimi. „A tyhle paralelní čárky označují kondenzátor.“

„Ale jak mám poznat, kolik ohmů odpor má? Myslím skutečný, ne ten na výkresu?“

„Je to vytištěno na boku krabičky.“

„Jo, jenže my se bavíme o tom, jak zajistit, aby roboti použili ty správné. Co když je na krabičce špatné označení? Nebo je označená správně, ale přimíchal se do ní odpor s jinou hodnotou?“

„Hm.“ Její čelo se zamračilo (mračila se velice půvabně, pomyslel si Dar). „To je dobrá poznámka, zlato. Právě proto mě maminka učila, jak číst barevný kód.“

„Barevný kód?“

„Ano. Vidiš, že každý z těch proužků na odporech má jinou barvu? Takže každá barva odpovídá nějakému číslu...“

A tak to šlo dál - elektronika, chemie, jaderná fyzika. Lona nikdy neztrácela trpělivost, vždycky se snažila rychle přeletět nepodstatné a soustředit se na to, co bylo absolutně nutné pro práci, a Dar se ji pokaždé snažil vrátit k věcem, které přeskočila. Věděl, že kdyby se nezeptal 'Proč?', trvalo by mu velice dlouho, než by pochopil, o čem vlastně mluví.

Když se pokoušíte něco se naučit, docela se vám hodí, jste-li učitel.

Naučila ho dost, aby byl schopen dohlížet v továrně, což znamenalo, že mohl zvládnout kteroukoliv z prací sám, kdyby to bylo nutné - ale pořád nevěděl dost, aby mohl práci plánovat, a dozajista nedokázal navrhnout nic složitějšího než autobar. Samozřejmě studoval, co se dalo - a ji potěšilo, když se vrátila domů ze své třetí cesty na Terru a našla na jeho stole počítačový výpis...

„Dare! ty studuješ!“

„Cože?“ Dar poplašeně vzhlédl. „Já už to nikdy neudělám! Slibuji!“

„Ne, musíš!“ Lona se naklonila, aby se podívala zblízka, a Dara se zmocnila závrať. „To je o šíření vln!“

Dar se podrážděně podíval na stůl; vlny byly v tuto chvíli to poslední, co ho zajímalo. „No jistě. Slíbil jsem přece, že se budu snažit naučit se dost, abych byl schopen řídit továrnu, pamatuješ?“

„Ale na to už jsem tě naučila dost. Tohle je navíc a mimo plán – a pustil ses do toho sám! Ach, ty jsi prostě báječný!“ Obrátila se k němu a přitáhla si jeho hlavu blíž, aby ho mohla políbit, takže si začal myslet, že je možná doopravdy tak báječný, jak říkala.

Když ho nechala, aby se nadechl, vyrazil ze sebe: „Dělej to takhle, a od učení se vůbec neodtrhnu.“

Zopakovala to a musela ho podepřít, aby nepadl na zem. „Dobře, budu - a ty nezapomeň na svůj slib. Studuj. I když jsem doma. Proč jsi to nedělal dřív?“

„Ehm...“ Dar se kousl do rtu. „No, hm... myslel jsem, že by ti mohlo připadat, že... no...“

„Že pytláčíš na mém území?“ Zavrtěla hlavou (vlasy jí tak hezky vlály, když to dělala!) a věnovala mu mimořádně zářivý pohled. „Vědomosti jsou pro každého, zlato - nebo alespoň pro ty, kdo jsou ochotní se učit a věnovat tomu jisté úsilí. A čím více budeš vědět, tím na tebe budu hrdější.“ Pak se znovu ujala jeho rtů, aby mu předvedla, jakou formu má její hrdost.

Byla hrdá i na své tělo a Dar věděl, že naprosto zaslouženě. Už to byl bezpochyby velice dobrý důvod, aby trávil veškerý čas, když nebyl s ní, v knihách. Ovládal už matematiku včetně některých jejích esoteričtějších větví, ve vlnové mechanice se dostal skoro až na

nejvyšší úroveň, ale pořád zůstalo ještě hodně toho, co nevěděl: obvody, informační teorie, jaderná fyzika... „To bych rád věděl, jestli vůbec budu schopný učit se alespoň tak rychle, jak vědci objevují nové poznatky,“ povzdychl si nahlas.

„Je to možné, Dare.“ Fess ležel v nákladním prostoru a jeho počítač byl zapojený na řízení vozu. „Počet nových objevů na Teře se zpomaluje. Vědci publikují stejné množství článků jako dřív, ale čím dál častěji jsou nepůvodní. Počet publikovaných originálních konceptů se rok od roku snižuje.“

Dar se zamračil. „To je divné. Slyšel jsem, že na univerzitách absolvuje více doktorů filozofie než kdy jindy.“

„To je pravda, Dare, ale pro svou disertaci už nemusejí přijít s originálními pracemi. Ani nesmí - byrokracie směřuje k stabilitě a opravdu nové myšlenky zavádějí nestabilitu.“

„No, Proletářská asociace států Terry je byrokracie.“ Dar se zamračil. „Ale výstižnější je charakteristika, že je to jedna z nejprísnejších totalitních vlád, jakou jsem kdy viděl. Myslel bych, že diktatura *stojí* o výzkum, který by jí zajistil nové a lepší zbraně.“

„Jen pokud existuje nepřítel, který ohrožuje diktátorovu moc, Dare - a PAST v tuto chvíli v Terránské sféře žádné soky nemá. Výzkum v oboru zbraní se v současnosti omezuje na nové aplikace známých principů. Diktatura nepodporuje objevy nových myšlenek.“

„Dokážu pochopit jejich stanovisko: já už taky začínám váhat, jestli se pouštět do dalších a dalších nových myšlenek.“

„To proto, že víš dost, abys věděl, jak málo toho víš.“

„V tom případě se z toho nejspíš nikdy nedostanu. Ale stejně bych rád věděl dost, abych pochopil, proč, když mi Lona říká, abych něco dělal tak a tak. Bylo by hezké vědět, co vlastně dělám, místo abych jen slepě plnil její příkazy.“

„Zvýšilo by to tvou sebeúctu, Dare, možná natolik, že bys pak občas na něco přišel i sám.“

Dar se otrásl. „Prosím! Chci imponovat Loně, ne přivolat katastrofu. Ještě dlouho se neodvážím dělat tady něco svým způsobem.“

„Myslím, že si Lonu tak trochu zbožšťuješ, Dare.“

„Ne, mám jen úctu k jejím vědomostem. No, možná i k jejímu obchodnímu instinktu. Vlastně k jejímu instinktu jako takovému...“

Najednou ztuhl. *Později, hochu*, napomenul se v duchu. *Až se vrátí domů. Ted' se věnuj své práci.*

„Tvoje soustředění bylo něčím rozptýleno, Dare.“

„Proto mám za pilota robota.“ Ale Dar váhavě přenesl svou pozornost zpátky na to, co dělal. „Prozatím platí, že kdybych se neřídil Loninými instrukcemi do posledního písmenka, naše malá továrnička s pěti robotickými zaměstnanci by se zhroutila nebo by začala vyrábět defektní počítače.“

„Jistě, Dare, a to by negativně ovlivnilo prodej.“

Dar přikývl. „Bez prodeje nejsou peníze - a na Maximě bez peněz není jídlo.“

„Tohle přece platí v každé civilizované společnosti, Dare.“

„Jistě. Ale na asteroidu, bez peněz není ani voda a na našem vlastním pozemku máme zásoby ledu maximálně na deset let. A bez vody není kyslík k dýchání ani vodík pro reaktor, bez kterého zase není elektřina.“

„To je pravda, a přestože náš hermetický kryt těsní docela dobře, nějaké ztráty dýchatelné atmosféry jsou tu vždycky.“

„Přesně tak, takže bez peněz není ani dusík a stopové plyny pro naši atmosféru a ani náhradní díly pro systémy zajišťující životní podmínky. Bez peněz není život, jak říkají Číňani.“

„No, nemyslím, že by zrovna Maxima byla v ekonomickém nebezpečí, Dare.“

„Maxima jako taková ne.“ Dar se zadíval na dům Ngoyů v dáli. Byl to francouzský zámek, který by mohl směle soupeřit s Versailles. Vlastně to byla kopie Versailles v menším měřítku (ale ne o mnoho menším). „Zdá se, že Ngoyům se špatně nevede. Jistě, jejich továrna už je teď skoro stejně velká jako jejich dům.“ Její světlíky vykukovaly za zámkem. (To bylo to skvělé na ledových kapsách - když se vytěžily, získali jste skvělé prostory pro podzemní výrobní haly.) „Dosahují obratu přes milion thermů za rok.“

„Milion tři sta šedesát osm tisíc, Dare. Tento údaj je veřejně přístupný.“

„Což znamená, že náš obrat taky.“ Dar zamrkal. „Nebylo by divu, kdyby se k nám choval povýšenecky.“

„Pořád jsem přesvědčen, že si to jen namlouváš, Dare. Analýza struktury řeči a výrazů tváře nenasvědčuje takový postoj u žádného

z tvých sousedů vyjma Laurentianových, Mulhearnových a Bolwheelových.“

„Ti jsou z nich určitě nejhorší, to ano.“ Dar se díval, jak se v dáli vynořuje malé pohoří domu. „Tak, jsme u Mulhearnovic paláce.“ Vlastně to byl Buckinghamský palác - Maximané nebyli ve svých nárocích nijak skromní. „Připomeň mi, abych se od nich držel co nejdále.“

„Když na tom trváš, Dare. Ale jsou poměrně neškodní.“

„Což znamená, že mi nic neudělají, když se k nim nebudu příliš přibližovat. Jen se nestarej, já je neurazím. Koneckonců, jsou to přece lidé.“

„Nesmíš se svým sousedům pošklebovat, Dare, když stojíš o soužití s nimi.“

„Ale no tak, Fessi! Ty přece víš, že s většinou z nich jsem zadobře. Prostě jenom netoužím postavit si palác ve vakuu.“

„A měl bys, kdybys ho mohl obklopit dýchatelnou atmosférou a zelenými parky?“

„No, možná.“ Dar se zamračil. „Přece musí existovat nějaký způsob, jak to zařídit. Možná, kdybychom je stavěli v podsvětí...“

Fess zabzučel, což byl robotí ekvivalent odkašlání.

Dar prudce vzhlédl. „Zase utíkám od tématu?“

„Ano, Dare, a takové spekulace je třeba povzbuzovat - ale v kontextu naší právě probíhající diskuse bych tě rád upozornil, že ti touhy tvých technokratických sousedů nejsou tak docela cizí.“

„No, možná ne.“ Dar se zamračil. „Ale zatím jsem jen trochu zručnější dělník.“

„Ano, a ještě jsi ani nezaložil svou vlastní dynastii.“

Už jen při pouhém pomýšlení na potomka se Darovi zatočila hlava.

'Město' byl shluk jednopatrových čedičových budov uspořádaných do tří soustředných kruhů; v jejich středu byl kosmodrom. Takřka všechny budovy byly obchodního charakteru - opravný kosmických lodí, dovozní a vývozní maloobchodní firmy a služby. Byl tam dokonce i malý hotel kombinovaný se třemi bary, ale ten byl jen pro opravdové ubytování. Počestní občané Maximy byli do jednoho technici, vědci, programátoři a jiní vysoce specializovaní

duševní pracovníci; žádná z místních žen neměla ani čas ani potřebu věnovat se prostituci. Byli také velice úspěšní v zabraňování průniku profesionálek zvenčí; poslední, která to zkusila, byla připoutána ke stolu s počítačovým terminálem, který byl napojený na autokuchaře. Autokuchař nevydal jídlo, dokud vězenkyně neprošla počítačovým testem.

Zprvu se zatvrdila a odmítla se podrobit - ale po třech dnech o vodě se začala učit. Trojka v běžné školní klasifikační stupnici jí vynesla misku chili a sklenici mléka. Takto posilněna se vrhla do studia dějepisu, algebry, deskriptivní geometrie, základů chemie a terranské literatury, čímž se časem propracovala až ke guláši a hrachovce. Po třech měsících měla zadek otlacený od židle a vysokoškolský diplom. Tehdy ji propustili a posadili na první kosmotraktor směr Ceres. Patrně si svůj zážitek nenechala pro sebe, protože Maxima už se ženami jejího druhu nikdy žádné problémy neměla. Ona sama se o pět let později vrátila a požádala o práci. Ukázalo se, že má talent pro organizaci a nyní vede velkou obchodní firmu zabývající se exportem a importem.

„Víš,“ řekl Dar s očima upřenýma na přibližující se městské budovy, „svým způsobem si tihle lidé zase tak špatně nevedou.“

„Jeich starost o vlastní potomky je vede k altruismu,“ přisvědčil Fess. „Chtěl bych tě požádat, abys na to nezapomínal, když s nimi budeš mluvit.“

„To víš, že na ně budu hodný,“ zavrčel Dar. Ve skutečnosti už se nemohl dočkat. Živé lidské bytosti...!

Fess zpomalil vůz, zatočil a zamířil k největší budově ve městě. Dar napjatě ztuhl. Nepřál si nic říct - docela určitě si nepřál mluvit Fessovi do řízení. Přesto byl připraven. Někdy k tomu došlo, někdy ne.

Komunikační obrazovka se rozsvítila. „Dare, jestli sem jedeš, měl by sis raději...“

Obrazovka zase zčernala a řídicí panel zhasl. Vůz dopadl na zem jako balvan.

Dar přepnul na manuální řízení a panel znovu ožil. Právě zajížděl před hlavní vchod, když se rozsvítila komunikační obrazovka a Myrta dořekla „...všechno rozebrané,“ a zmizela.

Dar vypnul napájení, povzdechl si a zvedl kryt montážního otvoru v podlaze. Stiskl tlačítko na základně Fessova 'mozku' a čekal.

„Cooosssé... Dááárrre... cóóóse...“

„Měl jsi záchvat,“ vysvětlil mu Dar ohleduplně. „Hezky sis to roloval na přistání, ale vtom se ozvala Myrta, aby mi řekla, že si mám pospíšet, a tahle operace navíc přetížila tvůj kondenzátor.“

„Jééé...mííí to... vééélic...“

„S tím si nedělej hlavu, *mon vieux*“ řekl Dar rychle. „Jen pokračuj ve svých meditačních cvičeních, ano? Koncentrace, to je to! Lona mne ujistila, že s tím to zvládneš.“

„Jááá... ssse popopó... kusíím.“

„Dobře. Teď si pořádně odpočiň.“ Dar vystoupil z vozu a v duchu si udělal poznámku, že by se měl pokusit najít nějaký způsob, jak urychlit Fessovu rekonvalescenci. Vůz připoutal ke stožáru vedle ostatních. Všechny byly novější a přepychovější. Ne že by on nebo někdo z jeho sousedů pochyboval o poctivosti ostatních - ale gravitace na Maximě byla tak nízká, že vůz mohl lehce sám odletět. Dar se rozhlédl po řadě sloupů zahýbajících kolem velkého společenského domu. Byl to velice veselý pohled, všechny barvy duhy, nejrůznější křídla, difuzory a barokní ozdoby - to vše samozřejmě dokonale nefunkční - k čemu by byl například difuzor ve vakuu?

Vypadaly skvěle. A byly skvělé. Tím, jak vypadaly, předváděly bohatství, a tudíž i postavení svých majitelů.

K čertu s tím. Jeho vůz byl také hezký. Právě krása byla jeho hlavním ospravedlněním pro existenci. Dar se otočil, připnul si bezpečnostní lanko a zamířil do budovy.

Prošel vzduchovou propustí, otevřel průzor svého skafandru, odtlakoval ho, sklopil si přilbu dozadu - a vtom ho mezi lopatky zasáhla ruka jako šunka. „Hej, Dare, kamaráde! Moc rád tě vidím! Jak se pořád máš?“

Dar se vzpamatoval a s úšklebkem přijal nabízenou ruku. „Ahoj, Estivane. Jak to vypadá s germaniem?“

„Mizerně.“ Estivan mu stisk oplatil. „Vlastně, co jsem slyšel, těžaři dovezli jenom křemík, ocel, zlato a nějaké plasty.“

„Takže vůbec žádné germanium?“

„A kdo ho ještě používá? Povídej, co je nového v sídle d'Armandů?“

„Ještě se nevrátila. Ale hned jak se vrátí, uspořádáme večírek.“

„Budu se těšit. Hej, Carolito!“ Estivan zamával na svou dceru. Carolita vzhledla od krabičky krystalů, se kterou si hrála, uviděla Dara a po tváři se jí rozlil úsměv. „Ahoj, Dare!“ Přistoupila k nim a velice vřele mu stiskla ruku. „Už ses cítil osamělý?“

„Fess mě o samotě nikdy nenechá, Carol,“ odpověděl Dar s úšklebkem. „Nakupuješ ozdoby, nebo surový materiál?“

Carol pokrčila rameny. „Přijde na to, jak jsou hezké. Nepotřebuješ, abych ti pomohla s organickou chemií?“

„Ne, ale přál bych si, abych potřeboval.“

„Galantní, velice galantní - i když nepravdivé. Stejně půjdu s tebou - já vím, že se chceš podívat na zboží. Možná by ses mohl kouknout i na minerály.“

„Jo, alespoň budu předstírat, že obchoduju. Napijeme se po aukci?“

„Přijímám. A teď se připrav na to, že budeme odpůrci.“

Dar se odvrátil. Přátelský přístup ho samozřejmě potěšil, ale stejně si oddechl. Carol měla pravdu - nebyla vyloženě hezká. Nebyla ani ošklivá, ale kdo byl on, aby o tom rozhodoval?

Lonin manžel. Ať už to bylo oficiální nebo ne, všechny ženy v sousedství to věděly a respektovaly její nárok - což Darovi vyhovovalo, jelikož s nimi mohl udržovat přátelské vztahy a nemusel se při tom vyhýbat avantýrám.

Procházel davem, potrásal si rukama s přáteli a tu a tam objal některou z dam, když se tomu nedalo vyhnout.

„Dar-ling!“ Bridget ho vášnivě objala kolem krku a přitáhla si ho k sobě, aby ho políbila na tvář. „Co vlastně děláš tak sám, samotinký po celé ty týdny?“

„Pracuji, jím a spím, Bridget.“ Dar ji zobl na obličej. Napadlo ho, že alespoň Mulhearnova dcera se k němu nechová povýšenecky.

Ne, byla naopak velice otevřený typ dívky. „Tomuhle říkáš polibek? Hele, já ti předvedu, jak se...“

„Ale no tak! Už mě unavuje pořád se něco učit!“

„Měl bys uvažovat o změně látky.“ Bridget nechala svá oční víčka klesnout a předvedla výraz zamilovaného dugonga.

„Jo, ale co když mne moje učitelka nachytá, jak studuji z učebnice někoho jiného? Přece bys nechtěla, abych jí to musel vysvětlovat, že ne?“

Zmínka o Loně, jakkoliv byla taktní, přivedla Bridget k rozumu. Úsměv na tváři jí sice zůstal, ale přestala flitrovat s přítelem. „Samozřejmě, že ne; má velice pádný levý hák. Co takhle něco malého? Myslím k jídlu.“ Bridget se skutečně zarděla. „Páni! Jak s tím jednou začneš, těžko se toho zbavuješ, že?“

„Přesně moje slova. Čistému vše čisté, Bridget.“

„Jo, ale co když to navenek tak nevypadá?“ Vpluli do restaurace a ona se posadila na židli, kterou jí Dar přidržel, a pak klesl na vedlejší - lepší je nakrmená vlčice než ta, která byla právě vypuštěná z klece. „Můžu ti objednat?“

„Ne, díky - kód dokážu vyťukat sama.“ Bridget navolila sekvenci pro kávu a místní obdobu dánské buchty, pak se pohodlně uvelebila v křesítku. „Jak se daří vaší továrně?“

A dali se do klábosení, bezpečného a přátelského - což bylo v pořádku, protože bez ohledu na to, jak Bridget nevypadala, Darovy hormony měly pohotovost. Týdny života v celibátu nezůstaly bez účinku - ačkoliv pohled na místní dámy vydatně pomáhal hasit žár. Jejich vzhled se pohyboval od fádního až po ošklivý jen s občasnou výjimkou poměrně hezkých žen. Dar občas uvažoval, proč Maxima přitahovala tak málo krásy. Možná ty nejatraktivnější ženy dávaly přednost životu na Teře, kde byla životní úroveň vyšší a morálka nižší? Samozřejmě, pro Lonu to neplatilo - jenže ta strávila polovinu života ve vesmíru, kde cestovala se svým dědečkem od jedné planety k druhé, než se o Maximě vůbec dozvěděla - a i tak odlétala na Terru při každé příležitosti a nechávala ho tady na pospas ženám a dcerám ze sousedství.

Jinak než jako manželky a dcery se krásné pohlaví na Maximě prakticky nevyskytovalo - mladí mužové, kteří sem přilétali stavět roboty a vydělávat, pořád početně převažovali nad ženami v poměru 2,36 ku 1. Každá svobodná dívka, která se tu ukázala, se obvykle vdala do roka, jakkoliv fádně vypadala - a obvykle po hektickém dvoření hrozícím přerůst ve válku. Jistě, jedna nebo dvě výjimky, které dávaly přednost svobodě, se našly - Myrta byla jednou z nich - ale bylo jich velice málo. Maxima prostě byla vdavkovým rájem.

Dar samozřejmě připouštěl, že je předpojatý. Jemu připadala fádni každá žena, pokud to nebyla Lona.

Napadlo ho, zda i jiní manželé takto uvažují o svých ženách.

„Dva thermy!“

„Dva a pět kwahů!“

„Dva a deset!“ Msimangu blýskl očima po Darovi. „Čert tě vem, d'Armande! Zvedáš cenu!“

„Ne, já to koupím! Dva a dvanáct!“

„Dva a dvanáct?“ zvolal těžař. „Neslyšel jsem dva a patnáct?“ Podíval se na Msimangu.

„Ode mne ne.“ Bělovlasý muž se znechuceně odvrátil. „*Tak špatně na tom ještě se zásobami nejsem. Můžu si počkat na další zásilku.*“

„Dva a čtrnáct?“ zvolal těžař. „Dva a třináct. Mám tady dva a dvanáct, kdo dá dva a třináct?“

Ozvalo se tiché mumlání, ale nikdo si nepřisadil.

„Dva a dvanáct poprvé! Dva a dvanáct podruhé! Prodáno!“ Těžář udeřil kladívkem do stolu. „Tři kilogramy křemíku pro toho mladíka v pruhované kombinéze za dva thermy a dvanáct kwahů za kilo!“

Msimangu se prodral davem a zahrozil Darovi prstem před nosem. „Už proti mně nikdy nepřisazuj, mladý d'Armande! Můžu tě zruinovat!“

Dar vysunul bradu - musel: starý černocho byl o patnáct centimetrů vyšší než on. „Chceš nám bránit v poctivém obchodování, Omare? Nemáme peněz nazbyt, musíme brát i maličkosti, když se naskytnou.“

„Možná, ale zlato není maličkost!“

„Jenže je životně důležité.“

„Tak si ho kup v maloobchodě! Když začátečník jako ty strká nos do velkoobchodu, nesmí se divit, když se sám odrovná!“

„Sto patnáct kilogramů kvalitního zlata!“ ohlásil těžař. „Kolik za ně nabízíte?“

Zvedla se pravá bouře licitování. Těžář vyvolával každou vyšší nabídku pro ostatní zájemce. „Pět tisíc thermů... šest tisíc... osm tisíc... deset...“

„Dvanáct tisíc thermů!“ zvolal Msimangu. „Dvanáct tisíc thermů za kilo!“

„Třináct!“ odpověděl Laurentian a: „Čtrnáct!“ Mulhearn z druhé strany aukční síně. „Patnáct!“ zavolal Ngoya. „Šestnáct!“ křikl Bolwheel.

„Sedmnáct!“ zahřímal Msimangu. „Sedmnáct thermů za kilo.“

Menší zájemci už odpadli, nyní se rozpoutal vážný boj mezi plutokraty. Svým způsobem to bylo vzrušující, ale pozorovat, jak jeho sousedé soupeří, Dara znervózňovalo. Stáhl se k okraji davu, vytáhl Lonin seznam a začal ho studovat. Všechny položky už měl odháčkované až na křemík - slavnostně si jej škrtl také a papír si zase schoval. Strčil si ho do kapsy, kde už měl tři rubíny. Vlastně za ně neměl utrácet peníze, ale Loně by se určitě líbily, kdyby je dokázal správně vybrousit, vyleštit a zasadit. Kromě toho, na Teře by měly desetkrát vyšší cenu, než za ně zaplatil.

„Dvacet dva a devět poprvé - dvacet dva a devět podruhé - PRODÁNO! vysokému černému gentlemanovi s bílými vlasy!“

Msimangu vítězně zavýskl a jeho konkurenti milionáři se odvrátili, proklínající jeho předky a intimní zvyky. Msimangu je ignoroval, smál se a prodíral se přáteli, kteří mu gratulovali. „Konečně jsem vyhrál první cenu! Pojd'me, pojd'me, oslavíme to!“

Někteří přijali, ale většina zůstala v naději, že i oni ještě udělají štěstí v dražbě. Pusu stále od ucha k uchu se Msimangu srazil ve dveřích restaurace s Darem. „Pojd' se napít s námi, mladý d'Armande! Veselme se a oslavujme!“

Dar se na něj podíval s líným úsměvem. „No, já nejsem proti, Omare.“

„Dobře, dobře! Tak pojd' s námi!“ A Msimangu vplul do baru.

Dar se posadil ke stolu s půl tuctem vážených občanů. Všiml si, že se k nim připojili i Mulhearn a Bolwheel a znovu žasl nad tím, jak lidé, kteří bojují při dražení do krve, se o pouhých pět minut později baví jako nejlepší přátelé. Všichni jako by chápali, že obchod je obchod, ale přátelství je přece jen důležitější.

Mnohem důležitější tady, kde scvrklé slunce zářilo do věčné noci a vaše přežití záleželo na přežití vašich sousedů. Na Maximě si nemohli dovolit svár. Všichni měli společného, věčného nepřítele - okolní prázdnotu. Posezení se skleničkou nebylo jen oslava - bylo to vyjádření omluvy a odpuštění, hojení ran a nevyslovený slib vzájemné podpory.

Dar se cítil poctěn, že byl přizván, ačkoliv to bylo běžné. Hned od samého začátku byl zván, aby se zúčastnil všech shromáždění, která se naskytla. To, že se tady všichni potřebovali navzájem, zvyšovalo jejich ochotu přijímat mezi sebe nováčky. Dar si pomyslel, jestli budou stejně otevření ještě za sto let, až (pokud!) bude zdejší kolonie pevně usazená a vzkvétající.

„Porosteme,“ prohlašoval Bolwheel. Byl to rusovlasý, žoviální muž středního věku, který se zdál být tlustý, ale nebyl. „Už teď rosteme.“

Neils Woltham přikývl. „Zdá se, že všichni máme tendenci mít velké rodiny.“

„To je jeden z důvodů, proč jsme tady.“ Msimangu pozvedl další korbek. „Dostatek místa pro naše rodiny.“

David Mulhearn, bledý a ryšavý, ale už šedivějící, přikývl. „Na Teře je všechno na příděl - jídlo, půda, domy, prostě všechno. Na příděl nebo tak drahé, že to vyjde nastejno.“

„Zdejší ceny bych taky neoznačil zrovna za nízké,“ opáčil Jory Kimish. Byl skoro stejně tak mladý jako Dar. Nedávno přišel z Terry. „Myslím, že jste tu do toho vrazili pořádný kus práce a času. Nemůžete říct, že byste tady něco dostali zadarmo.“

„To nikdo netvrdí,“ ujistil ho Msimangu. „Ale i když spočítáš cenu našich domů takto, mladíku, stejně zjistíš, že jsou mnohem levnější než jejich ekvivalenty na Teře.“

„Pravda,“ přidal Bolwheel, „jenže nejsou zrovna na nejvybranějším místě, že.“

„Co se ti tu nelíbí?“ obrátil se na něj Msimangu. „Můžeš tady mít tolik půdy, kolik jsi schopný oplotit!“

„To jo, ale nic na ní neporoste,“ namítl Mulhearn. „Ale já si nestěžuju - protože nikde jinde bych nenašel sousedy víc podle svého gusta.“

„Ani já,“ ujistil ho Msimangu, „ani já ne. A nedokážu si představit sympatičtější společnost.“

„Když se sejde,“ dodal Dar. „Samozřejmě, stojí za to si na to počkat.“

„Určitě není nouze o lidi, kteří by se k nám rádi připojili,“ řekl Mulhearn.

Bolwheel mu odpověděl úsměvem. „Kde jinde by naši takovou reputaci pro své výrobky, Davide? Pouhých padesát let, a naši roboti a počítače jsou známí jako nejlepší v Terránské sféře.“

„Přirozeně taky trochu pomohlo, že Terránská sféra byla DDT tak zmenšená,“ neodpustil si Dar.

„Pouze oficiálně, mladý d'Armande. Nikdo nám nebrání obchodovat s ostatními planetami PASTi - a nejdlehlší z nich zase obchodují s pohraničím. Ne, naši roboti jsou známí všude, kde člověk používá automaty.“

„Jistě, právě pro tu reputaci jsem sem přišel,“ řekl Jory Kirriish, „ačkoliv už vaše společnost sama by za to stála. Ale proč jsou maximské výrobky zdaleka nejlepší? Člověk by si myslel, že všechna prvenství má Terra!“

„Terra má všechno kromě mozků,“ odpověděl Bolwheel. „Přece víte, že nejlepší mozky počítačového průmyslu předpovídaly kolaps DDT a včas přesídlily sem. Ti méně chytří, ale pořád chytřejší, než ostatní počkali až do občanské války a uprchli potom, protože hrozilo, že je zlikvidují přepadová komanda nebo loyalisté; třetí vlna čekala, až PAST ovládne celou planetu a unikli jen chvíli před tím, než byla zakázána emigrace.“

Msimangu přikývl. „První, druhí, třetí - opravdu se sem přestěhovala většina těch nejlepších.“

„Ale ne všichni, řekl bych,“ upozornil ho Mulhearn. „Na Teře pořád zůstalo dost chytrých lidí, všichni nejsou tady na Maximě.“

„Jistě,“ přisvědčil Msimangu, „ale jejich počet se stále zmenšuje deportacemi. A i z těch se někteří dostali sem.“

Dar vytřeštil oči. „Chcete říct, že se PAST úmyslně snaží zbavit svých nejchytřejších lidí?“

„Jen těch, kteří by mohli dělat potíže, mladý d'Armande - což znamená jen polovinu z těch nejchytřejších.“

„A ta druhá polovina?“

„Ti pracují pro vládu, stanou se členy strany LORDI a potom šplhají po mocenském žebříčku nahoru,“ ujistil ho Bolwheel.

Dar se zamračil. „Takže už nekonstruují dobré roboty?“

„Dobré ano. Ale kdyby ti roboti začali být víc než 'dobří', jejich konstruktéři by byli označeni za nebezpečné - co kdyby pošilhávali po

místech svých šéfů? Ne, chytrý mladík na Teře si dá dobrý pozor, aby nijak nevyčníval.“

Dar se otrásl. „Není divu, že přicházejí na Maximu! Kdo by chtěl pracovat v *takovém* prostředí?“

„Já ne,“ ujistil ho Kimish, „takže jsem působil právě tak dost potíží na to, aby mne deportovali, ale zase ne tolik, aby se starali kam.“ S povzdechem se zaklonil. „Chápete vůbec, jak nakažlivé je zdejší ovzduší svobody? Tohle prostředí, kde se každý den zrodí nějaká převratná myšlenka, která ještě nikdy nikoho nenapadla? Kde se člověk stydí za to, že *nepřišel* s něčím novým?“

„Ano.“ Dar měl vlastní vzpomínky na Terru spravovanou PASTí. „Kvůli tomu všechna ta dřina a samota stojí za to.“

Zachytil několik rychlých soucitných pohledů: *jejich* ženy zůstávaly doma a dělaly jim společnost.

Bylo třeba rychle změnit téma a postaral se o to Bolwheel. „Možná, že právě tohle je důvod, proč nás PAST nechává na pokoji a nesnaží se tady prosazovat svoje zákony.“

Kimish se zamračil. „Už jsem o tom přemýšlel. Jediné přepadové komando, a byli by z nás otroci.“

„Ale oni nás potřebují, potřebují nás,“ ujistil ho Msimangu. „Potřebují někoho, kdo pro ně vyvíjí lepší počítače, protože potřebují stroje na práci, aby lidem mohli zajistit volný čas, který jim slibovali. A nebudou riskovat, aby k takové inovaci docházelo na některé z jejich planet - to by mohlo přimět lidi, aby začali myslet a pochybovat o režimu.“

Kolem stolu se ozvalo souhlasné mručení a muži pokyvovali hlavami, Dar spolu s ostatními, přestože byl v duchu přesvědčen, že s tím má co dělat i skutečnost, že je Maxima považována za příliš malou, než aby stála za napadení. Dobře věděl, že by Maxima zahynula ve chvíli, kdy by zákazníci přestali kupovat jejich výrobky, což znamenalo, že je Terranská vláda mohla zničit kdykoliv. A pokud úředníci PASTi mohli Maximu zničit, určitě by ji mohli i ovládnout, snadno a úplně, přesně jak by chtěli - nebo si to alespoň mysleli, kalkulovali s tím.

Samozřejmě se mylili. Mohli Maximu zničit, mohli ji dobýt - ale bez toho, aby ji dobyli, ji nemohli ovládnout. Dokud byl tento asteroid svobodný, Maximané si mohli dělat, co chtěli.

Ale Maxima nevěšela PASTi na nos, že to dělá. Jistě, mohla by to být legrace poslat terranským vládním úředníkům seznam všech věcí, které Maximané dělají a které jsou na Teře zakázané - ale byla by to také pošetilost. Vládní úředníci definují sami sebe podle moci, kterou mají, takže logická odpověď PASTi by byla invaze.

Což by také bylo velice hloupé, protože by stačilo poslat zpátky seznam věcí, které mohou dělat Teřané a Maximané ne - týkající se zejména zábavy. Mladí Maximané by patrně zezelenali závistí.

Nebo možná ne. Darovi sousedé nebyli příliš světsky založení, pokud se jim dovoľovalo vydělávat peníze a stavět si grandiózní sídla.

Sídla tady byla vpravdě obrovská. „Cestou sem jsem letěl kolem vašeho pozemku, mladý d'Armande,“ řekl Msimangu. „Viděl jsem váš dům. Přiznám se, že ještě loni jsem ho považoval za vrchol ošklivosti, ale teď vidím, že se z něj něco klube. Myslím, že bude nádherný, až ho dokončíš.“

„Díky,“ řekl Dar, který byl touto pochvalou skutečně potěšen. Vlastně byl potěšen i tím, že se Msimangu opomněl zmínit, kdo ho navrhl.

* * *

Továrna si vedla skvěle. Dar prošel jednou uličkou tam a druhou zase zpátky a cítil se cestou čím dál nadbytečněji. Už nemohl ani vynášet nádoby s odpadem - od chvíle, kdy Fess začal zůstat doma, přidělila Lona tento úkol jemu. Koneckonců, nemohla přece nechat chudinku robota jen tak zahálet.

Bylo těžké uvěřit, že stroje, které v továrně pracovaly, patřily ke stejnému druhu jako Fess. Technicky vzato to byli roboti, ale jejich kapacita se ani zdaleka neblížila modelu pro všeobecné použití, jímž byl Fess. Byly řízeny mnohem menšími počítači, specializovanými pro velice omezený počet úkolů. Dar o nich váhal mluvit jako o 'robotech' - vlastně to byly jen automatizované výrobní stroje. Roboti byli původně myšleni jako umělí lidé, ale tyhle stroje nedokázaly napodobit lidské myšlení ani v tom nejprostším ohledu.

A určitě jako lidé nevypadaly. První z nich byl jen řada válečků, po kterých se pomalu odvaloval syntetický krystal. Pak se na něj spustil polokulový kryt vyplněný zlatými kontakty. Ústřední počítač těmito kontakty otestoval každý okruh v krystalu, prověřil jejich návaznost, odpory, elektrický vstup proti výstupu a spoustu dalších

elektronických charakteristik. Po patnácti minutách válečky krystal předaly pásovému dopravníku, který ho předal jinému robotovi - nebo do odpadu, pokud v některém z testů neprošel.

Další robot byl velice podobný prvnímu až na to, že ke každému kontaktnímu bodu připojil mikroskopicky tenké vlákno.

Pak následoval robot, který vypadal jako chobotnice s patnácti pažemi vyrůstajícími z centrální koule, obsahující počítač. Jeho úkolem bylo smontovat patnáct krystalů do jediného kulovitého hrozu propojeného vlákny a pak ho ponořit do chemické lázně. Po dvou hodinách ulpělo k vláknům dost křemíku, aby robot mohl své ruce z lázně vytáhnout a pustit se do montáže dalšího krystalu. První zůstal v lázni ještě asi týden, pomalu dorůstaje do podoby jednoho velkého krystalu.

Mezitím jiný robot - jediná lavice, která dělila, ohýbala a spojovala kov a plastik, zatímco ocelové paže svářely klouby - sestrojoval pouzdro pro nového robota. Pak následovala montážní linka - poslední robot, jenž vytáhl hotové krystaly z lázně, upevnil je do pouzdra a pak připevnil kontakty k terminálu pro mechanické doplňky, které ve skutečnosti vykonávaly všechnu práci.

Všechno se to dělo rychleji, než by dokázal on. A lépe, než by dokázal on. Mnohé z toho se odehrávalo v detailech mnohem menších, než vůbec mohly rozlišit jeho oči.

Dar se rozhlédl a cítil se dokonale zbytečný.

„Měl bys otestovat dokončeného robota, Dare.“

„Jo, já vím - jenže dneska už jsem otestoval dva a mám ještě spoustu času na další tři.“

„Přesto se to musí udělat, jinak budeš mít na konci týdne tucet neotestovaných robotů.“

„Já vím, já vím - ale stejně mi to připadá zbytečné. Víš sám, že zase budou fungovat dokonale.“

„Nevím, Dare. Jistě, pokud byly jednotlivé krystalické okruhy v pořádku, hotový počítač by měl také být...“

„Samozřejmě, protože ústřední počítač prověřoval každé stadium výroby, jak šly za sebou.“ V 'držáku' každé výrobní lavice a každého ramena byl kontakt, umožňující kontrolu během výroby.

„Ale můžeš najít nějakou mechanickou závadu, Dare.“

„Jo, jistě. Minulý týden jsem našel maličkou díрку v sacím kanálku a týden předtím jsem zase odhalil nezvyklý zvuk u chladicího ventilátoru. V počítači samotném nikdy nic.“

Díval se na pracující roboty a rozmrzele vrtěl hlavou.

„Co tě trápí, Dare?“

„Cože? Aha. Zapomněl jsem, že jsi naprogramovaný i na gesta. Nic, Fessi - nebo by mě alespoň nic trápit nemělo. Děláme zatraceně dobré domácí roboty - ale čert to vem, *všichni* dělají domácí roboty!“

„To je pravda, Dare, ale jak jsi říkal, vy je děláte zatraceně dobře a stále jste schopni nabídnout automaty, které předčí výrobky konkurence.“

„Jistě, je to tak. Začali jsme s malou plechovkou, která dokázala utírat prach a odpovědět na několik jednoduchých dotazů 'ano, madam', 'ne, pane', 'dobré ráno' a 'prosím, ustupte...“

„Což samozřejmě dokázali i roboti jiných společností.“

„Ano, ale my jsme ty naše naučili také drhnout podlahy a leštit nábytek.“

„Pak jste jim dodali schopnost zvedat předměty, utírat stoly, ukládat nádobí do myčky - a pokaždé rok nebo dva před konkurenčními společnostmi.“

„Jo, protože ony čekaly, až s tím vyjdeme, pak koupili jeden z našich a okopírovali naše vylepšení - ale trvalo jim to pokaždé nejméně šest měsíců, zatímco my jsme prodejem vydělali další statisíce. Což mi připomíná, že bych měl raději dokončit ladění programu donášky snídaně, jinak o svůj náskok přijdeme.“

„Já bych se toho tak nebál, Dare. Pořád je ještě co přidávat, než z toho bude dokonalý domácí pomocník.“

„Jak to myslíš?“ zamračil se Dar.

„Roboti přece ještě nedokážou opravit vadný šev na tlakovém obleku, rozdělat oheň - ani ho uhasit, kdyby o to šlo.“

„Aha. Správně. A nedokážou mýt okna.“ Dar se zadumaně zadíval do dálky. „Poslyš, teď...“

„Nakonec najdeš způsob, jak je to všechno naučit,“ ujistil ho Fess.

„Jistě, jistě. A existují ještě další vylepšení, na která bych se rád podíval.“

„Jako třeba?“

„No, mohli by být mnohem menší, například.“

„Nevím, Dare - pro mechanickou práci existuje jistá dolní mez velikosti.“

„Ne, nemyslím roboty samotné, Fessi - ty naše děláme tak malé, jak to jde, aby ještě byli praktičtí. Kdybychom je ještě zmenšili, lidé by o ně zakopávali na každém kroku. Ne, já myslel počítače. Ty jsou pořád větší než moje pěst.“

„Nechápu, jak by mohly být menší, Dare. Už přece pracuješ s nejmenšími krystalickými mřížkami, které ještě jsou schopny pojmout dostatečný počet rozdílů elektrického potenciálu.“

„Opravdu?“ Darův hlas zněl náhle ostře. „Krystal má pravidelný tvar, protože ho má jeho molekula, Fessi. Proč by nemohly rozdíly v elektrickém potenciálu, díky nimž funguje krystalová mřížka jako obvod, obsahovat samotné molekuly?“

Fess dlouho neodpovídal, což znamenalo, že jeho počítač, který obvykle operoval v nanosekundách, provádí rozsáhlou analýzu problému a snaží se jej předběžně vyřešit. „Teoreticky neexistuje důvod, proč by to nešlo, Dare - ale složitost takového obvodu by omezoval počet elektronů, které by byly k dispozici.“

„No dobře, tak by základní jednotkou byl tucet molekul nebo možná jedna gigantická molekula - ale pořád by šlo o něco mikroskopického nebo stěží viditelného.“

„Navrhuješ vážně, aby byla tato možnost prověřena?“

„Ne aniž bych o tom řekl Loně - sám toho ještě z fyziky nevím dost na to, abych byl schopen rozhodnout, zda to stojí za výzkum. Však víš, klidně by se to mohlo ukázat možné, ale pro trh nevyužitelné, zvláště pokud by to vyžadovalo užití velkých molekul. Kdo by chtěl mít v obýváku počítač vyrobený z U-235?“

„Jeho hmotnost by nebyla kritická, Dare.“

„Ne, zato zákazníci by byli. Nazývej to atavismem, nazývej to pověřivostí, ale ten izotop má prostě špatnou pověst.“

„Ale i kdyby to šlo, proč bys to chtěl dělat? Současná generace počítačů je přece dostatečně malá pro všechny druhy použití.“

„Ne pro všechny - dokážu přijít na nějakou tu aplikaci, kde by se mikromozek docela hodil. Zvláště v oboru, do kterého bych *chtěl* proniknout.“

„A to je?“

„Průmysloví roboti.“ Dar si přetřel klouby prstů dlaní druhé ruky. „Potřebujeme změnit obor, Fessi. V domácích robotech už se o mnoho dál jít nedá a *skutečné* peníze jsou v průmyslové výrobě. Kdybychom mohli začít nabízet menší, kompaktnější počítače, ušetřili bychom na materiálu, a ještě bychom získali vyšší flexibilitu. Manažeři podniků si stále stěžují na to, že musejí nahradit všechny roboty novějšími modely pokaždé, když přecházejí na novou výrobu. Kdybychom objevili způsob, jak vyrobit jednomolekulové elektronické obvody, mohli bychom jim dodávat nové mozky pro mnohem všestrannější roboty.“

„Skvělá myšlenka,“ řekl Fess pomalu. „Musíš to říct Loně.“

Dar pocítil bodnutí rozmrzelosti, ale pak si uvědomil, že Fess je koneckonců Lonin robot. „Ne. Ještě toho nevím dost.“

Což ještě posílilo jeho pocit zbytečnosti.

Odvrátil se, zavřel za sebou dveře továrny a vrátil se do své pracovny. „Teď budu chvíli dumat - ehm, studovat, Fessi.“

„Nebudu tě rušit, Dare.“ Ale bude čekat na Darovo zavolání. O tom nebylo třeba mluvit.

Rozsvítla se světla a Dar se s ulehčeným povzdechnutím posadil ke svému počítači. Tady alespoň mohl něco *dělat* a mít iluzi, že by to mohlo být k něčemu dobré, i když to nebylo příliš pravděpodobné. Jistě, experimentoval pouze s počítačovými simulacemi rádiových zvukových vln a FTL pohonu, ne s něčím skutečným - ale přesto mohl narazit na něco použitelného.

Vlastně to vůbec nedávalo smysl - jestliže mohla loď cestovat rychleji než světlo, proč ne rádiové vlny? Jestliže bylo možné učinit celou kosmickou loď izomorfní se sedmírozměrným prostorem, proč by se nedalo dokázat totéž s elektromagnetickým vlněním?

Samozřejmě proto, že to nebyl předmět. Vlastně to nebyla ani hmota; byla to struktura energie. Ale struktura je struktura a trojrozměrná struktura mohla být izomorfní se svým sedmírozměrným ekvivalentem.

Až na to, že energie jako by v sedmém rozměru neexistovala. Což byl samozřejmě nesmysl - matematikové o tom ještě ani nezačali přemýšlet, takže si Dar nemohl přecíst jejich závěry.

Ale alespoň našel tu správnou otázku. To, jak Dar cítil, byl skutečný pokrok. Jistě, neovládal dostatečně matematiku, aby se mohl

pustit do hledání odpovědi - ale to se časem mohlo změnit. Spustil simulaci, rotoval ji, aby získal iluzi pohybu a z toho pak inspiraci a motivaci.

Fungovalo to: byl motivován. Vymazal obrazovku a vyhledal první kapitolu učebnice topologie. Už se dostal přes stranu 2...

Byl v polovině strany 3, když zazvonil volací signál.

Dar vyskočil z křesla a doběhl k obrazovce dřív, než zvonění doznělo. Mělo se rozeznít, jediné pokud bylo spuštěno kódovaným rádiovým signálem - a kód znala jen Lona. Vracela se domů! Dar našel její loď jako mrňavý puntík, přesunul ho do středu obrazovky, pak přepnul na videofonii a zadal její kód - a najednou tam byla, nebo alespoň její tvář v báječných živých barvách, plet' bez jediné chybičky, každý rys dokonalost sama, a říkala: „Rozumím, pozemní kontrolo. Zážeh pro sestup v 24:32:16.“

„Rozumím,“ odpověděl plechově znějící (mužský) hlas. „Přepínám.“

Dar pocítil bodnutí ostnu žárlivosti. Byla tak dokonale upravená pro něj - nebo pro Louieho z pozemní kontroly? Ale to už natáhla ruku a přepnula si ho na obrazovku. Obličej se mu rozzářil a srdce se mu rozbušilo rychleji, když si uvědomil, že se na něj dívá.

„Vítej domů, tuláku!“

„Ahoj hezouně.“ Podívala se na něj z pod přivřených víček. „Zabij tučné tele a zahřej postel.“

„Obojí už přímo sálá a já taky. Kdy mám začít nalévat martini?“

„Za hodinu, zlato.“ Zamrkala. „Nesténej tak nahlas - můj reproduktor to nezvládá.“

„Ani já ne. Pověz mi něco, po čem se mé srdce zaraduje.“

„Je to *jenom* hodina. Jen si pomysli, jak dlouho by to trvalo, kdybychom byli civilizovaní a měli kosmodrom a celnici.“

„Čert vem obojí! Kdyby už nám naši sousedé nedůvěřovali...“

„Kdo potom? Takže přistávám na našem vlastním letišti, zlato, a budu tam za...“ podívala se stranou, kde měla palubní chronometr, „...šedesát čtyři minuty dvacet.“

Někde mimo obraz zazněl zvonek a Lona k němu bleskla pohledem, pak se podívala zase na Dara: „Zážeh za dvě. Miluju tě, zlato.“ Její obrazovka pohasla.

Darovi z toho bylo div ne do pláče. Místo toho to ale vzal jako příslib a vykročil do koupelny.

Samozřejmě že se osprchoval, oholil a převlékl před několika hodinami, když odjížděl do města - ale, k čertu, mohl to udělat znovu. Nějak přece musel zabít čas!

Udělal to, a pořád mu ještě zbývalo půl hodiny na nervózní přecházení po místnosti. Místo toho vytáhl z autobaru dvě martini a odnesl si je k velkému křemennému průzoru, odkud mohl sledovat její přistání. O třicet sekund později stejně začal přecházet - ale oči měl přitom stále upřené na oblohu.

Svůj přílet určitě načasovala přesně (jako vždycky). Nebe bylo plné hvězd, ale Sol měl co nevidět vyjít a jeho záře už kalila menší slunce, aniž by je docela zakryla. Tu a tam přeletěl nad horizontem některý z blízkých asteroidů a Darovo srdce se pokaždé sevřelo - ale nakonec jeden z nich začal rychle růst a on věděl, že Lona přilétá.

Meteor zářil jasněji a jasněji, až vypadal jako malý kotouček, který dále rostl a vzal na sebe tvar menší kosmické lodi dlouhé padesát metrů. Najednou kolem ní vyšlehly plameny a pohltily ji, ohnivá koule, která se již pomaleji snášela dolů - a dotknula se země. Oheň pohasl a objevila se malá raketa balancující na přistávacím zachytném zařízení.

Dar stiskl tlakové spínače a zatočil kolem a přistávací rampa domu se pomalu vysunula přes kamenitý terén, aby se jemně dotkla boku lodi. Potom se zvedla jako útočící kobra, našla magnetický prstenec kolem vzduchové propusti a přilepila se na něj svým ústím.

Tohle byl pro lidi přepych. Drahý - příliš drahý, kdyby měl sloužit jen pro tu výhodu moci přejít z lodi bez průzoru v přilbě skafandru, takže ho Dar tentokrát ani netlakoval. Ale náklad někdy potřeboval atmosféru a pro obchodní účely si to dovolit mohli.

Ovšem nemohl ji vidět přicházet. To byla zase nevýhoda.

Pak červené světlo nad vzduchovou propustí pohaslo a on věděl, že je uvnitř. Začalo blikat žluté světlo - blikalo po dobu, která mu připadala jako věčnost - až se konečně rozsvítilo zelené.

Dar se postavil asi půl druhého metru od dveří, v každé ruce jedno martini, a zatajil dech.

Najednou se dveře otevřely a byla tady, ve svém skafandru neforemná jako hrouda pudinku, ale přilbu nesla pod paží a obličej jí jen zářil, její rty se pootevřely...

K martini se nikdy nedostali. K čemu je dobrý gin, když led už se dávno roztopil?

O dvě hodiny později seděla Lona proti němu v jednom z nejnovějších terránských modelů, kterému se nedařilo umenšit její krásu, zejména když byla ozářená světlem svíce (která stále hned pod ventilátorem klimatizace). Právě dojedla bujabésu a dokončila fascinující výčet své odysey po nejlepších obchodech Terry („Musím přece vypadat co nejlépe, když jednám s agenty importních firem, ne?“). Dar se na ni usmíval z jemného oparu potěšení skládajícího se z jednoho dílu ginu a pěti dílů Lony. Proud její výřečnosti se nepřerušil ani na okamžik, když jim X-HB-9 přinesl čisté talíře, ale zarazila se a vytřeštila oči, když na ně malý robot naservíroval skoro pravý steak. „Dare! Jak jsi to *udělal!*“

Inu, Dar by raději viděl, kdyby žasla nad jeho aktivitou v docela jiném směru, ale vděčně přijímal chválu, kdykoliv se naskytla. Po tváři se mu rozlil skromný úsměv. „Ach. Ty sis toho všimla!“

„Jestli jsem si všimla! Ty jsi tedy skvělý! Tys přišel na to, jak nacpat celý ten program do tak omezeného mozku!“

„Jenom jsem aplikoval to, co jsi mne naučila, zlato.“

„Tak! Taková skvělá aplikace si zaslouží odměnu.“ V očích se jí zablesklo a otočila se zpátky k němu.

„Pokud se chystáš provést to, co ti kouká z očí, měl jsem si raději šetřit síly.“

Lona se ušklíbla. „Myslíš, že bych tě nechala?“ Pak se vrátila k původnímu tématu. „Je X-HB-9 připravený do výroby?“

„Bylo by dobré ho ještě trochu otestovat v praxi, abychom si jím mohli být jisti - ale ano, jsem přesvědčen, že je. Ráno ti přinese snídani do postele.“

„Skvělé! Zrovna tohle potřebujeme pro trojitý kontrakt, který jsem dojednala!“

Darovi vypadla vidlička z ruky. „Trojitý... kontrakt?“

„Hmm.“ Lona přikývla, až jí vlasy zavlály. „Přemluvila jsem Spojené, aby obnovili náš starý kontrakt bez klauzule výhradnosti.“

„Jak se ti podařilo... NE! Zapomeň na to! Nechci to vědět!“

„Ty můj ubožáčku.“ Lona se natáhla kolem svíce a pohladila ho po ruce, „Vždyť to není nic, na co bys musel žárlit. Nejednala jsem neeticky, natož pak nemorálně.“

Ano, ale neřekla, co to z jejího hlediska zahrnuje. Dara někdy napadlo, kam vlastně sahají meze její benevolence.

„Prosté výhrůžky,“ vysvětlila Lona. „Řekla jsem jim, že pomýšlíme na otevření vlastního prodejního oddělení.“

Darovi klesla čelist. Lona klidně pokračovala v jídle a Dar vrátil svou mandibulu zpátky tam, kam patřila. „Páni! Drzost vážně není tvoje slabá stránka, co?“

„Pročpak? Do dvaceti let si zřejmě skutečně na Teře otevřeme vlastní zastupitelství.“

„Vlastně jsem si spíš představoval, že se spojí všechny maximské rodiny a založí společnou distribuční firmu - ale to si ještě vyžádá spoustu páčení. Víš, udělat, aby Terra úplně závisela na našich výrobcích, takže by nás v budoucnu nemohla ohrožovat. V opačném případě bychom se mohli jednoho rána probudit... Hm... Co se děje?“

„A ty mi říkáš, že *já* mám odvalu,“ vydechla Lona. „Ještě že nežiješ na Teře, Dare - přišel bys o zdraví neustálým válčením proti PASTi.“

Dar pocítil náhlý nával podráždění. „Jde mi jen o to držet je dál od města.“

„Já vím,“ povzdechla si Lona. „Nikdy sis příliš nevážil starého dobrého egocentrismu. Možná jsem tu nakonec přece jen k něčemu dobrá.“

„Možná!“ vyskočil Dar. „Já nejsem nic než tvůj učedník!“

Lona se mu dlouze zadívala do očí, pak se natáhla a znovu ho pohladila po ruce. „Prosím, zůstaň pořád takový, můj drahý. Co mě se týče, funguje nám to báječně.“

Dar si byl zatraceně jistý, že by se měl cítit polichocen. Přesto to v něm bouřilo, jen tak z principu. „A kolik nám ten trojitý obchod vynese?“

„No, v příštích třech letech a se zárukou, že každá společnost přijde s novým modelem, s čtyřměsíčním rotačním plánem... asi tak pět set tisíc každému.“

Dar cítil, jak mu oči lezou z důlků. „*Milion a půl?*“

Lona přikývla a vypadala při tom až nezdravě spokojená sama se sebou.

Dar se zvrátil do křesla a lapal po vzduchu. „Ano. Hm, chápu, že v takovém případě by byl nějaký ten výzkum a vývoj na místě, ano.“

„Ale to je na tom přece to nejlepší.“ Lona zamrkala. „Tu nejtěžší práci už máme vlastně za sebou. Jestliže tvůj robot dokáže servírovat snídani do postele, bude hračka naučit ho ukládat špinavé nádobí do myčky.“

Darovi se v očích objevil nepřítomný výraz. „S prodloužitelnými pažemi by to nemělo být příliš složité - a jakmile budeme mít teleskopické ruce, mohl by také vysávat pavučiny v rozích a umývat stěny.“

„A jestliže může stěny umývat, dokáže i vymalovat!“

„Jo.“ Dar se zašklebil. „Už nikdo si nebude najímat malířské roboty. Chápu. Polovičku vylepšení už máme vymyšlenou. Už se nedivím, že jsi chtěla, abych postavil ještě jednu dílnu, až vytěžíme další ledovou bublinu.“

„Vlastně ano.“ Lona upřela oči do vlastního klína a začala si pohrávat se svou sklenicí. „Vlastně jsem se tě chtěla zeptat, Dare, jestli bys nemohl zvětšit ještě severozápadní kruhovou místnost. Je dost malá...“

„Myslíš tu, která je na plánech vpravo od naší ložnice?“ Dar se zamračil. „Jistě. Jaký výrobek v ní míníš vyvíjet?“

Lona se začervenala a sklopila oči. „Výrobek, který bude zprvu velice malý. Ale vyroste. Asi tak za patnáct let - pak bude dospělý.“

Dar vytřeštil oči.

Pak vstal, obešel stůl a objal ji. „Miláčku, chceš říct, že konečně budeme mít dítě?“

Přikývla, usmála se na něj - a on s překvapením zjistil, že má oči plné slz. „Ano,“ zašeptala těsně předtím, než začala být její ústa zaneprázdněna něčím jiným.

* * *

O hodinu později se jejich dech zpomalil natolik, že si Lona mohla spokojeně povzdechnout a Dar jí zašeptal do ucha: „Teď už se za mě provdáš?“

„Hmm.“ Lona se k němu obrátila a rozzářeně přikývla. „Myslím, že pro dítě by to tak bylo jistější.“

„Jistější?“ Dar zvažněl a opatrně se zeptal. „Má to znamenat, že plánuješ zůstat několik následujících let doma?“

Lona, se stejně vážným výrazem ve tváři, přikývla. „Dřív než za dva roky se na Terru nevypravím, Dare. Slibuji.“

Cordelie si povzdechla, oči zvlhlé slzičkami. „Já tak miluji šťastné konce.“

„Ale byl to opravdu šťastný konec?“ zeptal se Geoffrey zamračeně. „Dodržela svůj slib, Fessi?“

„Bohužel, nedodržela,“ odpověděl robot. „Prakticky ani *nemohla* - musela navštěvovat obchodní porady a mluvit s perspektivními klienty.“

„Proč to nemohl dělat její manžel?“ zeptal se Magnus. „Chtěl,“ povzdechl si Fess, „ale neměl na to nadání, možná proto, že byl dříve učitel - byl posedlý nutností říkat za všech okolností pravdu. V obchodě prostě nebyl tak dobrý jako ona.“

„Ani v tom ani v ničem jiném, podle toho, co jsi nám vyprávěl,“ dodal Magnus.

„Jemu to tak také připadalo. Zemřel v přesvědčení, že jeho život byl plný a radostný, ale bezvýznamný.“

„Táta říkal, že lidi musí znát a hledat svoje meze,“ řekl Gregory, „a pak zase hledat způsob, jak je překročit.“

„Tento aforismus vyslovil jako první právě Dar Mandra, Gregory; od té doby se ve vaší rodině dědí z generace na generaci. Ale klíčové slovo je hledat. Takto můžeš vykonat víc, než by sis myslel, můžeš dokázat velké věci - ale tvé cíle mohou zůstat nenaplněny.“

Gregoryho pohled se rozostřil, jak se snažil strávit Festův výrok, ale Geoffrey se nepřestával mračit. „Znamená to tedy, že zakladatel našeho domu v životě ničeho nedosáhl?“

„To záleží na tom, jak definuješ pojem 'dosáhnout něčeho'. Spolu se svou ženou vybudoval uvnitř maximského konglomerátu majoritní společnost, vychoval tři děti tak, že se staly skvělými občany a vytvořil a udržel si manželství, kterému léta neublížila.“

„Ale neudělal nic samostatně, nic nevynalezl ani neobjevil.“

„Jen v tom smyslu, že nenašel odpověď na otázku, kterou formuloval, a neuvědomil si, že žádná odpověď může být také správná odpověď. Jeho syn Limner se zabýval stejnou otázkou a pokusil se

odpovědět na ni: 'Proč může být fyzikální objekt zmapován v sedmírozměrném prostoru, a elektromagnetické vlnění nemůže?' Ani jemu se nepodařilo nalézt řešení, stejně jako Darovi - ale to, že odpověď nenašel, pochopil jako vodítko.“

„Co si Limner myslel, že to vodítko znamená?“ zeptal se Gregory.

„Že možná elektromagnetické vlnění *může* být zmapováno v sedmírozměrném prostoru, že je na to jen třeba jiné techniky. Stejně jako elektromagnetické záření je své vlastní médium, jeho vysílač musí být svůj vlastní izomorf.“

Magnus vzhlédl. „Takže to byla Darova myšlenka a otázka, kterou si položil, co Limnera vedlo k objevu tohoto principu?“

„Přesně tak, ano.“

„Jak potom ale o něm mohli říkat, že selhal?“ otázal se Magnus.

„Nic takového nikdo neříkal - ale on to tak cítil.“

Geoffrey křečovitě zavřel oči a potřásl hlavou. „Tak moment, prosím - chceš říct, že do jisté míry uspěl, ale nevěděl o tom?“

„Přesně tak. Darův pocit selhání pramenil ze základního nepochopení sebe sama - nebyl technik jako Lona, ale výzkumný pracovník.“

„Ach, náš ubohý předek!“ Cordelii se v očích zaleskly slzy. „Zemřít a myslet si něco takového, když to ve skutečnosti nebyla pravda!“

„Nelituj ho, Cordelie. Uvědomoval si, že uspěl jako manžel, jako otec a člověk, na kterého se všichni mohli spolehnout. V pokročilém věku dosáhl i jistých úspěchů ve vědě a v obchodu, přestože byly relativně bezvýznamné.“

Gregory pobouřeně vzhlédl. „Cože! Jak můžeš říct, že objev nové myšlenky je bezvýznamný?“

„Jen relativně, Gregory, jen relativně. Protože podle Darovy stupnice hodnot mělo cenu hlavně to, čím přispěl ke štěstí ostatních – a v tom uspěl nad míru. Teď už dost, děti. Je čas jít spát. Zítra budeme odhalovat tajemství hradu.“

Kapitola 6

Rozpršelo se a zaburácel hrom. Rod byl okamžitě probuzený. Opřel se o loket a zadíval se ke stropu. Jediné světlo byla měkká tlumená bludička, kterou Gwen zažehla na Fessově sedle, než se uložili k spánku. Déšť bubnoval do látky stanu.

„Jak dlouho už takhle prší, Fessi?“ zamumlal Rod.

„Déšť začal teprve před deseti minutami, Rode.“

Najednou se celý vršek stanu rozjasnil září blesku, která sotva stačila pohasnout, když zaduněl hrom. Rod se otočil a podíval se na svého nejmladšího a opravdu, chlapec ležel strnule s očima doširoka rozevřenými. Bouřka ho vyděsila k smrti, ale byl příliš hrdý na to, aby se rozplakal.

„Víš, že se ničeho bát nemusíš, že?“ prohodil Rod konverzačním tónem.

„Ano, tati.“ Gregory se trochu uvolnil. „Blesk nám neublíží a nespadne na nás ani strom - postavili jsme si stan daleko od porostu.“

„A blesk mnohem pravděpodobněji udeří do něčeho vyššího, jako je strom nebo hrad. Ano.“ Ale Rod k němu natáhl ruku a Gregoryho prsty ji sevřely jako malý svěrák.

„Ach! To je nádherné,“ vydechla Cordelie.

Blesk znovu rozzářil celý stan. V jeho světle se objevili Magnus a Geoffrey, kteří leželi blíž k východu. Světlo vystřídala tma a Rod uslyšel, jak Geoffrey zašeptal: „Bouřky miluji!“

„Já taky,“ přisvědčil Magnus. Znovu se zablesklo a bubnování deště zesílilo.

„Až na ten déšť.“ Gwen se posadila vedle Roda, tváří obrácená ke východu do stanu. „Přišlo to na vás?“

„Ne, mami, chceme jen lépe vidět.“ Zahřmění se ozvalo spolu se zablesknutím a Rod uviděl hochy ležící na břicho s rukama pod bradou a Cordelii, která se vrtěla mezi nimi.

„Teď je to přímo nad námi,“ zamumlal Gregory. „Mezi zablesknutím a zahřměním není vůbec žádná prodleva.“

Rod se usmál; za každých okolností vědec! Nu, co na tom, bude-li hoch sdílet potěšení svých sourozenců? „Nechceš se taky podívat?“

Gregory vzhlédl a pak se usmál. „Ano!“ a začal se plazit ke vchodu.

Rod vzal Gwen za ruku a něžně ji stiskl. Odpověděla mu stejně a pak zamumlala: „Proč by se měli dívat jen oni, můj pane?“

„Jasně, rodina má zůstat pohromadě, že?“ Rod se převálil na všechny čtyři. „Až po tobě, má drahá.“

„Mám ti důvěřovat, že toho nezneužiješ?“

„Samozřejmě. Děti jsou přece vzhůru. Ale jestli i přesto pochybuješ, můžeme jít bok po boku.“

Gwen se zahihňala a pak se společně odplazili za svými potomky, něžně se při tom dotýkající boky ve tmě. Zablesklo se znovu právě ve chvíli, když tam dorazili, a burácení hromu se tentokrát ozvalo jakoby všude kolem nich. Rod vzhlédl právě včas, aby zachytil poslední pohled na siluetu věže na kopci - a ztuhl.

„Pst!“ zvolal Geoffrey.

Všichni okamžitě zmlkli, uši nastražené.

„Tohle nebylo jen zaburácení hromu,“ řekl Magnus.

„Slyšela jsem naříkat dívku,“ přisvědčila Cordelie.

Rod chtěl právě říct, co slyšel on, ale pak se kousl do jazyku a přivřenýma očima se zadíval směrem ke věži ve tmě. Gwenina ruka sevřela jeho paži.

Gregory to řekl za něj. „Já jsem slyšel mužský smích.“

„Ano, a byl to ten nejzlovlnější a nejzvrhlejší smích, jaký jsem kdy slyšel,“ dodal Magnus.

„Já ho také slyšela, můj pane,“ zamumlala Gwen.

„Chvástá se,“ řekl Rod tiše. „Nevím, co s -“

„Tím děvčetem?“ dořekla Cordelie. „Raduje se snad, že ji přiměl naříkat?“

„Ten hrad se mi nelíbí,“ řekl Magnus pevným hlasem.

Hrom zaburácel a bílé světlo blesku ozářilo okolí.

Když hřmění utichlo, Gregory se zeptal: „Neměli bychom se raději vrátit domů?“

„Ne,“ řekl Magnus ještě rychleji než Rod. „Ať už je to cokoliv, musíme se tomu postavit a zahnat to.“

Znovu zahřmělo a blesky se křížovaly tak hustě, až se zdálo, jako by na chvíli nastal den. Když znovu zavládla tma, Rod před sebou stále viděl obraz, který se mu ve světle blesků naskytl.

Pak utichlo i burácení a Cordelie vydechla: „Bylo to děvče?“

„Možná.“ Geoffreyův hlas zněl věčně. „Ať už to bylo cokoliv, mělo to dlouhé vlasy a plášť.“

„Ale proč se to řítilo hlavou napřed k zemi?“ podivil se Gregory.

„Protože to někdo shodil, bratře,“ odpověděl Geoffrey.

„Nebo se to samo vrhlo dolů?“ napadlo Cordelii.

„Ať už to bylo jakkoliv, způsobila to něčí zloba,“ dodal Magnus.

Rod si všiml zlosti v jeho hlase a řekl rychle: „*Bylo*, Magnusi. Nezapomínej, že *bylo*. Ať už tam došlo k čemukoliv, ať už to bylo jakkoliv kruté či zločinné, došlo k tomu před dvěma sty lety, ne dnes.“

„Ale jak zlý to musel být čin,“ zvolala Cordelie, „když to jeho duch musí prožívat stále znova a znova po dvě dlouhá staletí!“

„Nyní jeho čas vypršel.“ Magnusův hlas byl plný pochmurného odhodlání, jaké u něj Rod ještě neslyšel. „Nevím, co v té hromadě starého kamení vězí, ale je to odporné, ničemné zlo a my ho odtamtud musíme vymýt.“

Rod se zamračeně podíval na svého syna. Měl samozřejmě pravdu - ale kde se v něm najednou vzalo to odhodlání? Před dnešní nocí věděl Magnus o Liščím dvoře jen to, že se tak jmenuje. Přemýšlel o tom ještě, když se jeho rodina znovu uložila k spánku, ale rozhodl se, že Gwen nic neřekne - zatím.

„Pročpak už teď nevypadá tak odpudivě, tati?“ Cordelie se dívala k hradbám pozlaceným ranním sluncem.

„Protože je jítro, zlato, a za denního světla vypadá všechno lépe.“

„Navíc ho déšť čistě umyl,“ vysvětlila Gwen, „tak jako všechno ostatní. Nebe nad ním je jasné a mému srdci se chce prozpěvovat, když to vidím.“

„Ale pořád ještě před sebou máme cestu na hrad.“ Rod se zamračil k jeho padacímu mostu. „Nejprve budeme muset vyřešit problém, jak dostat ten zatracený kus dřeva dolů.“

„Musíme zatočit rumpálem, tati,“ řekl Magnus hbitě. „Můžu já?“

Rod se na něj podíval. „Cože - ty myslíš, že bys ho dokázal uvést do pohybu, aniž bys ho vůbec viděl?“

„Ano, protože vím, kde by *měl* být.“

„Tohle nikdy nedokážeš, Magnusi!“ prohlásila Cordelie.

Gregory neříkal nic; jen tam stál a s očima rozšířenýma údivem civěl na Magnuse. Koneckonců, když Velký bratr *řekl*, že to dokáže...

„Možná to dokáže,“ poznamenala Gwen, „a i kdyby ne, bude to pro něj dobré cvičení.“

„Jistě, když chceš vyrůst, musíš se natahovat.“ Rod pomalu přikývl. „Dobře, dej se do toho. Ušetřilo by nám to trochu času.“

Magnus se zamračil na padací most a jeho pohled se rozostřil. Gwen ho starostlivě pozorovala.

Rod těkal pohledem z Magnuse na hrad, napůl očekávaje, že se na ně stará prkna mostu každou chvíli sesypou. Jen tak pro všechny případy zahnal ostatní děti kousek stranou. Šly, ale nerady.

Po chvíli se Magnus uvolnil a smutně zavrtěl hlavou. „Nemá to cenu - nereaguje.“

Gregory se zatvářil zklamaně. Geoffreyovi se zablesklo v očích pomstychtivou škodolibostí a on i Cordelie začali něco říkat, ale včas zachytili Rodův pohled a zarazili se s otevřenými ústy.

„Přesto je dobře, že jsi to zkusil.“ Gwen se zadívala k hradu. „Ale stejně je to zvláštní.“

„Takže to uděláme po staru,“ řekl Rod.

„Já!“

„Ne, já jsem nejlepší v...“

„Teď jsem na řadě já...“

„Ne!“ vyštěkl Rod.

Děti ztichly a uraženě se na něj podívaly - ale také s očekáváním. Rod si toho všiml a na tváři se mu objevil úsměv. „Oceňuji vaši ochotu, děti, ale mohlo by to být nebezpečné - však víte, ztrouchnivělé trámy a padající kameny. Tohle vyžaduje zkušenost stáří - takže já a Magnus.“

„Proč Magnus může a my ne?“

„Magnusi, ty jsi podváděl!“

„Proč ne maminka?“

„Protože se někdo musí postarat o vás tři,“ řekl Rod.

„Může na nás dohlédnout Fess!“

„Fess vám nemůže zabránit, abyste šli za námi,“ upozornila Gwen. „Nebo byste mi na to dali své slovo?“

„Ne!“

„Pak zůstanu tady.“ Gwen se na Roda zářivě usmála. „Spěchej, můj manželi.“

„Pospíším si, jak jen to půjde. Pojdme, synku.“ Rod se zadíval vzhůru ke hradu, ale tentokrát ho doopravdy neviděl. Jeho pozornost patřila neviditelnému světu - a jeho tělo se odrazilo od země a pomalu se rozletělo k úzké střílně nad bránou.

„Slíbil jsi, že si pospíšíš,“ připomněl mu Magnus, který se vznášel vzduchem vedle něj.

„No dobře, jsem prostě pomalý stařec,“ zabručel Rod. „Jen proto, že jsem neměl to štěstí jako ty a nevyužíval psionických sil už odmala. Pojdme dovnitř.“ Obrátil se na bok a proplul otvorem ve zdi. I tak se při tom trochu odřel.

„Sotva jsi prošel,“ řekl Magnus, který střílnou proklouzl bez nejmenšího úsilí.

Rod si poplácal po břiše. „To jsou svaly, chlapče, ne sádlo.“ Rozhlédl se kolem sebe a zamračil se. „Není to tak zlé.“

Nebylo. Ze střechy odpadl kus břidlice a ranní slunce, které vysílalo své paprsky otvorem po něm a střílnou, osvětlovalo kruhovou místnost ze starého, vyzrálého kamene. Rohy byly ověšené prastarými pavučinami a u zdi stál rozbitý stůl a lavice. Až na ně byla místnost prázdná, jen několik střepů porcelánového nádobí se válelo po zemi.

„Není to ani z poloviny tak zlé, jako... Co se děje?“

Magnusův pohled se rozostřil, chlapec se začal pomalu otáčet, jeho obličej zvážněl. „Slyším hlasy, tati.“

„Hlasy?“ Rod strnul. „Co říkají?“

„Nic... příliš vzdálené... je to jen takový pocit hlasitého hovoru a vojenských kleteb...“

„No, tohle je strážní místnost, tady by vojáci být měli, takže se to dá připsat jim.“ Rod uvážlivě ignoroval mrazivý pocit, který mu stoupal kolem páteře. „Patrně si tu jen vítr pohrál s akustikou, synku, jako na šeptající galérii.“

„Opravdu si to myslíš?“

Rod si to nemyslel, a proto raději řekl: „Mně spíše dělá starosti to, co neslyším - nebo nevidím.“

To zaujalo Magnusovu pozornost. „A co to je?“

„Ptáci.“ Rod ukázal k podsebití. „Plno místa na hnízdění, ale jediný pták ho nevyužil - není tu ani stopa, že by tady kdy bylo hnízdo.“

Magnus se rozhlédl a pomalu přikývl.

„Pojďme, najdeme rumpál.“ Rod se otočil k bráně. „Nejvyšší čas přivést sem tvou sestru a bratry.“ A Gwen. Hlavně Gwen.

Strážní místnost byla prázdná až na nějaký rozbitý nábytek. Řadou střílen na jedné ze zdí dovnitř prosvítaly paprsky slunečního světla.

„Tak proto jsi nemohl pohnout vrátkem.“ Rod se rozhlédl po místnosti. „Žádný tu není.“

„Ano... myslel jsem na něco, co neexistovalo...“ Ale Magnusovi už se zase něco honilo hlavou. „Ale jak pak zvedali a spouštěli padací most?“

„Pravděpodobně pomocí protizávaží. Pojďme si prohlédnout bránu.“ Rod zamířil přes místnost na chodbu a tam se rozhlédl. Klenutým průchodem tam z nádvoří pronikal dostatek světla. „Tam!“ Vykročil k mohutnému portálu, nyní uzavřenému padacím mostem, a ukázal na velkou železnou kouli připevněnou k řetězu mizícím ve tmě. „Ale někde by tu mělo být ovládací lano...“

„Tam,“ ukázal Magnus. Rod se podíval jeho směrem a uprostřed nad bránou uviděl mohutnou kladku, z níž visel cár, který kdysi mohl být provazem protaženým dírou ve zdi.

„Do strážnice.“ Rod přikývl. „To dává smysl. Pojďme.“ Vrátil se zpátky do místnosti, ze které zrovna vyšli, a podíval se na čelní stěnu. Provaz opravdu procházel zdí a vedl ke kladce podobné té nad bránou. Jenže teď už ho zbylo jen něco přes čtyři stopy a na zemi pod ním byla hromada muchomůrek.

„Nu, tolik, co se týká ovládacího lana. Ale jak...“ Rod zmlkl a zamračil se. „Moment. Padací most se zvedá výš, než je kladka.“

„Ano. Ta patří k padací mříži.“ Magnus vyšel ven a ukázal.

Nad centrální kladkou vyčnívala horní část železné brány. Rodův pohled přešel podél něj do rohu a vypátral řetěz, který k němu byl připevněn, pak ho sledoval dolů k velké železné kouli spočívající na zemi. „Teď je naštěstí otevřená. Ale jak ovládali padací most?“

„Tam.“ Magnus ukázal do šera stínu.

Rod se podíval naznačeným směrem a po chvíli se mu podařilo rozeznat masivní články řetězu vedoucího nad jejich hlavami k velkému rezavému řetězovému kolu v zadní zdi.

„Máš dobrý zrak, synku.“ Rod přikývl. „Jsi výborný pozorovatel.“

„Nejsem.“

„Cože?“ Rod se na něj trochu s obavami podíval. „Tohle přece není typický padací most. Jak jsi věděl, po čem se máš dívat?“

„Nevěděl jsem. Slyšel jsem je.“

„Je?“ Obavy zesílily. „Koho?“

„Mumlání, tiché hlasy - ale mezi nimi jeden, který někomu vysvětloval, jak se tohle zařízení ovládá.“

Rod svého syna chvíli mlčky pozoroval; ten se díval stranou. Pak propojil svou mysl s jeho. Zbytek místnosti kolem něj potemněl ještě víc.

„Slyšíš to?“

Rod zavrtěl hlavou. „Jen mumlání, jako vzdálený dav.“

„Ale je to tady.“

„Nu ano, je to tady, jistě. Odkud to přichází, je jiná věc.“ Rod se odvrátil. „Pojďme, musíme přijít na to, jak spustit padací most. Myslím, že bychom tu potřebovali tvou matku.“

Magnus ho vedl klenutým průchodem na nádvoří.

Po strážní místnosti a chodbě se zdálo velice prostorné, ale Rod odhadoval, že neměří víc než třicet metrů. Část zabírala mohutná hradní věž. Kolem byla samozřejmě spousta spadaného listí, ulámaných větví a v rozích hromady špíny, ze které hojně vyrůstal plevel.

Ale ani jediný pták. A jak si Rod vzápětí všiml, ani motýl.

Potlačil zachvění a soustředil se raději na jejich záležitost. „Kde je protizávaží?“

„Právě jsme přes ně přešli.“ Magnus ukázal dozadu. Rod se podíval a uviděl kovový trámec zasazený do kamene; původně ho považoval za práh. Ale když si jej prohlédl pozorněji, zjistil, že to, co vypadalo jako nahnědlý kámen, je ve skutečnosti rez. Uviděl kovové kruhy na koncích, kruhy, ke kterým byly připevněny řetězy vedoucí k mohutnému řetězovému kolu nahoře v klenbě.

Ted' se Rod zachvěl.

Magnus ukázal nahoru. „Je to tak dobře vyvážené, že stačí jen silně zatahnout, a padací most se spustí.“

„Jistě - ale tady ten kus železa se zvedne a každý, kdo chce projít ven nebo dovnitř, musí jít pod ním.“

„To je pravda.“ Magnus se zamyšleně zamračil. „Pročpak hrabě nepoužil železné koule jako u mříže a nenechal bránu volnou?“

„Dobrá otázka.“ A Rod znal odpověď, která byla všechno, jen ne příjemná. Ne že by ji chtěl vyslovit, samozřejmě - ale rozhodl se, že se Magnus podezřelého závaží nesmí ani dotknout.

Nad jejich hlavami se ozval veselý křik.

Rod rychle vzhlédl.

Tam, nad vstupním portálem, seděli dva jeho mladší synové, zatímco jeho žena a dcera se v líných kruzích snášely na svých košťatech k zemi. Jako už mnohokrát předtím si všiml, že koště, na kterém sedí Cordelie, je stejně velké jako koště její matky a ona sama už se Gwen výškou skoro vyrovnala.

Gwen přistála vedle Roda. „Trvalo to tak dlouho, že jsme začali být netrpěliví.“ Pak si všimla ustaraného pohledu v jeho očích. „Co tě zdrželo?“

„Pokouším se pochopit systém padacího mostu.“ Rod si všiml, že se jeho dva synové snesli dolů jako podzimní listí. Zachvěl se. Doufal, že jeho přirovnání nebylo až příliš případné.

„Je tak nezvyklý?“ zeptala se Gwen.

„Přínejmenším podivný,“ odpověděl Magnus.

Gwen se k němu obrátila a její pohled se rozšířil. „Jak se cítíš, chlapče?“

„Docela dobře...“

„Opravdu?“ Gwen opřela své koště o zeď, přistoupila k Magnusovi a položila mu dlaň na čelo. Na několik okamžiků se zahleděla do prázdna a pak řekla: „Jdi ke stěně a dotkni se kamenů.“

Magnusovi se na čele mezi obočím objevila vráska, ale udělal, co mu řekla. Ve chvíli, kdy se jeho ruka dotkla kamenné zdi, Rod 'naslouchal' Gwenině myšli, odposlouchával odposlouchávající.

Jeho uši zaplnila kakofonie naléhajících hlasů, z nichž některé se dohadovaly, zda dojde či nedojde k boji, a jiné diskutovaly, jak je to všechno vzrušující. Za nimi se ozývaly hlasy vojáků vykřikující

rozkazy a pod tím, jakoby ponořený pod povrchem, zlověstný smích, který slyšeli za noční bouře.

„Dost,“ řekla Gwen břitce a Magnus pomalu odtáhl ruku od stěny a s ustaraným výrazem ve tváři se obrátil ke své matce. „Ty jsi to slyšela?“

„Ano. Nějací poddaní přišli na hrad, protože se báli o život – a stalo se to před několika sty lety.“

„On umí číst minulost!“ Gregory vypouklil oči.

„Magnus musí vždycky umět všechno první!“ zabručel Geoffrey.

„To není spravedlivé!“ postěžovala si Cordelie.

„Je to stejnou měrou břemeno jako potěšení,“ ujistila je Gwen a pak se znovu obrátila k Magnusovi. „Jsi něco jako jasnovidce, synu. Slyšela jsem o této schopnosti často vyprávět, ale ještě jsem se nesetkala s nikým, kdo by ji měl. Můžeš číst myšlenky uložené do kamene, dřeva nebo kovu, úzkostí nebo radostí toho, kdo stál blízko něj.“

„Psychometrie!“ Rodovy oči se rozšířily.

Magnus se podíval na Gwen, pokoušeje se zaostřit na její tvář. „Ale proč jsem si toho nevšiml dřív?“

„Protože jsi byl vždycky na místech obývaných živými lidmi, jejichž myšlenky přehlušily ty, zapsané v kameni.“

„Nemůže to být součást toho, že se náš chlapec mění v mladého muže?“ nadhodil Rod.

Gwen přikývla. „I na tom může být něco pravdy - a navíc bych řekla, že tento hrad už viděl mnohé, jejichž myšlenky byly velice silné.“

„A většinou nikoliv příjemné.“ Rod se zamračil. „Snaž se ničeho nedotýkat, ano, synku?“

„Budu naslouchat...“

„Pak ti s tím pomohu.“ Rod se obrátil ke strážní místnosti. „Pořád ještě musíme spustit padací most, pokud nechceme, aby na nás Fess čekal celou dobu venku.“

„Ano...“ Magnus se otočil a zamračil se. Na jeho obličeji bylo patrné nesmírné soustředění.

„Gregory, pomoz mi. Až přijde čas, mysli na to, jak se tamten řetěz zvedá. Gwen, mohla by sis s ostatními vzít ten druhý řetěz...? Dobře. Teď na něj všichni myslete *horce*.“ Upřel pohled na dolní

článek a zkoncentroval se na něj tak, že se pro něj všechno ostatní změnilo v pouhou mlhu. Článek začal zářit, nejprve rudě, pak oranžově, přes žlutou se rozžhavlil do běla a nakonec se jeho kov začal tavit. „Teď!“ zachroptěl Rod a řetěz se asi o stopu pohnul. Rod si povzdechl a uvolnil se. Díval se, jak chladnoucí kov střídá barvy spektra v opačném pořadí. Pak se otočil ke zbytku své rodiny, ale jejich řetěz byl teprve rozžhavený do žluta. Rod se podíval zpátky na ten svůj, uviděl, že má rubínovou barvu, a řekl Gregorymu: „Dobře, můžeš pustit.“ Řetěz se pohnul a zazvonil o zeď a Rod se otočil, aby přispěl svou troškou k rozžhavení toho druhého. Změklý kov povolil, řetěz se napnul – a řetězové kolo se začalo pomalu a se skřípěním otáčet. Skřípění stále sílilo a přidalo se k němu divoké řinčení, jak se padací most začal překlápět, stále rychleji a rychleji, až jeho konec dopadl na opačnou stranu vodního příkopu. Na jeho prknech zazvonily podkovy.

„Pozor tam!“ zavolal Rod znepokojeně. „Dřevo může být shnilé!“

„Prkna, která nebyla dost pevná, se rozpadla na prach, už když most dopadl, Rode, a dírám se pečlivě vyhýbám.“ Zvonení se posléze změnilo v dunění, jak Fess proběhl chodbou, a pak se velký černý oř objevil na nádvoří.

Děti zajasaly. Gwen se podívala na Magnuse, viděla, že jeho obličej září, a trochu se uvolnila.

„Pročpak je ničení to jediné, co mi jde lépe než vám ostatním?“ zabručel Rod.

„To proto, že jsi své schopnosti získal až v dospělosti, můj manželi, nevyrostl jsi s nimi,“ ujistila ho Gwen rychle.

Gregory upíral oči na masivní železný trámec zapuštěný do kamene. „Mohli jsme to zvednout, tati.“

„Takhle to šlo rychleji.“

„Ale teď už nemůžeme most zvednout.“

„Já vím,“ zašklebil se Rod. „Ale takhle slouží docela dobře, nemyslíte?“

Dopoledne strávili prozkoumáváním zbytku hradu a našli tam spoustu spadaneho listí a větví, které tam vítr nanosil za celé roky. Našli rovněž pozoruhodné množství starožitného nábytku, a některé kusy dokonce byly dosud použitelné.

Ale nenašli ani jediného ptáka. Vlastně ani jedinou myš nebo krysu.

„A nikdy tu nikdo nežil, po celé ty roky.“ Cordelie si pozorně prohlížela trámoví. „Jak je to možné, tati?“

Rod pokrčil rameny. „Patrně se tu cítili nevítaní, zlato.“

„A co to bylo, co je tady nechtělo?“

Odpovědi na tuto otázku se Rod raději vyhnul. „Podívej se na to z té lepší stránky - alespoň nemusíme klást pastičky. Nebo ohrožovat kočku.“

„Ale ne, tati,“ opravil ho Geoffrey. „To kočka přece ohrožuje krysy.“

„Ne takové krysy, jaké *já* jsem viděl - ale tady nejsou žádné. Alespoň nějakou výhodu ti duchové mají.“ Rodovi se před očima vybavil reklamní poutač: 'Zbavte svůj dům všech obtížných škůdců! Najměte si *strašidlo!*' samozřejmě doplněný obrázkem komického ducha dělajícího bu bu bu a krysy se švábem, kteří prchají, co jim nohy stačí. Jakkap by asi takového ducha pojmenoval, pomyslel si Rod. Buster? Potrásl hlavou a vrátil se zpět do reality.

„A nikdo tady nebydlel po celých dvě stě let.“ Gregory na něj zíral s očima dokořán.

„Ani živá duše,“ přisvědčil Rod. Zvláštní, ale opravdu tady nebyla žádná známka po tom, že by se sem někdo chtěl nastěhovat, nebo třeba jen strávit noc. Na druhé straně, dokud byl padací most vytažený, nebylo to zase tak snadné - což ovšem vedlo k otázce, proč byl stále ještě vytažený. Rodovi se v duchu vybavil obraz posledního sluhy, který opouští hrad tak, že se pomalu spouští na protizávaží padacího mostu. Buďto to muselo být nějak takhle, nebo se poslední sluha rozhodl neodejít vůbec. Rod se při té představě otrásl a doufal, že na něj v takovém případě někde nenarazí.

Byl to vcelku jednoduchý hrad - pouhá hradní věž obehnaná hradbami s půdorysem kosočtverce, strážní bašta na severu a na jihu, přičemž hradní věž plnila stejnou funkci na západě a strážnice na východě. Samotná věž měla jen tři podlaží: tím prvním byla jediná místnost o průměru patnácti metrů, druhé bylo rozděleno na několik místností, pravděpodobně obytných. Třetí patro bylo přeplněné několika malými katapulty, hnijícími samostřily a rezivějícími šípy - zjevně pohotovostní zbrojnice pro vzdušnou obranu.

„Dost!“ Gwen zatleskala rukama. „Jestliže tady máme bydlet, třeba jen krátce, musíme to tady upravit, aby se tu vůbec bydlet dalo. Magnusi a Gregory, vy zametete a utřete prach. Cordelie a Geoffrey, všechno smetí do hradního příkopu!“

Geoffrey zavýskl a pustil se do práce: spadané listí zavířilo a začalo proudit okny ven. Cordelie se zadívala na starý, rozbitý stůl a stůl se zvedl do vzduchu klátě svýma polámanýma nohama, na okamžik se zastavil a pak vyletěl z okna.

Magnus se zamračil: „Pročpak se oni mají bavit, a my zametat, mami?“

„Protože tvoje sestra umí nejlépe přimět věci létat,“ odpověděla Gwen, „a Gregory dokáže nejlépe smejit pod stropem a mezi trámy.“

„Ale Geoffrey a já...“

„...jste dostali práci, jakou jste dostali, z důvodu, které dobře znáš,“ skočila mu chladně do řeči Gwen; pak její hlas trochu zjihl. „Až přejdeme na další podlaží, tak si to vyměníte. Neztěžuj mi to, chlapče.“

Magnus se zašklebil. „Jak si přeješ, mami. Půjčíš mi svoje koště?“

A pustil se do práce jako bouře; Rod si skutečně nebyl jist, jestli před sebou žene smetí spíše Gweniným koštětem, nebo vzdušným vírem. V duchu svému nejstaršímu děkoval - pokoušet se strčit Geoffreyovi koště do ruky bylo jako koledovat si o přímou konfrontaci, pokud by to nebylo pojato jako součást bojového výcviku s holemi. A i v tom případě by koště v Geoffreyových rukou sice bezpochyby obhájilo vítězství, ale příliš mnoho práce by neodvedlo.

Všechno šlo docela dobře asi čtvrt hodiny a pak si Geoffrey začal stěžovat. „Proč vlastně musíme uklízet?“

„Opravdu bys tady chtěl bydlet v takovém svinčíku?“ zeptala se ho Cordelie opovržlivě.

Geoffrey se chystal odpovědět, ale Magnus byl rychlejší. „Neptej se ho, sestro - pochybuji, že stojíš o to slyšet odpověď, jakou by ti dal.“

Geoffrey vzteky zrudl, ale než mohl vybuchnout, vložil se do toho Gregory. „Možná to pomůže zahnat zlé duchy,“ navrhl vesele.

Nad tím se Geoffrey musel zamyslet. Zamračeně naklonil hlavu na stranu.

„Skutečné duchy!“ pokračoval Gregory s očima rozzářenýma. „Vždycky jsem si myslel, že jsou to jen povídačky starých bab!“

„Na Gramarye se povídačky starých bab stávají skutečností, Gregory,“ připomněl mu Fess.

Gregory přikývl. „To je pravda. Jsou tady skuteční duchové, nebo jen nějaké aspekty psionických sil, které zatím neznáme?“

„Když se budete takhle bavit, neskončíte s tím uklízením nikdy.“

„Ty nám vždycky zkazíš všechnu legraci, Fessi!“ obvinila ho Cordelie. „Jak se vůbec můžeme nebavit o něčem tak senzačním, jako je náš vlastní strašidelný hrad?“

„Těžko, já vím,“ připustil robot. „Ale teď máte práci, a když se spolu budete bavit, klesne tím vaše efektivita.“

„Tak nás bav ty, a my budeme zticha,“ navrhl mu Gregory. „Pověz nám víc o našich předcích.“

Fess se na okamžik odmlčel, po třiceti letech Rodova okřikování pokaždé, když se pokusil zavést řeč na rodinnou historii, pro něj bylo poněkud obtížné zvyknout si, že o ni někdo zase jeví zájem. Pak pomalu řekl: „Rád, děti - ale měli jste mnoho předků. O kterém byste si přáli slyšet?“

„Mohl bys nám říct ten příběh, který jsi nám odmítl vyprávět včera večer,“ navrhl Magnus až příliš ledabyle. „Táta se zmínil o nějakém našem předkovi, který prahl po rodinném duchovi.“

Fess si povzdechl. „Ty sis to zapamatoval.“

„Copak ty by sis to za takových okolností nezapamatoval?“

„Obávám se, že ano,“ vzdychl Fess, „ale raději bych o tom pomlčel.“

„Tak nám pověz o našem předkovi, který dokončil stavbu hradu Gallowglassu!“

„D'Armandu, Cordelie,“ opravil dívku Fess.

„No jo, holka!“ neodpustil si popíchnutí Magnus. „Copak si nedokážeš zapamatovat ani to, že náš táta přijal jméno Gallowglass, až když přišel na Gramarye?“

„Samozřejmě, že ano!“ odsekla Cordelie nakvašeně. „Co na tom záleží, že mi to občas uklouzne?“

„Hodně, pokud by ses na něj ptala v domovině svých předků!“

„Copak by někdo z nás chtěl kdy opustit Gramarye?“ zamračil se Geoffrey. „Myslím, že Cordelie má pro jednu pravdu.“

„Pro jednou!“ naježila se Cordelie. Geoffrey jí odpověděl jen škodolibým úšklebkem. Magnus moudře mlčel.

„No dobře.“ Cordelie vyplázla na Geoffreya jazyk a rychle se otočila k Fessovi. „Pověz nám o našem předkovi, který dostavěl hrad d'Armand.“

„Kdy?“ zeptal se Fess s nadějí v hlase. „Hrad byl dokončen několikrát.“

„Několikrát?“ Magnus se zamračil. „Jak dlouho jsi v něm vlastně přebýval, Fessi?“

„Od roku 3050, Magnusi, až do chvíle, kdy váš otec v roce 3542 odešel z domova,“ odpověděl Fess.

„Čtyři staletí?“ zalapal po dechu Gregory. Geoffrey se na něj rozmrzele podíval; neměl hlavu na čísla.

„Čtyři,“ přisvědčil Fess, „což je většina času, který uplynul od chvíle, kdy jsem byl aktivován.“

„Copak tě to netěšilo?“ zeptala se Cordelie.

„Tu a tam ano,“ připustil Fess, „ale stejně často vůbec ne. Záleželo na tom, kdo mne právě vlastnil.“

„Lony sis musel velice vážit,“ řekla Cordelie, „když jsi pro ni postavil hrad.“

„Jistě, ale totéž bych udělal pro kteréhokoliv svého vlastníka, který by mi to nařídil - a tak se i stalo, protože hrad d'Armand byl od té doby přestavěn ještě několikrát. Víte, podle maximských měřítek byl velice skromný.“

Geoffrey se zamračil. „Pochybuji, že se s tím její potomci spokojili.“

„V tom byla ta potíž,“ připustil Fess. „Její syn i vnuk ho kus přistavěli, ale dělo se tak na základě původních plánů, a jednalo se tedy pouze o dokončení dalších etap stavby. Domy všech sousedů byly ovšem stále mnohem honosnější. Vaši předkové ale měli dobré srdce a závist je příliš netrápila.“

„Což neplatilo o jejich ženách,“ nadhodila Cordelie.

„Uhodla jsi naprosto přesně, Cordelie,“ řekl Fess překvapeně. „Ano, jejich manželkám přišlo zatěžko akceptovat tak skromný příbytek, tím spíše, že samy byly mladšími dcerami významných lordů.“

„Lordů?“ Magnus vzhlédl a zamračil se. „Myslel jsem, že jsi mluvil o vědcích a podnikatelích. Odkud se tam najednou vzaly šlechtické tituly?“

„Přišly poštou, Magnusi, od heraldiků z Evropy. Maxima byla koneckonců svrchovaná planeta se svou vlastní vládou...“

„Ale říkal jsi, že Maxima žádnou vládu neměla.“

„Ve skutečnosti ne, i když nechápu, jak jsi to mohl z toho, co jsem vyprávěl, vyvodit. Tak či tak, Maximané měli některé společné zájmy týkající se koordinace obchodu a řešení sporů, a ty řešilo výroční shromáždění hlav všech domů.“

Magnus přikývl. „A jestliže toto shromáždění prohlásilo hlavy domů za šlechtu, kdo mohl něco namítat?“

„Přesně tak. Hrabě Mulhearn byl první, který získal patent na svůj šlechtický titul, a ostatní rychle následovali. Váš vlastní předek, Theodore d'Armand, si změnil křestní jméno na 'Ruthven' a požádal Shromáždění o titul vévody.“

Magnus tiše hvízdal. „Na skromnost si zrovna nepotrpěl, co?“

„To vskutku ne. Vlastně neviděl nic dobrého na ničem, co nebyl jeho nápad.“

„Pověz nám o něm,“ zaprosila Cordelie.

„Ne!“ Magnus se na ni zamračil. „Já jsem si řekl první. Chtěl jsem slyšet o předkovi, který toužil po rodinném strašidlu!“

„Už jsi svou šanci promeškal,“ opáčila Cordelie. „Maminka a tatínek nám přece říkali...“

Větu dokončila něčím, co se velice podobalo záchvatu kašle, a rozhořčeně se obrátila na Geoffreya. Než však mohl někdo z nich něco říct, promluvil robot: „Vlastně mezi tím není žádný rozdíl. Po strašidle toužil právě Ruthven.“

„Pak nám o něm musíš vyprávět!“ Cordelie se pohodlně usadila, aby si vyslechla zajímavý příběh.

„Pokud to považujete za bezpodmínečně nutné...“

„Proč vůbec váháš?“ Magnus se zmateně zamračil. „Copak nám nějak ublíží, když o něm uslyšíme?“

„Neměli bychom vědět o svých předcích všechno?“ otázala se Cordelie.

„Dějiny vaší rodiny mají jisté aspekty, se kterými by možná bylo lépe posečkat, až budete dospělí.“

„Ale jdi,“ mávla rukou Cordelie a Magnus ji podpořil. „Pokud jsme dost staří na to, abychom se postavili lordům, kteří zradili krále a vzbouřili se proti němu, jsme dost staří i na pravdu o naší rodině.“

„Myslím, že na tom něco je...“

„Copak je to nějaká zábava, poslouchat o svých předcích jen ty dobré věci?“ zeptala se Cordelie.

„Má pravdu,“ přidal se k ní Magnus. „Chceš snad abychom věřili, že naši předkové byli nějakí voskoví panáci?“

„Naopak, byli velice lidští, Magnusi. Jenže v některých případech...“

„Někteří z nich byli lidštější než ostatní, co?“

„I tak by se to dalo říct, ano.“

„Přesnost je v takových záležitostech velice důležitá,“ upozornil ho Gregory.

„Ano!“ Cordelie vyskočila. „Copak pravda není tvoje základní kritérium?“

„Po pravdě řečeno, není, Cordelie - v mém programu hraje primární roli loajalita.“

„Tvému současnému majiteli by nevadilo, kdybys nám pověděl pravdu o svých bývalých majitelích,“ řekl Magnus.

„I na tom je něco pravdy,“ připustil Fess váhavě. Vzpomínal si, jak mu Rod vyčínil, když jednou zalistoval v rodinné knihovně a dozvěděl se tam něco o svých předcích, o kterých mu Fess nevyprávěl.

„A pak je tu ještě záležitost loajality ke tvému budoucímu vlastníkovi,“ dodal Magnus.

„Jímž budeš ty, protože jsi nejstarší.“

Magnus úmyslně ignoroval Geoffreyův nevraživý pohled. „Jinými slovy, tvému současnému vlastníkovi to nevádí a tvůj budoucí - vlastník si přeje, abys nám to vyprávěl. Neměl bys tedy začít?“

Fess kapituloval. „No dobře, děti. Ale pamatujte si, pokud vám bude připadat vaše příbuzenství s člověkem, o kterém vám budu vyprávět, politováníhodné, byly jste to vy, kdo naléhal.“

„Nic ti nebudeme vyčítat,“ ujistila ho Cordelie.

„Ale klenutá chodba u paty věže to nevydrží, Ruthvene.“

„Mylorde', Fessi,“ opáčil Ruthven ostře. „Teď jsem šlechtic.“

„Ale Shromáždění...“

„Shromáždění mému požadavku nepochybně vyhoví hned na příští schůzi. Koneckonců, minulý týden povýšilo Joshuu Otise na markýze. Určitě nebude mít důvod odepírat titul mně.“

Fess si tiše povzdechl a dal si dobrý pozor, aby nenamítl, že nebude mít ani žádný zvláštní důvod Ruthvenově žádosti vyhovět. Kdyby tovární výroba nebyla plně automatizovaná, firma D'Armand, s.r.o. by už dávno zkrachovala pro čirý nezájem jejího majitele.

Ne že by se proto dům d'Armandů zbořil. Vlastně právě naopak. Zdálo se, že Ruthven tráví veškerý svůj čas stavěním.

„Samozřejmě, že věž vydrží.“

„Jak, mylord?“

Ruthven jen mávl rukou. „Nepodstatný detail. Podívej se na to ty, Fessi.“

Robot si znovu povzdechl a zaostřil své čočky na výkres. Možná rozumné využití gravitačních generátorů... Na asteroidu s nízkou přitažlivostí se nemuseli bát, že by věž spadla... Ale pokud by nebyla dostatečně pevná, mohla se rozpadnout působením odstředivé síly.

„Jak si to mohli dovolit!“ zahřímal Ruthven a hodil svou přilbu Fessovi. „Kde berou tu odvahu být tak drzí!“ Oderval těsníci uzávěr svého skafandru tak prudce, až se jeho látka roztrhla. Když to uviděl, začal klít ještě hlasitěji.

„Ruthvene, prosím tě!“ Jeho žena na něj vrhla prosebný pohled. „Děti...“

„Ty ať se raději ztraceně rychle uklidí do svého pokoje a začnou se učit, madame, nebo nařídím Fessovi, aby jim nařezal!“ Ruthven vyprostil ruce z rukávů tlakového obleku, spoléhaje na Fesse, že mu je včas přidrží, pak postupně vytáhl nohy z nohavic a poodstoupil. „Zatracení kmáni!“

„Ruthvene!“ zalapala po dechu jeho žena. „Tvoje vlastní děti?“

„Děti ne, ty huso! Shromáždění!“

„Co... Aha!“ Matildiny oči se rozšířily. „Odmítli ti dát šlechtický patent?“

„Ne - něco horšího! Pasovali mne do stavu...“ Ruthvenův hlas se změnil v nenávistný šepot, „...vikomta!“

„Vikomta! Ach, jak jen se mohli odvážit! Nižší šlechtický titul už ani neexistuje!“

„Přesně tak.“ Ruthven se svalil na pohovku a stiskl knoflík 'střední masáž'. „Ale já se jim pomstím! Potupím je! Jak, to ještě nevím - ale ten okamžik přijde, jednou přijde pro každého z nich!“

„Alespoň jsi legálně uznaný lord,“ poznamenal Fess.

„Ale nic než jen lord, ty všetečný nevďěčníku!“ zařval Ruthven.

„A jak se odvažuješ tykat mi? To neznáš uctivější způsob oslovení?“

„Ale... můj program neindikuje žádný prohřešek proti etiketě...“

„Tak bude!“ zahřímal nový vikomt. „Však já tě naučím, ničemo, já ti dám školu! Koupím patřičný modul ještě dnes!“

Hrad d'Armand vyrostl vysoko nad své skromné počátky v labyrint věží propojených klenutými průchody, v pohádkovou směsici kovových kružeb, cibulovitých kopulí a chrličů.

Vypadal hrozně.

Byla to šílená směsice období a architektonických stylů splácaných dohromady bez kousku vkusu či sebereflexe. Někde pod girlandami plastikretového rokoka se smutně krčil původní palác navržený Lonou ve střizlivém klasicismu - ale nahodilý kolemjdoucí by ho tam nikdy neobjevil. Co mu však padlo do oka okamžitě, byl ten nejnechutnější příklad nedostatku vkusu *nouveau riche*, jaký Fess kdy viděl - a to po pěti letech pozorování maximské svérázné architektury už něco znamenalo.

Ne že by to *mohl* říct nahlas, samozřejmě - ne o mistrovském dílu svého vlastníka. Nový programový modul už na to dohlédl.

„Jak mi to vůbec mohli odmítnout?“

„Je mi to líto, mylorde, je mi to velice líto!“ Fessovy soudnostní okruhy skřípěly při zaznamenání vlastních slov odporem. „Evropská heraldická společnost tvrdí, že erb se třemi lvy a květem lilie už používala jiná rodina před mnoha generacemi.“

„No tak ho od ní mohli koupit! Kolik za něj chtějí?“

Ve svém nitru se Fess zachvěl, ale jeho voxkodér řekl: „Ach ne, je mi to líto, můj pane a vládce! Erb prostě není možné koupit!“

„Neříkej mi, že něco nejde!“ zahřímal Ruthven. „Říkám ti, že na něj vůbec nemají právo - protože ho *chci já*!“

„Ano, jistě, můj pane, mylorde, ale to ještě neznamená, že existuje nějaký způsob, jak bychom ho mohli získat.“

„*Musí* existovat! Dej se do toho; nějak to udělej, aby ten erb patřil nám!“ Ruthven vykročil k baru.

Fess si povzdechl a odvalil se do knihovny, aby se napojil na databanku. Věděl velice dobře, že se žádná rodina nebude ochotna vzdát svého erbu a Heraldická společnost by takovou transakci neposvětila, ani kdyby se na ní obě strany dohodly. Jedinou možností samozřejmě bylo změnit návrh erbu tak, aby ho Ruthven akceptoval a nikdo jiný ho ještě nepoužíval.

„Skvělý návrh.“ Ruthven při pohledu na náčrtek jen zářil. „Tolik toho vyjadřuje.“

„Ano, mylord, můj pane.“ Fess věděl velice dobře, že erb jako každý symbol vyjadřuje jen to, co v něm divák chce vidět. Na tomto byla silueta muže s opásanými bedry, v plášti a s holí v ruce, stojícího s jednou nohou na vrcholu nějaké bezejmenné geologické formace a hledícího doleva, ale obráceného více méně zády k pozorovateli. Muž byl vyveden ve stříbře na modrém podkladu, takže Fess věděl, že se Ruthvenovi bude líbit.

„Mistrovský kousek! Nejsem já génius?“

„Ano sire, mylord. Ne, pane my - ehm, ano, mylord!“

„Architektura, kaligrafie, a teď ještě návrhářství - můj talent prostě nezná hranic! Teď už mne Heraldická společnost prostě nemůže odmítnout!“

„Ne sire, mylord.“ Tohle mohl Fess prohlásit s čistým svědomím - nejprve totiž zevrubně prostudoval záznamy Společnosti, a hned jak dokončil návrh erbu, odfaxoval jim jeho skicu. Ruthvenovi ho neukázal dřív, dokud neobdržel předběžný souhlas.

„Nikdo mi nic nesmí odmítnout.“ Ruthven si poplácal po břiše, které mu rostlo úměrně s lety a už se blížilo kritické velikosti. „Nikdo na mne nemá!“

Tato fráze vyvolala ve Fessových paměťových bankách ozvěnu - vlastně několikanásobnou.

„Ale pane mylord!“ namítl Fess. „Jak mám *tohle* udělat?“

„Objednej ho z Terry, samozřejmě.“ Ruthven zprovozoval problém ze světa mávnutím ruky.

„*Objednat* ho, mylord? Rodinného *ducha*?“

„Od toho snad jsou katalogy.“

„Ale nemůžete si přece koupit něco, co neexistuje!“

„Samozřejmě, že duchové existují! Každý šlechtický rod na Teře nějakého má.“ Ruthven znovu mávl prsty podobnými klobásám. „Ducha předků pro můj hrad, Fessi! Alespoň jednoho. Na podrobnosti se mě neptej. Já se v tom nevyznám.“

Alespoň v tomhle měl pravdu. Fess by občas přísahal, že Ruthven dělá, co umí, aby nic nevěděl - a když se mu nějakou náhodou podaří sebrat nějakou informaci, napře všechny své síly, aby ji hned zase zapomněl. Bezpochyby to byl jeho způsob, jak si udržet čistou mysl.

Ale duch Ruthvenova předka? Opravdu ho chtěl? Kdyby Fess dokázal přivést zpět Lonina ducha, určitě by to udělal. Velice by ho potěšilo sledovat, jak by s Ruthvenem zatočila za to, co provedl s jejím palácem - a když by s tím skončila, určitě by dokázala přimět to, co by z něj zbylo, aby v domě d'Armandů obnovil pořádek. Nebo Darův duch: ten by se jen jedenkrát rozhlédl, zařval by zlostí, roztrhl by Ruthvena na kusy - a pak by si vzpomněl na své pedagogické povolání, zase by ho složil a trpělivě by se mu snažil vysvětlit zásady dobrého vkusu.

Ale ze všeho nejlepší by byl duch Toda Tambourina - alias Whiteye Vína.

Tak moment. Duch Whiteye... Byla by tady jistá možnost...

Nocí zazněl výkřik a hraběnka Freiliportová se vyřítla z ložnice. Fess ze sebe vydal šestnáctifaradový povzdech, protáhl si kovové ruce (čímž přispěl k celkové atmosféře, protože mu Ruthven dal nové, velice kostnaté tělo), chytil ji a začal ji konejšit. „Ale no tak, mylady, už je to pryč. Nemusíte se ničeho bát, žádné strašidlo tu není, jen váš starý oddaný komorník Fess se přišel přesvědčit, jestli se vám nic nestalo...“

„Ach! To jsi ty!“ Vzlykající hraběnka znovu padla na Fessův hrudní koš. Vzlykat přestala okamžitě, když si všimla žeber, a vzápětí ztuhla.

Vypadalo to na další křik. „To je jen moje nové tělo, mylady. Vikomt měl za to, že se sem bude lépe hodit. Uvnitř je skutečně váš starý dobrý Fess. Bylo to opravdu tak zlé?“

„Co? Duch? Ach!“ Hraběnka opět sklesla. „Byl hrozný! Nejprve ty strašidelné kroky, které se ozývaly blíž a blíž, žádná odpověď, když jsem zavolala: 'Kdo je tam!' - vůbec žádná odpověď, chápeš, dokud se mi přímo u ucha neozval ten strašlivý výkřik a neobjevil se světélkující mrak, tyčící se v nohou mé postele!“

„Pouze světélkující mrak?“

„Ne, ne! Jen ze začátku. Pak se začal formovat, až získal podobu dokonale strašného starce, kostnatého jako zábradlí a sténajícího tak hrůzně, že se mi srdce úplně zastavilo - a pak mne *uviděl!*“

„Uviděl vás? A co potom?“

„No přece... *mrknul* na mne! A začal se ke mně blížit a přitom se šklebil tak lascivně... Ach! Nikdy v životě jsem nebyla tak vyděšená!“

Tomu Fess věřil. Whiteyův hologram byl sestříhaný z jeho postavy upíra vytvořené pro jeden film, který zrežíroval a ve kterém si současně zahrál hlavní roli.

„Je mi tak líto, že vás to tak vyděsilo, mylady. Pokud si přejete, zavolám vašeho šoféra...“

„Ach můj bože, ne!“ Hraběnka se vysmrkala do kapesníčku, pak si ho strčila zpátky do výstřihu, narovнала se a vykročila zpátky ke své ložnici. „Bylo to báječné. O tuhle noc bych se nenechala připravit za nic na světě.“ Odvážně zamířila ke dveřím, pak zaváhala a ohlédla se přes rameno. „Nepředpokládám, že by se mohl vrátit - ten duch, myslím.“

„Bojím se, že ne, mylady,“ odpověděl Fess zkroušeně. „Vždyť víte - jen jedna návštěva na hosta a noc.“

„Aha. Ano, něčeho takového jsem se obávala.“ Hraběnka si povzddechla a znovu vykročila. „Budu si o tom muset popovídat s vaším pánem, Fessi. To je od něj ničemné, takto omezovat strašení.“

Dveře se za ní zavřely a Fess si poznamenal, že ráno bude muset soudcovat další kolo zápasu. Ve skutečnosti to byl kompliment, ale Ruthven nebyl ochoten přijmout nic, co by se byť jen vzdáleně podobalo kritice. Určitě se naježí a pravděpodobně se na hraběnku rozzlobí, přestože tím ohrozí rodinné přátelství trávající už půl druhého století.

„Kdybys byl člověk, Fessi, byl bys v pokušení přestat se do toho vměšovat. Ruthven by pak dostal přesně to, co si zasloužil!“

„To je pravda, děti - ale jsem robot a jako takový jsem schopen lít na vodu nekonečné množství oleje.“

„Ale ani tak jsi neměl.“ Geoffrey si založil ruce na prsou a vysunul bradu. „Přece ti *nepřikázal*, abys zasahoval, že ne?“

„Ne, děti, ale když Lona umírala, požádala mne, abych dohlédl na její potomky.“

Geoffrey si znechuceně povzdechl, ale Cordelii se v oku zablesklo pobavením.

„Je mi opravdu líto, že jste ode mne dostali poněkud nelichotivý obraz jednoho z vašich předků,“ řekl Fess tiše.

„Nelichotivý, to ano! V otcově knize rodinných dějin se Ruthven objevuje jako šlechetný a štědrý člověk, který obnovil a zkrášlil rodinné sídlo. Proč tam není ani zmínka o jeho chybách?“

„Přece proto, že to psal sám Ruthven. A svým způsobem se *zasloužil* o větší slávu rodu.“

„Svým způsobem možná.“ Magnus se škodolibě ušklíbl. „Ale copak nikdo na Maximě neměl ani ponětí o estetice?“

„Samozřejmě, že ano, Magnusi,“ povzdechl si Fess. „Všichni žádali o šlechtický patent a obdrželi jej - a většina z nich se pak cítila zavázána udělat něco pro veřejné dobro nebo pro kulturu.“

Magnus se zatvářil zmateně. „Chceš říct, že všichni, kdo bydleli na Maximě, byli šlechtici?“

„Podle svého vlastního přesvědčení, ano - a skoro všichni si to označení dnes už zaslouží.“

„Ale copak v Ruthvenově době neviděli, co je to za obludnost?“

„Bojím se, že ne,“ povzdechl si Fess, „a ano, na Ruthvenovo 'mistrovské dílo' shlíželi s opovržením. Ovšem Whiteyův duch ho v jejich očích značně pozvedl.“

„Protože je tím upozornil na slavného zakladatele našeho rodu?“

„Ne, protože to byla taková legrace. Chvála se šíří rychle a během čtrnácti dní každý toužil po pozvání strávit noc na hradě d'Armand.“

„A proto museli být s Ruthvenem a jeho ženou zadobře.“

„Přesně tak, Cordelie, alespoň naoko.“

„A předpokládám, že každý z hostů chtěl přespat ve 'strašidelném pokoji'?“ řekl Magnus.

„Ano, a docházelo k zuřivým hádkám, když se ukázalo, že už tam spí někdo jiný, hádkám, které většinou dopadaly na hlavu majordoma.“

„Tedy na tvou.“

„Správně, Gregory. Ale jelikož to znamenalo, že se většina z hostů bude chtít příští týden vrátit, Ruthven a Matilda z toho měli jen prospěch.“

„A nechtěli po tobě, abys stál v noci na stráži přede dveřmi strašidelného pokoje?“

„Bohužel, ano. Každý, kdo tam přespal, se chtěl bát, a když k tomu došlo, bylo na mně, abych ho zase uklidnil.“

„A ráno se pokusil zmírnit hádku mezi ním a Ruthvenem?“

„Povětšinou ano.“

„Ale to přece nemohlo dlouho vydržet,“ namítla Cordelie. „Dříve nebo později se v strašidelném pokoji museli vystřídat všichni na Maximě.“

„Ano,“ přidal se k ní Geoffrey. „Na jediném asteroidu přece nemohlo žít příliš mnoho lidí.“

„To je pravda, naprostá pravda - a ještě nikdy se mi tak neulevilo, jako když vikomta hologram unavil a já ho mohl deaktivovat.“

„Nechtěly jejich děti, abys jim ho nechal?“

„Ne. Vlastně ho nenáviděly, protože si je kvůli němu jejich spoličáci nemilosrdně dobírali...“

„Bezpochyby žálili,“ zabručel Geoffrey.

„Ty bys to měl vědět, bratře.“

„...a kvůli sídlu,“ dodal Fess rychle, aby zamezil vznikající hádce. „Když vyrostly, snažily se získat alespoň povšechný pojem o všech druzích umění včetně estetiky, a mnohem méně se nechaly ovlivňovat společenskými předsudky.“

„Znamená to, že se staly skutečnými šlechtici?“

„No, určitě se tomu označení přiblížily. Vlastně měly natolik dobrý vkus, že dokázaly ocenit zábavnou stránku holografické produkce a tu a tam mne žádaly, abych jim ducha 'pustil' a pak ho zase vypnul.“

„Kdybychom to tak mohli dělat se zdejšími strašidly,“ povzdechl si Gregory.

„Ano, to by bylo příjemné - ale bojím se, že *tihle* duchové se tak snadno ovládat nedají. A nezapomínejte, že vám tady může hrozit i skutečné nebezpečí.“

„Opravdu si to myslíš?“ Geoffrey znatelně pookřál.

„Myslím. Když tvůj otec přišel na Gramarye, vyděsili ho skoro k smrti duchové na hradě Loguire - naštěstí jsem přišel na to, že děsivá je subsonická harmonie jejich kvílení, a ne jejich přítomnost samotná.“

Magnus se zasmušil. „Pochybuji, že *tihle* duchové jsou stejného druhu.“

„Ano, protože to byli *hodní* duchové,“ řekl Gregory. „Táta to říkal.“

„Hodní nebo zlí, zaženeme je,“ zvolal Geoffrey pyšně. „Nikdo se nám nemůže postavit, když budeme držet pohromadě.“

„Na tohle prosím nezapomínej, Geoffrey - možná, že se to stane nejdůležitějším principem vašeho života.“

„A teď?“ zeptal se Gregory.

„Hlavně teď. Prosím, dávejte si dobrý pozor, děti, že na Liščím dvoře nezůstane nikdo z vás sám. A teď zpátky do práce! Mám pocit, že vás můj příběh spíše zpomalil.“

Kapitola 7

Rod po celou dobu děti nenápadně sledoval, ale jediné, co zjistil, bylo, že pilně pracují. „Gwen, s dětmi se něco děje.“

„Jak to myslíš, manželí?“

„Pracují v jedné místnosti, a ještě se nepohádaly. A co víc, ani si navzájem nevyčítají, kdo dělá víc a kdo méně.“

„Aha.“ Gwen si oddechla. „To není zase tak zvláštní. Copak jsi neslyšel, co jim Fess vyprávěl?“

„Jo, ale tím je to horší. Když já jsem byl dítě, mohl jsem se zbláznit, když jsem kromě práce musel ještě poslouchat to jeho mravoučné žvanění!“

„Tvoje děti nejsou ty,“ namítla Gwen, ale její tón byl něžný a hřejivý. „A nezapomínej, že vyprávění o tvé domovině jsou pro ně jako obrazy nějakého kouzelného království.“

Rod se zamračil. „Myslím, že to dává smysl. Jestliže si lidé v technicky vyspělých společnostech čtou pohádky, aby unikli před realitou, pak...“

„Možné to je,“ souhlasila Gwen. „Ale ať je to jakkoliv, manželí, prosím tě, abys nezkoumal, proč máme takové štěstí, když už ho máme.“

„Myslím, že za to může spíše náš kůň než naše štěstí. Nicméně, o jednu starost méně.“ Což bylo bezpochyby pravda, a tak se Rod vrátil k těm dalším - například ke smečce koutů, při čemž postupoval stále dál a dál do šera místnosti, blíž a blíž klenuté chodbě vedoucí ke schodišti. Dával si dobrý pozor, aby se nezmiňoval o hlavní hradní zbrojnici. Pokud nebyla na úrovni země, musela být ve sklepení – a Rod nechtěl, aby se děti dostaly někam poblíž skutečného vězení. Hlavně Magnus.

Proto počkal, až je Gwen zase shromáždila na nádvoří, aby mezi ně rozdělila dodělavky - a pak se tiše vydal na výzkum.

Byl teprve v polovině cesty ke dveřím do sklepa, když na podlaze za sebou uslyšel zvonění kopyt. Srdce měl rázem až v krku a bleskurychle se otočil - a ulehčeně si oddechl. „Málem jsem z tebe dostal infarkt!“

„Nebyl bych nucen tě děsit, Rode, kdyby ses nerozhodl vydat se sám do podzemí,“ opáčil Fess.

„Snažil jsem se odplížit, aniž by si toho někdo všiml.“

„Všímat si je mou povinností, Rode. Slíbil jsem tvému otci, že na tebe dohlédnu.“

„Jo, jenže on ti *také* řekl, abys poslouchal mé rozkazy, když už o tom mluvíme.“ Rod se otočil na patě a zamířil k masivním dubovým dveřím, za kterými bylo točité schodiště z velké síně.

„Plním všechny tvé rozkazy, Rode.“

„Ano, ale ne vždy naplňuješ jejich ducha. Ačkoliv na druhé straně musím přiznat, že mě tvoje společnost docela těší - dokud si děti nevšimnou, že ses ztratil, a nevydají se za námi.“

„Gwen už je zaměstná.“

„Ano; to je světlá stránka nezměrné chuti k jídlu, kterou se vyznačuje mládí.“ Rod se opřel o dveře a ty se vyvrátily z pantů. V několika kusech. Smutně se podíval na jejich pozůstatky a pak řekl: „Připomeň mi, abych je vyměnil za nové.“

„Ano, Rode.“

„Bezodkladně.“

„Spolehni se.“

Dívali se dolů vinoucím se schodištěm, které se rychle ztrácelo ve tmě. „Jít dál je nebezpečné, Rode.“

„Jo, všiml jsem si.“ Rod zvedl suchou větev. „Zachránil jsem něco z toho, co sem navál vítr.“

„To od tebe bylo prozíravé. Chceš připálit?“

„Ne. To by trvalo příliš dlouho.“ Rod se zamračil na konec klacku. Zhruba po minutě z něj vyšlehly plameny.

„Učíš se rychle.“

„Hodně cvičím.“ Rod pozvedl pochodeň. „Teď se podíváme, co je tam dole.“

Vešli do úzké chodby - a Rod strnul. „Fessi - tady sídlí *zlo*!“

„Jsem si jist, že zde bylo vykonáno mnoho špatného, to ano.“

„Myslím *ted'*! Ještě nikdy jsem necítil takovou zlobu!“

„Já necítím nic, Rode.“

Rod se pomalu podíval na robota. „Vůbec nic? Zkus naslouchat na frekvenci lidských myšlenek.“

Fess stál chvíli bez hnutí a pak řekl: „Nic, Rode.“

Rod pomalu přikývl. „Pak je to výhradně psionické.“

„Jsi si jist, že se to nedá přičítat jen nedostatečnému osvětlení a restriktivní architektuře? Vrátime se?“

„Ne, dokud nezjistím, co tady je.“ Rod vykročil chodbou. „Ale myslím, že děti sem raději nepustíme. Musím jim připomenout, k čemu podzemní kobky sloužily.“

„Pro skladování zásob jídla, Rode, a ostatních věcí, které hrad potřeboval, zejména pro vojenské účely.“

„Tady se neskladovaly jen brambory, Fessi.“ Rod se obrnil proti všemu nečekanému, pak vsunul do jedné otevřených dveří ruku s pochodní a vstoupil dovnitř.“

„Co jsi tam našel?“

„Vlhké kamenné zdi.“ Rod se zamračil. „A špinavou podlahu s několika kruhovými hromádkami zhruba půl metru v průměru. A jednu otevřenou šachtu přibližně stejného rozměru, s hromádkou špíny vedle ní.“

„Co je v té šachtě?“

„Jablka. Nebo spíš jejich mumie.“ Rod se vrátil na chodbu. „Měl jsi pravdu. Skutečně tu *uchovávali* zásoby.“

„Takže tím svůj průzkum ukončíš?“

„Ne, dokud si neprohlédnu všechno. Pojdme.“

Našli ještě šest otevřených dveří a za jedněmi z nich hromadu prachu, který kdysi mohl být svazky šípů, za jinými sudy, a tak dále.

Pak se ve světle pochodně objevily zavřené dveře.

Rod se zastavil, pak odhodlaně vykročil vpřed, ale srdce měl přitom až v krku.

Dveře v sobě měly zamřížované okénko třicet krát třicet centimetrů. Rod prostrčil pochodeň skrze něj, ale uviděl jen prázdná pouta. S povzdechem úlevy zase vtáhl pochodeň zpět.

„Prázdná, Rode?“

„Ano, díky Bohu. Pojdme.“

Skrze poslední dvoje dveře prosvítalo trochu kalného světla. „Musí být v boku citadely.“ Navzdory světlu pocit zla ještě zesílil. Rod se podíval zamřížovaným okénkem vlevo. Jeho rysy ztvrdly.

„Co vidíš?“ zeptal se Fess.

„Několik věcí dokážu rozeznat,“ odpověděl Rod. „Stojí tam skřípec a jsem si docela jist, že ta rakev, které leží vedle, je železná panna.“

„Mučírna.“

„Nepřípustné, zejména pro Magnuse.“ Rod se odvrátil. „Pojďme, vrátíme se.“

„Ale ještě jsi neprozkoumal poslední místnost, Rode.“

„A ani to nemám v úmyslu - alespoň ne před obědem. Myslím, že vím, co tam najdu.“

„Co, Rode?“

„Řeknu ti to takhle: Jestliže si pořídíš mučírnu jako prostředek pro získávání informací, musíš mít po ruce surový materiál - a jablka nejsou jediná věc, které se časem změní v mumie.“

Po obědě se vrátili k uklízení. Gwen a děti se pustili do práce ve velké síni a Rod si vzal na starost suterén. Co se týkalo poslední cely, měl pravdu - a přestože to, co tam našel, bylo dvě stě let staré, choval se k tomu s patřičnou pietou. Zabalil to do jejich nejstarší deky a vyvezl na poslední cestu na Fessově sedle. Dole ve svahu pak vykopal hlubokou jámu a spustil příkrývku dolů. Když začal hrob zahazovat hlínou, Fess řekl: „Pravděpodobně to byl křesťan, Rode.“

„Ona, řekl bych.“

„Co tě k tomu přesvědčení vede?“ Robotův hlas zněl zmateně. „Po všech těch letech nezůstalo z šatstva vůbec nic.“

„Ani jediný cár - ale jestli to byl muž, pak měl tu nejširší pánev, jakou jsem kdy u muže viděl. Ale co se jejího vyznání týče, máš patrně pravdu a požádám otce Boquilvu, aby sem s námi zašel a odříkal za ni zádušní mši.“

„Měl bys říct alespoň několik slov hned, Rode.“

Rod se podíval na svého robokoně a zamračil se. „Zvláštní, že jsi tak sentimentální kvůli někomu koho jsi vůbec neznal.“

„Udělej to pro mě,“ navrhl kůň.

Jestli existovalo něco, co Fessovu jednání nikdy nechybělo, pak to byl rozumný důvod. Rod se neptal - prostě uposlechl jeho rady a odříkal tolik z třiadvacátého žalmu, kolik si pamatoval, dodal několik útržků z Kazatele a skončil veršem *Dies Irae*. Nakonec

požádal o lehké odpočinutí a světlo věčné pro duši, která obývala tyto nešťastné ostatky, a chopil se lopaty.

Na cestě zpátky do hradu se zeptal: „Máš nějaký zvláštní důvod, proč jsi to po mně chtěl?“

„Ano, Rode - pomoci strádajícímu duchovi k odpočinku.“

Rod se zamračil: „Přece nevěříš, že by se mohl o půlnoci vrátit, že ne?“

„Hlavně nevěřím v to,“ odpověděl Fess pomalu, „že je na Gramarye něco nemožné.“

Rod kráčet zpátky po padacím mostě a pečlivě se přitom vyhýbal chybějícím prknům, přešel nádvoří a vstoupil do věže. Čekalo ho příjemné překvapení. Nemohl ani uvěřit, že je to stejná místnost jako předtím. Nikde nebylo vidět ani smítko a Gregory právě odstraňoval poslední pavučiny v rozích a mezi trámy, vznášeje se přitom vysoko pod stropem. Jejich příkrývky už byly roztažené na hromadě borových větví a Cordelie chystala misky a lžíce na piknikový ubrus. Magnus, Geoffrey a Gregory nanosili hromadu polen a suchých větví ke krbu, kde stála jejich matka, tvář osvětlenou plameny malého ohně. Ochutnávala něco z kotlíku, který visel na háku. Nespokojeně nakrčila nos, pak pokličku zase přiklopila a postrčila kotlík zpátky nad oheň.

„Úžasné! Jak se vám to podařilo za pouhé dvě hodiny?“ Než se kdo stačil ozvat, Rod si na svou otázku odpověděl, sám. „Samozřejmě - proč se vůbec ptám? Situace jako je tato přece *ospravedlňuje* užití magie, že?“

„Ale ne, tati!“ prohlásil Gregory s očima rozšířenýma vzrušením. „Nechceme přece probudit duchy, kteří tu dřímají, pokud se tomu můžeme vyhnout.“

„Tak jak jste to dokázali?“

„Poctivou ruční prací,“ odpověděla Gwen. „Ačkoliv abych byla upřímná, bylo by rychlejší jen pomyslet na smetí a nechat ho, aby samo vyletělo z okna. Pořád tu ale zbylo dost zametání a tahání a tvoje děti se opravdu činily.“

„Stejně jako jejich matka, tím jsem si jist.“ Rod se posadil ke krbu. „Když to tak říkáš, mám pocit, jako bych jenom já neodvedl svůj díl.“

Gwen se otřásla. „Ne. Myslím, že to, co jsi udělal, by nechtěl dělat nikdo z nás - ačkoliv myslím, že jsem při tom měla být s tebou.“

„To nebylo nic pro tvé oči,“ odpověděl Rod, „a Fessova společnost mi vcelku vyhovovala.“

„Ano,“ Cordelie vzhledla. „Fess má velkou zkušenost s překvapeními, které skýtají hrady, že?“

„Ne v tom smyslu, jak to myslíš, Cordelie,“ odpověděl Fess. „Ale jako dohlížitel nad stavebními roboty jsem vlastně postavil všechna stadia hradu d'Armand - takže by se skutečně dalo říct, že o hradních záludnostech vím svoje.“

„Není divu, po tom, co všechno tě vikomt Ruthven nutil dělat! A proč byl vlastně takový podivín?“

Fess mlčel. „Říká se tomu degenerace, Cordelie,“ vysvětlil Rod. „A jelikož by to mohlo být chápáno jako urážka rodiny, Fess o tom odmítá mluvit.“

„Ani kdybych se ho zeptala přímo?“

„Ne, prostě by vás odkázal na mne. Nařídil mu to ještě vikomt sám.“ Rod se obrátil na Fesse. „Pověz jim, co je to degenerace, ano?“

Fess si odfrkl. „Dochází k ní, když spolu lidé, kteří jsou blízcí příbuzní, mají děti, Cordelie.“

„Mluvíš o zákonu který praví, že se bratřenci a sestřenice z prvního kolene nesmí vzít?“

„Ano, a z druhého by neměli. Nesmíš mne ale pochopit špatně - když k takovému manželství občas dojde, nemusí to ještě mít žádné následky. Ale když se bratřenci a sestřenice z prvního kolene žení a vdávají po tři generace, je pravděpodobné, že se potíže vyskytnou.“

„O jakých potížích mluvíš?“ zeptala se Cordelie.

„O všech, které si dokážeš vymyslet, Cordelie.“ Koutkem oka si všiml, že Gregory naslouchá s ústy dokořán. „Nejrůznější vady u novorozenců. Na některé z nich se samozřejmě nemusí zpočátku vůbec přijít - prostě všechno možné počínaje dítětem narozeným bez některého údu nebo se slabým srdcem, až po nízkou odolnost proti nemocem. Jeden takový chlapec byl například ve všech ohledech dokonale normální - až si jednou zlámal nohy a ty se mu už nikdy náležitě nezahojily ani s ním dál nerostly.“

„To je strašné!“

„Ale potíže, o kterých jsem mluvil ve vztahu k našemu předkovi, byly potíže duševního rázu.“

Cordelie chápavě přikývla. Pak se obrátila k Fessovi a hezky se na něj usmála. „Například že se choval jako hulvát?“

„No, to také,“ připustil Fess, „ale bojím se, že v Ruthvenově případě se degenerace projevila mnohem očividněji.“

„Mluví o poklesu inteligence,“ vysvětlil Rod. „Nemusí k tomu dojít vždycky, to netvrdím - ale i tu a tam je to dost zlé.“

„Chceš říct,“ zeptal se Magnus, „že jsme po něm zdělili všechny tyhle choroby?“

„Ne, vy děti jste díky vaší matce mimo nebezpečí.“

„Ano, protože jsem si tě vzala.“

„No, abych řekl pravdu, i u tvých předků docházelo k něčemu podobnému,“ odpověděl Rod s pohledem upřeným na svou sbírku esperů, „ale udělala jsi rozumnou věc, že ses provdala za mne. Myslím za někoho mimo zdejší genový fond.“

„Tak, jak jsi to řekl předtím, to znělo lépe.“

„Díky. Samozřejmě, tvůj genový fond byl větší; bylo vás tu několik set tisíc. Ale dobří občané Maximy pocházeli všichni z původních dvaatřiceti tisíc předků a vesele se ženili a vdávali po pět staletí.“

„Pak ale museli být všichni nějakým způsobem degenerovaní,“ namítla Cordelie.

„Ano, i když se to někdy projevovalo jen drobnými vadami na kráse - nebo ne tak drobných, v případě některých mých -“ Rod se kousl do zaťaté pěsti, „- ženských spoluobčanek.“

„Ale o všech d'Armandech to jistě neplatilo!“

„Naštěstí se to naplno projevilo jen v Ruthvenově případě,“ přisvědčil Fess. „Oba jeho synové, jak už jsem vám ostatně říkal, reagovali na jeho excesy tak, že se stali mnohem rezervovanějšími a kultivovali své estetické citění - ačkoliv musím přiznat, že mentální kapacita ani jednoho z nich nebyla nijak obdivuhodná.“

„To není nutné.“ Rod zavrtěl hlavou. „Co se u lidí doopravdy počítá, je, jak jsou dobří k ostatním. Všichni přece nemůžeme být géniové.“ Všiml si, jak se Gregorymu zablesklo v očích, a pomyslel si, že jeho slova dopadla přesně tam, kde jich bylo nejvíce třeba.

„A jejich děti?“ pobídla ho Cordelie.

„Byly šlechtici v tom slova smyslu, který se váže k ušlechtilosti, Cordelie,“ odpověděl Fess, „a většina tvých předků dělala svému rodu čest. Někteří byli podivuhodně bystří, někteří úžasně prostí a většina z nich byla inteligentnější, než bylo nutné. Tvůj dědeček byl skvělý gentleman, inteligentní a uvážlivý, navíc vysoce zodpovědný. Velice dbal o svou ženu a děti. Sloužit mu byla pro mne čest.“

„Vážně byl tak dokonalý?“ Zdálo se, že Geoffreye to překvapilo.

„To vskutku byl.“

„Pak není divu, že je náš táta takový ušlechtilý člověk.“ Magnus se obrátil na Roda a v očích se mu zablesklo. „Nebo je to tím, že jsi vyrostl na hradě?“

„Nevyrostl.“

Děti se na něj překvapeně podívaly.

Pak si Gregory odkašlal a řekl: „My jsme mysleli, že jsi vyrostl na hradě d'Armand, o kterém jsme se bavili.“

Rod s úsměvem zavrtěl hlavou. „Nic takového, děti. Váš dědeček byl druhý syn současného hraběte - a já jsem jeho druhý syn.“

„Titul dědí nejstarší syn hraběte,“ vysvětlil Fess, „a s ním i hrad.“

„Ale oni přece byli vikomti,“ opravil ho Gregory. „Tak jsi to říkal, Fessi.“

„Ano, Gregory, ale třetí lord d'Armand předčil svého děda natolik, že vykonal důležitou službu Maximě týkající se jejího vztahu s Terrou, a za to byl povýšen do hraběcího stavu. Proto mohl tvůj dědeček získat titul vikomta a třetinu rodinného majetku.“

„Tak kde jsi vlastně vyrůstal, tati?“ zeptala se Cordelie.

„Na statku, zlato - byl to jen velký dům, ale dostatečně prostorný pro mé rodiče, mého bratra a mou sestru. A samozřejmě pro mne.“

„Váš otec má někdy sklon bagatelizovat,“ řekl Fess dětem.

„Dům měl dvaadvacet místností a většina z nich byla poměrně velkých.“

„Pořád to ale nebyl hrad.“ Zdálo se, že je Cordelie zklamaná.

„No, nám připadal dostatečný.“ Rod se zaklonil a protáhl se. „Vlastně více než dostatečný - ale jen proto, že s námi žil dědeček.“

„Tvůj otec?“ Magnus vytřeštil oči. „Copak nebyl vikomtem?“

„Ne, můj dědeček,“ opravil ho Rod.

„Pak tedy sám hrabě.“ Geoffrey byl zmaten. „Proč žil v menším domě?“

„Zdál se mu sympatičtější,“ vysvětlil Rod.

„Váš otec znovu bagatelizuje,“ ujistil Fess děti. „Dědičná zatíženost a recesivní geny dostihly mého starého pána ve věku sedmdesáti tří let...“

„A také poznání, že nikdy neopustí Maximu,“ připomněl Rod. „Konečně si to přiznal.“

„To je jen dohad, Rode. Ničím nepodložený,“ prohlásil Fess.

„Je to dohad založený na radách, které mi dal a které se většinou týkaly toho, abych opustil domov, hned jak vyrostu.“

„Zdá se, že litoval svého mladistvého rozhodnutí zůstat a starat se o rodinné záležitosti,“ připustil Fess, „ačkoliv mu ta zodpovědnost náležela. Koneckonců, byl dědic.“

„A jak na něj ta lítost působila?“ otázal se Magnus.

„Stal se - poněkud pošetilým,“ odpověděl Fess.

Geoffrey naklonil hlavu na stranu. „Chceš říct, že se zbláznil.“

„Většina lidí by to tak řekla,“ přisvědčil Fess. „Podle toho, co mluvil, soudím, že přestal vnímat skutečný svět kolem sebe a utíkal se do říše fantazie, kterou si sám vytvořil. Hovořil s rytíři a půvabnými pannami, s čaroději a draky. Věřil, že je kronikářem na královském dvoře ve fantastické zemi.“

„Bylo s ním spousta legrace,“ dodal Rod rychle.

„Pokud se zrovna nerozhodl, že jsi nějaká obluda,“ opáčil Fess.

Rod pokrčil rameny. „I tak měl velice dobrý úsudek. Koneckonců, vévodkyně z Malacasy *byla* stará dračice.“

„Co jí udělal?“ zeptal se Geoffrey s očima vypoulenýma.

„Ale, nic. Nikdy neublížil živé duši, hlavně proto, že Fess byl vždycky nablízku. To proto nám jej jeho následník dal spolu se statkem.“

„Také se mluvilo o tom, že jsem byl 'nemoderní', a jeho žena prohlašovala, že jediná starožitnost, která zdobí dům, je nábytek,“ dodal Fess ponuře.

„Což se podle ní týkalo dědečka stejnou měrou, jako tebe,“ ujistil ho rychle Rod, „a myslím, že nařčení, že jsi 'nemoderní', jsi od té doby vyvrátil nejméně stokrát. Vlastně počínaje od chvíle, kdy jste se vy dva nastěhovali, ses předvedl jako mistr v uklidňování dědečka.“

„Jen jsem se k němu choval s úctou, kterou si zasloužil, Rode.“

„Ano, a všechny jsi nás učil mu rozumět.“ Rod se obrátil zpátky k dětem. „Pro mne to byla zábavná hra. Kolik mi tenkrát bylo - šest? Proto jestliže řekl, že keř je lidožravý obr, s radostí jsem tu hru hrál s ním.“

„Takže jsi měl z jeho společnosti radost?“

„Ale samozřejmě,“ řekl Rod tiše. „Vždycky.“

„Co to bylo za fantastickou zemi, ve které žil?“

„Království Granclarte,“ povzdechl si Rod a v duchu se přenesl zpátky do dětství, kterému starý muž dodal pohádkového kouzla. „Často jsem s ním sedával a poslouchal ho celé hodiny.“

„No, spíš půlhodiny,“ opravil ho Fess, „protože v dětském vnímání času se příběhy musejí zdát delší.“

„Delší? Byly nekonečné!“ Rod se podíval na děti. „Napsal přitom pár skvělých příběhů. Ihned po jeho smrti se staly bestsellery.“

„Až po ní?“ zeptala se Cordelie. „Proč ne za jeho života?“

„Nechtěl je vydat,“ vysvětlil Fess. „V tom směru byl velice zásadový. Ujišťuji vás, že to bylo v dokonalém souladu s jeho deziluzí. Psal pro větší slávu hradu Granclarte, ne aby se proslavil on sám.“

„Byl šílený jako švec,“ povzdechl si Rod, „ale byl to skvělý stařík.“ Zadíval se do dále, kam uplynuly roky jeho dětství. „Často jsem sedával na podlaze jeho pracovny a poslouchal jeho vyprávění o úžasných dobrodružstvích rytíře Beaubrase a jeho výpravě pro Duhový krystal. Samozřejmě, že diktafon zaznamenával každické jeho slovo. Když jsem vyrostl, zjistil jsem, že vždycky, když mne nakonec chůvorobot poslal pryč, posadil se k tomu a všechno to zeditoval. Ale byly to krásné chvíle.“

„Co je to Duhový krystal?“ zeptal se Gregory.

„V jeho příbězích to bylo něco jako hlavní klíč,“ vysvětlil Rod. „Dokázal skloubit různé druhy magie a tím zmást zlého černokněžníka Maumaina.“

Usmál se na své děti. „Ve skutečném světě to samozřejmě byl velký krystal, který visel uprostřed lustru mé maminky - ale v jeho podání se mi to líbilo víc.“

„Ano,“ vydechla Cordelie. „Kdy si budeme moci přečíst jeho knihy?“

„Hned jak je najdu, má drahá. Bohužel jsem je nechal asi třicet světelných let odsud.“

Fess neřekl nic, ale Gregory se na něj zamyšleně podíval.

„Ach, proč nevydržel dost dlouho, abychom se s ním mohli setkat!“ zvolala Cordelie.

„Jsem si jist, že by chtěl,“ povzdechl si Rod, „ale měl důležitější závazek. Doufám, že při tom našel Grancarte. Hrabě k nám byl tak laskavý, že nás nechal na statku i po jeho smrti - bylo pro mne dost zdrcující, že jsem byl náhle bez dědy. Ale bylo nad slunce jasnější, že až přijde čas a opustí nás i můj otec, statek zdědí můj starší bratr Richard.“

Magnus se zamračil. „A co zdědíš ty?“

„Nic.“ Rod se smutně usmál. „Nic víc nezbývalo. Všechny domy už měli moji bratřenci a stejně tak veškerou rodinnou půdu - pokud se holé skále dá říkat 'půda'. Jistě, můj otec po sobě zanechá hodně peněz - velice mnoho; v rodinném podniku si vedl pozoruhodně dobře a moudře investoval, takže vlastnil úctyhodnou sumu. Ale to je vše.“

„Rozhodl ses, Rode,“ připomněl mu Fess. „Mohl jsi získat postavení u d'Armand Automaton, s.r.o., a bezpochyby by sis v něm vedl velice dobře.“

„Ano, ale chudý příbuzný je chudý příbuzný, bez ohledu na to, jak chytře je zamaskovaný.“ Rod se ušklíbl. „Kromě toho, Maxima byla... nudná.“

„Opravdu?“ Magnus vzhlédl. „Jakým způsobem nudná?“

Rod se koutkem oka podíval na Fesse. Magnus zakašlal a obrátil se k robotovi. „Povíš mi to, Fessi?“

„Už jsme o tom mluvili,“ odpověděl Fess poněkud stroze. „Nezradím důvěru tvého otce.“

Rod v duchu přiznal svou vinu. Jemu a Fessovi se docela úspěšně vedlo odpoutat pozornost dětí od pochmurného prostředí, ve kterém se nacházely. Porovnal si výhodu pokračování v tom s nevýhodou obrácení jejich myšlenek zpět ke strašidelnému hradu a rozhodl se. „No dobře, tak jim to tedy řekni!“ Zaklonil se. „Koneckonců, na mé minulosti není nic, za co bych se musel *doopravdy* stydět. Možná trošičku červenat, ale ne *doopravdy* stydět.“

„Jak si přeješ, Rode.“ Fess si povzdechl. Rod se pohodlně usadil, a jak Fessovo vyprávění pokračovalo a nabývalo na zajímavosti, jeho uši získávaly stále hlubší nachový odstín.

Kapitola 8

„Podívej se, Fessi, když jsme spolu sami, říkej mi prostě 'Rode'. Já vím, že to pro mě můžeš udělat.“

„Nemohu, sire, můj pane.“ Fess už v té době vypadal mnohem lépe: postoupil dvě výměny těla a generální opravu. Nádherně se kovově leskl a jeho ruce a nohy byly mnohem plnější než ty železné tyčky, které měl, když poprvé přišel na Maximu. Musely být - byl v nich skladovací prostor pro náhradní díly a nástroje. Jeho torzo bylo zvětšeno natolik, aby se do něj vešel počítačový mozek, a jeho hlava tudíž mohla být redukována do mnohem antropomorfnější velikosti a tvaru. Vlastně teď byl v podstatě kovový android, i když trochu podsaditější, než bylo obvyklé. „Nemohu měnit svůj způsob oslovování,“ vysvětloval, „pokud mi to nenařídí můj majitel.“

„A to táta neudělá, protože chová příliš velkou úctu ke svým předkům.“ Rod potřásl hlavou a vrátil se k probírání svého otáčivého šatníku. „O důvod víc, abych vypadl z tohoto zaostalého planetoidu.“

„Nechápu vaši posedlost odchodem, mladý pane.“

„No, víš, kdybych mohl jít studovat na Terru jako můj bratranec Rupert, možná bych se do toho tak nehrnul. Ale má člověk zůstat tady na Maximě a univerzita přijde za ním, via komunikační obrazovku, a když jediné místo, které kdy navštíví, má být Ceres, začne mít časem pocit, že by nebylo špatné podívat se na vlastní oči na všechna ta místa, o nichž se učí.“

„Takové pocity jsou plně konzistentní s mými vědomostmi o mladých mužích tvého druhu, Rode. Ale když chceš odejít z domova, proč nepožádáš svého otce o povolení?“

„Ale jdi, Fessi. Kdyby si mohl dovolit poslat mne na Terru a dostat mne na univerzitu, udělal by to!“

„Podpora, kterou jsem měl na mysli, byla morální, ne finanční.“

„Tu by mi nedal, Fessi. Myslel by si, že jsem se zbláznil, když se chci vypravit do neznáma na náklad'áku dálkové dopravy. Navíc by si dělal starosti.“

„Myslím, že svého otce podceňuješ, pane šéfe sahibe.“

„Děláš si legraci? Jestli *jeho* nikdy nenapadlo opustit Maximu, když byl mladý, to je jedna věc - ale vědět, že se úmyslně rozhodl ji neopustit, je něco úplně jiného.“

„Nemůžeš vědět, co si tvůj otec myslel, když byl mladý, pane šéfe rádžo.“

„Fessi, už si nepamatuješ, že mi děda každých pár týdnů říkával, abych vypadl z Maximy, hned jak na to budu dost starý?“

„A bereš v úvahu, že tvůj dědeček tou dobou již nevládl zdravým rozumem, mladý effendi?“

„Jo, a teď už také vím, proč o něj přišel! Pokaždé, když mi říkal, abych odešel, mi připomínal, že tutéž radu dával mému otci.“

„Ovšem ten měl příliš velký smysl pro zodpovědnost, než aby jednal tak sobecky, mladý pane báťuško.“

„Stalo by se toho tolik, kdyby odešel a vrátil se dřív, než se děda pomátl? Zvláště když od té doby stejně tráví život poflakováním se po svém pozemku, staráním se o dědečka a o nás a čekáním na to, že by se něco mohlo stát strýci Despardovi a bratranci Rupertovi zároveň – k čemuž nikdy nedojde.“

„Nikdy neříkej nikdy! Ale nezištná oběť tvého otce by ti měla být zářným příkladem, mladý pane massa.“

„Tak zářným, až z toho člověk málem oslepne - a já si dám zatracený pozor, aby se mi to nestalo! Ve zdejšímu doku je nákladní loď z Marsu a kapitán říká, že by se mu hodil další pár rukou. O půlnoci odstartují směr Triton - a já poletím s nimi! Postarej se, aby moje zavazadla byla v 23:00 na kosmodromu, Fessi.“

„Jak si přeješ, *velice* mladý pane,“ povzdechl si Fess. „Ale pořád je tady ta záležitost s dnešním plesem. Když tam nebudeš, budou tě hledat.“

„Jako bych to nevěděl! Proč si myslíš, že tohle dělám? Kromě toho, když odejdu na ples, nikdo mne doma nebude čekat před půlnocí... Aha, tady!“ Rod vytáhl z šatníku kanýr s knoflíkovými dírkami. Připnul si ho na nátělník. „Tak! Ne že bych neměl rád formální košile, ale tento rok se nosí poněkud přehnané!“

„Dodávají člověku elegantní vzhled, mladý pane šéfe.“

„Elegance neelegance, to jediné, co si přeji, je co nejrychleji vypadnout na svůj poslední ples.“

Robot vydal zvuk, který byl jeho ekvivalentem povzdechnutí. „Jestli se budeš nudit, tak si říkej, že je to nejspíš naposledy v životě, Rode. Ale stejně, některé z mladých dam mají opravdu dobré srdce...”

„A opravdu politováníhodný vzhled. Tváře mají jako mačkané brambory. Vlastně ne, nesmím být nespravedlivý. Škrtni 'mačkané'.”

„Ale jejich postavy určitě budí tvůj zájem.”

„Kdo může vědět, jestli vůbec nějaké mají, pod vším tím textilem, kterému se tady říká šaty. Ale možná je to tak lépe.” Rod se otřásl. „A to ani nemluvím o jejich rozumu. Však víš, následky příbuzenských sňatků už tady *skutečně* začínají být vidět.”

Robot si odpustil poznámku, že ani Rod není v tomto směru výjimkou. Ve skutečnosti to nebyla pravda a kromě toho by to bylo poněkud laciné. „Musím trvat na tom, abys nezapomínal na vrozenou slušnost, mladý pane sahibe. Nemá smysl házet své vlastní potíže na mladé dámy.”

„Jo, to máš pravdu,” povzdechl si Rod. „Není to *jejich* chyba, že jsou nepřitažlivé nebo že jsem zatracenec, který se nehodlá usadit, vykonávat povolání a vychovávat rodinu; individualista prahnoucí po dobrodružství! Vzrušení! Nezávislost!” V očích se mu zablesklo. „To je život pro mne - na vlastních nohou! K nikomu se nevázat! Drsný individualismus! Nespoutaný! Soběstačný!” Na tváři se mu objevil šťastný úsměv, pak potřásl hlavou a obrátil se, aby mu robot mohl nasadit manžetové knoflíčky. „Sbal mi zavazadla, ano, Fessi?”

Ples byl přesně tak nudný, jak Rod očekával, že bude. Ne že by se mu nelíbily naškrobené límečky nebo fraky; vždycky měl obleky rád - nutily ho držet se víc zpříma a dodávaly jeho chůzi pružnost. Ve svém bílém fraku se cítil jako postava ze hry z devatenáctého století.

Nemohla za to ani atmosféra plesu. Rod měl vždycky slabost pro fantastično, měl ho po celých svých jednadvacet let a nikdy docela nevyrostl z dětských her 'děláním jako'. Vlastně si docela dobře vedl v Maximské amatérské divadelní společnosti a v Maximské společnosti lehké opery. Ne, když šlo o to vžít se do postavy, byl v tom jako doma.

A nebylo to ani proto, že by tanec byl příliš vážný - Rod dokázal mít požitek z valčíku, ba dokonce i z menuetu; odpovídaly jeho povaze. Ne, zavinila to společnost - prostý fakt, že tam nebyl nikdo, s

kým by si chtěl popovídat, a docela jistě tam nebyla žádná přitažlivá žena.

„Ach, máte krásný oblek!“ švitořila lady Matilda Bolwheelová.

„Těší mne, že se vám líbí,“ zamumlal Rod. Nic jiného jí chudince ani nezbývalo, protože všichni muži v sále nosili nějakou variaci téhož. „A vaše šaty jsou velice imponantní.“ Galantně se nezmínil, čím zejména mu imponují.

„Ó děkuji vám.“ Stydlivě pootočila hlavu, nechala své obočí klesnout a připomněla tak Rodovi 3DT klip, který mu jeho učitel ukázal, když mu bylo deset a který zobrazoval krávu.

Ale dívka od něj očividně očekávala, že ji požádá o tanec, a nic jiného se stejně dělat nedalo. Proto si v duchu povzdechl, vzpružil se a řekl: „Zatančíme si?“

Okamžitě se rozzářila. „Ach, s radostí!“

Tak se do toho dali ve víru krinolíny a jeho vlaštovčího fraku.

Když tanec skončil, Matilda dál pevně svírala Rodovu ruku zjevně s úmyslem monopolizovat si jej po celý večer. „Co kdybychom se spolu šli navečeřet, Rodney?“

„Ehm, no, vlastně mám dietu...“

„Ach, tady jsi, Rodney!“ Lady Mulhearnová, jeho hostitelka, připlula jako galeona s ráhnovou takeláží. „To je od tebe ošklivé, že se tu schováváš s Matildou, když víš, že se o tebe musíme podělit všechny. Znáš lady Jenine, že ano?“

Její otázka byla čistě řečnická, na Maximě znal každý každého. Planetoida měla pouhých tři sta tisíc obyvatel a v Rodově věku jich bylo jen několik tisíc. „Ahoj, mylady.“ Rod se uklonil, vděčný za to, že Matildin nárok pozbyl alespoň na chvíli platnost.

„Potěšení je na mé straně, sire.“ Jenine vysekla pukrle. Měla nazlátlou pleť, která byla výsledkem zkřížení všech terranských ras a kterou měli skoro všichni obyvatelé Maximy. Rod sám byl znatelně bledší než většina ostatních, ale rychle se opaloval. Byl atavismem i v jiných ohledech.

„Teď se tančí nový tanec,“ nadhodil. „Slyšela jsi už o gavotě?“

„Ach, já ji zbožňuju! Skočíme si?“

Její odpověď by zněla nadějně nebýt toho, že ji Rod slyšel v tomtéž historickém 3DT, který vrátil gavotu do módy. Obrátil se, aby se omluvil Matildě, ale lady Mulhearnová už to dělala za něj. „Nesmíš

být sobecká, Tildo... Ne, neodcházej, Rodney, buď hodný chlapec... Koneckonců, když je kolem tak málo svobodných mládenců, mladé dámy se o ně musí umět dělit.“

Když Rod vedl Jenine do cvalu, začalo utrpení.

„Když si pomyslím, že za tohle všechno vděčíme 3DT!“ cukrovala Jenine zatímco se ukláněla a vlnila. „Taky zbožňuješ Hamlishe Hofernunga jako Ludvíka XV?“

„Ten se pro tu roli narodil, to je jednou jisté.“ Rod v duchu záupěl. Čekalo ho dobrých deset minut konverzace o něčem tak triviálním, jako byly 3DT hvězdy a jejich skvělé výkony. Nevadilo mu ani tak že 3DT bylo to jediné, co Jenine zajímalo - spíš to, že to bylo zjevně jediné téma, o kterém něco věděla. Ale měla alespoň špetku důvtipu - nebo spíše vtipných bonmotů odposlouchaných od herců.

Večeře předčila předchozí nudu o několik kol, prostě ji porazila na hlavu. Rod se naučil, jak se usmívat na nárazku ve velice mladém věku; on a jeho bratr často 'dělali obličej' před zrcadlem, takže měl nejlepší předpoklady být dobrým posluchačem. Dokonale se naučil provozovat dvouúrovňovou mentální aktivitu: předním mozkiem myslel na něco zajímavého, zatímco jeho řečová a sluchová centra běžela v automatickém modu. Jeho uši zachytávaly nárazky, po kterých jeho ústa dávala příhodné nezávazné odpovědi. „Opravdu?“

„To nemyslíte vážně!“

„Neříkejte, že...“ Tu a tam se uplatnilo i „Hm-mm,“ a „Ano,“ a „Myslel jsem si to.“ Ale nikdy samozřejmě „Ne,“ nebo „S tím nemohu souhlasit,“ to by totiž mohlo vyžadovat vysvětlení, a tudíž doopravdy něco říct.

Oficiálně byl na večeři s lady Heloise; ubohá dáma byla fádni jako prerie, ale měla alespoň mozek a dokázala komentovat denní události, když nic jiného. Nějakou zvláštní shodou okolností však vedle něj seděla lady Morwenna a lady Laetitie se usadila přes stůl proti němu. Výsledkem bylo, že se musel snažit odpovídat na tři konverzace zároveň, jelikož žádná z dívek nebyla ochotná čekat se svou otázkou na Roda, až ty další dvě domluví. Musel tedy skutečně vnímat, co říkají, a to ho připravilo o všechnu legraci - ne že by jí i bez toho bylo nadbytek. Proč nevěnovaly svou pozornost raději svým partnerům, Rod netušil - ačkoliv to mohlo mít něco společného s tím, že oba zmínění gentlemanové byli o polovinu starší než ony. Ale na

druhé straně měli mnohem lepší vyhlídky než Rod; koneckonců, nějaké peníze jsou přece lepší než žádné peníze, ne?

Což vedlo k nevyhnutelnému závěru, že Rod nebyl typ muže, za kterého se mladé dámy mínily provdat (nebo za kterého je plánovaly provdat jejich matky), ale *byl* ten typ, se kterým chtěly tančit a flirtovat.

Proč se mnou? Určitě za to nemohl jeho vzhled.

Možná jeho konverzace. V zoufalé snaze *odvrátit* od sebe jejich pozornost ukázal nosem na markýze Msimangua, doprovod lady Laetitie. „Slyšel jsem, že jsi navrhl nového robota, mylorde.“

„Ano, vskutku.“ Hugo ožil, překvapen, že se s ním někdo chce bavit. „Pořád má samozřejmě ještě hodně much, ale vypadá to, že by ta zatracená věc mohla doopravdy fungovat.“

Rod zlomek sekundy počkal, aby se mladé dámy mohly vmísit do rozhovoru, ale ty se tvářily, jako by polkly plátek citronu ze svého čaje. „Co je to za robota?“

„Obyčejný domácí robot. Umí takové ty obvyklé věci - však víš, vařit, umývat, vysávat prach, čistit...“

Rod se zamračil „Ano, obvyklé věci. Co je na něm nového?“

„Dělá topinky. Pro ty, kdo mají rádi opékaný chléb *skutečně* čerstvý - má v hrudi dvě štěrby a udělá vám topinky přímo u postele.“

„Úžasná inovace,“ zamumlal Rod, který si představil, jak sedí na posteli a najednou ho zasáhnou dva rozpálené tvrdé krajíce chleba rovnou do očí. „To člověka po ránu skutečně probudí.“

Lady Morwenna se ostentativně otočila stranou a ztuhla v 'úžasu'. „Ach! Lady Michaelle mluví o nové karetní hře z Terry!“ S oslnujícím úsměvem na tváři se podívala na Roda. „Však víš, o té, co se hraje bez kalkulačky v ruce?“

Rod pořád nedokázal pochopit, proč lidé potřebují speciální počítačku na bridž nebo kanastu - ale na druhé straně, nikdy nebral karetní hry tak vážně, aby věděl, kterou kartou kdy hrát. „Skutečně? Jak se to dělá?“

„Cílem hry je shromažďovat čtveřice karet podle čísel,“ řekla lady Laetitie k Morwennině úžasu a pobouření - to přece bylo *její* téma! A znovu se ho zmocnila. „Ano. Zeptáš se hráče po levici: 'Máš nějakou osmičku?' nebo tak podobně, a když má, musí ti ji dát.“

„Velice složité,“ zamumlal Rod. „Co když žádnou nemá?“

„Pak řekne: 'Jsi vedle jak ta jedle!' a ty to zkoušíš u ostatních.“

„Je to veliká legrace,“ řekla lady Heloise, potěšená, že konečně našla něco, o čem může mluvit. „Nemusíte při tom myslet na karty a můžete se plně soustředit na hru.“

„Jako divadelní hra, kde jsou velice prosté postavy?“

„Ach, ty jsi *viděl* novou hru Notty Alentové!“ rozjasnila se Laetitie. „Není *báječná* jako lady Carstairsová?“

„A ten báječný zchátralý dům, do kterého přišla jako guvernanka!“ řekla Morwenna. „Jaký úpadek pro tu ubožáčku - urozená lady, a když její otec zemře, zjistí, že zůstala naprosto bez prostředků.“ V koutku oka se jí zaleskla slza. Všechny ostatní dámy rovněž ztichly, přemýšlejíce o hrozných představách, že by si měly doopravdy vydělávat na živobytí.

Rod si odkašlal. Byl si vědom toho, že na ples realita nepatří. „Tvoje róba je omračující, Laetitie.“ Doopravdy ho skoro omráčila. „Nemyslím, že bych kdy viděl něco podobného.“

„Ach, děkuji!“ Laetitie se zarděla potěšením a Morwenna zacukrovala: „*Ona* se dostala k monsieurovi Valdezovi první!“

„Ale Titie, ty jsi přece taky neváhala,“ pokárala ji Heloise.

„Přísahám, že jsi toho chudáka ani nenechala vystoupit z přechodové rampy a už ses na něj sákala.“

„Kdo pozdě chodí, sám sobě škodí,“ zacitovala Laetitie, která vypadala až nezdravě spokojená sama se sebou.

„Moje šaty budou hotové na čtvrtetní ples, takže si nemysli, že ti tvé vítězství vydrží věčně, Tish.“

Laetitie se pohodlně opřela s náznakem úsměvu na tváři. „Pravý originál od autorizovaného terranského krejčího.“

To vysvětlovalo vše. Rod už slyšel o novém přistěhovalci a skutečnost, že by terranský návrhář přišel na Maximu *dobrovolně*, ho překvapila natolik, že požádal Fesse o informaci o tom muži. Robot prošel zpravodajství z posledních šesti měsíců a sdělil mu nikterak překvapující skutečnost, že monsieur Valdez je známější pod svým terranským obchodním jménem monsieur Iberieh. To na celou záležitost vrhlo úplně jiné světlo. Rod si z pravidelného týdenního přehledu zpráv pamatoval, že monsieur Iberien se udělal pro sebe teprve před dvěma roky, po deseti letech učednictví v Domě

Lachenoir. Opatřil si pomocníky, vytvořil svou první kolekci, setkal se s jednomyslně kritickou reakcí a nedostal vůbec žádné objednávky až na jednu od pouličního obchodníka, který chtěl něco speciálního pro svou ženu, a nakonec velkolepě zkrachoval.

„Pochopil jsem, že měl nějakou novou teorii na to, jak se dělá umění.“

„Ano, v podstatě byla prostá.“ Sir Gilman na Morwennině druhé straně se zamračil. „Bylo to něco o tom, co člověk cítí, když se podívá do plechovky s červy.“

Dámy zbledly a Rod řekl rychle: „No, to byl pouze příklad. Tvrdil, že umění spočívá hlavně ve vyvolání silných emocionálních reakcí a že na tom, jaké reakce to jsou, vůbec nezáleží.“

„Pohled na tvoje šaty ve mně silnou emocionální reakci určitě vyvolává, Laetitie,“ zapředla Morwenna. Laetitie vzteky znachověla, ale Rod rychle řekl: „Ano, říká se jí závist.“ Ve skutečnosti souhlasil s Morwennou. Na šatech byla teorie monsieurů Iberienů aplikována jen okrajově - emoce, kterou se snažily vzbudit, bylo překvapení a činil tak užitím fluorescenčních barev a kombinací puntíkováného vzoru s proužky. Laetitiin vzhled ovšem skutečně vylepšovaly, protože odváděly pozornost od její tváře. Rod soudil, že se monsieurovi Iberienovi nakonec přece jen povede na Maximě velice dobře, alespoň pokud potlačí své umělecké ambice a bude dámám dodávat to, co jim pomůže. Na Teře očividně příliš velký úspěch neměl, protože žádná žena nijak zvlášť netoužila nosit tuhle sezónu šaty plné rybích návnad. Jeho podzimní kolekci odvál vítr stejně rychle jako klobouk v listopadu a ostatní návrháři se nakonec složili, aby mu zaplatili odlet z Terry a zabránili mu tak zruinovat oděvní průmysl úplně. Dokázal poplatit své dluhy, ale na Maximu se dostal naprosto bez prostředků.

Nezůstal bez nich však dlouho. Maximské dámy se ve skutečnosti vůbec nestaraly, jak vypadají šaty, které nosí, za předpokladu že byly od pravého terranského návrháře - a Iberien měl tolik rozumu, že dokázal svou představu o umění držet na uzdě. Rod se pevně rozhodl, že bez ohledu na to, co se mu přihodí na palubě nákladní lodi, příští sezónu se sem docela určitě nevrátí.

Ve 23:00 zacinkaly hodiny a Rod si s hrůzou uvědomil, že Fess právě dorazil s jeho cestovním vakem na kosmodrom. Zaskřípal zuby, přinutil se k úsměvu a pokračoval v tančení 'minutového valčíku', který už trval alespoň hodinu. Když konečně skončil, naklonil se Rod ke své partnerce. „Promiň, mylady, ale musím odejít v neodkladné záležitosti.“

„Jistě není tak důležitá jako *tohle* všechno!“

„Neslyšela jsi, jak hráli? Je mi líto, ale opravdu *musím* na chvíli odejít.“ Otočil se na patě a rychle vyrazil.

Dostal se skoro až ke dveřím, když se mu za loket zahákla dlouhá dámská rukavička vyplněná příslušnou rukou. Její prsty se Rodovi zaťaly do masa tak silně, až mu vylezly oči z důlků - našly tlakový bod, samozřejmě pouhou náhodou. Otočil se a přinutil se k nevýraznému úsměvu. „To byl skvělý ples, lady Mulhearnová.“

„Ale vždyť sotva začal!“ Lady Mulhearnová se otočila zpátky do sálu, aniž přitom povolila stisk na jeho ruce. „Ještě nás přece nemůžete opustit. Vaše drahá matka by si myslela, že jste se u nás nudil, kdybyste se domů vrátil před třetí.“

„To by mne ani nenapadlo. Jen jsem si chtěl najít klidné bistro.“

„Skvělé! Jedno mám ve floridském salónku. Nebo byste se možná rád připojil k ostatním gentlemanům u karet.“

Rod kupodivu neměl náladu na shromažďování karetních kvartet. „Opravdu, mylady - musím být doma před půlnocí.“

„Třesky plesky! Vaši rodiče by se za vás museli stydět, kdybyste nezůstal alespoň do jedné!“

„Ale mě bolí hlava. Úplně mi třeští, opravdu. Je to sinus vakuum! Migréna! Mám...“

„Jeden nesmysl za druhým!“ Lady Mulhearnová se obrátila na nejbližšího robota. „Analgetika pro mladého gentlemana, Fadey!“

Robot stiskl tlačítko na své hrudi a do dlaně mu dopadly dvě pilulky. Podal je Rodovi, zatímco se mu v prsním plátu otevřela dvířka. Ve sklenici zabublala voda.

Rod polkl pilulky a sáhl po sklenici. Měl co dělat, aby její obsah nevyprskl; to nebyla voda, byl to alkohol. „Lady Mulhearnová, prosím...“

„Za chvíli budeš zdravý jako rybička.“ Aby dodala svým slovům patřičný důraz, mylady s ním zatřásla. „Teď malá partička karet při tlumeném osvětlení a uvidíš, jak se ti uleví.“

„Ale já musím spěchat domů! Můj kaktus mne potřebuje!“

„K čemu?“

„Zapomněl jsem ho zalít, než jsem odešel...“

„Nevadí; zavolej svému robotovi a řekni mu, ať to udělá. Fadey!“

Robot luskl prsty a natáhl ruku. V ukazováčku měl sluchátko a v palci mikrofon.

Rod ho zahnal mávnutím ruky. Když si vzpomněl na Fesse, zmocnila se ho panika. „Lady Mulhearnová, hluboce se omlouvám, ale skutečně *musím* ihned odejít! Ještě okamžik, a bude příliš pozdě!“

„Příliš pozdě?“ otázala se dáma. „Příliš pozdě na co?“

„Abych našel svůj skleněný střevíček!“ křikl Rod, vyškubl se jí a vyběhl ze dveří.

Proběhl chodbou a s úlevou nasedl do svého vozu. Možná unikl trochu nedůstojně - ale unikl!

Uviděl přistávací modul nákladní lodi osaměle visící na terminálu nalodovacího tunelu. Vlastně ne tak osaměle - uvnitř chodby z čírého plastu stála lesknoucí se postava s vakem na zádech.

„Dobrý starý Fess! Věrný až do konce!“ Rod zaparkoval vůz vedle starého rodinného robota, stiskl tlačítko pro konečný manévr, počkal, až se spojí zámky výstupních otvorů, a pak stiskl kontaktní spínač. Rampa prověřila natlakování a otevřela, a Rod vyskočil ven. „Díky, Fessi!“ Popadl vak, který měl robot přes rameno.

„Přistávací modul nákladní lodi *Murray Rain* odlétá o pátém,“ oznámil nejbližší reproduktor kovovým hlasem.

O pátém co? pomyslel si Rod a pak si všiml, co Fess drží v druhé ruce. Upustil vak, strhl si kabát a podal ho Fessovi. Po kabátu následoval kanýr. Popadl volnou blůzu, kterou mu Fess přinesl, a oblékl si ji, sáhl po bundě - a ztuhl, protože uviděl kdo stojí ve stínu za Fessem.

Vikomt vyšel se shovívavým úsměvem na tváři do světla. „Mohl jsi mi to alespoň říct, synu.“

„Kdo ti to *řekl*?“ odsekl Rod a šlehl pohledem po Fessovi.

„Musel jsem vyplnit svou povinnost ke svému pánovi, Rode,“ řekl robot omluvným tónem.

„Ano, to skutečně musel, tak je vyrobený,“ řekl vikomt. „Neobviňuj ho, synu, jeho primární loajalita patří mně, nemá na výběr, musí dělat, co mu poroučí program, a věděl, že budu chtít vědět, že nás opouštíš.“

„Fessi, už nikdy ti nebudu věřit!“

„Ale samozřejmě že budeš, synu - protože teď jsi jeho vlastníkem ty. Takže bude stejně fanaticky oddaný tobě, jako byl mně.“

Rod pohrdavě pohodil hlavou. „To bude nejméně za třicet let, tati, a zdědí ho Dick... Tak moment, ty jsi řekl, že *jsem* jeho vlastník!“

„Vlastně budeš, od tohoto okamžiku. Fessi, tímto tě předávám svému mladšímu synovi Rodneyovi. Služ mu, jako jsi sloužil mně – a od tohoto dne neposlouchej jiné rozkazy než jeho.“

„Tati, nemohu si ho přece vzít s sebou! Letím *do kosmu*!“

„Ale členové posádky mají povolena zavazadla, synu, a ty máš jen malý vak. Uvidíš, že Fessova hmotnost váhu povolených zavazadel nepřekračuje. A můžeš ho umístit do jakéhokoliv skladovacího prostoru, který ti určí.“

„Strašně nerad bych ho žádal, aby se složil někam do kouta, ale... Tak moment! Chceš říct, že poletí se mnou na nákladní lodi?“

„Přesně tak, ano. Víím, že tě musím nechat odletět - ale chci mít alespoň jistotu, že jsi natolik v bezpečí, jak je to jen možné.“

„Ty mě necháš letět? Ty se nepokusíš odvést mne zpátky?“

„A šel bys? Synu, ani nevíš, kolikrát *já* jsem si přál naskočit na nákladní loď, když jsem byl v tvém věku! Budeš mi chybět a budeš mi chybět bolestně - ale *chci*, abys letěl, dokud jsi mladý a dokud můžeš! Šťastnou cestu!“

„A hodně štěstí tobě, tati.“ Rod se otci hodil kolem krku v medvědíh objetí. V příštím okamžiku ho starší muž opětoval.

Najednou modul zahoukal a Rod ustoupil, vyděšen z toho, že vidí v očích svého otce slzy.“

„Sbohem, synu - Bůh tě provázej. Ať máš vždycky vítr v zádech a najdeš to, po čem tvé srdce touží.“

„Díky tati,“ odpověděl Rod přiškrceným hlasem. „Ať najdeš to, po čem touží to tvoje. Měj se dobře.“

„Odlétám,“ informoval je modul. „Nastup buď ihned, nebo nikdy, hochu.“

A Rod najednou zjistil, že vlastně nikam letět nechce - ale jeho otec ho otočil a krácel s ním ke vzduchové propusti. „Nezapomínej na kapesník a piš mi - a nezapomínej na Fesse.“

„Nebudu, tati - ani na tebe. Nikdy.“ Rod se obrátil, aby zamával, ale propust' už se zavírala a odřízla mu výhled na otce i na Maximu.

Fess nastoupil za ním a dveře propusti se zavřely úplně. „Teď jsi můj pán, šéfe Rode sahibe. Příkaž, a já poslechnu.“

Rod stál bez hnutí a jen pomalu si uvědomoval, co se vlastně stalo.

Pak se pomalu obrátil a na tváři se mu rozlil úsměv. „Takže pro začátek - přestaň mi říkat 'šéfe'.“

„A tys mu tak od té doby nikdy neřekl?“ zeptala se Cordelie.

„Ne, Cordelie, ale oslovoval jsem ho mylorde, pokud mi výslovně nepřikázal jinak.“

„Říkal jsi mi tak neprávem,“ zavrčel Rod. „Vlastně až do chvíle, kdy mne jmenoval Tuan.“

„Ale připomínalo ti to tvé dědictví, Rode, a postavení, které z něj vyplývalo.“

Gregory se zamračil. „Ale teď mu přece neříkáš 'lorde'.“

„Ne, Gregory. Když jsme přistáli na Gramarye, tvůj otec mi dal příkaz, abych ho po celou dobu pobytu tady oslovoval pouze jménem - a jak víš, ještě jsme neodletěli.“

„Ani neodletíte.“ Gwen se majetnický přivinula k Rodově ruce.

„Ne, pokud bys ty zůstala tady,“ odpověděl Rod s úšklebkem.

Děti si ulehčeně oddechly a Cordelie se zeptala: „Jsi rád, že máš za pána tátu, Fessi?“

„Můj život se tím velice změnil, Cordelie,“ odušil robot.

Kapitola 9

Všude zavládlo ticho až na vzdálený křik nočních ptáků, pronikající dovnitř okny. Nebylo slyšet ani šramocení myši pátrajících po drobtech. Měsíční svit se propířil úzkým oknem, chvíli se posouval po podlaze a zase zmizel.

Byl to velice tichý zvuk, ale rychle zesílil v kvílení, které pronikalo až do morku kostí.

Všichni Gallowglassovi se vymrštili a poplašeně se rozhlíželi kolem sebe. Rod se natáhl a stiskl Gregoryho ruku, Gwen sevřela Cordelii do náručí. Druhou rukou Rod poplácal Geoffreya po zádech a při tom ucítil, že se hoch lehce chvěje.

Pak uviděl Magnuse.

Chlapec seděl bez hnutí, každický sval v těle napjatý, oči upřené na zjevení.

Byla nádherná, i teď, s rozčuchanými vlasy a tváří zkřivenou hrůzou. Byla bledá jako měsíční svit na sněhu, její šaty byly jen mlhou kolem ní. „Zachraň mne,“ sténala, „zachraň mne, prosím! Zachraň mne, dobrý člověče, ze spárů toho netvora, který mne tu vězní. Prosím...“

Náhle se její pohled přenesl na něco nad jejich hlavami, ruce se jí vymrštily k ústům a začala znovu křičet vysokým hlasem, který jim trhal ušní bubínky. Potom se vrhla proti nim...

A byla pryč.

Ovanul je mrazivý chlad, který se hned zase rozplynul. Poslední ozvěna jejího křiku se změnila v nic.

V nastalém tichu Rod slyšel, jak Cordelie vzlyká, a v jeho nitru se vzedmula vlna nezvladatelné zlosti proti tomu, kdo vyděsil jeho dítě.

Ale co to vlastně bylo? Ohlédl se, ale uviděl jen temnotu.

Jedinou obranou proti tomu bylo světlo. Vtiskl Gregoryho Gwen do náručí a jal se rozfoukávat žhavé uhlíky, přikládaje k nim třísky dřeva tak dlouho, až vyšlehly plamenky. Přiložil silnější kousky dřeva, a když oheň vzplál, přidal několik polen. Teprve pak se obrátil zpátky ke své rodině.

V teple ohně trochu pookřáli, ale ne moc.

„Už je to v pořádku, holčičko - už je to v pořádku,“ broukala Gwen. „Ať už to bylo cokoliv, je to pryč.“

Cordelie se přerývaně nadechla a potlačila další vzlyky.

Ale Rod viděl, že Magnus je stále napjatý a upírá oči do temnoty. Rod se soustředil na naslouchání a zdálo se mu, jako by odněkud z dálky zaslechl ozvěnu škodolibého smíchu zaznívajícího do okolního ticha.

Magnus se trochu uvolnil a jeho pohled se zase zaostřil. „Je to pryč, pokud to tu vůbec kdy bylo.“

„No, já nevím.“ Rodovy oči se zúžily. „Myslím, že bychom se o to dokázali postarat s konečnou platností.“

Magnus se na něj překvapeně podíval. „Nejsme přece kněží, abychom zažehnávali duchy!“

„Ne, jsme v půtkách tužení čarodějové. Zkušené espeři, by se řeklo tam, odkud jsem přišel - a každá forma magie, se kterou jsme se tu setkali, zatím byla tím či oním způsobem psionického charakteru. Proč by to s duchy mělo být jinak?“

Magnus na něj nepřestával zírat. Když konečně promluvil, skoro šeptal: „Chceš snad říct, že tomu přízraku můžeme umožnit odpočinek věčný?“

Rod pokrčil rameny. „Za pokus to stojí.“

„Musíme to zkusit! Jestli něco můžeme udělat, udělejme to! Ta dáma je v hrozné tísní - ještě teď, po své smrti, je šílená strachem! Cokoliv pro ni můžeme udělat, udělat musíme!“

Ostatní děti na něj hleděly překvapeně a Gwen se zdála být velice zamyšlená; ale Rod jen vážně přikývl. „Tak se podívejme, co se s tím dá dělat. Nejprve musíme zjistit, kdo vlastně byla a co se jí stalo.“

„Kdo je, tati!“

„Byla,“ trval na svém Rod. „Je *mrtvá*, chlapče, bez ohledu na to, zda ji můžeš vidět nebo ne! Zemřela před dvěma sty lety!“

Magnus ho probodl pohledem, ale Rod nehnul ani brvou a chlapec se nakonec přece jen trochu uklidnil. „Byla,“ přikývl. „Ale stále trpí. Jak se o ní něco můžeme dozvědět?“

„Jak se věci mají, jsi asi jediný pátrací prostředek, který máme,“ odpověděl Rod. „Ale my ostatní půjdeme s tebou - v noci a na tomto hradě se naše rodina nerozdělí!“

„Nikdy!“ Cordelie se otřásla,

„Cože! Ty bys chtěl začít pátrat *ted*’, můj manželi?“

„Ale my *musíme*, mami!“ zvolal Magnus. „Jen v noci jsou tak silní! Ve dne se nedozvíme o nic víc, než už víme.“

Gwen na něj překvapeně zírala.

„Copak sis myslela, že zase klidně usneme?“ otázal se Rod.

Gwen se otrásla. „Ne, myslím, že až do úsvitu stejně nikdo z nás nezamhouří oka. Proč bychom se tedy neprošli po chodbách? Už je přece známe - a můžeme vidět něco horšího, než jsme už viděli?“

„Možná, že ano,“ řekl Rod. „Pro jistotu si vezmeme pochodeň.“ Otočil se a vytáhl z ohně větev. „Vzpomínáš si ještě na tu kouzelnou světelnou kouli, kterou jsi použila, když jsme se spolu poprvé setkali?“

„Ano, manželi.“ Gwen se nostalgicky usmála. „Tehdy šlo také o duchy, že?“

„Ano,“ Rod přikývl. „Myslím, že už začínám chápat, co se děje tady. Tak nás ved’, čtenáři z kamení.“

Magnus vstal, zamračil se, pak natáhl ruku a dotkl se zdi. Po několik sekund stál nehnutě a pak vykročil ke schodišti, prsty se stále zlehka dotýkaje stěny.

Ostatní děti ho následovaly. Za nimi klopýtal Fess.

Rod se sklonil a zašeptal Gwen do ucha. „Nějaké pochyby ohledně povahy jeho choroby, doktore?“

„Naprosto žádné,“ odpověděla Gwen tiše. „Přestože je to přízrak, je to překrásné děvče a on se do ní zamiloval, jako by se na jeho místě zamiloval každý mladík.“

„Ano.“ Rod přikývl. „Vlastně se mi ulevilo.“

„Mně také. Bála jsem se, že by se mohl rozrušit natolik, že ji zkusí následovat.“

„Na něco takového jsem také myslel.“ Rod ji obdařil sardonickým úsměvem. „Naštěstí je ještě dost mladý, aby před dívkami cítil náležitý ostych, takže se za ní nevrhl. Nu což, tak tedy půjdeme, kam nás láska povede, má drahá.“

„Copak jsme to tak nedělali vždycky?“ zašeptala, ale on už se protáhl kolem ní a její slova neslyšel.

Za denního světla se schodiště nezdálo ani z poloviny tak dlouhé. Pomalu po něm stoupali, sledující křivku, kterou jeho hrana opisovala

kolem zdi. Fessova kopyta zvonila na jeho kamenných stupních. Rod se k němu otočil a probodl ho pohledem. „*Nemusel* bys dělat takový kravál, že ne?“

„To je pravda, Rode, ale nemyslím, že by sis doopravdy přál, abych se v situacích jako je tahle za tebou kradl neslyšně.“

„Vlastně ne,“ připustil Rod. „Čím více hluku, tím méně strašidel. Ale jak mám slyšet vlastní myšlenky?“

„Opravdu o to stojíš?“

Nahoře Magnus odstoupil ode zdi, zamračil se a rozhlédl se kolem sebe.

„Ztratil jsi stopu?“ zeptal se Rod.

„Ne, i když je velice slabá. A připadá mi, že je tady víc z jejího příběhu než z ní samotné.“

Rod přikývl. „Pravda. A také je tu ta věc, které se tak bála.“

„Všechno tady prohledáme.“ Magnus přistoupil k nejbližším dveřím, prudce je otevřel a vešel dovnitř, rukou se stále dotýkáje zdi.

Cordeli se podařilo proklouznout kolem rodičů. Teď šeptala své matce do ucha: „Co ho tak rozrušilo?“

Gwen se na ni pobaveně usmála. „Co bys myslela, zlato?“

„Že je úplně zpitomělý,“ odpověděla Cordelie pohotově. „Takhle se kluci chovají, když se zamilují?“

„Ano, dokud se nedostanou své dívky na dosah. Pak pronásledování obvykle na určitý čas nechají.“

Cordelie se usmála. „Doufejme, že ho ten milostný přízrak nebude povzbuzovat.“

„To musí každá dívka, jestli o chlapce nechce přijít,“ odpověděla Gwen. Zastavila se uprostřed místnosti a rozhlédla se. Komnata měla možná čtyři krát čtyři metry a holé stěny, s výjimkou několika tapiserií. Stála v ní postel, malý stůl, židle a truhla.

„Standardní středověký nábytek.“ Rod natáhl ruku k tapiserii, ale pak si to rozmyslel. „Myslíš, že by se ta věc rozpadla, kdybych se jí dotkl?“

„Já bych to neriskovala,“ odpověděla Gwen.

„Bydlel tady rytíř.“ Magnusův hlas byl jako zašvelení vánku. „Rytíř a jeho urozená lady. Byli dobří a spokojení se sebou navzájem - ačkoliv ke konci jejich služby se rytíř nepohodl se synem hraběte.“

„Nepohodl se s ním?“ řekl Rod. „Proč?“

Magnus potřásl hlavou. „Všemožné zlomyslnosti - a rytíř byl stále ve střehu, aby podobným věcem včas zabránil.“

„Neměli žádné děti?“ zeptala se Cordelie.

„Ano, a často pobývaly v této komnatě, i když spaly jinde.“

'Jinde' se ukázalo být v místnosti hned vedle a na protější straně chodby našli další podobný příbytek pro rytíře a jeho rodinu. Magnus se zdržel jen tak dlouho, aby zjistil jejich povahu, a pak zase hned vyšel, aniž by se vůbec dotkl zdí.

„Takže se tady střídali ženatí rytíři ve službě svému pánovi.“ Rod se zadumaně rozhlédl po místnosti. „Kolik jsi říkal, že jich tu v průběhu roku bydlelo?“

„Čtyři v každém z bytů - každý po jedno roční období.“

„A všichni měli ke konci potíže se synem hraběte.“ Rod přikývl. „Někde mimo věž patrně najdeme ložnici pro svobodné rytíře. Jací lidé tady žili poté, co se jejich pánem stal hrabě?“

„Svobodní rytíři, o kterých jsi mluvil, ale ti tady jen spali. Zůstala tu jen slabá stopa jejich přítomnosti a vzpomínek na jejich pozemštější radosti.“ Magnusův obličej ztvrdl. „Většina jejich holek to dělala dobrovolně, ale cítím i směsici ženského strachu a bolesti.“

Cordelie se zatvářila rozzuřeně.

„Začínám chápat, proč je tohle místo opuštěné.“ Rod se odvrátil, ve tváři zachmuřený výraz. „Co jiného je na tomto patře?“

Vyšli na chodbu a vykročili k jiné místnosti. Jejich pochodeň dohořívala; Rod vytáhl z držáku na zdi mumifikovanou louč a zapálil ji. Hořela sice jasněji, ale také rychleji.

V komnatě byla jen jednoduchá postel, stojan s umyvadlem a truhla.

„Tady přebývala urozená dáma.“ Magnusův hlas jako by přicházel z velké dálky. „Čekala, až se stane hraběnkou; pak, když se vdala, její místo zaujala jiná.“

„Pravděpodobně tu najdeme několik takových komnat. Šlechtici mají obvykle v zásobě víc než jen jednu dvorní dámu.“

Magnus přikývl. „Ta poslední chovala jistá očekávání, protože syn hraběte už dospěl v mladého muže a jevil o ni zájem. Neměl žádné zábrany co se chování nebo naplňování vlastních tužeb týkalo - ale bál se hněvu svého otce.“

„Opustila ta dívka zámek?“ zeptala se Cordelie zamyšleně.

Magnus přikývl. „Vdala se a odešla - a po ní už zde nikdo jiný nebydlel.“

„Proč?“

„To nevím.“ Magnus se otočil ke dveřím. Pohyboval se jako ve snách. „Pojďme hledat.“

Vydal se chodbou, prsty se stále dotýkaje zdi, a u dveří další komnaty se zastavil.

Byla naprosto stejná jako ta předchozí: vzpomínky, které v ní ulpěly, se týkaly jiné ženy, ale neposkytly jim žádnou novou informaci. Stejně tomu bylo i v třetí a čtvrté komnatě - ačkoliv poslední dvorní dáma z ní byla obtěžována následníkem hraběte a ten byl velice nepříjemný, když se mu vzpouzela. Podařilo se jí vytrhnout se mu. Mladík ji pronásledoval, ale jeden z otcových rytířů ho zkontroloval a nahlásil vše hraběti, který vzal na svého syna osobně bič. Přesto dáma požádala o svolení vrátit se ke svým rodičům a hrabě její žádosti vyhověl.

Cordelie se zamračila. „Začínám mít tušení, z čeho pramenilo utrpení přízraku.“

„Já také.“ Gwen se neusmívala.

„Na tomto poschodí už více komnat není.“ Rod stál na konci chodby a rozhlížel se po dvou řadách dveří a úzkém okně v čelní stěně. „Zpátky ke schodišti, přátelé.“

Gregory jako nejlehčí šel vpředu, za ním Geoffrey a Magnus. Vystupovali v pořadí od nejmenší váhy, levitátoři šli jako první. „Jen pro případ, že by už zdivo nebylo jako dřív,“ vysvětlil Rod. Sám průvod uzavíral.

V chodbě nad schodištěm se nacházela jedna malá místnost po každé straně, podobná těm, které našli o patro níž. Magnus vešel do té vlevo, zkoncentroval se a dotkl se zdi. „Tady přebývala další dvorní dáma - hraběnka ji chtěla mít v noci nablízku. Ta dáma...“

Vtom zmlkl, protože vzduch v koutě, kam nedosáhlo světlo pochodně, náhle zhoustl.

Gallowglassovi zadrželi dech a vytřeštili oči.

Kvílení začalo, ještě než se podoba docela ustálila. Gregory si přikryl uši dlaněmi. Dívka, kterou prve viděli dole ve velké síni, se vznášela před nimi a ječela hrůzou.

„Co tě tak vyděsilo, lady?“ zvolal Magnus a s rukou napřaženou vykročil k ní.

Rod ho rychle zadržel.

„To ty!“ kvílela dívka. „Jdi, ihned jdi pryč! Nech mne na pokoji!“

Rod se chystal něco říct, ale Magnus ho předběhl. „Nemohu, protože tvá bolest je i mou bolestí, a když cítíš muka, její krutá čepel se otáčí i v mém srdci! Pověz mi! Řekni mi, proč tvůj duch nenachází pokoje, a já slibuji, že ti pomohu!“

V temnotě, která byla jejíma očima, zableskl paprsek naděje, ale dívka zasténala: „Ty nemůžeš, protože jsem se nemusela bédně toulat po zdejších chodbách, dokud jsi nepřišel a neprobudil jsi mne! Ty jsi příčinou mého utrpení, jenom ty sám! Nebýt tebe, odpočívala bych v pokoji!“

Magnus sebou trhl, vykročil pozpátku a zavrával - ale Gwen předstoupila před něj a zeptala se velice klidným hlasem: „Mluvíš pravdu, když tvrdíš, že jsi předtím odpočívala v pokoji?“

Dívčina tvář se zkrivila, ruce jí vylétly k obličeji a naposledy ze sebe vydala výkřik, z něhož se jim všem rozezvonělo v uších - a pak byla komnata kolem nich opět prázdná.

Klopýtali zpátky do velké síně, skupinka velice zachmuřených a velice zamlklých lidí. Děti se koutkem oka dívaly na svého bratra, jehož obličej připomínal nebe za bouřky. Gwen se sklonila nad krbem, prohrábla žhavé uhlíky, hodila na ně náruč dříví, rozfoukala plameny a pak přidala větší polena.

Potom se obrátila ke svému synovi.

„Nemusíš se trápit, chlapče. Víme, že duchové plnili chodby tohoto hradu po celých dvě stě let. Nejsi to ty, kdo jí přivodil to strašné utrpení.“

„Ale jak mohla tvrdit, že jsem ji probudil?“ vybuchl Magnus.

„Jsi čtenář kamení,“ odpověděla Gwen, „čtenář myšlenek a kloví co ještě. Stopy jejího neklidného ducha možná podnítily tvou mysl, aby ji vyvolala z kamene.“

Magnus zbledl - a Rod se na něj podíval s rostoucím pochopením.

„Ale proč ona?“ zvolal chlapec. „Proč právě ona? Proč ona a ne ostatní, kteří přebývali mezi těmito strašnými kameny?“

„Protože jen ona prožila utrpení tak silné, že se vzpomínka na ně natrvalo uchovala ve zdech, a proto mohla být vyvolána. Tam, kde ostatní zanechali jen lehké doteky, které jsi mohl číst, ona se zapsala natolik hluboce, že mohla být znovu přivedena mezi nás.“

„Říkej tomu třeba halucinace,“ řekl Rod tiše, „ale ty jsi zároveň projektivní telepat - a jakmile ji jednou můžeš vidět ty, všichni ve tvé blízkosti ji vidí také. Vysíláš její obraz do našich myslí.“

„Znám to, o čem mluvíš, tati, ale k tomu přece nemůže dojít mimovolně! Vyžaduje to poměrně silné myšlenkové vypětí!“

„Dělal jsi to, už když jsi byl malé dítě,“ pokračoval Rod. „Nesměli jsme tě vůbec pustit k čarodějnickému mechu, protože se hned měnil ve vše, na co jsi myslel.“

„Ale tady není žádný čarodějnický mech!“

Rod pokrčil rameny. „Tím si nemůžeš být jist. A i kdyby nebyl, tvoje mysl je plně schopná projektovat myšlenky do jiných myslí.“

„Nikdy předtím jsem to nedělal!“

„Nikdy předtím jsi neměl tak silnou motivaci.“ Rod se nezmínil, že motivace pocházela zejména z toho, co Magnus cítil k přízračné dívce, ale pokradmu si vyměnil pohled s Gwen a ta přikývla. První láska dokáže divy.

Magnusův obličej se zkrivil bolestí. „Takže jsem jejím utrpením skutečně vinen já?“

„Ne!“ prohlásil Rod pevně. „Její utrpení zapříčinil někdo jiný a já mám takové zvláštní podezření, že se plíží kolem a dychtí po tom stát se také halucinací - takže se snaž vyvarovat toho nenávidět ho tak silně jako teď. Tím bys mu mohl pomoci.“

„Ale ona spala, dokud jsem sem nepřišel!“

„Mám pocit, že už se v minulosti několikrát probudila,“ řekl Rod. „Pochybuji, že bys byl první psychometrik, který se sem za posledních dvě stě let zatoulal. Copak nevíš, jak rádi dokazují chlapci svou odvahu tím, že přespí ve strašidelném domě? A které místo se pro to hodí lépe než tohle? Myslím, že pokaždé, když na Gramarye uslyšíš o strašidle, je za tím nějaký latentní psychometrik, který o svých schopnostech nemá ani tušení.“

Magnus nespouštěl oči ze svého otce, dychtivě pil jeho slova a velice toužil po tom jim uvěřit.

„Kromě toho,“ pokračoval Rod, který trochu zrozpačitěl, „kdybys ji neprobudil ty, patrně bych to udělal já.“

„Ty?“ Magnus vytřeštil oči a pak se podíval na matku. Gwen přikývla, pohled pevně upřený do jeho očí. „Tvůj otec už jednou duchy probudil, synu.“ Obrátila se na Roda a přitom se jí na tváři objevil úsměv. „Nebylo to dlouho poté, co jsme se spolu seznámili.“

Ani Rod nedokázal potlačit úsměv. „Ne, to tedy nebylo.“ Podíval se zpátky na svého syna. „Udělal jsem tenkrát něco velice nerozumného: šel jsem se projít do strašidelné části hradu Loguire - sám.“

„Proč bys dělal takovou hloupost?“ vytřeštila oči Cordelie.

„Protože jsem v duchy nevěřil. Ale viděl jsem je a vyděsil jsem se k smrti - potom ale Fess našťěstí odhalil, v čem ten trik spočívá. A víš co, já jsem nebyl první, kdo tam ty duchy viděl - ta část hradu měla tak špatnou pověst, že už tam nikdo nebydlel. A ke stejnému jevu patrně došlo tady - a já jsem přesvědčen, že přízračná dívka nebyla probuzena poprvé, přestože si předchozí případy nepamatuje o nic víc než sen. Jsem si jist, že psychometrici jsou tu mnohem běžnější, než chce, abys věřil.“

Do Magnusova obličeje se vrátilo něco barvy. „Ale ten její úzkostný křik a zlovlný smích, který jsme slyšeli včera v noci, když zuřila bouře...“

„Když jsme ještě nebyli uvnitř. Správně.“ Rod přikývl. „Bud'to máš mnohem větší dosah, než si myslíme, nebo jednou probuzení duchové přetrvávají. Samozřejmě, něco společného s tím mohla mít i všechna ta elektřina v atmosféře.“

Magnus znovu zbledl. „Chceš říct, že spolu mohou mluvit, když u toho my živí nejsme?“

„Zajímavá myšlenka,“ přisvědčil Rod, „ale v našem případě naprosto neužitečná. Jestli to dělají, jak to můžeme potvrdit, když tam nejsme, abychom to slyšeli? Jestliže v lese spadne strom a není tam nikdo, kdo by to slyšel, vydá nějaký zvuk?“

Mladí Gallowglassovi si vyměnili pohledy, které mohly znamenat, že je to případná otázka, která by si zasloužila hlubší úvahu, ale i to, že se tatínek zase zbláznil.

„Na tom, jak vznikla, vlastně nezáleží.“ Magnus zapudil otázku původu přízračné dívky mávnutím ruky a Rodovi poskočilo srdce

radostí: jestliže se nad to chlapec dokáže povznést, dostane se z toho. „Ale proč chtěla, abych odešel, a nežádala mne o pomoc jako předtím?“

„Nemyslím, že žádala o pomoc *tebe*.“ Rod si zamnul kořen nosu. „Spíš přehrávala scénu, ke které došlo za jejího života.“

„A když tě prosila, abys odešel,“ dodala Gwen, „patrně si přála skrýt svou hanbu před světem.“

„Jakou hanbu?“

Gwen rozpráhla ruce. „To zatím nevíme. Ale ať je to jakkoliv, když je dámě těžce ublíženo, často si přeje zůstat sama, dokud se její rána nezhojí.“

„Přesně tak,“ přisvědčil Rod, „a neplatí to jen pro ženy. I muži může trvat velice dlouho, než se uzdraví.“

Magnus se zamračil. „Říkáš to, protože si to myslíš, nebo proto, že to víš?“

„Na tom vlastně nezáleží,“ řekl Rod, „protože hlavní otázka ve skutečnosti nestojí, jak jsme ji probudili, ale jak jí můžeme zase dopomoci k odpočinku.“

Magnus se zadíval do prázdna. „Ano, to je teď hlavní...“

„Pak se ale musíme nejdříve dozvědět, proč je nešťastná,“ poznamenal Gregory.

„A jsme zase tam, kde jsme začali.“ Rod se usmál. „Zítra tedy prohledáme hrad a přilehlý pozemek a uvidíme, jestli se nám nepodaří nalézt nějakou stopu. Ale nemyslím, že bychom mohli ještě něco dokázat teď v noci.“ Pozvedl ruku, aby zarazil Magnusovy námitky v zárodku. „Jsi unavený, synu, a to omezilo tvou vnímavost - a pokud má někdo z nás stejný dar, určitě není tak silný jako ten tvůj. Potřebujeme si zkrátka pořádně odpočinout. Tak honem, zpátky na kutě.“ Sám šel příkladem a ulehl na svůj slamník. Gwen se povzbudivě usmála na děti a pak se připojila ke svému manželovi.

Děti je váhavě následovaly. Za chvíli všichni mlčky leželi v záři ohně.

„Možná bychom se do toho vůbec neměli plést,“ nadhodila Cordelie.

„Ne, musíme!“ namítl Magnus nahlas.

„Tiše, tiše synu,“ konejšila ho Gwen. „Nemyslím, že bychom mohli situaci té dívky zhoršit, Cordelie, a pomoci jí můžeme. Kromě toho, máme na tom přece také zájem.“

Geoffrey vzhlédl. „Jaký?“

„Nemám v úmyslu přebývat na hradě, kde v noci kvílí duchové a nenechají člověka pořádně vyspat,“ prohlásila Gwen rozhodně.

„To je pravda,“ souhlasil Rod. „Ale ty máš také pravdu, Cordelie - kdyby se nás to netýkalo, pravděpodobně bychom se starali o své věci.“

„Ne, i tak bychom se pokusili přinést té ubohé dívce úlevu, z prosté lidskosti!“ zvolala Cordelie.

„Měl jsem za to, že jsi právě navrhovala, abychom se drželi zpátky. No, jelikož jsme se všichni shodli, víme teď, co máme dělat – a pořádně se na to vyspíme, co říkáte?“ Rod se schoulil do klubíčka.

Cítil, jak Magnusovo napětí pomalu ustupuje.

V síni zavládlo ticho, jen dřevo na ohni praskalo.

Cordelie se vrtěla a převalovala se, neschopná usnout, i když jí tiché pravidelné oddechování jejich bratrů a matky a hlasitější pochrupování jejího otce prozradilo, že je vzhůru už jen ona sama.

Už to pomýšlení bylo děsivé. V místnosti něco zašustilo a ona zvedla hlavu, aby se podívala, oči do široka rozevřené, srdce divoce bušící až někde v krku.

Viděla jen obrysy své spící rodiny a temnou siluetu velkého černého koně, který je hlídal. Jeho vždy bdělé oči se leskly v záři plamenů.

Cordelie pocítila úlevu: přece jen nebyla vzhůru úplně sama. Velice tiše vyklouzla z postele a přikradla se k robotovi. Fess pozvedl hlavu. „Klidně lež, Cordelie. Spánek se brzy dostaví.“

„Potřebuji si promluvit.“ Prsty mu začala pročesávat hřívu.

„Tvoje kouzla jsou k ničemu, Cordelie - já jsem vyrobený z kovu.“

„Až budu dospělá, budu zkoušet trpělivost muže.“ Pokusila se usmát svému vlastnímu chabému vtípku. „Bav se se mnou, ať můžu usnout.“

„To jsem tak nudný společník? Ne, neodpovídej mi. Raději mi řekni, o čem se s tebou mám bavit.“

Neodpověděla, jen si dál pohrávala s jeho hřívou.

„O lásce, samozřejmě,“ odpověděl si Fess sám a povzdechl si. „Koneckonců, jsi mladé děvče.“

„Ano. Vzpomínáš si, jaký byl táta, když ho láska zasáhla poprvé? Choval se jako Magnus dnes v noci?“

„Cordelie!“ pokáral Fess dívku tiše. „Už jsem ti přece říkal, že zážitky tvého otce jsou naprosto důvěrné a je na něm, aby rozhodl, o čem je možné mluvit, ne na mně.“

„Určitě sis ani nevšiml, kdy ho poprvé zasáhl Amorův šíp!“

„Jak bych mohl, když jsem jen věc ze železa, která nemá žádné city? Jak bych mohl rozeznat romantickou lásku?“

„Poznal bys ji podle příznaků.“

„Příznaky se dají skrýt pomocí sebeovládání. Řeknu ti jen tohle: když lidé takové příznaky přicházející lásky potlačují, přestávají rozeznávat, kdy jsou vlastně zamilovaní.“

Cordelie se na něj zamračila. „Jak můžeš takové věci vědět?“

„Studuji lidi už pět staletí, Cordelie. Teď běž a uvažuj nad tím.“

Cordelie se usmála; Fessova myšlenka ji zaujala. „Budu, můj dobrý Fessi. Věděla jsem, že dokážeš najít lék na mou nespavost.“ A odběhla, aby se zase zabalila do příkrývky.

Fess samozřejmě *rozeznal* příznaky pobláznění a pamatoval si, jak si mladý Rod d'Armand dělal starosti, protože jemu se to nikdy nepříhodilo. Ale Fess dobře věděl, čím to je, stačilo mu podívat se na maximské krásky - takže ho nepřekvapovalo, jak rychle se Rod zamiloval, sotva opustil domovskou planetoidu. Pamatoval si to s jistotou, která může pramenit jen z permanentních změn v elektrické struktuře molekul. Byla to doba, kdy Rodova radost a žal byly tak jasně patrné, že Fess byl pro změnu zase jednou rád, že sám žádné emoce nemá. Ty Rodovy mu docela stačily. Ano, pamatoval se...

Kapitola 10

Modul s nárazem a zaskřípěním přistál. Rod čekal a přes smutek z opuštění domova začínal cítit vzrušení. Kontaktní ploška vedle průlezu se rozzářila zeleně. Rod si otevřel a vyšel do nového života.

Uvítací výbor se skládal z podsaditého muže v uniformě, která mu byla kolem pasu příliš těsná, s třídenním strništěm na bradě. „Hošánek bohatých rodičů!“ zaúpěl. „A s osobním robotem - to mě podrž! Mám pro vás rozvinout červený koberec, mylorde?“

„Nejsem lord,“ odpověděl Rod mechanicky.

„Alespoň že tohle je ti jasné,“ zachrochtal muž. „Ale budeš se muset naučit o trochu víc, bažante. Když jsi prošel tadytletím průlezem, stal ses nejposlednějším z posledních, chlapečku. A zavři ho za sebou!“

Rod se otočil, přestože si byl jist, že průlez zavřel. Ano, byl zavřený.

Tlouštík se protlačil kolem něj, aby ho zkontroloval, a váhavě zabručel: „Hm, todle by celkem ušlo.“

Rod věděl, že je to víc než jen 'celkem ušlo'. Lidé, kteří vyrůstali na asteroidě, si zvykali zacházet s průlezy a propustmi rychle - zhruba v osmi letech. Ale řekl jen: „Díky, pane.“

Mužovy oči se zúžily. „Todle je taky správně.“ Bylo vidět, že ho to doopravdy mrzí. „Aby bylo jasno, to 'pane' bude platit pro každého, koho tu potkáš. Já jsem Albie Weiser, druhý důstojník dopravní lodi *Murray Rain*, a ty máš nejnižší hodnost na palubě. Každému budeš říkat 'pane', protože nikdo nižší než ty už tady není - a vyšším důstojníkům budeš salutovat!“

Rod zaujal to, co považoval za 'pozor', a dotkl se prsty čela.

„Ne, ne!“ Weiser se konečně ocitl ve svém živlu. Popadl Roda za zápěstí a začal mu rukou kroutit, zatímco ho instruoval: „Loket nahoru, předloktí souběžně s palubou. A vytoč dlaň abych ji viděl!“

Rod stiskl zuby, aby neřekl 'au'.

„Tak je to správně,“ zavrčel důstojník. „Teď pojď se mnou ať se koukneš, jak vypadá tvoje apartmá na lodi, na kterou ses upsal.“ Odstrčil se od stěny a začal pomalu plachtit chodbou. Ohlédl se při

tom jen jednou - aby se ujistil, že ho jeho nový podřízený následuje, domyslel se Rod. Tvářil se velice zklamaně a Rod posmutněl. Vedl si skutečně *tak* špatně? Na sucho polkl a zmužil se, v duchu se odhodlávaje, že bude ten nejlepší odvedenec, jakého Weiser kdy viděl.

Fess plul v nulové gravitaci pomalu za nimi. Jelikož byl méně naivní než Rod, okamžitě si uvědomil, že Weiser doufal, že mladík bude v beztlížném stavu hrozně neohrabaný. Druhý důstojník si zjevně neuvědomoval, že dětství strávené na asteroidě, jakkoliv velké a jakkoliv vybavené v obývaných místech umělou gravitací, poskytne mladému muži spoustu příležitostí užít si nulové gravitace i sportů založených na beztlížném stavu.

Rovněž si byl vědom toho, že nedělat chyby v situaci, kdy je na vás lidé usilovně hledají, aby vás mohli ponížit, může být nebezpečné.

Zvolna proletěli kovem obloženou chodbou, protáhli se třicet centimetrů velkými dvířky, sešplhali po žebříku a pokračovali jinou, temnější chodbou. Rod klesal na duchu stejně rychle, jako pronikali do hloubi lodi.

Pak se chodba otevřela do velké místnosti naplněné nezřetelnými stúny. Její stěny byly rozdělené do kovových boxů. Pod stropem se táhlo potrubí a na podlaze byly tu a tam vidět nepravidelné hrboly.

Weiser se otočil a ukázal na pravoúhlý obrys v rohu, asi pětáctýřicet centimetrů široký a metr vysoký. „Tohle je tvoje skříňka. A tady -“ ukázal na jen o něco větší obdélníkový výklenek ve zdi, „- je tvoje kóje.“

Rod zděšeně vytřeštil oči a důstojník se ušklíbl. „Co sis myslel, že dostane strojníkův poskok na nákladáku - apartmá s koupelnou?“

„Ale ne, ne! To jenom, ehm, že ještě nevím, co vlastně budu dělat.“

„Strč si sem ten svůj vak, bažante, a hlas se u strojníka!“ Znechuceně se podíval na Fesse a zavrčel. „Osobní roboti, no jistě! Kde míníš uskladnit *todle*, hošánku?“ Pleskl Fesse dlaní.

„Hej, pozor! Je to starožitnost!“

„Vopravdu? A nečekáš náhodou, že ti budu oprašovat rodinnej porculán?“ Důstojník se rozehnal po Fessovi, ale robot bez nejmenších potíží uhnul - dvacetina sekundy byla pro člověka příliš krátká doba na reakci, ale počítači stačila bohatě. „Stůj, když tě chci oprášit!“ zařval důstojník a znovu se na robota rozehnal.

„Pane,“ řekl Fess, když uhýbal, „neudělal jsem nic, abych si vysloužil...“

„Tak moment! Tohle je *můj* robot!“ Rod skočil a popadl důstojníka za ruku.

Weiser se obrátil a rozmáchl se, aby Roda udeřil, a Fess se vrhl vpřed, aby ránu vykryl vlastním tělem. Pak se pokusil uhnout Weiserovu kopanci, protestuje: „Dělám jen...“ když vtom ztuhl jako prkno. Důstojníkův kopanec ho zasáhl do boku a mrštil jím proti zdi.

Rod viděl rudě. „Ty parchante! Přivodil jsi mu záchvat! A pak, když se nemohl bránit, jsi ho...“ Aniž dopověděl větu, skočil po důstojníkovi, rozmáchl se...

A otočil se o tři sta šedesát stupňů, aby vzápětí narazil do zdi. Jak se pomalu sunul k zemi, surová ruka ho popadla za kombinézu a trhnutím ho zvedla. Před očima se mu objevil sádelnatý obličej s ústy zkřivenými do úsměšku a s výrazem vítězoslavného uspokojení v očích. „První, co se musíš naučit, bažante, je *nikdy* neodmlouvat vyššímu důstojníkovi!“ Surová ruka ho pustila, sevřela se do pěsti a přistála na Rodově čelisti.

Rod několik sekund lapal po dechu, pak se zvedl na všechny čtyři a nahmatal na základně Fessovy lebky resetovací spínač. Stiskl ho a robot se pomalu posadil. „Cóóó...sssé...“

„Byl jsi poražen v hrdinném pokusu ochránit mne,“ zasípal Rod. „Promiň, že jsem tě do toho namočil.“

„Je to jéeén...“

„...Weiserova vina,“ dopověděl Rod. „Ten parchant dělal, co mohl, aby vyprovokoval rvačku. Pomoz mi na nohy, ano?“

Robot pomalu vstal a pak se sehnul. Jeho tvrdá ruka sevřela Rodovu a zatáhla.

„Jak... jak dlouho jsme byli mimo?“

„Já jsem byl v bezzzzvědomííí nnne... více než... třři minuty.“

Rod potřásl hlavou, zamrkal a pak se přesvědčil, že Weiser není nikde nablízku. „Nemusel to dělat...“

„Urážel by tě ta-tak dlouho, až by-by tě... vyprovokoval ke rvačce, pa-pane. Šlo mu o to dát na-najevo svou autoritu.“

Rod sevřel ústa. „Chceš snad říct, že jsem měl zůstat nečinný bez ohledu na to, co dělal?“

„Vyjma výpadu se záměrem zabít, ano. Mně se nemohlo nic stát, snesu mnohem víc, než jen tohle.“

Rod si vzpomněl na vyprávění z dětství o nehodách, ke kterým došlo při stavbě hradu. „No dobře, už si nebudu dělat starosti.“

„Ale jsem potěšen tvým úmyslem ochraňovat někoho, koho považuješ za přítele pane - to dokazuje, že moje etická výchova už zapustila kořeny. Přesto prosím nezapomínej, že jsem *to já*, kdo má být loajální k *tobě*, ne naopak.“

„Zapamatuji si to,“ zavrčel Rod. „Lidé nepomáhají robotům.“

„Samozřejmě, moje vlastní loajalita se tak silným důkazem té tvé násobí.“

„Ale kdybych při tom byl vážně zraněn, prodělal bys těžký záchvat. Jasně, já vím.“

„No... všiml jsem si, že jsi zapomněl boxovat, pane sahibe.“

„Nevím, co ten chlap dělal, ale box to zaručeně nebyl.“ Rod si posunul čelist tam, kam patřila, a při tom zamrkal bolestí. „Jauvajs! A raději mi už neříkej pane, začínám mít pocit, že by to mým přátelům z posádky vadilo.“

„Jak tě tedy mám oslovovat?“

„Co takhle 'Rode'?“ otázal se Rod kysele.

„Když na tom trváš,“ povzdechl si Fess.

„Trvám. Koneckonců, naučil jsem se svou první lekci - že vesmír je hnusné místo. Tak se teď podívejme, jestli se v něm i přesto nějak neuchytím, co říkáš?“

„Jeden člověk ještě není vesmír, Rode.“

„No tak mám negativní postoj. Už se nemůžu dočkat, až uvidím svého šéfa.“

„Podle instrukcí pana Weisera si tu máš nejdřív 'strčit ten svůj vak'.“

„Jo, jasně.“ Rod se zamračil a obrátil se k mrňavé skříňce. „Jak myslíš, že se to otvírá?“ Začal prsty ohmatávat její obvod, tu a tam přitlačil. Levý horní okraj pod tlakem ustoupil a tak Rod zatlačil silněji. Dvířka skříňky se překlopila a odhalila několik přihrádek na své vnitřní straně a asi metr hluboký prostor.

Rod vytřeštil oči. „Tam tě nenacpu!“

„Kdyby to bylo nutné, šlo by to, Rode.“

„Jo, možná, ale nejprve zkusíme, jestli bychom se tomu nemohli vyhnout, co říkáš?“ Rod hodil dovnitř svůj vak a dvířka zase přiklopil. „Prostě se postav tamhle do rohu a snaž se vypadat jako socha, ano?“

„Jistě, Rode.“ Fess se přemístil do kouta a stal se přesně tím, co mu Rod řekl - modernistickým sochařským ztvárněním lidské bytosti.

„Nestane se ti nic, když loď změní směr?“

„Podlaha je ze železné slitiny, Rode, a já mám v nohách elektromagnety. Při stavbě domů na Maximě se ukázaly velice užitečné. A kdyby byla změna rychlosti skutečně velká, zaregistroval jsem ve svém dosahu několik úchytů.“

„No dobře, tak tedy...“

„Přihlas se prosím do služby, Rode.“

„Jistě, samozřejmě. Počkej, podívám se - kdepak je *můj* šéf?“

Rod zamířil do kubistického prostředí strojovny. Fess zesílil zisk svého mikrofону a ujistil se, že Rode uslyší, kdyby bylo třeba.

Světlo bylo tlumené, ale vcelku dostatečné a linulo se zepředu. Rod ho následoval kolem něčeho, o čem předpokládal, že to má něco společného s napájením strojů. Pak uslyšel kletby. To mu ulehčilo orientaci - šel prostě za zvukem.

Ať už jej vydával kdokoliv, měl skutečně pozoruhodný slovník. Rod si v duchu poznamenal několik exotičtějších termínů, aby se mohl zeptat na jejich význam, až pozná jejich autora trochu lépe. Obešel velký kovový výklenek a uviděl někoho ve špinavé, pytlovité kombinéze, s vlasy svázanými v týlu do drdolu, jak něco kutí s francouzským klíčem ve stroji.

Co měl dělat? Ten člověk byl očividně přesvědčen, že je sám. Rod polkl, sebral veškerou odvahu, přistoupil blíž, postavil se do pozoru a zasalutoval: „Odvedenec Rod d'Armand se hlásí do služby, pane!“

Jeho nový šéf se prudce otočil, až při tom skoro upustil francouzský klíč, podíval se na něj a oddechl si. „K čertu, mládenče, tohle mi *nedělej!* Lidi to obvykle nemají rádi, když si myslí, že jsou sami.“ Strojník odložil klíč, napřímil se, takže se jeho obličej dostal do světla - a Rod zalapal po dechu. Jeho vlasy ve skutečnosti nebyly svázané do drdolu, byly stažené sítkou, a tvář pod vší špinou byla oválná a hladká, s jemnými rysy. „Ty jsi novej bažant, co?“ Hlas,

který tato slova pronesl, byl příjemný alt, oči, které se na Roda upíraly, byly velké, zelené a s dlouhými řasami - a Rod se zamiloval.

„Ehm-hm-m - ano, madam. Jsem váš nový pomocník. Kde je nějaký stroj, který mám vyčistit?“

„Tamhle.“ Strojnice ukázala na vypouklou stěnu v šeru na konci místnosti. „Ale vyčistit nepotřebuje. Kdyby to potřeboval, byli bychom ve vážném průšvih. Pokud vím, stroje se čistily naposledy na zaoceánských lodích.“ Zkoumavě se na něj zadívala. „Ty o strojích nevíš vůbec nic, co?“

„Ehm, ne, madam. Ale chci se všechno naučit!“

Zasténala. „Bože chraň mne před dychtivými studenty! Proč mi sem nemohli poslat někoho, kdo ví, co dělá?“ Mávla rukou, aby předešla případné odpovědi. „Já vím, já vím - kdybys něco uměl, nedělal bys pomocníka strojníka na tyhle lodi. Nu což, bažante - já jsem Grácie Muldoonová.“

„Rod d'Armand, mad-pane!“

„To je lepší.“ Muldoonová přikývla. „A nezapomínej na to, bažante.“

„Ne, pane. Mohu vám pomoci?“

„Uvidíme.“ Muldoonová ukázala na velké kolo napůl vyčnívající z odklopeného krytu, na kterém pracovala. Ježilo se lopatkami, které nepříjemně připomínaly nože. „To je záložní turbína - a závit na posledním šroubu je strhlý. Udělal to jeden zatracený mechanik, ještě než jsem tu nastoupila; já bych totiž nikomu nedovolila hrabat se mi ve strojích bez mého osobního dohledu.“

Rod zaznamenal její majetnický postoj i když pochyboval, že jí loď doopravdy patří. Neuniklo mu, jak výrazně se změnil její slovník. Všiml si i způsobu, jakým nakláněla hlavu, jak svůdné bylo její obočí, přestože si je očividně nevytrhávala... a násilím se přinutil soustředit se na rotor. „Jak to, že zrovna poslední šroub?“

„Protože jsem všechny ostatní povolila dřív, než jsem zjistila, že je stržený.“

„Aha.“ Rod cítil, jak se mu do tváře hrne krev. „A když jste se pokusila otočit matkou, protáčelo se celé kolo?“

Muldoonová přikývla s očima upřenýma na Roda. „Vlastně neprotáčelo - na to je příliš těžké. Ale ani nezůstalo stát.“ Ukázala na francouzák. „Zkus to.“

Rod vzal francouzský klíč a nasadil ho na matici. Ano, kolo se okamžitě pohnulo, ale maticí přitom vůbec nepootočil. Přikývl. „Nedalo by se to kolo nějak podepřít?“

„Ano, teď, když jsi tady ty.“ Poklekla vedle něj a hlava se mu okamžitě naplnila její vůní - ženskosti s příděchem potu. „Podej mi francouzák a vezmi hasák... Ne, ten *velký*.“

Rod vzal metr dvacet dlouhý trubkový klíč, který ležel vedle ní.

„Tak, tohle je páka brzdy.“ Muldoonové kývla hlavou k ocelové tyči po své pravici. „Sleduj náboj.“

Rod viděl, jak se mohutná dvojitá vačka otáčí a rozevírá obě části náboje.

„Ale dívej se, co se stane, když ho uzamknu.“ Muldoonová něco udělala, ozvalo se cvaknutí a ocelová tyčka se napřímila - ale vačka se okamžitě překloupila o devadesát stupňů a centrální válec se sevřel.

„Zase dílo té zatracené umouněné opice, které se nikdy nemělo dovolit, aby slezla ze stromu,“ vysvětlila Muldoonová. „Kvůli *tomuhle* jsem tak nadávala.“

Rod přikývl a zamračil se na velkou matku uprostřed vačky. „Takže ji mám přidržet?“

„Jo, jen co ji zase zabrzdím.“ Muldoonová uvolnila páku, pak ji znovu stiskla dolů. Rod počkal, až se vačka přestane otáčet, pak ji sevřel do hasáku a pevně držel. „K čemu je ta matka?“ zasípal.

„Odtlačuje vačku - tak tlač zleva doprava.“ Muldoonová vzala hasák, nasadila ho na šroub a zatáhla. Matice zasténala, pak se začala pohybovat. Rod nalehl celou svou váhou na hasák a zatlačil. Přesto cítil, jak se začal pohybovat s ním, a proto ho jednou rukou pustil a zachytil se za okraj skříně turbíny.

„Chytrý,“ pochválila ho Muldoonová a její klíč se začal otáčet mnohem snáz. Otáčela jím čím dál rychleji a rychleji, až nakonec uvolněná matice zazvonila na podlaze.

„Úspěch!“ zavýskala Muldoonová. „Už to můžeš pustit, bažante.“

Rod se pustil skříně a opatrně sejmul hasák. S údivem zjistil, že lapá po dechu.

„Dobrá práce.“ Muldoonová vstala, obešla turbínu a prohlédla si rotor. „Ustup kousek - ty lopatky jsou pořádně ostré.“ Opatrně sejmula kolo rotoru z hřídele.

Rod ucouvl a s údivem pozoroval, jak žena menší, než je on sám, zachází s rotorem větším, než je ona.

Muldoonová odnesla kolo k ponku, nasadila ho na náboj a zajistila ho. „Je třeba vyměnit jen jednu lopatku. Umiš vyřezat závit, bažante?“

„Ehm - ano, pane.“

„Dobře. Udělej to.“ Muldoonová kývla hlavou k velké polici plné nejrůznějších nástrojů, která visela na stěně. „Dej si na čas a udělej to pořádně.“

„Ano, pane.“ Rod se dal do práce.

Skončil dřív než ona, ale ne o mnoho. Když si sundala štít a vypnula svářečku, řekla: „Tak. Teď se podíváme, jestli to dokážeš zase složit dohromady.“

Rod polkl, odjistil rotor a sundal ho z hřídele. „Ano, pane.“

Muldoonová se opřela o ponk, ruce založené na prsou a dívala se, jak pracuje. Tu a tam pochvalně zabručela. Když byly všechny součástky zpátky tam, kam patřily, otočil se k ní a řekl: „Připraveno na kontrolu před dotažením, pane.“

„Dobrý nápad. Jsem ráda, že jsem ti to nemusela říkat já.“ Muldoonová se sklonila nad turbínou a prohlédla si všechny spoje. Pomalu přikývla. „Hezká práce - a příjemné překvapení pro mne. Měla jsem za to, že jsi říkal, že o strojích nic nevíš.“

„Nevím. Ale učil jsem se základy mechaniky.“

„Proč, když máš bohaté rodiče?“

Rod si povzdechl. „Všichni tak nějak předpokládali, že až dospěju, převezmu rodinný podnik - proto můj otec trval na tom, abych se naučil *všechno*, co je třeba v továrně na roboty.“

Muldoonová se zamračila. „Myslela jsem, že vy technokraté máte roboty na všechno od zametání podlahy až po výrobu obvodů.“

Rod pokrčil rameny. „Vlastně opravdu všechno dělají roboti. Ale lidé musejí mít jistotu, že to dělají dobře.“

Muldoonová pomalu přikývla. „Zase chytré. Tvůj tatík neměl hlavu na krku zbytečně.“

Rod pocítil nával naprosto nelogické radosti, pýchy na svého otce. Poprvé v životě byl rád, že ho otec přinutil ke všemu tomu nudnému učení.

Pak v jeho hlavě něco cvaklo a Roda napadlo, jestli nuda neměla být jen dalším důvodem, který mu otec poskytl pro to, aby nezůstával na Maximě.

Ve skutečnosti to byla lichá domněnka. Otec z něj chtěl pouze vychovat plnohodnotného občana a platného člena domu d'Armandů.

Určitě.

Rod utáhl šrouby na skříní a zeptal se: „K čemu ta turbína slouží?“

Muldoonová se zašklebila. „Zapne se, kdyby se něco stalo s hlavní turbínou.“

„Aha. Dovolte, abych se zeptal ještě jednou, pane - k čemu slouží *hlavní* turbína?“

„Pohánění generátor.“

„Hm.“ Rod se zamračil. „Nebylo by účinnější pohánět konvertor přímo jaderným reaktorem?“

„Dobrá otázka,“ přikývla. „Tak ty nevíš nic o strojích, co?“

„Nevím. Ale tohle je elektrikařina!“

„V tom je jistý rozdíl,“ připustila Muldoonová. „Ano, bylo by to mnohem účinnější - a také tomu tak je, když letíme na FTL. Ale znamená to větší zatížení pro reaktor a většinou létáme podsvětelnou rychlostí - jsme lokální přepravní loď pendlující mezi Saturnem a Marsem. Když letíme podsvětelnou, používáme na chlazení reaktoru vodu. Přitom se tvoří pára, kterou stejně musíme vypouštět, tak proč ji nechat utíkat bez užitku, když může pohánět turbínu. Elektřinu tak získáváme za cenu turbíny a ta se společnosti zaplatí za deset let.“

„Aha.“ Rod přikývl. „Takže nejlepší způsob nemusí být vždycky nejlepší, že?“

„Nemusí být vždycky optimální.“ Muldoonová se usmála. „Pojďme - udělám ti úvodní prohlídku.“

Obrátila se, odrazila a začala odplouvat chodbou, vlníc se přitom jako mořská panna. Rod si pomyslel, že za těmito pohyby by šel kamkoliv.

Muldoonová ukázala na masivní dveře v hladké kovové zdi. „Olovo, metr silné. Za ním je jaderný reaktor.“

Rod se zeptal: „Proč olovo?“ Plazmová láhev je lepší protiradiační štít než jakýkoliv kov.“

Překvapeně se na něj podívala a pak přikývla. „Ale kdyby láhev selhala, *mohlo* by dojít ke krátkému zášlehu velice tvrdého záření.“

Rod si posměšně odfrkl.

„Já vím, já vím - ale vysvětlí to zbytku posádky. Nebo mému zadnímu mozku, když už se o tom bavíme - moje přední mozkové laloky nakrásně mohou věřit ve vědu, ale můj malý mozek je pověřivý.“ Položila si ruce dlaněmi na břicho. „Pořád doufám, že jednou budu mít děti.“

Rod si náhle uvědomil svou vlastní zranitelnost; před zářením jsme všichni nazí. Vlastně úplně průhlední.

„Myslím, že bys dokázal uhodnout, kde je hlavní turbína a generátor,“ ukázala Muldoonová na velkou červenou skříň na nářadí na podlaze. „Tohle je souprava pro případ nouze. Malý hasicí přístroj, Geigerův počítač...“ (ušklíbla se) „...základní nářadí, balíček první pomoci, rychlozáplaty pro případ, že by nám něco udělalo díru do pláště, bodová svářečka a ocelové záplaty. Krabice rychlozáplat je u každého průchodu a po jedné uprostřed nejdelší zdi v každé místnosti.“ Podívala se na něj. „Už jsi s nimi dělal?“

Rod přikývl. „Maxima je jen planetoida, pane. Rychlozáplaty tam používáme často.“

„Dobře. Tahle loď má slušné deflekční pole a spojovací důstojník - tedy Weiser, druhý -“

„Už jsem se s ním setkal,“ zabručel Rod.

Muldoonová ho zpražila pohledem, ale pokračovala. „Oba jsme strávili spoustu času na tom, aby generátor pole a jeho řídicí systém fungoval bez závad. A loď má dvojitou obšívku s pěnou připravenou expandovat v prostoru mezi pláští - ale tohle je pás asteroidů a při všem tom smetí venku se nějaká ta díra vždycky vyskytne. Při každé cestě jednu nebo dvě opravujeme.“

Rod se zašklebil. „Už jste někdy viděla maximský traktor zblízka, pane?“

Muldoonová zavrtěla hlavou. „Obvykle nekoukám, co kde lítá, když si s vámi srovnáváme oběžnou dráhu.“

„Je na nich *spousta* záplat. Všech barev - a občas i obzvlášť odpudivých vzorů.“

„Proč barev?“ podivila se Muldoonová.

Rod pokrčil rameny. „Proč ne? Když už člověk musí záplaty lepit, mohou docela dobře být dekorativní.“

Muldoonová se usmála. „Když se na to díváš takhle, dává to smysl. Pokračujeme v prohlídce.“

Vyrazila směrem k Rodově kóji a dlaní popleskala pravoúhlý výstupek na stěně. „Tohle tady je akumulátor a... Co je k čertu *tohle*?“ Ztuhla s očima vytřeštěnýma do kouta.

„To je jenom Fess.“ Rod se cítil velice zkroušeně. „Je to můj robot.“

„Ty máš vlastního *robota*?“

„No, ehm, bez něj bych byl ztracený, však víte.“ Rod polkl. „Je to dědictví, jestli víte, jak to myslím.“

„Ne, nevím.“ Muldoonová nepřestávala zírat.

Rod znovu polkl. „Je mi líto, že vás to tak překvapilo. Měl jsem vám to říct, pane.“

„Jo, to jsi určitě měl.“ Muldoonová potřásla hlavou. „Ale pokusím se ho nějak využít.“

Rod div že neomdlel úlevou. „Díky. Chci říct, děkuji vám, *pane*. Fessi, pojď sem a pozdrav mého nového šéfa.“

Socha se pohnula, otočila hlavu a graciézně připlula vzduchem k nim. „Dobrý den, madam. Jsem starý rodinný robot.“ Napřáhl ruku.

Muldoonová ji váhavě přijala a pozorně si prohlédla její klouby a konstrukci. „Těš mě. Solenoidy?“

„V rukou ano, pro lepší zpětnou vazbu použitého tlaku. Ale většina mých ostatních kloubů je ovládána servomotory.“

Muldoonová přikývla. „Dobrá konstrukce. Budeš brát příkazy i ode mne, je to jasné?“

Fess zaváhal a Rod řekl rychle: „Cokoliv řekne, Fessi. Až na věci vymezené programem, přirozeně.“

„Žádný strach! Nebudu mu přikazovat, aby někoho zabil.“

„Jistě, Rode.“ Fess se uklonil Muldoonové. „Bude mi potěšením vám sloužit, *mem-sahib*“

Muldoonová zrudla, ale nahlas řekla jen: „Takhle mluví pořád? Myslím ty tituly.“

„Bojím se, že ano,“ povzdechl si Rod. „To je také součást dědictví. Nařídil jsem mu, aby je vůči mně nepoužíval, ale zapomněl jsem mu říct, že se to týká i ostatních lidí.“

„Tak se s tím neobtěžuj,“ ušklíbala se Muldoonová. „Mně se to docela líbí.“

Otočila se a vykročila k ponku. Rod ji následoval. „Zdá se, že toho o robotech hodně víte, pane.“

Muldoonová pokrčila rameny. „Stroj jako stroj. Když se to hýbe a má to šrouby, rozumím si s tím.“

„No právě. Roboti jsou sice částečně mechanické stroje, ale většinu tvoří počítač.“

„To jako jestli dokážu napsat program?“ Muldoonová si ho pohrdavě změřila. „Dnešní inženýr musí vědět o systémech všechno, bažante - včetně všech typů subsystemů. Aby ses mohl stát specialistou, musíš nejprve něco vědět o všem.“

Rod stál nehnutě a zamyšleně hleděl do prostoru. „Víte, to je vážně dobrý způsob, jak se na to dívat.“

„Řekl nám to můj první profesor na vysoké,“ odpověděla Muldoonová. „Od té doby jsem se podle toho snažila řídit.“

Rod se znovu podíval na ni. „Tam jste se naučila, co víte o strojích?“

Muldoonová si odfrkla. „Myslíš teorii, nebo jak zacházet s francouzákem a klávesnicí?“

„Obojí.“

„Na vysoké jsem se naučila to, co je v knihách, bažante - ale jak to uvést do praxe, jsem se naučila přímo tady.“

„Máte bakalářský titul?“

„Jen absolventský.“

„Ale pokud máte *tuhle* kvalifikaci, co děláte na bezvýznamném nákladáku, jako je tenhle?“

„Nepodceňuj *Murray Rain*,“ odsekla Muldoonová, „je to dobrá loď! A všichni musíme někde začít. Před pěti lety jsem dělala tvou práci. Teď jsem tu šéf.“

Což neznamenalo vůbec nic, pomyslel si Rod, dokud nepřijali jeho. „Ale mohla byste přejít na větší loď.“

Muldoonové přelétl obličejem zvláštní výraz. „Já jsem tady spokožená.“

Rod se jí podíval do očí, pak svůj pohled odvrátil a mlčel. Najednou začal chápat, co to znamená být dospělý nebo nejistý.

Zazvonil zvonek a Muldoonová vzhlédla. „Čas k jídlu. Omluv mne na okamžik.“ Vyšla ven a zavřela za sebou dveře.

Rod potlačil okamžitou touhu zavolat Fessovi. Kdyby mu byl nablízku, mohli by spolu rychle probrat události dnešního dne - ale nedokázal se přinutit hlasitě na něj křičet. Navíc byl vzhůru už dvacet hodin a pomalu se to začalo projevovat.

Dveře se znovu otevřely a vešla Muldoonová v důstojnické uniformě se stejným hodnotným označením, jaké měl Weiser. Rod nasucho polkl: sako uniformy bylo střížené volně, ale ne *dost* volně. Stejně tak kalhoty. Také si sundala síťku a vlasy jí vytvářely bohatou auru kolem obličeje.

Usmála se jeho překvapení. „Díky za kompliment. Ale nemysli si, že takhle tu chodíme pořád - na této lodi nosíme uniformy jen k obědu.“

Rod se podíval na své vlastní šaty a umaštěné ruce.

„Nedělej si starostí, tohle se od tebe čeká, dokud nenafasuješ uniformu. Umýt se můžeš tamhle.“ Muldoonová si nasadila kapuci a zavázala si její šňůrky pod bradou. „Pojď, představím tě svým kolegům.“

Slovo 'kolegové' mělo najednou nepříjemnou příchuť. „Nemusí někdo zůstat na hlídce?“

„Počítač, ty troubo. A stejně bys ani nevěděl, co máš hlídat.“ Otočila se a Rodovi nezbyvalo, než ji následovat - v uniformě byly její pohyby ještě magnetičtější.

Když proplouval kolem Fesse, robot zamumlal: „Nezapomeň, Rode - bažanti mohou být vidět, ale nikdy slyšet.“

„Jen se nestarej, neudělám ti ostudu,“ zavrčel Rod. Ale v duchu si poznamenal, že nemá mluvit.

* * *

Zjevně byl v tom směru jediný. Ostatní žvanili s takovou chutí, jako by jim ani nešlo o jídlo. Roda tu a tam napadlo, že by si mohl také přisadit, ale pokaždé, když otevřel ústa, Weiser zachytil jeho pohled a Rod z nějakého důvodu okamžitě zmlkl.

Shromáždili se kolem stolu. Rod už se chtěl posadit, ale vysoký muž s kapitánskými výložkami si odkašlal a Rod si všiml, že ostatní stále stojí. Rychle se stáhl, překvapen, že se nebude muset chovat jako proletář, aby mezi ně zapadl, pak se mu rozbřesklo a zasalutoval.

Kapitán pozdrav oplatil a rozhlédl se po ostatních. „Doufám, že se všichni vynasnažíte, aby se u nás nový člen posádky cítil dobře.“ Byl to přesně ten typ poznámky, který v Rodovi vyvolával rozpaky.

„Samozřejmě, kapitáne! Provedla jsem ho po strojovně a trochu jsem si ho oťukala.“ Muldoonová stála v pozoru, hrud' vypjatou, oči se jí leskly (možná trochu horečnatě) a usmívala se. Najednou vypadala nějak málomluvnější; sebevědomá žena teď působila skoro ostýchavě.

„Dobře, dobře. Dohlédněte, aby se seznámil s ostatními. Já jsem kapitán Donough.“ Byl hubený, statný, pohledný a bylo vidět, že o svůj zevnějšek pečlivě dbá. „Gentleman po mé pravici je první důstojník Jonas Whelk.“

První důstojník se usmál a odpověděl na Rodovo zaslutování. Byl to hubený, plešatý muž ostrých rysů.

„S panem Weisere, naším druhým důstojníkem, už jste se myslím setkal.“

Rod zasalutoval. Weiser ho s očima přivřenýma napodobil.

„Tak, teď bys měl požádat o uvolnění, Albie,“ zamumlal Donough a prstem si přitom přešel po tváři.

Weiserův obličej zrudl, ale řekl: „Prosím o dovolení odejít, kapitáne.“

„Samozřejmě.“

Weiser opustil místnost.

Rod uvažoval, co *tohle* mělo znamenat - ale Donough pokračoval. „A tohle je třetí důstojník Noah McCracken.“

Rod zasalutoval. „Těší mne, pane.“

McCracken mu pozdrav oplatil. Jeho profil jasně ukazoval, co dokáže udělat beztlížný stav s postavou - od pasu k ramenům byl jako koule s menší kouli na vrcholu. Žádné prohlubně - byl dokonalá koule. Roda napadlo, jestli se odvažuje opustit loď na něčem větším, než je Luna.

Weiser se vrátil; vypadal zachmuřeně, ale byl čerstvě oholený. Rod vytřeštil oči, pak se vzpamatoval a podíval se jinam těsně předtím, než ho mohl Weiser zpražít pohledem.

„Dámo a pánové,“ řekl kapitán, „tohle je astronaut Rodney d'Armand.“

Ve Weiserových očích se škodolibě zablesklo, když uslyšel Rodovo celé jméno. Ale mladík to ignoroval; už jen slyšet ten titul z úst kapitána způsobilo, že se mu srdce divoce rozbušilo. Byl astronaut!

„Jelikož jste služebně nejmladší,“ pokračoval Donough, „budete obsluhovat u tabule. Všichni ostatní se prosím posad'te.“

Roda napadlo poznamenat něco o svém popisu práce, ale pak si uvědomil, jak daleko je nejbližší kosmodrom. Kromě toho, Weiser opět zachytil jeho pohled. A Muldoonová právě usedala. Rod vykročil, aby jí přidržel židli, ale McCracken ho předběhl. Ne že by to mělo nějaký význam - židle v jídelně byly stejně přišroubované k podlaze. Ostatní členové posádky zaujali svá místa a Donough řekl: „Postavte se k autokuchaři, pane d'Armande.“

Rod se rozhlédl, rozpoznal jídelní syntezátor a přesunul se k němu. Uvědomil si, že začíná Donougha skutečně respektovat; kdokoliv, kdo donutil svou posádku, aby se na oběd oblékala do uniforem, a dokonce se snažila dodržovat některé dobré způsoby, musel být velice dobrý. Byl také velice chytrý - a to byly hlavní ingredience nutné k udržení morálky.

Na Muldoonovou to účinkovalo docela určitě.

„Začneme s minestrrou - stiskněte prosím I-C. A salát, B-V. Dresingy?“

„Francouzský,“ řekl Whelk.

„Ruský,“ odpověděl Weiser.

„Klavijský,“ prohlásil McCracken.

„Žádný,“ řekla Muldoonová.

„A já si dám roquefort. Tak, podíváme se na jídelní lístek.“ Zvedl ho a předstíral, že jej nezná nazpaměť. Ostatní následovali jeho příkladu s výjimkou McCrackena. Donough zachytil jeho pohled a třetí důstojník se s povzdechem chopil potištěného papíru.

Autokuchař zazvonil; Rod vyjmul šálky a začal je stavět před důstojníky.

„Děkuji vám, pane d'Armande. Posad'te se, prosím.“

Rod vykročil k židli a pak se zastavil. Vzhlédl a zachytil kapitánův pobavený pohled. „Možná byste si chtěl také něco objednat?“

„Ano, pane!“ Rod se vrátil pro další minestru, odnesl si ji ke svému místu u stolu a posadil se.

Donough pozvedl svůj šálek, trochu upil a zase ho postavil na stůl. „Řekl bych, že jsme si na Maximě vedli docela dobře.“

„Ano, pane,“ přisvědčil Whelk. „Na látkách z Terry jsme dosáhli slušného zisku.“

„A na vínech.“ McCracken se usmál. „Nikdy nepochopím, proč lidé platí tolik peněz za fermentovanou šťávu z vinné révy, když ji každý slušný autokuchař dokáže vyrobit synteticky.“

„Patří to k postavení,“ zavrčel Weiser.

„A spojuje to s domovskou planetou.“ Donough znovu pozvedl šálek a zahleděl se do prostoru. „Vzpomínám si, když jsem ještě byl kadetem na trase k Marsu...“

Whelk si zdvořile odkašlal do dlaně a řekl: „Jednací řády, pane.“

Donough překvapeně vzhlédl, pak se omluvně usmál. „Ano, už jsem vám to říkal několikrát, že? Děkuji vám, pane Whelku.“

Muldoonová Whelka provrtávala zuřivými pohledy, ale on se jejím očím ostražitě vyhýbal.

Kapitán odstrčil skoro prázdný šálek s polévkou a všichni ostatní ho napodobili. Rod okamžitě vstala obešel stůl a posbíral šálky. Pak se vrátil k autokuchaři a začal znovu servírovat. Saláty byly stejně snadné jako polévka, ale dělalo mu potíže vzpomenout si, kdo si přál který dressing. Zvláštní, ale s Muldoonovou problémy neměl.

Donough nabodl přes vazkou vrstvičku rajče a protáhl ho skrze její povrchové napětí. „Na Ceres by se nám mělo také dařit. Samozřejmě ne se součástkami z Maximy.“

„Ne, pane,“ přisvědčil Whelk. „Sovy do Athén a tak dále.“

„Správně. Ale lidé na Ganymedu za ně zaplatí, co si řekneme, a Ceres zase bude dobré odbytiště pro druhořadý textil.“ Najednou ho něco napadlo. „Žádné kožichy nám už nezbyly, že ne?“

„Bohužel dva, pane,“ odpověděl Whelk. „Poptávka na Maximě nebyla taková, jak jsme předpokládali.“

„Hm.“ Donough vylovil plátek okurky. „No, na Ceres je neprodáme *určitě*.“

Rod stěží věřil svým uším. Po celý jeho život pro něj byla 'Ceres' symbolem luxusu a dekadence - a teď slyší, že si tam nikdo nemůže dovolit zboží určené pro Maximu!

Mýlit se ale nemohli. Tohle bylo jejich živobytí - a oni stále žili.

Když byly odklizeny salátové misky, Donough řekl: „Myslím, že dnes si dám ragú - to je J-O. A k tomu burgundské - A-A.“

Rod stiskl tlakové plošky s příslušnými nálepkami a čekal. Objednali si i ostatní a on zadal jejich jídla, pak skoro okamžitě začal servírovat. Na okamžik byl v pokušení zmínit se, že má robota, který je v podobných věcech skutečně dobrý, ale všiml si Weiserova pohledu, který se na něj upíral, a rozmyslel si to.

Nakonec byli všichni obslouženi a Rod si mohl navolit svou vlastní objednávku a posadit se. V jídle se jen tak šťourali a Rod musel uznat, že první dva chody dokázaly divy - vlastně už vůbec neměl hlad.

„Trochu mi dělá starosti politická situace na Ganymedu,“ poznamenal Whelk.

Donough se usmál. „Že tam není žádná opravdová demokracie už přece víme dlouho, jedničko.“

„Ano, ale ten nový prezident Rady, který byl právě, ehm, 'zvolen'...“

Weiser pokrčil rameny. „Diktátor jako diktátor. Jaký to může mít vliv na obchod?“

„Vůbec žádný,“ prohlásil McCracken rozhodně. „Vzpomínám si, jak jsme přistáli na Tritonu, když jsem byl ještě mladík - prcek, sotva stokilový...“

Ostatním se na tvářích objevil bolestný výraz, ale Donough se v zdvořilém zájmu naklonil kupředu.

„Zrovna si zvolili nového dóžete. Nadělal spoustu povyku s 'terranskou hrozbou' a glorifikoval místní kulturu. Když jsme ale přistáli s lodí plnou pařížských kolekcí, šampaňského, kaviáru a clevelandských cheeseburgerů, skupili jeho agenti dvě třetiny nákladu. Pak místní obchodníci vydražili všechno, co zůstalo. A po celou tu dobu hřímal o nebezpečnosti myšlenky, že by někdo mohl dělat něco lépe než Tritoňané.“ S trochu křečovitým úsměvem se rozhlédl kolem a rychle zvážněl, když si všiml, že si ostatní důstojníci hledí svého jídla. „Ale já jsem vám to už říkal, že?“

„Stejně to bylo zajímavé,“ ujistil ho Donough rychle, „a docela to sedí na naší situaci. A teď, pane d'Armande - mohl byste servírovat moučník?“

Rod se postavil s pohledem upřeným na druhého důstojníka. Žasl: Weiser pořád vypadal, jako by měl hlad. Roda napadlo, jestli by on dokázal sníst takovou porci a pořád zůstat hladový.

Pak si všiml, že se druhý důstojník dívá na Muldoonovou.

Při pomýšlení, že si to prase dovoluje být jen pohlédnout na tu nadpozemskou dámu, se v něm vzbouřila vlna vzteku - ale takřka okamžitě ji vystřídal soucit. Rod věděl velice dobře, jak se ten ubožák musí cítit při pohledu na výraz v její tváři, se kterým se dívala na kapitána.

Což Roda strašně mátl. Vsypal zbytky svého jídla do recykléru a šel zadat moučníky. Jen obsluhuj, bažante - jen obsluhuj.

„Musím přitlačit na spodní roh, že ano?“

„Pokud se horním rohem otvírá a pokud to funguje tak, jak skříňky obvykle fungují - ano.“

„Dobře, zkusíme to.“ Rod přitlačil na spodní stranu velkého obdélníku na zdi a ze stěny pomalu vyjela postel. V jejím středu ležela hromádka ložního prádla; na konci matrace trůnil polštář. „Hm! Takhle to tedy dopadá, když se člověk rozhodne postavit se na vlastní nohy.“ Rod zvedl prostěradlo.

„Promiň,“ zamumlal Fess, prostěradlo mu vzal a rozložil ho.

„Fessi, *ne!* Kdyby tě viděl někdo z posádky, nevydržel bych to s nimi!“

Fess se zastavil uprostřed pohybu. „Uvážíme-li postoj pana Weisera...“

„Správně.“ Rod si vzal prostěradlo zpět, podal Fessovi ostatní ložní prádlo a začal stlát. „Muldoonovou nechápu! Je skutečně krásná a tváří se, jako by to nevěděla!“

Fess se zadíval ke dveřím strojovny.

„Žádný strach, že by mě slyšela - *ona* má kabinu a dveře, které se dají zavřít.“

„To je pravda - i to, že je hezká,“ připustil Fess. „Ale nikdo ji nenaučil eleganci opravdové dámy.“

„Na druhé straně, ve společnosti těch jsem se nikdy necítil tak dobře.“ Rod se zarazil s prostěradlem v ruku. „Fessi, když jsem ji dnes spatřil, bylo to, jako by do mne uhodil blesk.“

„Všiml jsem si, Rode.“

„A když to pominulo, pořád jsem měl v hlavě takové zvláštní prázdno, takže jsem nedokázal myslet na nic jiného než: 'Tak, tohle je to, čemu se říká láska!'“

„Ano,“ zamumlal robot. „Ano.“

„Bylo to vidět?“

„Jenom když se ví, po čem se má dívat.“

„Což ona pravděpodobně věděla.“ Rod zadumaně sevřel rty.
„Takže klidně mohu počítat s tím, že to ví.“

„Pro dámu je to vždycky kompliment, Rode.“

„Jo, myslím, že ano.“ Rod se narovnal a založil si ruce na prsou. Hrdě přehlédl výsledek svého snažení. „Tak! *Dokážu* si vlastnoručně ustlat postel!“

„Udělal jsi to hezky, Rode.“ Fess se opomenul zmínit o uzlech v rozích nebo o hladkosti prostěradla.

Rod vyjmul ze skřínky svůj vak, vytáhl z něj pyžamo a rozhlédl se. „Kdybych si mohl být jist, že ty dveře zůstanou zavřené...“

Fess zesílil zvukový odposlech a oznámil: „Oddechuje pomalu a stejnoměrně, Rode.“

„Spí.“ Rod se rychle svlékl. „Ale stejně je to nedomyšlené. Proč sem nedají alespoň nějaký závěs?“

„Pravděpodobně proto, Rode, že konstruktér předpokládal, že celá posádka bude stejného pohlaví.“

„Zvláštní.“ Rod si navlékl pyžamo, natáhl se na kavalec a přikryl se dekou. „Na druhé straně, možná bych si měl přát, aby mne překvapila neoblečeného.“

„V tomto stadiu vašeho vztahu by to nejspíš bylo předčasné.“

„Dám na tebe. Musím - sám vůbec nevím, jak se chovat.“

„Ano. Ještě nikdy jsi nic tak intenzivního k jiné osobě necítil, že?“

„Ale... proč?“ Rod se nadechl. „Po celý svůj život jsem byl obklopen jemnými a urozenými dámami obdařenými elegancí a podobnými věcmi - tak *proč*?“

„Možná proto, že Muldoonová je zase obdařena nadprůměrnou inteligencí.“

„No - možná. Ale nevzpomínám si ani, že by u nás doma měl někdo tak půvabnou tvář. Až na Lucretii a ta je tak neurotická, že člověk každou chvíli čeká, kdy se rozsype.“

„Musím říct, že jsem tvou vnímavostí potěšen, Rode. Mnozí mužové by si krásy Muldoonové ani nevšimli, pokud by ji pomocí kosmetiky nepřizpůsobila obecným standardům.“

Rod otevřel oči a zadíval se do temnoty. Ležel na zádech a myslí se mu honily úvahy.

Po chvíli ticha Fess zamumlal: „Dobrou noc, Rode.“

„Hm? Aha. Ano. Dobrou noc, Fessi.“

Lod' se otřásla a Rod řekl: „Můžu už vstát?“

„Ještě ne,“ zavolala Muldoonová.

„Neměl bych být na antigravitačním lehátku?“

„A co myslíš, že je tvůj kavalec? Nebo můj? Na nákladní lodi musí všechno plnit dvojí službu.“

Tak proto zůstala ve svém pokoji.

„Přistávací manévř ukončen,“ oznámil Donoughův hlas v interkomu. „Čtyřicet hodin svobody začíná *ted*! Užijte si Ceres City, posádko!“

Než kapitán vypnul mikrofon, uslyšeli jásot v pozadí.

Rod si odepnul pásy a posadil se na kavalci. Pak seskočil, zasunul svou postel do stěny a zamířil na chodbu. Potom si uvědomil, že jeho kroky nemají ozvěnu, a zarazil se. Otočil se a uviděl Muldoonovou s počítačovou klávesnicí v ruce, jak prověřuje měřicí přístroje na zdi. „Vy nejdete?“

Muldoonová zavrtěla hlavou. „Tady je vždycky co dělat.“

„Ale *nemusí* se to udělat, že ne?“

„Musí nebo nemusí, já to udělám.“

„Ale proč?“ Rod se zamračil a přistoupil k ní. „Nemůžete...“

A Muldoonová se rozplakala.

Rod strnul, oči vytřeštěné.

„Vypadni!“ vykřikla Muldoonová. „Nech mě, abych se v klidu postarala o svoje stroje! Vypadni, okamžitě!“

Rod šel.

„Ale proč nechtěla společnost?“ zabručel Rod.

„Lidské vztahy oplývají nuancemi, které se nedají rozšifrovat bez úplné znalosti všech vzájemných vazeb,“ odpověděl Fess *sotto voce*.

„Což znamená, že nevíme dost, abychom se mohli domyslet.“

„To je dostatečně přesná interpretace. A odpustíš-li mi malou připomínku, Rode...“

„Není to moje věc.“ Rod se položil na záda a počkal, až zrychlení poleví. „Ale Fessi, já ji *miluji*.“

„To ti ještě nedává právo vměšovat se do jejích záležitostí.“

„Vypadá to tak,“ povzdechl si Rod.

„Ale Rode, už se tím problémem trápíš šestadvacet hodin - a jsem si jist, že sis sotva povšiml pamětihodností Ceres City.“

Rod pokrčil rameny. „Ceres jsem viděl už předtím. Muldoonovou ne.“

Akcelerace polevila a z interkomu se ozvalo: „Odletový manévř ukončen. Sledujeme kurz na Ganymed. Posádka na svá stanoviště.“

Rod se posadil, vstal a obrátil se, aby svůj kavalec zasunul zpátky do výklenku. „Nu, doufejme, že -“

Náhle zaječela siréna. Rod strnul: rozpoznal signál 'ztráta tlaku'. „Máme díru v plášti!“

Pokud na to Fess něco odpověděl, řekl to do prázdna. Maximské reflexy nabyly vrchu a Rod už byl na cestě k nouzové soupravě.

Popadl ji - musel silně zatáhnout, dno skříňky bylo magnetické – a podíval se na obrazovku nad sebou. Zářil na ní obrys lodi s červenou tečkou blikající v předním nákladovém prostoru. Obrátil se ke dveřím a s krabicí pod paží se rozběhl. Za sebou slyšel Muldoonovou, jak něco volá, ale tentokrát mu to nějak nepřipadalo důležité.

Jako blesk proletěl chodbou, odrážeje se střídavě od jedné a druhé stěny, a zamířil k průlezu. Za ním někdo ječel: „Z cesty, bažante!“ ale na tom nezáleželo. Zapřel se, odtáhl uzávěr poklopu, proskočil jím a přitom ještě stačil rozsvítit světlo.

Měl pocit, jako by se jeho obličej snažil nafouknout. Uviděl průraz, ošklivou, rozeklanou díru dobrý centimetr v průměru. Vrhł se k ní, trhnutím otevřel nouzovou soupravu, vylovil z ní rychlozáplatu a pak skříňku odhodil ke stěně. Její magnetické dno se přilepilo a Rod tak získal pevnou oporu, které se mohl přidržovat, zatímco lepil rychlozáplatu na díru. Uhladil její okraje, pak znovu sáhl do soupravy a vytáhl ochranné rukavice. Nasadil si je a popadl ocelovou záplatu a bodovou svářečku. Za ním se ozval dusot nohou a Weiserův hlas, který ječel: „Co si *k čertu* myslíš, že děláš? Z cesty, ty rozmazlený spratku, než tu díru ucpu tebou!“

Rod zaskřípal zuby a důstojníka ignoroval. Upevnil kladnou elektrodu na stěnu a pak přiložil ocelovou záplatu na rychlozáplatu. Kladivovým koncem svářečky zploštil její střed, přiložil svářecí hrot a stiskl tlačítko. Zablesklo se a slitinové okraje záplaty se roztavily.

Pomalu přivařil okraje záplaty, pak se posadil na bobek a povzdechl si. *Ted'* se mohl začít třást.

A podívat se do očí Weiserovi.

Zatnul zuby; bylo mu jasné, že porušil přímý rozkaz.

Ale druhý důstojník si jen prohlédl záplatu a pomalu přikývl.

Rod cítil, jak se mu podlamují kolena. „Omlouvám se, pane, já jsem jen...“

„Dělal, co bylo třeba.“ Weiser pořád pokyvoval hlavou. „Dobrá práce se svářečkou. To *já* bych se měl omluvit, nevšiml jsem si, že jsi už přiložil rychlozáplatu.“ Otočil se a zamračil se na Muldoonovou, která zadýchaně přicházela. „Naučila jsi ho to rychle.“

Muldoonová zavrtěla hlavou. „*Tohle* jsem ho nenaučila.“

Weiser se obrátil zpátky na Roda. „Odkdy se synácci bohatejch rodičů učí *tohle*?“

Rod se pokusil o úsměv. „Vyrostl jsem na asteroidu, pane. Naše domy možná nevypadají jako tlakové kopule, ale ničím jiným v podstatě nejsou - a lepit díry se učíme brzy. Navařit záplatu umím od svých deseti let.“

„Už jsi to někdy doopravdy dělal?“

„Jednou. Jen jedinkrát se mi podařilo doběhnout k díře jako první.“

Weiser pomalu přikývl. „Vypadá to, že dokonce aristokrat může odvést svůj díl práce. Dobrá, je po všem. Vraťte se na svá stanoviště, všichni.“

Toho večera Rod zase obsluhoval v jídelně, ale Weiser už na něj nevrhal nevraživé pohledy. Rodovi poskočilo srdce - vypadalo to, že se uvedl!

A také téma rozhovoru se změnilo. Důstojníci se začali předhánět v chvástání.

„O co ses v té restauraci pokoušel, McCrackene - sníst celé jejich menu?“

„Ne, jen všechno, co na něm bylo.“

Muldoonová se upjatě usmála.

McCracken pokračoval. „Čím vás naštvál ten soudek v Beztížné hospodě?“

„Proč by nás měl naštvat?“ zamračil se Weiser. „Soudek jako soudek.“

„Tak proč ses ho tak usilovně snažil vytrestat?“

Kolem stolu zazněl smích, ke kterému se připojila dokonce i Muldoonová, a Weiser se zašklebil. „Ty mi povídej o tom, kdo si užíval! Whelk byl zase se svou ženou.“

„Která to byla tentokrát?“

Muldoonová zrozpačitěla.

„Ta z Ceres.“ První důstojník se usmál na Roda. „Je to naprosto legální, pane d'Armande - na Marsu stejně jako na Ceres. Na Teře samozřejmě ne - ale tam se moc často nedostanu.“

„Bodejť by jo - nechce mít oplétačky se zákonem,“ přisadil si Weiser.

„Tak či tak, nesmíme zapomínat ani na našeho galantního kapitána,“ řekl Whelk a poťouchle mrkl na Donougha. „To byla hezká brunetka, se kterou jsem vás viděl U Pastiche, pane.“

„Díky, pane Whelku.“ Donough sklonil hlavu a úsměv z tváře Muldoonové zmizel docela.

„Brunetka?“ zamračil se Weiser. „Vždyť byla rusovlasá!“

„Ne, to byla ta U Malloye,“ opravil ho McCracken. „Hezká jako růžička.“

„Mezi trním!“

„Ne, V trní to byla blondýnka.“

„Hej, já U Pastiche byl, a byla to rusovláska!“

„Ano?“ opáčil Whelk. „A v kolik jsi tam byl?“

„Ve dvacet jedna nula nula.“

„To byla předchozí směna. Já ho tam viděl když jsme si po ránu zaskočili na něco na zub, asi tak ve čtyři nula nula. Tehdy to byla bruneta.“

Muldoonová upřeně hleděla do svého talíře. Rod měl pocit, jako by mu v krku uvízlo něco, co mu zabráňovalo dýchat, a usilovně přemýšlel, jak změnit téma - ale všechno, co se mu dokázalo vybavit, bylo Fessovo: 'Bažanti mohou být vidět, ale nikdy slyšet.'

„Gentleman, gentleman!“ Donough se na všechny pobaveně usmál. „Bojím se, že se ve mně mýlíte. Margot je moje neteř, čekala na mne...“

Konec věty se ztratil ve výbuchu smíchu.

„A vsadím se, že ta blondýnka byla vaše teta Gréta!“

„Ne, sestra mého přítele, který mne požádal, abych tu ubožačku vyvedl na večeři. Je velice stydlivá a skoro vůbec se nedostane ven...“

Weiser zavyl, pak se podíval na Muldoonovou, rozpačitě si odkašlal a ztichnul docela.

„A co se týče těch ostatních dvou,“ pokračoval Donough důstojně, „to už vážně přeháníte. Neexistuje způsob, jak bych to všechno mohl stihnout.“

„To tedy ne,“ řekl Whelk s kamennou tváří. „A já vás upřímně lituji, že jste neměl dost času plně si vychutnat společnost ani jedné z nich.“

McCracken se snažil polknout ubrousek.

„Společenské závazky mají přednost před osobním potěšením,“ povzdychl si Donough.

„Ano, ale ani osobní potěšení by se nemělo opomínat.“ Whelk zvážněl a obrátil se na Muldoonovou. „Opravdu si s námi musíte tu a tam vyjít, strojníku. Je to nutné pro vaši emocionální vyrovnanost.“

„Ano, Muldoonová!“ McCracken se k ní obrátil s žoviálním výrazem ve tváři. „Proč byste si příště nevyrazila s náma?“

„Jo, Gracie!“ přidal se Weiser, v jehož hlase zaznívala skutečná starost. „Musíte se přestat zavírat v té své strojovně! Vyrazte si a žijte trochu! Potřebujete to!“

„Ne,“ odpověděla Muldoonová velice klidně, „myslím, že nepotřebuji.“

* * *

Byla stále velice klidná, když se vracela do strojovny. Rod se cítil hrozně, když ji následoval, a věděl zatraceně dobře, že teď chce být sama, ale nenapadala ho žádná zdvořilá výmluva. Pořád měl pocit, že by měl zapříst rozhovor, ale věděl, že by tím nadělal víc škody než užitku.

Když se za nimi zavřely dveře, Muldoonová zabručela něco o papírování a posadila se ke svému terminálu. Rod se poflakoval po strojovně, protože nevěděl, kde jinde by měl být, ale všemožně se

snažil, aby se jí nepletl do cesty. Bylo to poměrně snadné, protože seděla a bušila do klávesnice, jako by to byl její úhlavní nepřítel. Ticho bylo stále napjatější a napjatější, až Rod skoro slyšel, jak drnčí.

Nakonec už to nedokázal vydržet. „Ehm, pane, mohl bych jít na hlídku, pokud mne tady nepotřebujete...“

Dál to nedořekl, protože uslyšel, jak vzlyká.

Rod se zděsil. Jistě, se slzami už měl co do činění i předtím, ale tyhle vypadaly *opravdově*. Jeho instinkty ho k ní přitahovaly stejně jistě, jako jeho hormony, ale netušil, co by měl dělat.

Nakonec před ní poklekl. „To bude v pořádku,“ těšil ji. „Všechno bude nakonec dobré! Přece to nemůže být zase *tak* zlé!“

„Drž hubu!“ zaječela. „Vždyť ani nevíš, o čem mluvíš!“

Rod se zaraženě stáhl.

Když to Muldoonové uviděla, znovu se rozplakala. „Promiň, tak jsem to nemyslela! Nechtěla jsem na tebe být zlá, když ses mi jenom snažil pomoci. Jenže ono *to je* tak zlé! Za posledních dvanáct hodin vystřídal tolik hezkých děvčat, kolik stihl, protože ví, že celý měsíc žádnou neuvidí! A přitom sedí každý den přímo proti mně, vidí mne pokaždé, když zvedne oči od talíře! Jenže já *nejsem* hezká!“

„*Jste!*“ namítl Rod.

„Buď zticha, ty idiote! Jsem naprosto nezajímavá! Jsem *ošklivá!*“

„*Jste krásná!*“ zařval Rod. „Pod těmi olejovými šmouhami se nachází ta nejpůvabnější, nejoduševnělejší tvář, jakou jsem kdy *viděl!* Vaše postava mi vyráží dech! Pro váš úsměv by se muži vraždili navzájem! Vaše oči jsou tůně, ve kterých by se muž mohl utopit!“

Přestala plakat a vytřeštila na něj oči. „To... to myslíš vážně?“ zakoktala.

„Přísahám!“

„Ale... Jsi přece z bohaté rodiny, musel jsi vidět nejkrásnější...“

„Nejkrásnější, co vás nemá! Vy před nimi máte takový náskok, kam až v galaxii dohlédnete!“

„Ale... ale ony přece mají hezké šaty... a jsou elegantní, umějí se chovat, a...“

„Jsou elegantní jako tučňáci na souši! Vy se pohybujete jako královna víl!“

„Vždyť ji mne viděl jenom v beztížném stavu...“

„Dejte mi šanci vidět vás za normální gravitace,“ poprosil ji. „Až příště přistaneme, pojd'te ven. Věřte mi - maximské dívky nemají ani zlomek vaší krásy!“

„Ale... když je vídám na obrazovce...“

„Na jaké obrazovce? Aha - vy myslíte klipy, které zařazují do 3DT? To jsou přece herečky, ne pravé Maximanky. Jistě, sem tam můžete vidět nějaký ten záběr ze skutečného plesu - ale kamera nikdy nezabírá natolik zblízka, abyste mohla posoudit tváře a postavy.“

„Ale jsou to aristokratky!“

„Jo, a vypadají na to. To jediné, co vám proti nim chybí, jsou pěkné šaty a líčidlo - obojí si přece můžete koupit.“

„Vždyť ani nevím, na co všechny ty pudry a rtěnky jsou!“

Rod se zhluboka nadechl. „Věřte mi, že *já* vím.“

K studování nalíčených obličejů měl dost příležitostí při nesčetných nudných plesech a banketech - musel se dívat na své partnerky a při tom potřeboval něco, čím by se mohla jeho mysl zabývat, takže se snažil přijít na to, jak bylo docíleno výsledného efektu. Prodělal také několik kurzů líčení v Maximské amatérské divadelní společnosti a často měl možnost zblízka pozorovat, jak herečky pracují s řasenkami a tužkami na obočí.

„Ano, *musíte* použít i základní vrstvu! Já vím, že je vaše plet' dokonalá - připadá mi, jako byste ji nikdy nevystavovala slunci!“

„Nevystavovala.“ Muldoonová po něm šlehla pohledem. „Vyrosla jsem na L-5. Ale měla jsem akné.“

„Pak jste měla skvělého doktora. Ale plet' je plet' a teď se musíte stát plátnem!“

„No dobře,“ Muldoonová popadla houbičku a rozetřela si po obličejí podkladové líčidlo. Potom vzala tyčinku.

„Ne,“ řekl Rod, „tužku ne. Použijte štěteček. Oční stíny se nerýsují podle pravítka.“

„Ale tužkou je to mnohem snazší!“ postěžovala si Muldoonová.

„O co vám jde, o snadnost, nebo o výsledek? Musíte namalovat stín - šerosvit, přesně jako na obraze. Přesně tím se totiž stanete, když skončíte - uměleckým dílem. Teď si naneste barvu na lícní kosti.“

„Ale s tímhle se nemohu *pohybovat!*“

„Pak nikdy nebudete elegantní za normální gravitace. Tyto magnety vyvozují přibližně stejný tah jako jedno G - nechal jsem je spočítat Fessovi. Tak nezapomínejte - vždy jen jedna noha ve vzduchu a drobné krůčky.“

„Takhle se nikdy nikam nedostanu!“

„Tam, kam se snažíte dostat, nejsou hlavní mírou metry. A můžete se pohybovat i rychle, když uděláte hodně rychlých krůčků. Tak to vyzkoušíme... Dobře! To je ono. Záda musíte držet rovně a ramena trochu dozadu.“

„Ale to pak vypadá... však víš. Jako bych se je snažila předvádět.“

„No a co má být - copak se za ně stydíte? Ne? No tak krácejte, jako byste na ně byla pyšná - *takhle* je to správně! A teď malinko zvedněte bradu...“

Rodovi kmitala hlava z jedné strany na druhou.

„Vzdej to,“ doporučila mu Muldoonová. „Nemůžeš vidět všechno najednou.“

„Ale můžu se o to alespoň pokusit, ne? Páni! Tak tohle je Ganymed!“

„Jo, jedna velká nákupní třída, vyjma kosmodromu. Vymysli si cokoliv, tady to dostaneš!“

„Ale no tak! Musejí tu přece platit *nějaké* zákony!“

„Tohle slovo neříkej před domorodci - mysleli by si, že nadáváš.“

„Ou, já - jeřda - jemine - PÁNI!“

„Zamrkej, nebo ti vyschnou oči,“ doporučila mu Muldoonová. „Jsme tady abychom se podívali po nějakých šatech, ne po těch, které je nenosí!“

Rod se skoro slyšitelným cvaknutím vmáčkl oči zpátky do důlků. „Tohle rozhodně není vhodný styl pro vás!“

Muldoonová se na něj zaškaredila. „Jak můžeš vědět, co by ženy měly nosit?“

„Pane, pokud jde o krásu, nejsem pouhý konzument, jsem narkoman! Takže stačí, když vás obléknu podle svých snů.“

„Myslela jsem, že jsi říkal, že to *není* vhodný styl pro mne.“

„Pracujete na účesu?“ Rod nakoukl otevřenými dveřmi do kajuty.
„Pak byste měla nejdříve vědět...“

„Sklapni, bažante,“ zamumlala Muldoonová s ústy plnými vlásenek. „Tohle je něco, v čem se vyznám.“

„Vážně?“ Rod se nedokázal ubránit úsměvu. „A kdy jste se to naučila?“

„Ráno než jsem šla do školy, každý den, po třináct let.“

„Tak proč -“ Rodovi se jen tak tak podařilo spolknout zbytek věty.

„Protože když jsem šla na vysokou, řekla jsem si, že není důvod, abych se s tím trápila, a přísahala jsem si, že už to nikdy nebudu dělat. Tak vypadneš už?“

„Ale co vaše přísaha?“

„Stála mne asi tak tři sekundy výčitek svědomí. A teď *padej!*“

„Nákupy!“ zachechtal se Weiser. „Náš chlapeček jde na nákupy! Hej, jestli tam zahlídneš něco nabíraného, rozhodně si to kup!“

„Nech ho napokoji, Weisere,“ okřikl ho McCracken. „Alespoň se Grácie trochu provětrá.“

„Jo, hezky se to vyvíjí, taky jsem si všim'.“ Weiser se přinutil k úšklebku. „Jak to přijde, že zrovna ty víš všechno o ženskéjch šatech, mladej?“

„Pane Weisere,“ řekl Rod co nejzdvořileji, „vždycky mne bavilo studovat dámské šaty zblízka - pokud v nich někdo byl.“

„Vážně? A naučil ses něco?“

„Spoustu o umění balení.“ Rod za sebou uslyšel zvuk podpatků a otočil se. „Připravena, pane?“

„To se vsaď, bažante!“ Muldoonová připlula v sametových šatech, vlasy jí spadaly v něžných vlnách na ramena, její make-up byl bezvadný a v očích měla zvláštní třpyt. „Hurá na Titan!“ Zavěsila se do Roda a vyrazila do boje s registračními pokladnami.

Weiser ztuhl, když procházeli kolem. Nedokázal spustit oči z jejich vzdalujících se postav, respektive z její. „Řek' bych, že ten mladej je chytrější, než na první pohled vypadá.“

„Jo, a možná je tak chytrý, až je blbej.“ McCracken se na něj zamračil. „Začínám mít starosti, Albie.“

* * *

„D'Armandova škola pro mladé dámy,“ vyprskl Weiser.

„Jestli se nepřestaneš šklebit, dám školu já tobě.“

„Já se nešklebím. Já se chechtám.“

„Tak toho nech - už jde.“

Když Muldoonová došla až k ním, zasalutovali. „Ahoj, Grácie!“

„Rádi tě vidíme, Grace!“

„Grácie, to je to, čím teď vládne,“ zabručel Weiser dívaje se za odcházející dívkou. „Možná ten kluk přece jen ví, co dělá.“

„Možná, že ano,“ přisvědčil McCracken. „Zatlač si oči zpátky do hlavy, Albie.“

„Zase Ceres,“ povzdechl si McCracken. „Whelk půjde za svou ženou, kapitán za děvčaty a já na večeři.“

„Tak už sakra pojďme.“ Weiser netrpělivě přešlapoval. „Nebo máme počkat na kapitána?“

„Přesně tak.“ Objevil se Whelk. „Vypadá to, že nám kapitán chce udělat kázání.“

„Ve volném čase?“

Objevil se Donough, na tváři úsměv. „Pó-hov! Chlapi, já vím, že jste pod neustálým stresem, ale mám pocit, že děláme naší lodi *Murray Rain* špatnou pověst.“

„Špatnou pověst?“ vytřeštil Weiser oči. „Vždyť jsme hotoví andílkové! Teda... ve srovnání...“ Nedopověděl.

Donough přikývl. „Přesně to jsem měl na mysli, pane Weisere. Kdo kdy slyšel o usedlém námořníkovi, ať už brázdí moře nebo vesmír? Je pravda, že od vás vyžadují za všech okolností důstojné vystupování - ale co kdybychom se občas trochu odvážali? Takže, měli bychom... Na co to civíte?“

Všichni tři důstojníci hleděli přes jeho ramena a oči měli jako podšálky. „Kapitáne... Grácie...“

Donough se obrátil, aby se podíval, a pak se podíval znovu.

Kráčela k nim drobnými rychlými krůčky, jednou rukou se přidržovala stěny, aby se udržela na zemi, oči jí zářily, na tváři měla úsměv a její šaty věrně kopírovaly každou křivku jejího těla.

Donough zalapal po dechu, jako by se do něj strefil blesk nebo přinejmenším něčí pěst.

Weiser se vzpamatoval jako první. „Hej, Grácie, znám jeden malý podnikček...“

McCracken se protlačil kolem něj. „Grace, co bys řekla večeři v nejfantastičtější restauraci...“

Whelk se jen tvářil nešťastně; na něj čekala manželka.

„Pó-zor!“

Všichni strnuli. Kapitán se podíval na Grácii stojící v pozoru a zhluboka se nadechl. „Pánové,“ řekl tiše, „pro jednou zapomeňme na hodnosti. Slečno Muldoonová, mohl bych mít to potěšení a povečeřet dnes večer společně s vámi?“

„Ale ano, kapitáne!“ Muldoonová celá zářila, když se do něj zavěsila a vyšla s ním do hvězdné noci, pohled upřený do Donoughových očí. Weiser stál u východu a díval se za nimi. „Ona ho miluje,“ zamumlal tiše. „Vím to už dávno - tak proč to teď tak bolí?“

„Možná proto, že si dřív ani nevšiml, že je žena,“ nadhodil Rod.

Weiser se obrátil a změřil si ho zpod přivřených víček. „Mluv, až když se tě někdo na něco zeptá, bažante! Jestli jí zlomí srdce, podám si tebe!“

A na okamžik si Rod myslel, že Weiser nebude se splněním své hrozby čekat. Zaujal zápasnický postoj, byl rozhodnut nenechat se tentokrát překvapit. Všechno, co dokázal říct, bylo: „Ona to potřebovala.“

„Jo.“ Nebylo to tak docela povzdech, ale mohlo to být znamení, že Weiser trochu zchladl. „Měl bych tě za to nenávidět - ale nemůžu. Protože ji miluju.“ Dlouho si Roda měřil a pak dodal pomalu. „Ty taky, co, kluku?“

Rod polkl a přikývl.

Pak Weiserova ruka vystřelila - a objala Roda kolem ramen. „Pojďme, bažante - dneska se opijem.“

A opili se. Totálně.

Probudil ho veselý zpěv. Zoufale zachroptěl a pokusil se ukrýt hlavu pod polštář, ale někdo mu ho sebral.

„Ach, Rode, to bylo úžasné!“

Rod se převálil a opatrně pootevřel krví podlité oko. Na jeho kavalci sedělo ztělesnění vrcholné ženské krásy a on nebyl ve stavu, aby v tom něco podnikl.

„Celá noc, Rode! Strávil celou noc jenom se mnou! Nevzdálil se ode mne ani na chvíličku!“

„To mám radost,“ zachroptěl Rod.

„Nejprve jsme šli na večeři a pak jsme tančili! Potom jsme zašli do prvního nočního klubu a tam hrál cikán na housle - jenom pro nás!“

Rod ji chtěl požádat, aby mluvila víc potichu, ale neměl to srdce.

„Pak jsme šli do jiného klubu a do ještě jiného a já pořád doufala, že mi nebude dělat návrhy, protože jsem si nebyla jistá, jestli bych ho dokázala odmítnout - ale on to neudělal.“

Díky bohu alespoň za malou útěchu. Rod si v tu chvíli přál jen jediné: aby se loď přestala houpat.

Pak si vzpomněl, že je to kosmická loď a že se ty vlny vyskytují jen v jeho žaludku.

„Žádné jiné ženy! Žádné blondýnky! Žádné brunetky! Jen se mnou!“ Muldoonová vytočila piruetu. Rod zalapal po dechu.

„Pili jsme, ale ne moc - nemuseli jsme. Snídali jsme U Pastiche a pak jsem se procházeli po Boulevard Glazé. Nikdy bych nevěřila, jak krásné mohou být asteroidy, jako hvězdy tančící valčík! A pak, před kostelem, před jediným kostelem na Ceres zastavil a zeptal se mě, jestli si ho chci vzít.“

Rod vytřeštil oči, příliš zděšený, než aby ze sebe vydal nějaký zvuk.

„Samozřejmě, že jsem řekla ano. Vůbec jsem nepřemýšlela - vždyť jsem si to představovala už tisíckrát! Řekla jsem ano a on mne vzal dovnitř, popadl duchovního a *on* nám pomohl najít ještě jednoho, a po cestě zpátky na loď jsme se zastavili v klenotnictví, a hele!“

Strčila Rodovi pod nos malý ledovec. Vypouklil oči na tu kruhovou tenkou zlatou kroužek, ke kterému byla připevněna, a obrátil se mu žaludek. Ale přesto se zmohl na zašeptání: „Blahopřeju.“

„Ach, děkuji ti, drahoušku Rode! Za to všechno vděčím *tobě*!“ Muldoonová ho uchopila za uši, přitáhla si ho a vlepila mu rychlý, ale vroucí a po všech stránkách dokonalý polibek. „Nikdy ti to nezapomenu,“ řekla. Pak sklonila hlavu a najednou vypadala velice plaše, stydlivě. „Musím už jít. Můj manžel čeká.“

Pak zmizela ve víru taftu.

Rod zasténal a převalil se na kavalci. Zjistil, že hledí přímo do vědra přistaveného vedle něj. „Fessi - co jsem to udělal?“

„Učinil jsi hodnou ženu velice šťastnou, Rode.“

„Ale takhle to být nemělo!“

„A jak sis tedy představoval, že to dopadne?“

„No... já nevím... Ale měla si přece uvědomit, že já jsem ten, koho doopravdy miluje, a vrhnout se mi kolem krku!“

„Zasloužil sis její nekonečnou vděčnost, Rode. Získal jsi přítele na celý život.“

„Přátelství není přesně to, o co mi šlo...“

Kapitola 11

Síní se rozlehla ozvěna hlubokého zasténání.

Děti se probudily okamžitě, vlasy se jim postavily hrůzou. Gwen seděla zpříma a naslouchala.

„Ale ne!“ zaúpěl Rod. „Už ne!“

„T-tohle je jiný duch, tati.“

„Mne nezajímá, co je to - potřebujeme se vyspat!“ Rod se převalil, posadil se a podíval se na Magnuse. „Koho jsi to probudil tentokrát?“

„To já ne, tati!“ Magnusův hlas se zlomil. „Nebo pokud ano, tak nevědomky, ve snu!“

„No to nám tak ještě scházelo.“ Rod si sevřel hlavu do dlaní. „Budeme žít ve strašidelném hradě se synem, který vyvolává duchy, i když spí.“ Obrátil se ke strašidlu. „Kdo si sakra myslíš, že jsi, přijít si tady uprostřed noci a vystrašit mi rodinu k smrti?“

Sténání se změnilo ve slova. „Prosím o prominutí, urozený rytíři. Nevysražil bych tvé děti, kdybych znal jiný způsob, jak tě vyhledat.“

„Co třeba počkat si, až budu sám - třeba až půjdu na záchod.“

„To by nešlo, protože by u toho nebyl tvůj syn, aby poskytl sílu, která mne vyvolává.“

Rod se znovu podíval na Magnuse a pozvedl obočí. „Alespoň jedna otázka je tedy zodpovězená.“ Obrátil se zpátky k duchovi, zamračil se a pozorně si ho prohlédl. Nové zjevení bylo podsadité, v brnění a s mečem v ruce, a patřičně řinčelo. „Mohl bys mít alespoň tolik slušnosti, abys nám ukázal svou tvář a pověděl nám svoje jméno!“ zavrčel Rod.

„Prosím o odpuštění.“ Rytíř zasunul meč do pochvy a zvedl nejen hledí, ale celou helmu - a okamžitě přestal vypadat strašidelně. Byl plešatý a jeho dobrácký, na obrysu slabě zářící obličej byl zbrázděný vráskami. „Jsem sir Donde L'Accord. Neměl jsem v úmyslu vás vystrašit, alespoň ne vaše děti.“

„My už nejsme žádné děti!“ odsekl Geoffrey, ale Gregory jen zíral.

„Já jsem Rod Gallowglass, lord čaroděj. Tohle je moje lady a moje děti. Co ode mne chceš?“

„Čaroděj!“ V očích přízraku zaplála naděje. „Úpěnlivě tě prosím o pomoc, mylorde! Měj soucit s ubohým trpícím otcem! Pomoz mi, prosím tě!“

„S otcem?“ Rod náhle zpozorněl. „Nemáš náhodou dceru, která na tomto hradě straší rovněž, že ne?“

„Mám.“ Duchův obličej potemněl. „Stejně jako tady budu strašit já, dokud nenaplním svou pomstu!“

„Aha,“ vydechl Rod. „Pomstu na muže, který ublížil tvé dceři?“

„Ano, zmučil její srdce a pak ji zavraždil! Kdyby byl tady a já měl své tělo, sundal bych si rukavici a vyrazil mu mozek z hlavy!“

„To není zrovna myšlenka vhodná pro někoho, kdo - jak předpokládám - doufá v království nebeské. Jak to, že jsi zemřel tak brzy po smrti své dcery?“

„Nezemřel.“ Duch vytrřestil oči. „Proč si myslíš, že ano?“

Tolik k Holmesovským metodám; Rod neskóroval o nic lépe než doktor Watson. „Musel jsi přijít o život až po ní, jinak bys nemohl vědět, jak zemřela. A nemohlo to být příliš dlouho, jinak bys tomu padouchovi zakroutil krkem a spokojeně zemřel na špalku, pokud by se ti to nepovedlo.“

„To bych určitě udělal a nezaváhal bych ani na okamžik.“ Duch se smutně usmál. „Jenže jsem zemřel ještě dřív než ona, v boji. Můj duch už stoupal k nebi, pak ale zpomalil a zastavil se - moje starost o ni mne stále poutala k zemi. Stále jsem však toužil po odpočinku v věčném, takže jsem zůstal viset na půl cesty mezi svým pozemským příbytkem a tím nahoře, dokud její smutek po mně nepřerostl v hrůzu a nepřivolal mne zpátky do hradu - právě v okamžiku, kdy její duch opouštěl její pozemské tělo. Ona mne však neviděla, neboť byla cele zaměstnána pláčem a tak je tomu až doposud.“

„Ubohá dívka!“ zvolala Cordelie a Gwen řekla: „Byla snad její duše natolik naplněná úzkostí, že se nemohla osvobodit?“

„Ano, a stále je. Dřímá jsem, protože když ji zastihla smrt, její touha po mé přítomnosti opadla - byla natolik naplněna hrůzou, že v ní nezbylo místo pro nic jiného. Jenže nyní jsem byl probuzen a musím nalézt nějaký způsob, jak svému dítěti odpočinek ulehčit!“

Rod se vymotal z příkrývky a pokynul svým dětem. „Vzhůru. Všichni vzhůru. Nyní je to i *moje* poslání.“

„Ale děti musí spát,“ namítla Gwen.

„Myslím, že budou mít více štěstí ve dne, má drahá. Dny tu nebyvají tak rušné.“ Rod se obrátil zpátky k duchovi. „Jmenuj toho lotra.“

Z očí zjevem vyšlehly plaménky. „Hrabě.“

„Ale já myslel, že přivedl svého syna karabáčem k rozumu. Copak se hned nato dopustil stejného zločinu sám?“

„Ne - zemřel. A jeho syn se stal hrabětem - posledním hrabětem z Liščího dvora, poslední odnoží toho prokletého rodu.“

„Prokletého rodu?“ Rod se zamračil. „Připadalo mi, že jeho otec dodržoval *jisté* morální zásady.“

„To ano, ale jen když si potřeboval zavázat rytíře, aby mu sloužili - a aby se ujistil, že nikdo nebude prosazovat jinou vůli než jeho.“

„Aha.“ Rod si to přeložil do vlastních slov. „Takže si jeho syn nemohl tahat dcery rytířů do postele, protože to byla tátova výsada - jenže on to nedělal, protože potřeboval, aby mu jeho rytíři zůstali loajální.“

„Ano, ale jeho syn už tak moudrý nebyl. Zlá krev vždy promluví - a v jeho případě přímo křičela. Všichni jeho předkové kořistili na lidech na svém panství veškerými způsoby, které si mohli dovolit, aniž by vyvolali rebelii, nezastavili se před žádnou podlostí ani krutostí. Proto také dostali své jméno.“

„Cože - Foxcourtí?“ podivil se Rod. „To přece vůbec nezní zlověstně.“

„Ne - takhle to zkomolili poddaní, protože už jen my, jejichž předkové byli už rytíři prvního hraběte, jsme znali jeho původní formu. Jeho sousedé mu totiž dali jméno, které považovali za nadávku, ale on ho hrdě přijal: *Faux Coeur*.“

„Falešné srdce!“ zvolal Rod překvapeně.

„Naprosto falešné, vsutku. Byl to muž, který by se pro svůj prospěch zavázal jakoukoliv přísahou a vzápětí ji beze všeho porušil. Holedbal se svou odvahou, když táhl v čele vojska, ale než došlo k boji, vždy se stačil stáhnout do bezpečí. Byl falešný v slovech i činech, krásně mluvil a sladce se usmíval, a pak se dopustil jakékoliv krutosti - a jeho potomci byli stejní jako on. Ale poslední hrabě

přisahal, že je všechny překoná. Ani se neobtěžoval se ženěním - proč by se staral o budoucnost svého domu? - ale zkazil každou ženu, na které spočinulo jeho oko. Nepobral mnoho krásy, ale naparoval se a hovořil hlasem sladkým jako med, takže dívky padaly do mdlob, sotva se k nim přiblížil.“

Rod přikývl. „Kombinace jisté animální přitažlivosti a peněz. Na naivní služby to funguje zaručeně.“

„Ty znáš ten druh.“

„Ano - ale také vím, že jejich lichotky většinou nepůsobí na dámy jejich vlastního stavu.“

„Neměl zábrany použít i jiných metod než lichocením! Tak či onak svedl každou ženu, která se mu naskytla, aby ji pak odkopl a nechal ji žít v hanbě. - Několik si jich proto vzalo život a on se tomu jen smál.“

„To byl ale strašný ničema!“ zvolala Cordelie rozhořčeně.

„A použil svoje triky na tvou dceru.“

„Ano, protože byla mladá a velice půvabná - a on, ačkoliv už dávno mladý nebyl, si vytkl měnění panen v ženy za svou hlavní kratochvíli. Pokoušel jsem se ji před ním ukrýt, ale jednou si vyjel na obhlídku svých panství - myslím že spíše, aby pátral po dívkách, než aby zkontroloval, jestli ho jeho daňoví výběřčí neklamou - a přitom navštívil po řadě domy všech svých rytířů. Znal počet mých dětí a nechal si je všechny zavolat - a když spatřil krásu mé dcery, už ho nic nedokázalo zastavit.“

„Mohl jste s ní uprchnout!“ namítla Cordelie.

„Ano, ale byl jsem vázán svou přísahou věrnosti. Byla to ode mne pošetilost, protože hrabě se necítil vázán žádnými přísahami! Ale když ke mně přišel jeho posel se vzkazem, abych se i s celou svou rodinou dostavil na jeho hrad, řekl jsem: 'Ne!' Během čtrnácti dnů vyhlásil válku hraběti Molineovi a povolal mne do boje.“

„Aha!“ Geoffreyovi se zablesklo v očích. „Teď už jsi odmítnout nemohl, protože tohle je podstata tvého rytířství!“

„Je to přesně tak, jak říkáš.“ Rytíř sklonil hlavu. „A on mne postavil do čelní řady, abych byl zabit při prvním útoku - ale nespolehal jen na štěstí, protože ve chvíli, když jsem namířil kopí proti svému nepříteli, zasáhl mne šíp z kuše mezi lopatky.“

„Zezadu!“ zvolal Geoffrey. „Který ničemný lučištník se k něčemu takovému propůjčil?“

„To nevím, ale pochybuji, že jeho odměnou bylo něco jiného než smrt, neboť jen blázen by riskoval, že se ostatní jeho rytíři dozvědí o takové zradě. Tak či tak, šíp zasáhl svůj cíl a já ztratil vědomí, kterého jsem už nenabyl, dokud jsem se neoddělil od svého smrtelného těla.“

„A zjistil jsi, že si musíš vybrat mezi povinností a odměnou.“ Rod přikývl. „Takže jsi ani nevěděl, co se stalo tvé dceři.“

„Jen to, že byla nějakým způsobem dohnána k sebevraždě a že můj syn zmizel.“

„Syn?“ Magnus vzhlédl. „No jistě! Musel být odstraněn, aby svému pánovi nemohl zabránit zmocnit se sestry!“

Cordelie se podívala na Magnuse se zadumaným výrazem ve tváři.

„Nejspíše ano,“ přisvědčil rytíř. „Byl to dobrý chlapec a bránil by svou sestru před jakoukoliv újmou. Ano, musel ho poslat do vyhnanství nebo zabít - a nepochybuji, že jeho duše odletěla rovnou do nebe, protože to byl hodný chlapec.“

„A duch tvé dcery tě nevidí?“

„Ne; žal ji zbavil přičetnosti. Toužil jsem po pomstě a doufal jsem, že hraběte potrestám tím, že ho budu strašit, jenže jsem zemřel bez velkého hněvu, a proto na to můj duch neměl dostatečnou sílu. Navíc se poslední Foxcourt staral vždy jen o sebe a své potěšení a nebyl příliš citlivý k pocitům jiných, natož pak duchů.“

„Je příliš necitlivý, než aby se dal vystrašit,“ shrnul Rod jeho slova znechuceně.

„Přesně tak.“ Duch se náhle se strašidelným zachřestěním vrhl na kolena. „Prosím tě, jako otec otce - pomoz mi! Najdi nějaký způsob, jak by moje dítě dosáhlo odpočinku, po kterém touží! Pomsti její vraždu!“

Rodovy rysy ztvrdly. „Do pomst se nepletu.“

„Jsi snad zbabělec? Pak na tebe plivu! Ať jsi navěky...“

„Ne, vyslechni mého otce,“ řekl Gregory klidným hlasem a duch kupodivu okamžitě ztichl. Zamračil se na Gregoryho a pak zpátky na Roda. „Jak to myslíš?“

„Víš, proč nevyhledávám mstu,“ odpověděl Rod. „Mstou člověk zabředá do bahna, ničí v sobě to, co je dobré. Naším cílem je dopomoci tvé dceři k zaslouženému odpočinku, dát jí šanci dokončit

cestu do nebe. Jestliže při tom poslední Foxcourt zakusí nějakou tu krutost, jaké za svého života sám tak rád připravoval jiným - nu dobrá; ale není to mým cílem.“

„Ale pověz nám,“ Magnus vstal, ve tváři zmatený výraz. „Jak je možné ublížit duchovi?“

Rytíř si povzdechl a jeho zjev potemněl. „To nevím.“

„Poslední hrabě je teď duch,“ řekl Gregory, „ale může cítit bolesti ducha. Vlastně je to právě jen agónie jeho duše, co ho může vykoupit. Pokud si uvědomí utrpení, které způsobil, může se ještě kát.“

„Ta doba již minula,“ řekl duch. „Je přece mrtev.“ Ale obrátil se k Rodovi. „Co je to za dítě, že mluví s moudrostí biskupa?“

Rod zamrkal. „Prosím! Tuhle eventualitu jeho kariéry jsme už probrali!“

Někde v dáli zakokrhá kohout.

Duch vzhlédl. „Těhotné nebe se jasní úsvitem a všichni duchové noci musí uprchnout a skrýt se před světlem. Překročil jsem svůj čas. Sbohem! Pomoz mému dítěti - a na mne nezapomeň!“

Když dořekl tato slova, rozplynul se a byl pryč, jen jeho poslední slovo se odráželo ozvěnou od temných zdí hradu: „...Nezapomeň... nezapomeň... nezapomeň...“ Pak zavládlo ticho.

Děti se podívaly jedno na druhé a Gwen se snažila zachytit Rodův pohled, ale ten se stále mračil na místo, kde se před chvílí vznášel duch. Povzdechla si a odvrátila se, aby rozhrábla oheň.

Magnus přistoupil k Rodovi a napráhl k němu ruku, aniž se ho úplně dotkl. „Tati...“

„Ano.“ Rod vzhlédl a pak se usmál. „Dobré ráno, synu. Necítíš se tak trochu strašidelně?“

„Jak můžeš teď, ve stejné místnosti jako předtím vyčíst víc z jejich příběhu, než už jsi vyčetl minule?“

„Protože teď vím, co mám hledat, mami. Je to, jako když v davu pátráš po dobře známém obličejí.“ Magnus byl v jedné z rytířských komnat a prsty se dotýkal stěny. Zamračil se, potřásl hlavou a otočil se, aby se dotkl postele. Náhle vytřeštil oči a znehybněl.

„Co vidíš, synu?“ zeptala se Gwen jemně.

„Vidím ničemného hraběte, Rafaela Fer de Lance, jak uvádí lady Solu a její matku, madam Forlu L'Accord, do této komnaty.“

Magnusův hlas zněl jako ševelení vánku, ozývající se odněkud z dálky. „Už není mladý a jeho tvář je krutá, ale má pro ženy stejné kouzlo jako had pro ptáky.“

Cordelie se otřásla.

„Je posledním výhonkem zlého rodu,“ pokračoval Magnus, „a je horší než všichni před ním. Vůbec se nenamáhal oženit, zato dostal každou pannu, kterou spatřil, ať už po dobrém nebo po zlém, a pak ji odmrštil. Pouze lady Sola odolává jeho prázdňým lichotkám. Padla mu do oka, protože byla velice půvabná a byla dcerou jednoho z jeho rytířů, takže hrabě Foxcourt povolal sira Donda, aby ho se svou rodinou navštívil. Rytíř odmítl, a tak ho jeho pán povolal do bitvy, postaral se, aby v ní padl, a pak přivedl jeho rodinu na svůj hrad, aby jí mohl 'poskytnout ochranu', bez ohledu na protesty madam Forly - tvrdil, že i když rytířovy rodinné statky zdědil jeho syn Julius, je příliš mladý na to, aby je spravoval.“

„Tady v jeho doupěti?“ zeptala se Cordelie. „Jak by se mu ta dívka mohla postavit?“

„Když sem přišla, měla lásku a oporu své matky a bratra, takže zůstávala neoblomná. Odolala všem lichotkám. Když si hrabě uvědomil, že svou sílu čerpá od matky, dal ji otrávit.“

Gwen s Cordelií zalapaly po dechu a Geoffrey zamumlal nějakou kletbu, ale Gregory se zeptal: „Našla pak dívka sílu odolávat ve svém vlastním nitru?“

Rod se podíval na svého nejmladšího, pak si uvědomil, co řekl, a zamrkal.

„Nikoliv,“ vydechl Magnus, „protože hrabě obvinil jejího bratra Julia z velezrady, ale dal dívce najevo, že jen její povolnost by mohla chlapce zachránit.“

„Ten lotr!“ zvolal Geoffrey a Rod tiše hvízdal.

„Dívka byla připravená poddat se ze strachu o život svého bratra - ale tomu se podařilo uprchnout a tajně ji navštívil, aby ji vyzval k neústupnosti. Potom vytvořil falešné stopy, které jeho pronásledovatele svedly k přesvědčení, že si sám vzal život utopením, a utekl s partou dráteníků.“

„Bystrý, moudrý chlapec!“ Gregory radostně zatleskal. „Ale nepojal hrabě podezření?“

„Ano. Ztropil velký povyk a nechal Julia všude hledat, ale jeho převlek neodhalil, takže nakonec musel pátrání odvolat. Dívce však namluvil, že její bratr byl zajat a bude podroben mučení.“

Cordelie vytřeštila oči. „Mohla mu pak ještě vzdorovat?“

„Její bratr přivedl svou partu dráteníků pod hradby aby ho mohla vidět, a zazpíval píseň, kterou spolu zpívali jako děti.“

Gregory vydechl obdivem a Geoffrey zamumlal. „Tomu klukovi rozhodně nechyběla kuráž.“

„Dívka byla zase neoblomná,“ pokračoval Magnus, „a hraběte napadlo, že někdo v hradě vyzradil, že chlapec zmizel. Uspořádal na pomyslného zrádce hon, zatímco dívku uvěznil v její komnatě, kde ji každý den navštěvoval, jen on sám.“

„Ach!“ Cordelie si dlaní zakryla ústa. „Takže ji přinutil?“

„Ne, protože se z toho pro něj mezitím stala věc cti. Nezaváhal ani před tím podat jí víno smíchané se silnou drogou. Ale dívka byla ostražitá a rozeznala povahu nápoje podle vůně; odmítla ho pít - vlastně víno skoro vůbec nepila, i když ji jím hojně zásoboval.“

„Chytrá dívka,“ vydechl Gregory, „a opatrná. Copak hrabě to nepochopil jako důkaz její převahy nad jeho nízkostí a zlobou?“

„Pravděpodobně ano, protože ztratil trpělivost, obvinil ji z čarodějnictví a pokusil se ji odsoudit - a pokusil se zamaskovat násilí, které na ní spáchal, jako součást trestu.“

„Copak ho ani pak nikdo nezastavil?“ zvolala Cordelie vášnivě.

„Ano,“ odpověděl Magnus. „Ne některý z jeho rytířů, ale všichni a každý, klér i laikové, kteří začali volat, že má styky s ďáblem. Když zjistil, že by ho mohli svrhnout, spokojil se s tím, že nechal ubohou dívku upálit na hranici.“

„Tak zemřela hrdá a statečná dívka,“ zamumlal Geoffrey.

„Ano, dívka, které život přinesl jen žal.“ V Cordeliiných očích se zaleskly slzy.

„A co bylo s hrabětem?“ vydechl Gregory.

„Žil dál svůj život tak jako předtím, v krutostech a bezpráví - až na to, že si teď častěji bral ženy násilím.“

„A co ten chlapec?“ otázal se Geoffrey. „Její statečný, moudrý bratr? Copak se nepokusil o pomstu?“

„Ano, když dospěl v muže a prohlásil své právo na rytířství. Potom vjel do velké síně Liščího dvoru a vyzval hraběte před všemi jeho kumpány - se skupinkou králových rytířů za zády.“

„Pak už hraběti nebylo pomoci,“ ušklíbl se Geoffrey. „Musel s ním bojovat.“

„Bojoval, ale s pomocí lsti a zrady, jako vždycky. Ostří jeho meče bylo pokryto jedem a podařilo se mu poranit jím sira Julia těsně před tím, než ten mohl svého pána zabít.“

„Ubohý rytíř! To byl ale ničemný, zkažený hrabě!“

„To byl.“ Magnusův hlas konečně ztvrdl. „Ale zemřel v posteli, poražen žloutenkou a dnou, a zemřel bez následníka - nebo alespoň bez legitimního potomka.“

„Takže jeho rod zanikl s ním,“ vydechl Gregory.

„Přesně tak. Jeho rod sice měl vedlejší větev...“

„Stále má,“ zamumlal Rod.

„...ale ti byli příliš rozumní, než aby stáli o jeho hrad. Proto od té doby chátral, neobývaný a ponurý, zatímco staletí ubíhala - a stín hraběte přitom nepřestává bezúspěšně naléhat na lady Solu, jejíž duch zase nařiká nad smrtí své matky, otce a bratra, stále straší ve zdejších síních a hledá cestu k věčnému spočinutí.“

„To přece nemusí!“ zvolala Cordelie. „Ona se ničím neprovinila!“

„Huš,“ řekla Gwen a natáhla ruku, aby sevřela Magnusovo zápěstí a jemně odtáhla jeho ruku od zdi. Mladík strnul, pak se jeho pohled znovu pomalu zaostřil. Zamrkal a podíval se na Gwen. „Mami?“

„Ano,“ odpověděla Gwen tiše. „Je to minulost, synu - stovky let stará minulost. Jsi zase s námi, jako vždycky - s otcem, se mnou a se svými sourozenci.“

Magnus se podíval po svých bratrech a sestrách a zamrkal.

Cordelie se vrhla ke své matce. „To nebylo správné, mami! Nebylo to spravedlivé!“

„Svět není vždycky spravedlivý, holčičko,“ odpověděla jí Gwen smutně, „a spravedlivost boží nás dostihne až po smrti.“

„Ale co je to za spravedlivost, když duch ubohé dívky dál prožívá muka, zatímco ničemný lord je pryč?“

„Pryč kde?“ zeptal se Geoffrey.

„To je pravda,“ řekl Rod. „A co se lady Soly týče - myslím, že vím, proč je stále zde a tíží ji falešná vina za smrt celé její rodiny.“

Cordelie se na něj podívala s očima rozšířenýma. „Neznamená to, že ji můžeme osvobodit, když jí povíme, že to byla vina hraběte a ne její?“

„Ne, musíme ji o tom *přesvědčit* - a to může být velice těžké.“

Gwen se na něj zamyšleně podívala. „Co zamýšlíš udělat, manželi?“

„Jen malou demonstraci,“ odpověděl Rod klidně.

Kapitola 12

Spali po zbytek dne. Když se slunce naklonilo k západu, rychle pojedli něco ovesné kaše a vody.

„To budeme bojovat se strašidlem jen s trochou kaše v žaludku?“ zeptal se Geoffrey.

„Zasytí tě a posílí,“ ujistila ho Gwen. Pak se podívala na Magnuse. „Vyspal ses dobře?“

„Ano, ale zdály se mi sny. Tato síň byla jeho oblíbeným místem, mamí. Nevykonal tu své nejzavrženíhodnější činy, přesto tady došlo k mnoha menším krutostem a velkému ponižování.“

„Vypadá to, že ses probudil pěkně rozhněvaný.“

Magnus přikývl. „Nemohu se dočkat, až se mu postavím!“

„Dobře,“ řekl Rod. „To je dobře.“

Když na hradě zavládla tma a světlo vycházelo už jen z ohniště a jediného svícnu poblíž, Magnus vykročil k vyvýšenému místu, na kterém sedával hrabě, když před dvěma sty lety předsedal všemožným zhýralostem.

Jeho křeslo tam pořád stálo. Magnus na něj položil ruku a zvolal: „Rafaeli Fer de Lance, hrabě Foxcourte! Dostav se před soud!“

Okamžitě se ozval zlověstný smích, zprvu vzdálený, ale stále se přibližoval, až se ozýval všude kolem nich - a Foxcourt byl tam, plně zformovaný, dokonce i se slabými nádechy barev, tak silný byl jeho duch. Byl v rozkvětu života, krátce po třicítce, jeho tělo bylo stále ještě svalnaté a jeho rysy nepostrádaly jistou temnou krásu - byl však naplněn šedesáti lety znalostí lidské zvrhlosti a potěšení z krutosti.

„Soud?“ ušklíbl se. „A kdo mne bude soudit, smrkáči? Ty?“

„Ano, já! Ale divím se, že jsi ještě nebyl povolán před nejvyšší soud ze všech!“

„Byl jsem příliš oddán rozkoším tohoto života - zejména potěšení být svědkem utrpení, které jsem způsobil.“ Duch vyrazil proti Magnusovi a bičem se přitom popleskával po dlani. „Nacházel jsem v krutostech příliš velkou rozkoš, než aby mne to lákalo vypravit se na svou poslední cestu. Samozřejmě, neměl bych na výběr, nebýt

takových pošetilých smrtelníků, jako jsi ty, jejichž zvědavost mi skýtala kotvu, která mne drží tady, na dějišti mých potěšení.“

Magnus stál nehnutě, skoro to vypadalo, jako by vyzařoval vlastní světlo. „Pak tedy na svou poslední cestu vyrazíš teď. A kdybych já sám snad zakolísal, mám na pomoc silnější duchy, než jsi ty nebo já.“ Ukázal na svou rodinu. „Pohled!“

Gallowglassy obklopovala tajemná záře. Gregory sebou škubl, ale ostatní nehnuli ani brvou.

Smích hraběte zaburácel síní. „Koho to tu máme? Dvě děti? A heleme se! Dvě krásky!“ Sešel ze stupínku a vykročil ke Gwen a Cordelii. „Jedna mladá, jedna v plné zralosti - ale obě svěží ženské duše!“

„Ano,“ řekl Magnus za jeho zády. „Kazit nevinnost, to je pro tebe víc než jídlo a pití, že?“

„Přesně jak říkáš.“ Pozvedl ruku a stále se blížil k ženám.

„Stůj, ty špinavý červe!“ Rod se postavil před svou ženu a dceru, hněv sálal z jeho obličeje.

Hrabě se zastavil. „Copak to je? Kmán se staví svému pánu! Zmiz, chomoute!“ A natáhl ruku skrze Roda, aby se dotkl Cordeliiny tváře.

Rod vybuchl v plameny. Z jeho nitra začaly šlehat bílé žhnoucí jazyky rozjasňující noc a spalující maso přízraku, až se objevily jeho kosti. Duch hraběte zaječel a rukama si záštítil obličej. Pak se Magnusovy oči zúžily a látka, ze které byl duch vytvořen, se začala trhat jako mlha ve větru. Duchovo ječení se rozléhalo síní, zatímco sama jeho podstata byla cupována na kusy. Nakonec Rodovy plameny pohasly a znovu nastala tma.

Z ticha se zeptal Magnus překvapeně: „A to je všechno? Víc nebylo třeba udělat?“

„Počkej,“ odpověděl Rod. „Vidíš jeho cáry, jak se spojují? Brzy ho tu máš zpátky.“

A opravdu - útržky duchovité látky vířily vzduchem jako vločky zářícího sněhu, srážely se a znovu se spojovaly do podoby hraběte.

„Vždycky mě potěší, když se postavíš na mou obranu,“ zašeptala Gwen, „ale možná jsi neměl vyplýtvat tolik energie tak brzy.“

„Žádný strach - zatím jsem jí vypustil sotva pár kapek,“ odpověděl Rod. „Ovšem je pravda, že jsou situace, kdy mám sklon neovládat se.“

„Už je tady,“ pronesl Geoffrey ocelově chladným hlasem.

Hrabě se znovu vznášel před nimi, i když mu tentokrát chyběly barvy a více se podobal bledému přízraku. Jeho obličej byl zkřivený hněvem. „Pošetilí smrtelníci, postavili jste se duchovi! Copak už se vám omrzelo žít? Nyní vás stihne má pomsta!“

Magnus na něj pohlédl zpod přivřených víček. „Má mín vlasů a větší břicho.“

Hrabě se prudce otočil a vztekle si ho změřil. „Vari, smrkáči! Vzhůru, moji mužové! Všichni mí rytíři, na něj! Povstaňte, zbrojnoši!“

Magnus ucouvl ke svým rodičům. „Co přijde teď?“

Rod pokrčil rameny. „Těžko říct. Uvidíme, jestli je dokáže přivolat.“

Ale hrabě měl úspěch. S opilým smíchem se začali objevovat jeho kumpáni - zbrojnoši s duchovitými píkami a rytíři v přízračném brnění. Byly to však jen obrysy a jejich smích zněl jakoby z velké dálky.

„Menší zlo,“ zamumlal Rod.

„Na koně a vzhůru do boje!“ zvolal hrabě Foxcourt - a náhle jeho rytíři seděli na přízračných peršeronech a jejich zbrojnoši už neměli píky, ale hole a lesní rohy. Kolem se ozývalo troubení zahajující štvanici.

„Tamhle je lovená zvěř!“ zvolal hrabě. „Na ně, nadháněči! Vyžeňte je z jejich skrýší!“

Zbrojnoši se rozběhli s očima planoucíma, smáli se a jásalí a rozprahovali se proti Gallowglassovým holem, zatímco hrabě a jeho rytíři jakoby na ně najížděli z dálky.

„Pozor!“ zvolal Magnus a celou rodinu obklopila ohnivá stěna.

„Nebud' hloupý!“ ušklíbla se Cordelie. „Musíme je zahnat, ne se před nimi bránit!“ A klacky v rukou strašidel se zavlnily, narostly jim hlavy a obrátili se proti těm, kteří je drželi - změněné v hady. Vojáci začali klít a zahazovat je. Hadi však nepřestávali útočit a brzy se všichni zbrojnoši dali na neuspořádaný útek.

„Výborný nápad, dcero!“ zvolala Gwen potěšeně, a najednou ožily i lesní rohy, jejich ústí se změnila v otevřené čelisti, za nimi se objevily planoucí oči, potom křídla a malí, ale divocí drácci se rozletěli za prchajícími muži. Vojáci ječeli strachy a utíkali před těmito nástroji zkázy, jako by měli za patami smrt. A vběhli přímo do útočící řady rytířů.

Jejich pán je s kletbami srazil stranou a cválal proti Gallowglassovým, obličej zkřivený vztekem. Oči jeho koně se změnily v řeřavé uhlíky a z úst mu šlehaly plameny.

„Ten je můj!“ Fess vyrazil mezi rodinu a jezdce a náhle vyrostl do dvojnásobné velikosti, proměnil se v bledého obřího koně s hřívou a ocasem z plamenů, planoucími uhlíky místo očí a lesklými ocelovými zuby, jimiž dosáhl přes hlavy peršeronů k jejich zděšeným jezcům. Hradem zaznělo jeho šílené zaržání.

„To je pooka, strašidelný kůň!“ Gregory se přitiskl ke Gwen, a dokonce i Geoffrey měl co dělat, aby si zachoval chladnokrevnost. „Co to našeho hodného a mírného Fesse posedlo?“

„Totéž, co ho posedne pokaždé, když se nám někdo snaží ublížit,“ odtušil Rod ponuře, „a nepřátelé jsou tentokrát spíš jeho druhu.“

Ale koně už se dali na útěk, duchové vyděšení duchem, zatímco si jejich jezdci pokoušeli zachránit tvář tím, že je kopali a nadávali jim, ovšem ne dřív, než se dostali do bezpečné vzdálenosti.

„Falešní zbabělci!“ zahřímala Cordelie. „Jsou stejně vyděšení jako jejich koně, ne-li více!“

Pooka se zatetelil a rozplynul a na jeho místě stál zase jejich starý Fess, pomalu kráčející zpátky k nim - ale v plastových očích mu vesele hrálo.

„Kde ses naučil *tenhle* trik?“ zeptal se ho Rod, který se ze všech sil snažil nesmát.

„Už nějakou dobu jsem zvažoval jeho proveditelnost,“ odpověděl Fess nedbale. „Zajímalo mne, jestli bych mohl mít stejnou schopnost vytvářet iluze jako ty. Samozřejmě, s použitím psionického zesilovače...“

„Ano, proč ne?“ řekl Gregory a s rozzářenýma očima odstoupil od Gwen.

„Ale viděli by je i normální lidé?“ Geoffrey se zamračil. „Duchové jsou iluze samy o sobě, takže by logicky měli považovat jiné iluze za reálné. Ovšem lidé z masa a kostí ne.“

„Jenže teď bojujeme s duchy,“ připomenula mu Gwen, „a Fess si s nimi poradil velice dobře.“

Magnus ohrnul ret. „S takhle roztríštěným vojskem už bychom neměli mít příliš potíží.“

„Nebudeme mít příliš potíží ani s jejich pánem,“ řekl Rod, „až na to, že se pokaždé, když ho roztrháme, zase vrátí. Musíme ho zažehnat, ne zabít.“

„A jak to pomůže lady Sole?“

„Nijak.“ Gwen se dotkla Rodova ramene. „Musíš ho zasáhnout v jeho ješitnosti.“

„Samozřejmě.“ Rod vzhlédl a zašklebil se. „Teď není nic než egoplazma - čím jiným by mohl být zranitelný?“

Hraběti se mezitím podařilo shromáždit své dvořany, hlavně tím, že odvolal jejich koně. „Zabijte je!“ ječel ukazuje na Gallowglassovy.

Duchové se seřadili a začali proti nim pochodovat s posupnými úsměvy ve tvářích.

„Ukaž mi, jak vypadal, když byl starý,“ navrhl Rod.

Magnus se zamračil, zkoncentroval se - a na hraběti najednou začal být viditelný jeho věk. Vlasy mu začaly ustupovat z čela, zatímco břicho mu rostlo a celé jeho tělo měklo. Naduly se mu tváře a všude na kůži mu vykvetly jaterní skvrny.

Jeho dvořané si mezi sebou začali mumlat a ukazovat. Někteří se rozesmáli.

Hrabě se zarazil, jeho lascivní úšklebek byl vystřídán zamračeným výrazem. Obrátil se, aby se podíval na své poddané, a uviděl namířené prsty. Obrátil se zpátky ke Gallowglassovým. Obličej měl sádelnatý a rozplzlý.

„Opravdu vypadal na konci svého života takhle?“ zeptala se Gwen.

Magnus přikývl. „Kameny to říkají.“

„A co že to měl za nemoci?“ zeptal se Rod.

Magnus se ušklíbl.

Hrabě udělal další krok a zavyl bolestí. „Moje dna!“

„Už nejsi žádný mladík,“ informovala ho Gwen. „Ted’ jsi jen pošetilý stařec!“

Ale zloba v jeho očích byla všechno, jen ne pošetilá.

„Neříkal jsi něco o žloutence?“ zamumlal Rod.

Magnus přikývl a plet’ jeho hraběcí milosti získala nažloutlý nádech.

„Zavolej Solu,“ nařídila Gwen.

Magnusovi vyvstal na čele pot a najednou byla dívka tady. „Proč jsi mne sem přivolal?“ zakvílela.

Hrabě se na ni zděšeně podíval, pokoušeje se udržet rovnováhu na jedné noze, zatímco druhou si svíral v ruku.

„Pohled,“ zavolala Gwen, „triumf tvého učitele! Stáří!“

Sola se obrátila a přestala plakat. Oči se jí rozšířily, rty se jí zachvěly. Pak se začala smát.

„Zmlkni!“ nařídil jí hrabě poplašeně.

Sola se rozesmála ještě hlasitěji.

„Ted’!“ řekl Rod Magnusovi. „Ať kecne na zadek!“

Hraběti podjela jeho zdravá noha a s bolestným zavytím přistál na zemi.

I Sola zavyla, ale smíchy.

Dvořané užasle přihlíželi.

Hrabě se pokusil vyškrábat se na nohy, ale byl příliš těžký. Zařval vztekem a obrátil se na bok, ale i tak musel několikrát vykopnout nohama, než získal potřebnou hybnost.

Někdo z dvořanů se začal pochechtávat.

„Já-já se... pomstím!“ vyrazil ze sebe hrabě, kterému se konečně podařilo převalit se na všechny čtyři a poskytnout tak všem impozantní pohled na své mohutné pozadí. Dvořané se začali chechtat otevřeně. Hrabě se na ně překvapeně ohlédl, pak ztěžka vstal a zamračil se na ně s rukou na jílci meče. „Zmlkňte, hlupáci!“ zaječel.

„Meč,“ zamumlal Rod a Magnus přikývl.

Hrabě sevřel jílec. Trhl jím, pak ještě jednou. Zakabonil se a podíval se dolů. Meč tam byl, to tedy bylo v pořádku. Zatáhl ze všech sil - a meč konečně vyjel z pochvy, opsal ve vzduchu křivku a hrabě ztratil rovnováhu. Nohy mu podjely a znovu upadl.

Dvořané řvali smíchy.

Hrabě se znovu pokusil vyškrábat na nohy, přitom vzhlédl a uviděl Solu z žabí perspektivy. Dívka se smála ze všech nejvíce. „Teď bych měla... ne...“

„Udělej to!“ pobídla ji Gwen. „Dlužíš mu přece mnohem víc!“

Sole zablesklo v očích.

Hrabě se ze všech sil snažil dostat alespoň na kolena.

Sola vykročila a její útlá nožka opsala elegantní oblouk.

Hrabě se natáhl jak dlouhý tak široký a celá síň zaburácela smíchy.

„Manželi, tohle je zábava nejnižších,“ poznamenala Gwen, snažíc se ovládnout smích.

„Ještě ne docela.“ Rod se obrátil na Magnuse. „Nebývají při hostinách vždycky pod stoly psi?“

A najednou tam byli, očuchávali hraběte a znechuceně krčili čenichy. Jeden z nich mu zat'ál zuby do kalhot a s překvapující rychlostí ho hned zase pustil. S prskáním a kýčáním ucouvl. Ostatní si odfrkli, obrátili se k ležícímu starci zády a zadníma nohama mu vmetali špínu do tváře, jako by se ho pokoušeli zahrabat. Hrabě ječel kletby, ale nikdo ho už neposlouchal.

„Já se chci také připojit k všeobecnému veselí,“ řekla Gwen a najednou se objevil Foxcourtův dvojník. Vykročil k Sole, ale díky jeho červenému bambulovitému nosu vypadal zlověstný výraz v jeho tváři poněkud pošetile. „Pohled', mylordě!“ zvolala Gwen a hrabě se na rukou a na kolenou otočil, vzhlédl a uviděl - sebe.

Viděl sám sebe tak, jak ho viděli ostatní, belhajícího se k půvabné dívce, s buclatýma rukama napřaženýma, blábolícího: „Tak co, ty moje krasotinko, ještě mi budeš odporovat?“

„Jak bych mohla, můj pane,“ odpověděla přízračná dívka a uskočila stranou. Dvojník se vrávoravě přehnal kolem ní, mával přitom rukama a poulil oči, zatímco Sola se pobaveně hihňala. Jen tak tak se mu podařilo zastavit. Už na něm nebylo nic hrozivého - obrátil se a znovu vrávoravě vyrazil, ošklivý a přihlouple se šklebící senilní stařec.

Ale hrabě Foxcourt se smál také. „Copak je to za starého blázna?“

„Cože?“ zvolala Cordelie rozhořčeně. „Jsi snad slepý? Vždyť je to tvůj zrcadlový obraz!“

A před Foxcourtem, hned vedle jeho dvojníka, se objevilo velké zrcadlo. Nemohl než se do něj podívat, pak zbledl, vytřeštil oči na svou napodobeninu, vyděšeně těkal pohledem hned na ni, hned na svůj obraz v zrcadle.

Nakonec se jeho rysy zkřivily vztekem. „Vysmívat se mi nebudeš! Všichni moji mužové, do útoku! Nebo chcete, abych vás zase zapudil?“

Smích okamžitě přestal, jako když ho utne a duchové zděšeně vytřeštili oči. Věděli, kam by se museli odebrat.

„Ted!“ zavyl hrabě a všichni se zlověstným výrazem ve tváři vykročili vpřed.

„Nezapomínejte, že nemohou dělat nic než vás vystrašit,“ řekl Rod rychle svým dětem. „Vezměte si jich každý tučet a postarejte se, aby z nich nešel strach.“

„Myslíš nějak takhle?“ zeptal se Gregory a duch sira Borkase uklouzl, zoufale zamával rukama ve vzduchu a kecnul na zem.

„Jo, přesně tak jsem to myslel! Pokračujte!“

Sir Dillindag vytáhl meč a zjistil, že se změnil v sedmikrásku. Jeden ze zbrojnošů se rozmáchl halapartnou a začal se točit kolem své osy, stále rychleji a rychleji. Síní se nesl jeho zděšený křik.

„Dobrý nápad,“ zabručel Rod a jiný halapartník se rovněž roztočil, ale vzápětí se zvedl ze země. Jeho halapartna fungovala jako rotor helikoptéry - alespoň tak dlouho, dokud se s vyděšeným křikem zase nezřítíl na podlahu.

Pak se Fess postavil na zadní, vztekle zaržál a vrhl se kopyty na postupující rytíře.

To byla chyba: tohle znali. Rytíři se kolem něj shlukli, během sekundy ho těsně obklopili a pustili se do něj duchovitými meči a sekýrami.

„Jděte od toho koně!“ zařval Rod, kterého při představě, že je jeho starý přítel ohrožen, okamžitě opustil smysl pro humor. Vrhл se mezi rytíře a začal si probíjet cestu ke svému společníkovi.

Právě včas, aby uviděl jak Fess ztuhl, kolenní klouby se mu zasekly a hlava mu bezvládně klesla mezi přední nohy.

„Záchvat,“ zaúpěl Rod. „Příliš mnoho nepřátel, příliš rychle.“

„Kdo že byl zasažen elfí střelou?“ zvolal trojí hlas.

„Tamten kůň,“ odpověděl břitký baryton. „Ale kdo ji vystřelil?“

„Nikdo z nás to nebyl,“ odpověděl kontratenor a Rod zalapal po dechu - protože tu ze štěrbin ve zdech, tu z přímo ze vzduchu se kolem zhmožňovali miniaturní duchové, průsvitní a barevní. Ani jeden nebyl víc než stopu vysoký.

„Mami,“ vydechla Cordelie, „to jsou duchové elfů!“

„Ale jak je to možné?“ podivila se Gwen. „Elfové přece nemají duše!“

„To udělal on, paní!“ Elfí dáma ukázala na Magnuse. „To on vyvolal vzpomínky na nás, kteří jsme tu kdysi přebývali.“

„Ale co vás mohlo zabít?“ zeptal se Gregory. „Elfové jsou nesmrtelní!“

„Ne, pokud jsou probodnuti chladným železem - a tento hrabě a jeho mužové byli tak krutí, že nás štváli a zabíjeli na potkání!“

„Byla to dobrá zábava,“ ušklíbl se Foxcourt. „A rád si ji zopakuji, jestli odsud okamžitě nezmizíte!“

„Zábava, to je naše,“ zahihňala se půvabná elfí dáma, „ale tentokrát se budeme bavit my na tvůj účet! Kmotříčci, on je to hrabě - a na co jsou hrábě?“

„Přece na hrabání,“ odpovědělo tucet hlasů. „Prohrábneme mu frizuru?“

Miniduchové se kolem hraběte roztočili ve víru a nijak ho při tom nešetřili.

„Co si to dovoluujete!“ zvolal Foxcourt brunátný hněvem.

„Teď už nám nemůžeš ublížit, ničemný hrabě,“ zvolal největší z elfů a zlověstně se zašklebil, „protože už jsme mrtví. Teď jsi v moci maličkého lidu!“

Lidé už se zase smáli a z šera se vynořil kruh veselých elfích obličejků - obličejků lemovaných čepicemi s rolničkami a límci pestrých šatů. Na řadu přišli blázni a šašci.

Foxcourt se nedokázal udržet na nohou, podlaha mu pod nimi stále ujížděla. V jednu chvíli stál dokonce na hlavě a mával nohama ve vzduchu, zatímco Sola se smála a smála, jednu ruku přitisklou k ústům, slzy veselí jí stékaly po tváři.

Za ním se jeho dvůr zoufale potýkal s meči, kterým narůstala křídla a kuřecí hlavy a s rozhořčeným pípáním utíkaly svým majitelům. Rytíři se bezúspěšně pokoušeli držet si kalhoty brnění, které jim neustále padaly, a žoldnéři klouzali na ovoci povalujícím se

po zemi, na přezrálých hruškách a slívách rozhazovaných šašky a klauny všude kolem nich. Maniakální smích otřásal hradem.

„Copak se ti stalo, mylorde?“ zavolal něčí hlas. „Zmohl tě houser?“

„To zvládneš hravě, ctihodný hrabě!“ zvolal jiný. „Dopadl jsi nevesele, běž už radši do postele!“

„V posteli už se teprv nepoveselí!“ zaječel třetí hlas.

Čtvrtý zavolal: „Pročpak ležíš na zemi, sire Borkasi? Hledáš tam svého hraběte?“

„A jak sebou hází!“

„Jako ryba na suchu!“

„A to taky je - ouplně na suchu!“

„Tady jsi narazil, hrabě!“ zvolal další hlas a jiný mu odpověděl:

„Co říkáš, že si hrabě narazil?“

„Ne, někdo ho porazil!“

„Nebo mu nějakou vrazil?“

„Takže se urazil?“

Bledý ponížením a vztekem, hrabě ustupoval mezi své dvořany. Ale vtom Gwen zvolala: „To je od tebe nezdvořilé, hrabě, chtít nás opustit, když je slavnost v plném proudu!“ A kruh bláznů a šašků se zatočil, zatímco přízraky dvořanů se začaly rozplývat, až hrabě zůstal sám mezi pitvořícími se a ukazujícími si posměváčky.

„Buďte všichni prokleti!“ zařval zoufale, ale ostatní se jen začali smát hlasitěji. „Nezdá se ti, že si příliš vyskakuje, bratříčku?“ zvolal někdo.

„Kdepak, ten se sotva drží na nohou, natož aby vyskakoval.“

„Já bych řekl, že se nám nějak hrbí,“ přisadil si další.

„V jeho věku je to nebezpečné - co když už se nikdy nenarovná?“

„Co na tom - stejně je to křivák od narození!“

„Od narození své urozenosti! Koukněte se na ten hrdý postoj!“

Což byla samozřejmě nárážka pro podlahu, která ubohému hraběti opět ujela pod nohama.

„Pryč!“ zaječel Foxcourt. „Vari, vy netvoři!“

„To mluví o sobě?“

„Co říkáte, ukážeme mu skutečnou podobu jeho duše?“

„Ne, to ne!“ zvolal hrabě zděšeně. „Nechte mne na pokoji! Jděte všichni pryč!“

„Až kohout snese vejce!“

„Na co vejce?“

„Na tohle!“

Vzduchem proletěl bílý ovál, praskl přímo nad hlavou hraběte a jeho vazký obsah mu přistál na pleši. Hrabě zděšeně zavyl a dal se na útěk - ale nebylo kam.

„Je jen jediný směr, kterým se můžeš dát,“ prohlásila Gwen pevným hlasem.

„Kamkoliv! Každý směr je dobrý na to, abych se dostal pryč od těchto bláznů!“

„Cože - říká, že jsem blázen?“

„Ne, že rád padá na zem!“

„Prý mu tu chybí bazén!“

„To jó - vykoupat by potřeboval!“

„A přebalit!“

Foxcourtův duch začal mizet, zmenšovat se, jako by se vzdaloval, ačkoliv stál pořád na jednom místě. Ostatní duchové ho následovali a brzy byli všichni pryč - rozplynuli se v nic.

Gallowglassovi mlčky naslouchali.

Od hradních zdí se ozvěnou odrážel vzdálený smích, ale nyní zněl vesele, ne zlověstně jako předtím.

„Zvítězili jsme,“ zašeptal Magnus nevěřícně.

Rod přikývl. „Myslel jsem si, že vyhraje, když se nenecháme vyděsit. Víš, zakonzervované vzpomínky ti neublíží - mohou jen dosáhnout toho, že si ublížíš sám.“

„Ale jestliže to byly jen vzpomínky, jak jsme nad nimi mohli zvítězit?“

„Tím, že jsme vytvořili vzpomínky nové, které jim čelily,“ vysvětlila Gwen. „Napříště, pokud zkaženost hraběte opět vytvoří ozvěnu v mysli tvého bratra, vynoří se s ní i scéna jeho ponížení, která ho zase zažehná. Protože za svého života toužil jen po slávě a moci - po slávě, kterou čerpal z ponížení jiných a po moci založené na krutosti vůči všem. To byla jeho pravá rozkoš - pocit moci, který cítil nejsilněji při svých prostopášnostech a krutostech.“

Cordelii se zablesklo v očích. „Ale my jsme z něj udělali blázna a to ho nemilosrdně zahanbilo.“

„Ano, zvláště pak když se to stalo před jeho obětmi.“

„A on neměl ani tolik síly, aby se bránil! Není divu, že se dal na útěk!“

„Jestli to skutečně byla jeho duše.“ Magnus se zamračil. „Jestliže to byla jen vzpomínka uchovaná v kameni a vyvolaná mou myslí, pak jsme viděli pouhou iluzi.“

„A jestli je to tak,“ dodal Gregory, „jeho duše se už dvě stě let smaží v pekle.“

„Gregory!“ zalapala po dechu Gwen šokovaná slovy, která slyšela od svého osmiletého syna.

Gregory se na ni podíval. „Faráři to tak říkají z kazatelny, mami. Tak proč ne já?“

Rod se rozhodl, že ji ušetří nevhodné odpovědi. „Myslím, že je čas oživit Fesse.“

„Samozřejmě!“ Cordelie přiskočila k robotickému koni, „Udělej to, tati! Jak jen jsem na něj mohla zapomenout?“

„Byli jsme poněkud zaneprázdněni,“ vysvětlil jí Rod. Přistoupil k Fessovi a sáhl mu pod sedlovou hrušku, kde byl resetovací spínač, prodloužený výstupek 'obratle'. Stiskl ho a robot pomalu zvedl hlavu a zamrkal plastovýma očima.

„Jááá... jsssem měl... záááchvat?“

„Ano,“ řekl Rod. „Chvíli počkej, a bude to v pořádku.“

„U mne mnohem rychleji než u člověka,“ řekl robot pomalu. Rozhlédl se po prázdné síni a pak se podíval na oheň, který chlapci mezitím rozdělali. „Duchové... jsou...?“

„Pryč,“ přisvědčil Rod. „Ponížili jsme je natolik, že se rozhodli najít si nové působiště.“

Cordelie zamrkala. „Ti elfí duchové na tebe udělali dojem, tati.“

„Elfí... duchové?“

Magnus přikývl. „Nevědomky jsem ti posloužil jako prostředník v jejich přivedení na svět.“

„Mně? Ale jak bych já mohl...?“

„Zdejší lidé si myslí, že záchvaty způsobují elfí střely,“ vysvětlil Gregory, „takže když jsi dostal záchvat, objevili se elfové, aby se podívali, kdo to střílel.“

„Ale elfí duchové nemohou být nic než iluze!“

„Je to přesně tak, jak říkáš,“ přisvědčila Cordelie, „ale byl snad hrabě a jeho dvořané něčím jiným?“

„Ale pokud byli duchové jen iluze,“ řekl Geoffrey zamračeně, „jak jsme s nimi mohli bojovat a zahnat je?“

„Tak, že jsme jednali proti nim,“ odpověděl Fess. „Věř mi, Geoffrey - to je proces, se kterým jsem dobře obeznámen.“

Rod překvapeně vzhlédl. Analogie mezi počítačovým programem a interaktivní smyčkou mezi psychometrikem a konzervovanými emocemi mu unikla - ale samozřejmě, bylo to v podstatě totéž.

„Takže Solin duch nebyl skutečně její duší?“

Gwen rozhodila rukama. „To nevím. Ale ať už to byla duše nebo sen, myslím, že teď je v nebi.“

„I tak,“ řekl Rod zamyšleně, „Myslím, že by neškodilo, kdybychom sem pozvali otce Boquilvu na večeři. Rozumí počítačům a nosí s sebou svěcenou vodu.“

Jakoby z velké dálky se naposledy ozval chraptivý, drsný mužský výkřik, doznívající s ozvěnou smíchu. Pak všude zavládlo ticho.

„Tak jsme to tu přece jen vyčistili?“ zeptala se Gwen tiše.

Magnus se zamračil, přistoupil k Foxcourtovu křeslu a oběma rukama pevně sevřel jeho dřevěné opěradlo. Po chvíli přikývl. „Nezůstala tu ani stopa - ani po něm, ani po žádném starém vzteku nebo smutku.“

A najednou tam byla ona, zářící v temnotě, s jemně opalizujícími barvami, chvějící se, živá. „Už je po všem - udělal jsi to skvěle!“

Magnus jen omámeně pouličil oči.

Stejně tak Cordelie, která se nicméně zeptala: „Zlý hrabě je pryč?“

„Ano.“ Sola se obrátila k ní. Zářila nejen svým přízračným světlem. „Foxcourt pochopil, že kdyby tu zůstal, stal by se předmětem neustálých posměšků - a tak se rozhodl čelit svému osudu na onom světě, přesvědčen, že horší být nemůže.“

„Copak neměl žádného kazatele, který by mu hrozil sítou a ohněm pekelným?“ zeptal se Rod.

„Ano, a proto si zavolal kněze a vyznal se ze svých hříchů, když pochopil, že se blíží jeho poslední hodinka - ale část jeho já tu zůstala, aby se proměnila v bledý stín jeho dřívějších rozkoší.“

„Ten darebák!“ zvolal Geoffrey rozhořčeně. „Cožpak není spravedlnost už ani v nebi? Nedokážou si poradit s takovými, jako byl on?“

„Tak to není.“ Gwen mu položila ruku na rameno. „Protože aby mohl být napraven, musí nejdříve pochopit svou vinu a uvěřit v ni i svým srdcem; teprve potom se může kát. Bude dlouho v očistci, synu - pokud se tam vůbec dostane. Kdo ví, zda jeho lítost byla upřímná.“

Geoffrey stále nebyl spokojený, ale mlčel.

„I já toužím po spravedlnosti,“ přiznala Sola, „ale spokojím se i s tím, když to zlo skončí. Děkuji vám za vaši pomoc, dobří lidé, už nikdo nebude trpět krutostí hraběte Foxcourta. Prokázali jste, že smrt mého otce a bratra měla svou cenu; dali jste význam jejich rytířství a ospravedlnili jste utrpení mé matky. Tím, že jste se přičinili o pád toho ničemy, jste dokázali, že netrpěli zbytečně.“

Rod se rozhlédl po své rodině. „Promiňte mi, jestli to není správné, ale mám z toho jistý pocit uspokojení.“

„A docela zaslouženě.“ Sola vykročila vpřed s náručí rozevřenou, jako by je chtěla obejmout. „Děkuji vám všem co nejupřímněji, osvobodili jste mne od dávného utrpení.“ Obrátila se k Magnusovi. „Ale nejvděčněji děkuji tobě, dobrý mládenče, protože ty jsi nejvíce naléhal, aby mi pomohli. Díky tobě je teď pro mne cesta k věčnému odpočinku otevřená a já mohu dokončit svou pouť k nebi.“

„Já... bylo mi ctí.“

„A ke cti ti to vsuktu slouží! Věz, že pokud se mi podaří dosáhnout věčného požehnání, budeš tam nahoře mým přítelem navždy.“

Pak se obrátila k ostatním a pozvedla ruku. „Sbohem, moji přátelé - a modlete se za mne!“

A byla pryč.

V síni nastalo ticho rušené jen praskáním ohně v krbu.

„Budu se modlit,“ zamumlal Magnus s očima upřenýma do prostoru, kde se ještě před chvílí vznášela ona. „Ať je tvá cesta krátká a šťastná, půvabná dívka.“

Ale jak si Rod všiml, přátelství nebylo přesně to, o co mu šlo.

V síni vládlo ticho. Cordelie s mladšími chlapci právě dokončila rovnání nábytku, který popadal během reje strašidel. Geoffrey si samozřejmě před tím, při tom i teď stěžoval: „Proč nemusí pomáhat Magnus, mami?“

„Mlč,“ okřikla ho Gwen. „Dopřej svému bratru chvílku samoty, aby se kousky jeho srdce mohly zase spojit.“

Cordelie překvapeně vzhledla. „Takže ho má zlomené?“

„Řekněme to třeba tak, že city byly na jedné straně příliš hutné, a na druhé zase příliš subtilní,“ řekl Rod. „Teď je musí dostat do rovnováhy.“

„To nedává smysl,“ zabručel Geoffrey a vydal se za Fessem, aby si promluvil s někým rozumným.

Gwen se zadívala k nejbližšímu z vysokých, úzkých oken, k prastarému hřbitůvku, rozkládajícímu se za hradbami.

„Co vidíš?“ zeptal se Rod tiše.

„Náš chlapec,“ odpověděla rovněž šeptem. „Stojí tam mlčky nad jedním náhrobním kamenem.“

„Aha.“ Rod přikývl. „Bezpochyby Solíným. Ubohé dítě - vím, jak mu je.“

Gwen se na něj překvapeně podívala. „Jak to myslíš?“

Rod se jí zhluboka zahleděl do očí a pak se mu v koutcích úst objevil úsměv. „To je přece jasné, má drahá,“ řekl klidně. „Ty přece víš, že jsi vyléčila mé srdce, když jsi ho našla.“

Dlouze se na něj podívala a pak se také usmála. Otočila se a nechala ho, aby ji objal, zády se přitiskla na jeho hrud' a hlavou mu spočinula na rameni, oči přitom nespouštěla ze svého syna, který se právě učil čelit smrti. „Myslíš, že také najde někoho, kdo ho uzdraví?“

„Můžeme jen doufat,“ vydechl Rod, „doufat, že i on jednoho dne potká ženu, která způsobí, že mu všechny minulé rány začnou připadat bezvýznamné.“

Podívala se mu do očí a v těch jejích se třpytily hvězdy.

Z druhé straně síně je zamyšleně pozorovala Cordelie. „Fessi?“

„Ano, Cordelie?“

„Byla maminka jediná žena, která se kdy zamilovala do táty?“

„Už jsem ti přece říkal, že mi nemáš klást intimní otázky týkající se minulosti tvého otce.“ Fessův hlas zněl náhle přísně. „Takové informace jsou přísně tajné. Musíš se na to zeptat svého otce.“

„Ale on mi nikdy neřekne nic, na čem doopravdy záleží, Fessi!“

„Já také ne, Cordelie.“

„To už se nikdy nedozvíme víc o tátově putování?“ zeptal se Gregory.

Fess chvilí mlčel a pak řekl: „To nevím, děti. Samozřejmě to záleží na svolení vašeho otce...”

„A ten ho nikdy nedá!“ prohlásil Geoffrey znechuceně.

Fess neodpověděl.

Cordelie si toho všimla a řekla: „Myslíš, že dá, můj milý Fessi?“

„Jeden nikdy neví, Cordelie. Ani já nemohu vědět, s čím bude váš otec souhlasit, když se naskytne správná příležitost.“

„Takže budou další příběhy?“ zeptal se Gregory s nadějí v hlase.

„Samozřejmě, že ano! Máte mnoho předků, děti, a ne všichni prožili nudné životy. Kdykoliv si budete přát...”

„Ted’!“

„Dalšího předka, Fessi!“

„Koneckonců, jsou přece naši!“

„Povídej!“

„No, hned ne,“ hrál kůň o čas. „Po setkání s hrabětem Foxourtem si i já musím trochu odpočinout.“

„Tak před spaním?“

„Před spaním,“ přisvědčil Fess, „nebo možná někdy jindy.“

„Někdy jindy je zítra,“ opáčila Cordelie.

Epilog

Jose vstal a šel to oznámit svému nadřízenému. Znamenalo to, že přijde o práci, ale zase to bylo lepší, než aby z výrobní linky vyšel robot, který by kvůli chybě v programu mohl někoho zabít.

Zaklepal na dveře. „Ale?“

Bylo otevřeno. Al vzhlédl a usmál se. „Ahoj, Jose. Copak se děje?“ Pak si všiml výrazu v mladíkově tváři a zvažněl. „Pojď dál. Chceš se posadit?“

„Bojím se, že ano, Ale.“ Jose se opatrně posadil. Najednou se cítil hrozně starý.

„Tak co se stalo?“

„Spolu s řídicím programem jsem do mozku jednoho robota nakopíroval Prohlášení nezávislosti.“

Al zůstal bez hnutí sedět, jen oči se mu rozšířily. Po chvíli se zeptal: „Nakopíroval jsi tam CO?“

„Prohlášení nezávislosti.“

Al vybuchl smíchy.

Jose na něj vytřeštil oči a pak se zamračil. „To není legrace, Ale! Musíme ho zachytit, než bude instalován.“

„Pro-promiň,“ vyrazil ze sebe Al. Pak se mu na tváři objevil úšklebek. Pohodlně se zaklonil v křesle, složil si ruce na břicho a smál se z plna hrdla.

Jose si povzdechl a čekal, co bude dál. Naprosto nelogicky začal cítit, že možná ještě má naději.

Nakonec se Al přece jen ovládl. Naklonil se k Josemu. „Omlouvám se, Jose - ale musíš připustit, že tohle jsme tady ještě neměli. Jak se ti povedlo něco *takového*?“

Jose rozhodil rukama, hotové ztělesnění zoufalství. „Vyvolal jsem ho, abych si ověřil něco, co mi dělalo starosti, pak jsem ho nechal v paměti a šel jsem s něčím pomoci Bobovi. Když jsem se vrátil, na obrazovce to už nebylo a já na to úplně zapomněl.“

„Ale v paměti to zůstalo.“ Al vesele potřásl hlavou. „Kdo jiný než ty by si dokázal dělat starosti s něčím, co se týká Prohlášení?“

„To kvůli jedné hádce,“ zamumlal Jose.

„Na druhé straně,“ odpověděl Al sám sobě, „kdo jiný než ty by se okamžitě přišel nahlásit, namísto aby se svou chybu snažil zaretušovat?“ Konečně se mu podařilo zatvářít se soucitně. „Máš pravdu, Jose, tohle může být opravdu zlé. Co to bylo za program?“

„Jeden z těch nových - série VESS.“

Al se usmál. „Nu což, když už se to stalo, aspoň že u mozku, který je ve výrobě.“ Pak se zatvářil zamyšleně. „Ačkoliv moment - možná, že to není naprostá ztráta.“

Jose pocítil paprsek naděje a usilovně se jej snažil ignorovat. „Jak to?“

„Je to série 'Všestraných elektronických spolehlivých společníků'. Jsou programováni pro extrémní loajalitu a naprostou poslušnost.“ Al se obrátil k obrazovce a vyvolal si program. „Mělo by to být dost silné, aby to vliv Prohlášení potlačilo.“

Jose se zamračil. „Jak by to mohlo...“ Pak se mu obličej rozjasnil. „Samozřejmě! Jestliže je ti robot extrémně oddaný, může být klidně nezávislý, a pořád bude na tvé straně!“

Al přikývl. „Nezávislost se může křížit s poslušností, ale oddanost robota přinutí, aby dělal to, co jeho vlastník řekne - pokud by neexistoval zatraceně dobrý důvod to neudělat.“ Pokrčil rameny. „Ale naše programy stejně mají pojistky proti nezákonným nebo extrémně neetickým příkazům.“

Jose cítil, jak ho zaplavuje úleva. „Takže robot nebude muset být zničen?“

„A ty nedostaneš padáka.“ Al přikývl. „Nechám to všechno ještě prověřit. Ale nemyslím, že by nastal nějaký problém - protentokrát.“ Obrátil se zpátky k Josemu a najednou se tvářil smrtelně vážně. „Ale ať už se to víckrát nestane dobře?“

Jose pomalu přikývl, s pohledem upřeným do Alových očí. „Nikdy, Ale. Máš moje slovo.“

„S kým ses to vlastně hádal?“

Jose polkl. „Se svou ženou.“

Al se zachmuřil. „S tím toho asi moc nenaděláš. Ale když zase budeš tak rozrušený, raději sem vůbec nechod, ano?“

Jose pomalu přikývl. „Slibuji, Ale. Raději být nepřítomný úplně než jenom duchem.“

Al se zašklebil. „Přesně tak. Tak alespoň nepřijdeš o práci.“

Jose už ale myslel na něco jiného. Napadlo ho, že jestliže robot může být díky svému základnímu programu nezávislý, a přitom extrémně loajální, může takový být i člověk. A v tom případě by také mělo být možné být naprosto nezávislý, a přesto ženatý nebo vdaná. Tiše si hvízdal a vrátil se ke své práci.